

BEGROTING 2020

*“Samen meer bereiken
Met elkaar, voor elkaar”*

Gemeente Gemert-Bakel



Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
§1.1 Aanbieding	4
§1.2 Leeswijzer	6
2. Beleidsbegroting	8
§2.1 Portefeuille Algemene Zaken.....	11
§2.2 Portefeuille Sociaal Domein.....	17
§2.3 Portefeuille Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	26
§2.4 Portefeuille Economie & Sport.....	33
§2.5 Portefeuille Financiën & Volkshuisvesting	43
§2.6 Beleidsindicatoren.....	50
3. Paragrafen	54
§3.1 Lokale heffingen.....	55
§3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	57
§3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	59
§3.4 Financiering	60
§3.5 Bedrijfsvoering	62
§3.6 Verbonden partijen.....	64
§3.7 Grondbeleid	66
§3.8 Investerings	69
§3.9 Financiële maatregelen.....	71
§3.10 Subsidies	73
§3.11 Duurzaamheid.....	74
§3.12 Plannen in ontwikkeling	77
4. Financieel overzicht	79
§4.1 Begrotingsuitgangspunten	79
§4.2 Financieel overzicht 2020	83
§4.3 Reserves & voorzieningen	85
§4.4 Prognosebalans gemeente Gemeert-Bakel.....	86
Bijlagen	87
Bijlage 1: Specificatie lokale heffingen	88
Bijlage 2: Specificatie risico's.....	89
Bijlage 3: Specificatie onderhoud kapitaalgoederen.....	103
Bijlage 4: Specificatie bedrijfsvoering	109
Bijlage 5: Specificatie verbonden partijen.....	115
Bijlage 6: Specificatie grondbeleid	126
Bijlage 7: Incidentele baten en lasten	127
Bijlage 8: Specificatie EMU-saldo.....	130
Bijlage 9: Specificatie verschillen.....	131

Bijlage 10: Specificatie Sociaal Domein	165
Bijlage 11: Specificatie leges	170
Bijlage 12: Kerngegevens	171
Bijlage 13: Specificatie algemene uitkering	173
Bijlage 14: Specificatie subsidies	175
Bijlage 15: Specificatie kengetallen	179

1. Inleiding

§1.1 Aanbieding

De begroting 2020-2023

Wij bieden uw gemeenteraad hierbij de begroting 2020-2023 aan. Dit is de tweede begroting die dit college aan uw gemeenteraad voorlegt. De begroting beschrijft wat uw gemeenteraad wil bereiken en wat daarvan de kosten zijn. De begroting is een kaderstellend document voor het college.

Kadernota 2020

Deze nota is een strategisch meerjarig beleidsplan en de basis voor het opstellen van de komende begroting. De Kadernota 2020 is in de raadsvergadering van 4 juli 2019 behandeld en gaf (inclusief resultaat ⇒ meicirculaire 2019) het volgende beeld te zien:

Begrotingsjaar (x€1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo zonder storting algemene reserve	164N	557N	884N	365N
Te storten in algemene reserve	250N	250N	250N	250N
Saldo Kadernota 2020	414N	807N	1.134N	615N

Aanpassingen na Kadernota 2020

Na aanbieding van de Kadernota 2020 zijn er verschillende mutaties in de begroting doorgevoerd:

- Uitkomsten septembercirculaire, fluctuerend van een voordeel van € 152.000 in 2020 naar een voordeel van € 563.000 in 2023 (voordeel);
- Bijraming programmakosten 3d's voor € 466.000 (nadeel);
- Efficiencybesparingen op de uitvoering binnen het Sociaal Domein voor € 480.000 in 2020 en € 640.000 in 2021 en verder (voordeel);
- Voor de jaarschijven 2022 en 2023 is een stelpost "Uitkomst onderzoek Jeugdzorg" opgenomen van € 443.000 per jaar naar aanleiding van de in juli 2019 uitgebrachte richtlijn van het ministerie (voordeel);
- Het actuele ondernemingsplan 2020 Senzer is verwerkt voor een bedrag van € 308.000 positief in 2020 aflopend naar een nadeel van € 95.000 in 2023 (voor- en nadeel). Dit is ten opzichte van de structurele bijraming van € 242.000 in de Kadernota 2020;
- Opnemen van een investering voor het realiseren van een MFA in Bakel van vier miljoen euro, dit leidt tot kapitaallasten van € 200.000 vanaf 2023 (nadeel);
- De gevolgen van de nieuw afgesloten cao personeel uit juli 2019 zijn opgenomen. Dit geeft een nadeel van € 10.000 in 2020 en € 166.000 in 2021 en verder (nadeel);
- Opnemen van voorbereidingskredieten voor scholen en cultuurhuis in kasteel. Daarnaast het ophogen van het in de Kadernota 2020 gevraagde krediet voor centrumontwikkeling Bakel. Dergelijke kredieten worden in vijf jaar afgeschreven en vanaf 2021 is daarom een jaarlijkse kapitaallast van € 109.000 opgenomen (nadeel);
- Bijraming voor armoede- en schuldbeleid van € 24.000 in 2020 en vanaf 2021 structureel een bedrag van € 79.000 (nadeel)
- Een aantal wensen uit de Kadernota 2020 zijn vervallen of lager uitgevallen. Realiseren rotonde Groeskuilen-Lodderdijk en verbod chemische onkruidbestrijding sport zijn komen te vervallen. Het leslokaal KC Samenstroom is lager uitgevallen (zie RIN). Financieel betekent dit een voordeel van € 31.000 in 2020 en € 46.000 in 2021 en verder (voordeel);
- Rentevoordelen op basis van leningen met € 38.000 in 2020 fluctuerend naar € 37.000 in 2023 zijn ingeboekt (voordeel);
- Ophogen krediet herinrichting Wilbertsplein Bakel. Dit geeft € 8.000 extra kapitaallasten vanaf 2021 (nadeel);
- Diverse aanpassingen op basis van onder meer werkelijke uitgaven en inkomsten voorgaande jaren voor per saldo € 72.000 voordelig;

Meerjarige programmabegroting 2020-2023

Het college kan een structureel sluitende begroting aanbieden met daarin de volgende saldi:

Begrotingsjaar (x€1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo zonder storting algemene reserve	417V	408V	527V	796V
Te storten in algemene reserve	250N	250N	250N	250N
Restant saldo begroting 2020	167V	158V	277V	546V

De overschotten worden gestort in de algemene reserve voor opbouw van het weerstandsvermogen.

Voor het begrotingsjaar 2020 voldoet de gemeente aan alle drie de criteria om onder het gebruikelijke repressieve toezicht van de provincie te vallen:

- Er is een positieve algemene reserve;
- De meerjarenbegroting 2020-2023 is in de laatste jaarschijf structureel en reëel in evenwicht;
- De begroting 2020 wordt tijdig (voor 15 november 2019) ingezonden.

Gemert-Bakel, 8 oktober 2019

§1.2 Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft u inzicht in de opbouw van de begroting 2020-2023.

Digitaal gebruik programmabegroting

In deze begroting is de navigatie binnen de begroting vereenvoudigd:



Als u hierop klikt, wordt u binnen de begroting zelf doorverwezen naar een verdere specificatie van dit onderwerp.



Hiermee keert u vanuit de specificatie terug naar de hoofdtekst.



Als u hierop klikt, wordt u doorverwezen naar een externe link (internetverbinding vereist). Bijvoorbeeld een raadsbesluit op de gemeentelijke website.

Hoofdstuk 2: Beleidsbegroting

Dit hoofdstuk is onderverdeeld in vijf portefeuilles:

1. Algemene Zaken
2. Sociaal Domein
3. Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
4. Economie & Sport
5. Financiën & Volkshuisvesting

Opbouw per portefeuille	
Doel	Elk portefeuille begint met een inleidende tekst met daarin opgenomen een toelichting op taakvelden in de betreffende portefeuille.
Resultaten	Per doel zijn de te behalen resultaten benoemd.
Beoogde effecten	De verwachte effect en van het doel en de resultaten.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Per resultaat is beoordeeld of dit binnen de bestaande middelen (budgetten en menskracht) gerealiseerd kan worden. Indien binnen de begroting extra middelen ter beschikking zijn gesteld, wordt dit aangegeven..

Verder wordt per portefeuille een financieel overzicht verstrekt van de baten en lasten. De jaarschijven in dit overzicht staan voor:

2017-2018: Realisatie betreffende jaarrekening
 2019: Begroting 2019 (november 2018) inclusief 1^e en 2^e financiële rapportage 2019
 2020-2023: Nieuwe begroting

In de verschillenanalyse wordt een (op basis van het BBV verplichte) vergelijking gemaakt tussen begrotingsjaar 2019 en 2020.

Hoofdstuk 3: Paragrafen

Conform de verslaggevingsregels voor het opstellen van de begroting (⇒ Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten BBV), is een zevental verplichte paragrafen opgenomen.

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

Dit is aangevuld met een viertal eigen paragrafen:

- Investeringsparagraaf;
- Duurzaamheid;
- Subsidies;
- Plannen in ontwikkeling.

Paragrafen zijn bedoeld als dwarsdoorsnede van de begroting en onder meer van belang voor beoordeling van de financiële positie van de gemeente.

Hoofdstuk 4: Financieel overzicht

Dit hoofdstuk is de financiële vertaling van de begroting 2020-2023.

Door aanpassing van de BBV is de opzet hiervan vanaf 2017 gewijzigd. De posten algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting, onvoorzien en overhead worden apart gepresenteerd. Daarnaast is voor een (verwachte) balans opgenomen. De bedoeling van de wetgever hierbij is om de gemeenteraad een beter inzicht te verschaffen en vergelijkingen met andere gemeentes te verbeteren.

Bijlagen

Als slot zijn er bijlagen opgenomen. Deze bijlagen zijn een verdere specificatie van in de begroting opgenomen informatie. Door het klikken op  en  kunt u eenvoudig schakelen tussen begroting en bijlagen.

2. Beleidsbegroting

Aan de hand van het coalitieakkoord 2018-2022, beschrijft dit hoofdstuk van de begroting de belangrijkste ontwikkelingen voor 2020. Dit is de tweede begroting waarin het coalitieprogramma “Samen meer bereiken. Met elkaar, voor elkaar” is verwerkt.

Inleiding coalitieakkoord 2018-2022

Alleen ga je sneller, maar met elkaar bereik je meer. Dát is het uitgangspunt van het coalitieakkoord voor deze raadsperiode. Met elkaar meer bereiken met de inwoners, de maatschappelijke organisaties en bedrijven in Gemert-Bakel. De komende periode liggen er uitdagende maatschappelijke opgaven op ons bord. De veranderingen in hoe we omgaan met energie en klimaat, de invoering van de omgevingswet, de bereikbaarheid van ons gebied, het vitaal platteland en de doorontwikkeling van jeugdzorg, Wmo en Participatiewet. Deze opgaven vragen om samenwerking, lef en een antwoord op maat.

Samenwerking

Een toenemend aantal maatschappelijke opgaven (o.a. duurzaamheid, bereikbaarheid, vitaal platteland, tekorten jeugdzorg, etc.) is alleen op te lossen wanneer gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk als één overheid samenwerken richting partners. Wij willen dan ook sterk inzetten op die samenwerking, niet alleen lokaal in onze eigen gemeenteraad, maar ook samen met de gemeenten in De Peel en het MRE, de provincie, het waterschap en het Rijk. Een gezamenlijke, bestuurlijke aanpak die past bij de aanpak van maatschappelijke opgaven van deze tijd. Dit is wat inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven van hun contact met de overheid verwachten.

Lef

Wij staan voor een stabiel bestuur en vooruitgang met kansen voor iedereen. Een aantal zaken uit de vorige raadsperiode hebben we niet af kunnen werken. Wij pakken deze zaken nu constructief op. We maken keuzes en zijn ook duidelijk over deze keuzes. Dat geldt ook voor minder populaire besluiten, die we nog meer dan voorheen op basis van data en feiten nemen.

Antwoord op maat

We zijn weliswaar één gemeente, maar het onderscheid wordt gemaakt in onze dorpen. De maatschappelijke opgaven en nieuwe wetgeving zijn stuk voor stuk gericht op dorps-, wijk- en straatniveau. Een integrale aanpak tussen de diverse beleidsterreinen is gewenst. Daarom zeggen wij: algemeen beleid waar nodig en maatwerk waar het kan. Het dorps- en wijkgericht werken zetten we krachtig voort en bouwen we verder uit met een verbindende rol voor de dorpsraden. Daarom ondersteunen en faciliteren wij ook de onderlinge contacten tussen de dorpsraden. Zo kunnen ze van elkaar leren en kunnen wij van hen leren. De afstand tussen "de politiek" en de burger willen wij verkleinen. Daarbij is samenwerking met de inwoners en de verenigingen in de kerkdorpen belangrijk.

Communicatie over wat er gebeurt in het gemeentehuis naar buiten toe en toegankelijkheid van de gemeente is hierin ook een belangrijk aandachtspunt. Omdat we sterk willen inzetten op die samenwerking op lokaal, regionaal, provinciaal en rijksniveau gaan de leden van het college meer nog dan voorheen ook buiten het gemeentehuis netwerken opbouwen en overleg voeren.

Ook pakken we een aantal strategische of grote projecten (o.a. kasteel, centrumplan Bakel, vitaal platteland, energietransitie en zwembad) op in de vorm van stuurgroepen, waarbij wethouder(s), enkele raadsleden of specialisten nauw betrokken worden bij de voorbereiding van de besluitvorming.

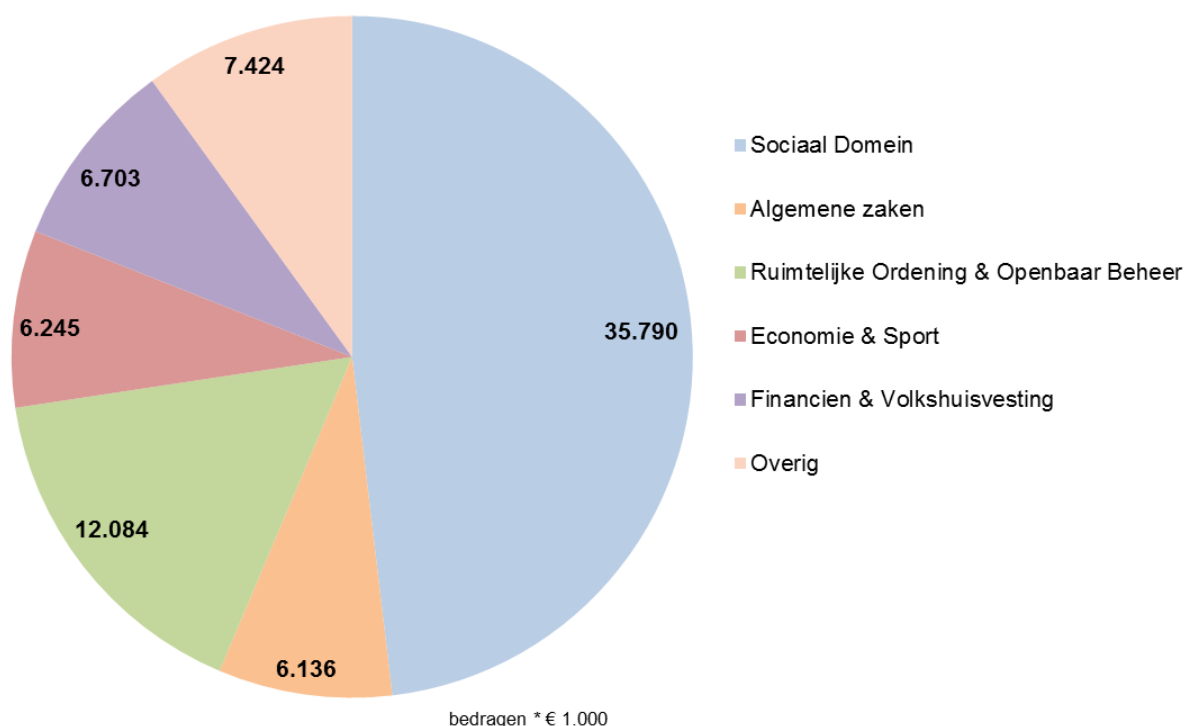
De vijf portefeuilles in deze begroting zijn:

1.  Algemene Zaken;
2.  Sociaal Domein;
3.  Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer;
4.  Economie & Sport;
5.  Financiën & Volkshuisvesting.

De portefeuilles worden opgedeeld in doelen, resultaten en beoogde effecten. Daarbij wordt aangegeven of in deze begroting extra middelen voor het doel en resultaat zijn toegekend ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting. Met ingang van 2017 is het verplicht om beleidsindicatoren  in de begroting op te nemen. De bedoeling hiervan is dat er voor de gemeenteraad meer inzicht ontstaat in beleid. Daarom is bij deze beleidsindicatoren ook een vergelijking gemaakt met het gemiddelde van Nederland, Brabant, Helmond en de vier pealgemeenten.

Lasten per portefeuille

De lasten zijn als volgt verdeeld over de portefeuilles..



Overig betreft de verplicht door de BBV voorgeschreven categorieën overhead, post Onvoorzien en algemene dekkingsmiddelen.

Algemene Zaken

§2.1 Portefeuille Algemene Zaken

↑ Inleiding

De portefeuillehouder van dit programma is Dhr. M.S. Van Veen. Het programma bevat de volgende taken:

- Coördinatie van het beleid
- Algemene en bestuurlijke zaken
- Openbare orde
- Integraal veiligheidsbeleid
- Coördinatie van handhaving
- Personeel en organisatie
- Informatievoorziening
- Evenementen en horecabeleid
- Kermissen en markten
- Gemeentearchief
- Dienstverlening

Verbonden partijen

- BIZOB
- Brabant Water NV
- Dimpact
- Gemeente Laarbeek
- VRBZO

Doelen portefeuille Algemene zaken

Deze portefeuille kent drie doelen. Voor ieder doel is benoemd wat de resultaten zijn voor 2020 en of in deze begroting extra middelen daarvoor zijn toegekend.

Algemene zaken	 1: Het inzicht in handhavingsinspanningen is in 2020 transparant en eenduidig
	 2: We hebben de belangrijkste veiligheidsthema's voor de gemeente Gemeert-Bakel in onze gemeentelijke organisatie geborgd en verankerd in de afspraken met externe partners en we voeren hierover de regie
	 3: Eigentijdse en betrouwbare dienstverlening leveren die voldoet aan de servicenormen

Toelichting op de hiervoor beschreven doelen

Handhaving, openbare orde en integrale veiligheid

Om een veilige woon- en leefomgeving voor onze burgers te borgen, handhaven we op basis van de Integrale Handhavingsnota 2019-2023 en sturen we op basis van het Integraal Veiligheidsplan Gemert-Bakel 2019-2022 op de belangrijkste veiligheidsthema's voor onze gemeente.

Belangrijkste veiligheidsthema's

1. Lokaal;

Lokale belangrijke veiligheidsthema's zijn: de integrale aanpak van (multi)problematische personen/gezinnen en verwarde personen, minder ondermijnende criminaliteit, minder woninginbraken, drugspreventie, preventie sexting, minder overlast (vooral gericht op jeugd) en het op een acceptabel niveau houden van fysieke veiligheidsrisico's.

2. Peelregio;

Om de integrale veiligheid verder te borgen en de samenwerking te versterken is tevens door de 6 gemeenten uit de Peelregio het Veiligheidsplan Peelland 2019-2022 vastgesteld. Hierin zijn 3 gemeenschappelijke doelen benoemd, te weten: Aanpak van ondermijning, radicalisering en extremisme en cybercrime en cybersecurity.

3. Oost-Brabant.

Tevens is als versterking en aanvulling op het lokaal en Peelland veiligheidsbeleid een Regionaal veiligheidsplan Oost-Brabant (38 gemeenten, politie, OM en andere partners zoals RIEC en Actiecentrum Ondermijning) vastgesteld voor de periode 2019-2022, met gezamenlijke prioriteiten. Deze zijn: Veilige woon- en leefomgeving, ondermijnende criminaliteit, maatschappelijke onrust, radicalisering en polarisatie, cybercrime en cybersecurity

Ondersteuning en coördinatie

- We hebben een programmaleider integrale veiligheid Peelland en een programmaleider ondermijning die zorgen voor ondersteuning bij en borging van dit Peelland en regionale proces. Daarnaast werkt de gemeente samen met de partners in veiligheid om de veiligheid van onze burgers zo optimaal mogelijk te beschermen.
- Om vanuit één coördinatiepunt regionaal samen te werken op het gebied van integrale handhaving en veiligheid (bijvoorbeeld met betrekking tot overlast gevende panden, hennepplantages en verschijningsvormen van georganiseerde criminaliteit) is het "Peelland Interventie Team" (PIT) opgericht. Binnen het PIT werken de zes gemeenten in de Peel, vertegenwoordigers van de politie Eenheid Oost-Brabant, de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost, de Belasting Samenwerking Brabant Oost (BSOB) en Senzer samen.

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing heeft de gemeente in 2020 haar rampenbestrijdingsstructuur ingericht. Deze sluit aan op de structuur zoals neergelegd door de VRBZO (Veiligheidsregio Brabant Zuidoost).

Tevens streven we er naar om in Gemert-Bakel 3 brandweerposten te behouden en ondersteunen we de inzet van de vrijwillige brandweer.

Dienstverlening

Onze dienstverlening is eigentijds, betrouwbaar en transparant. Voor alle dienstverleningskanalen hanteren we servicenormen. En het aantal digitale producten voor inwoners en bedrijven neemt toe en verbeteren we. We voeren klanttevredenheidsonderzoeken uit om te leren hoe we de dienstverlening nog beter kunnen afstemmen op de wensen van onze inwoners. Online is er voor de inwoner inzicht in de status van zijn aanvraag of melding.

↑Doel 1	Het inzicht in de handhavingsinspanningen is in 2020 transparant en eenduidig.
Resultaten 2020	• Het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2020 is uitgevoerd. • Handhavingsprioriteiten voor 2020 zijn vóór 1 maart 2020 vastgesteld. Er is duidelijkheid in wat we wel doen en wat we niet doen. • Alle thema's met prioriteiten 'zeer hoog' en 'hoog' uit de Integrale Handhavingsnota 2019-2023 zijn in 2020 uitgevoerd. • Alle wettelijke verplichte taken uit de Integrale Handhavingsnota 2019-2023 zijn uitgevoerd. • Procedures zijn gevolgd conform de Landelijke Handhavingsstrategie. • Het beleidsplan 2019 – 2023 en het handhavingsuitvoeringsplan 2020 zijn geactualiseerd. • Het uitvoeringsprogramma 2020 en de evaluatie 2019 zijn gelijktijdig aangeboden. In oktober 2020 en mei 2021 is gerapporteerd over de voortgang. • Door het inzetten van eigen boa's zijn er meer resultaten behaald, zowel preventief als repressief. • Door het versterken van de juridische capaciteit worden meer handhavingsprocedures opgestart en afgerond.
Beoogde effecten	Een veilig en leefbaar Gemeert-Bakel waarbij handhaving zijn plaats heeft gekregen. Regels in de openbare ruimte worden nageleefd. Preventief: • Zichtbaarheid boa's. De boa's zijn aanspreekbaar voor de burgers en ondernemers. • Door inzet van blauwe boa's (domein I) en groene boa's (domein II) wordt er krachtiger opgetreden tegen verontreinigen door particulieren en bedrijven. • Verbetering inzetbaarheid buiten reguliere werktijden. Er vindt inzet plaats in de avonden en in de weekenden. Repressief: • Door meer capaciteit is een effectievere aanpak van overlastsituaties mogelijk (proces-verbalen). • Door meer capaciteit is een effectievere aanpak mogelijk van meldingen en kleine ergernissen in de openbare ruimte. • Door de aanwezigheid van eigen boa's kan er direct gereageerd worden en overgegaan worden tot handhaven.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing

↑Doel 2	We hebben de belangrijkste veiligheidsthema's voor de gemeente Gemeert-Bakel in onze gemeentelijke organisatie geborgd en verankerd in de afspraken met externe partners en we voeren hierover de regie.
Resultaten 2020	• We hebben (proactief en reactief) gestuurd op de veiligheidsthema's die voortvloeien uit het Integrale Veiligheidsplan 2019-2022, het Veiligheidsplan Peelland 2019-2022 en het Regionaal veiligheidsplan Oost-Brabant. • In 2020 is gerapporteerd over de voortgang van de plannen en de cijfers. De inzet is om betere cijfers te behalen voor de gestelde prioriteiten. • Door te werken met het Lokaal Informatie Overleg en een aangepast Bibob beleid (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen) (toetsing op meer taakvelden) hebben we beter integraal onderzoek kunnen verrichten ten behoeve van de behandeling van ondermijningszaken. • We hebben deelgenomen aan PIT (Peelland Interventie Team)-acties en de daaruit voortkomende acties uitgevoerd. • We hebben alle van de politie ontvangen bestuurlijke rapportages aangaande

	Damoclesbeleid (art.13b Opiumwet) uitgevoerd, conform het opgestelde beleid. De verbinding tussen zorg- en veiligheidspartners is gelegd en geborgd door het zogenoemde incidentenoverleg (gericht op zorg en veiligheid rondom verwarde personen) waarin zowel interne als externe partners op het gebied van zorg en op het gebied van veiligheid plaats nemen.
Beoogde effecten	- Meer bewustwording - Verhoging aangifte bereidheid - Minder criminaliteit - Minder overlast door criminele activiteiten - Minder onveiligheidsgevoelens bij burgers - Het op een acceptabel niveau houden van fysieke veiligheidsrisico's voor de gemeente Gemeert-Bakel. Denk hierbij aan brandveilig leven, bestrijding en beheersing natuurbanden, een goed functionerende brandweer en milieudienst.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Er is € 5.000 opgenomen ten behoeve van te maken kosten voor de aanpak van ondermijning, sluitingen van drugspanden, handhaving van de openbare orde en veiligheid, zoals bijvoorbeeld het wegslepen van voertuigen.

↑Doel 3	Eigentijdse en betrouwbare dienstverlening leveren die voldoet aan de servicenormen: <table border="1"> <tr> <td>Telefoon</td><td>95% beantwoorden binnen 20 seconden</td></tr> <tr> <td></td><td>80% bellen we terug binnen 1 dag</td></tr> <tr> <td>Balie</td><td>90% helpen we binnen 5 minuten</td></tr> <tr> <td>Schriftelijk</td><td>80% van de (digitale) aanvragen beantwoorden we binnen de servicenorm</td></tr> <tr> <td>Klanttevredenheid</td><td>Minimaal een 7</td></tr> </table>	Telefoon	95% beantwoorden binnen 20 seconden		80% bellen we terug binnen 1 dag	Balie	90% helpen we binnen 5 minuten	Schriftelijk	80% van de (digitale) aanvragen beantwoorden we binnen de servicenorm	Klanttevredenheid	Minimaal een 7
Telefoon	95% beantwoorden binnen 20 seconden										
	80% bellen we terug binnen 1 dag										
Balie	90% helpen we binnen 5 minuten										
Schriftelijk	80% van de (digitale) aanvragen beantwoorden we binnen de servicenorm										
Klanttevredenheid	Minimaal een 7										
Resultaten 2020	- Maandelijkse monitoring van de servicenormen. - Minimaal 5 klanttevredenheidsonderzoeken. Van klachten en tips leren en verbeteren. - Actualisatie van de toptaken op de website minimaal één keer per kwartaal. - Uitbreiding/verbeteren van de digitale dienstverlening voor burgers en bedrijven met minimaal 2 digitale diensten. - De inwoner heeft online inzicht in de status van zijn aanvraag/melding										
Beoogde effecten	De inwoners zijn tevreden over de dienstverlening.										
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing.										

Totaaloverzicht portefeuille Algemene zaken

x (€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	5.929	6.324	5.978	6.136	6.129	6.104	6.070
Baten	1.187	1.163	1.028	905	910	900	900
Saldo	-4.742	-5.161	-4.950	-5.231	-5.219	-5.204	-5.170

Toelichting belangrijkste verschillen in 2020 ten opzichte van 2019

Lasten			
 Hogere doorbelasting ambtelijke uren	+	€ 166.000	Structureel
 Stijging bijdrage VRBZO	+	€ 52.000	Structureel
 Diverse kleinere verschillen	+	€ 18.000	Structureel
 Uitvoeringskosten integrale veiligheid	+	€ 5.000	Structureel
 MRE incidentele ontvangst 2019	-	€ 12.000	Structureel
 Lagere bijdrage rekenkamercommissie	-	€ 15.000	Structureel
 Verkiezingen	-	€ 56.000	Incidenteel
Totaal verschil lasten	+	€ 158.000	Beiden
Baten			
 Diverse kleinere verschillen	+	€ 27.000	Structureel
 Lagere onttrekking reserves	-	€ 150.000	Structureel
Totaal verschil baten	-	€ 123.000	Structureel

Sociaal Domein

§2.2 Portefeuille Sociaal Domein

↑ Inleiding

De portefeuillehouder van dit programma is Mevr. W.C.P. Steeghs en de portefeuille bevat de volgende taken:

- Jeugdzorg
- Wmo
- Participatiewet
- Schulddienstverlening
- Armoedebeleid
- Inburgering
- Onderwijs
- Volksgezondheid
- Cultuur

Verbonden partijen

- GGD
- Peeltgemeenten
- Senzer

Doelen portefeuille Sociaal Domein

Deze portefeuille kent drie doelen. Voor ieder doel is benoemd wat de resultaten zijn voor 2020 en of in deze begroting extra middelen daarvoor zijn toegekend.

Sociaal Domein	 1: Per 1 januari 2020 continueren we de integrale uitvoering binnen het Sociaal Domein vanuit het Beleidskader 2019-2023
	 2: Per 1 januari 2020 bereiden we beleid voor op het onderwerp Onderwijshuisvesting
	 3: Per 1 januari 2020 bereiden we beleid voor op het onderwerp één cultuurhuis in het kasteel

Toelichting op de hiervoor beschreven doelen

Sociaal Domein

Het programma Sociaal Domein omvat diverse onderwerpen. De volgende drie uitgangspunten worden gehanteerd bij de uitvoering van de nieuwe (en oude) taken van de gemeente Gemert-Bakel:

- Niemand valt tussen wal en schip;
- De uitvoering vindt plaats binnen de taakstellende budgetten;
- De dienstverlening aan de inwoners is vraaggericht.

Vanwege de druk op het budget sociaal domein, ligt de nadruk, nog meer dan voorheen, op een sobere en doelmatige ondersteuning. Daarnaast blijven we zoeken naar goedkopere lokale alternatieven, opdat we beter uitkomen met geld dat we van het Rijk ontvangen. We worden echter lopende het boekjaar regelmatig geconfronteerd met wijzigingen in de budgetten die het Rijk beschikbaar stelt. Voorheen waren de budgetten van Sociaal Domein gekoppeld aan de Rijksuitgaven. Dit principe is met ingang van de begroting 2019 verlaten. De kosten van het sociaal domein worden reëel geraamd.

In het Beleidskader Sociaal Domein 2019-2023 staat de volgende visie van de gemeente geformuleerd:

De drie decentralisaties hebben tot een grote verandering in het Sociaal Domein geleid. Een transformatie naar een zorgzame samenleving in Gemert-Bakel, waarin het vanzelfsprekend is dat we verantwoordelijkheid nemen voor ons eigen leven, we zoveel mogelijk zelf de touwtjes in handen (kunnen) houden en we ook graag iets voor elkaar willen betekenen. Een samenleving waarin de gemeente mensen ondersteunt voor wie dit niet vanzelfsprekend is en zorg kunnen blijven bieden aan de meest kwetsbare mensen in onze gemeente. Dit heeft om een omslag op verschillende niveaus gevraagd. Alle inwoners, niet alleen de inwoners met een ondersteuningsvraag maar ook de inwoners die hulp kunnen bieden, het informele netwerk, de overheid en de professionals zijn anders gaan denken en handelen. Dit lukt niet met uitgebreide beleidsplannen maar door te 'doen'. Centraal bij de transformatie staat de burger die zich in een dorp/wijk bevindt met mensen en netwerken om zich heen.

In het kort is de visie samen te vatten als:

- Dienstverlening staat voorop;
- We werken vraaggericht;
- We hebben een dorps- en wijkgerichte aanpak.

Ook komen er nieuwe wetten op ons af. De wijze waarop daar door de gemeente Gemert-Bakel invulling aan wordt gegeven, moet nog worden bepaald. Voor zover nu bekend moeten onderstaande vier onderwerpen worden opgepakt. De wijze waarop er invulling aan wordt gegeven, wordt toegevoegd aan het beleidskader Sociaal Domein:

- de Wet Verplichte GGZ (een meldpunt WVGZ en verwarde personen);
- de decentralisatie Beschermd Wonen die per 1 januari 2021 gerealiseerd moet zijn;
- de nieuwe wet Inburgering;
- implementatie abonnementstarief Wmo wetwijziging van kracht 1-1-2020.

Ook is het BUIG budget sterk verminderd. De zaken die al dan niet nog worden opgepakt vanwege de maatregelen die genomen gaan worden, zijn nu nog onduidelijk. Zodra hierover helderheid is ontstaan worden de beoogde resultaten opgenomen in het beleidskader Sociaal Domein.

Tenslotte wordt vanwege de budgetten die onder druk staan, slechts beperkt geïnvesteerd in preventie (bijvoorbeeld flyers, bijeenkomsten, nieuwsberichten, cursussen, voorlichting).

Ontwikkeling één cultuurhuis in het kasteel

In het coalitieakkoord wordt de vorming van één cultuurhuis benoemd. Het cultuurhuis “De Eendracht” en het centrum voor kunst- en cultuureducatie “Kunstlokaal” zijn de twee professionele cultuurorganisaties in de gemeente Gemert-Bakel. Omdat de primaire activiteiten van beiden organisaties sterk in elkaars verlengde liggen en omdat zowel de bestuurders alsook de gemeente de ambitie heeft om één krachtig integraal cultuurbeleid te voeren, hebben de RvT van Kunstlokaal en het bestuur van De Eendracht de handen in elkaar geslagen. Vanaf 1 januari 2018 zijn beiden organisaties bestuurlijk gefuseerd in de stichting Klankkleur. Dit betekent dat de bestaande stichtingen waarbinnen de activiteiten van KunstLokaal en De Eendracht plaatsvinden in tact zijn gebleven. De wens is er om dit samen te brengen in één gebouw. Ook gezien het onderhoud wat op de huidige locaties dient plaats te vinden de komende jaren.

Voor het kasteel zijn er plannen om de theaterfunctie daaronder te brengen. Het college ziet kansen dit te combineren met de wens voor realisatie van het cultuurhuis. Concreet betekent dit het cultuurhuis onderbrengen in het kasteel. Dit geeft ook een belangrijke meerwaarde aan het centrum van Gemert. Om dit verder uit te werken is daarom in deze begroting 2020 een voorbereidingskrediet één cultuurhuis in Kasteel Gemert opgenomen van € 182.000.

Doorontwikkeling huisvesting onderwijs

In deze begroting is voor het opstellen van een Integraal onderwijshuisvestingsplan (IHP) een incidenteel bedrag opgenomen van € 25.000. Daarmee komt er een meerjarig huisvestingsplan voor het onderwijs. Dit bedrag was al opgenomen in de Kadernota 2020. Daarna zal dit huisvestingsplan in concrete investeringen uitgewerkt dienen te worden. In deze begroting 2020 is daarvoor nu een voorbereidingskrediet van € 182.000 opgenomen.

Het Commanderij College en Stichting GOO hebben reeds aangegeven ambities te hebben wat betreft onderwijshuisvesting. De locatie Sleutelbosch van het Commanderij College en de Berglarenschool van Stichting GOO zijn beide deels verouderde gebouwen. Daarnaast is het Commanderij College haar visie op onderwijs aan het vernieuwen en daar wensen ze voor de toekomst een passend gebouw bij. Stichting GOO heeft meerdere schoolgebouwen voor het basisonderwijs in Gemert waar sprake is van een huisvestingsvraagstuk.

Met het IHP en het voorbereidingskrediet krijgen we zicht op wat nodig en haalbaar is.

↑Doel 1	Per 1 januari 2020 continueren we de integrale uitvoering binnen het Sociaal Domein vanuit het Beleidskader 2019-2023
Resultaten 2020	- Per 1 juli 2020 is het onderzoek afgerond naar de werkwijze waarop een cultuursprijs toegekend en uitgereikt wordt; - Het college stuurt op de acties uit het actieplan Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de acties uit het actieplan Lokaal Educatieve Agenda (LEA); - Per 1 augustus 2020 zijn er nieuwe overeenkomsten buurtsportcoaches opgesteld met de partijen die deelnemen (in ieder geval Stichting GOO); - Per 1 september 2020 zijn er afspraken gemaakt over de voortzetting van Kluppluz;
Beoogde effecten	- De dienstverlening in het sociaal domein is lokaal georganiseerd; - De zorg is sober en doelmatige; - De vragen van inwoners zijn zorgvuldig en goed opgepakt door het (in)formele netwerk binnen het Sociaal Domein. Dit wordt getoetst door een klanttevredenheidsonderzoek en in samenwerking met de adviesgroep Sociaal Domein; - De buurtsportcoaches stimuleren onze inwoners om meer te bewegen; - We vervangen dure zorg door goedkopere lokale voorzieningen om te proberen binnen de budgetten te blijven; - Door samenwerking wordt genormaliseerd in plaats van geproblematiseerd; - We werken samen als één systeem in plaats van losse eilanden om kinderen en jongeren op een passende wijze te ondersteunen en financiële inzet te bundelen.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	€ 21.000 in 2020 voor LEA en CJG De programmakosten 3d's zijn realistisch geraamd op basis van de uitgaven 2018 (jaarrekening) en 2019 (2^e kwartaalrapportage) daarbij rekening houdend met ontwikkelingen zoals prijsstijgingen.

↑Doel 2	Per 1 januari 2020 bereiden we beleid voor op het onderwerp onderwijshuisvesting
Resultaten 2020	- Voor 31 december 2020 wordt een besluit genomen over een meerjarig integraal huisvestingsprogramma; - Voor 31 december 2020 heeft het college een besluit genomen over onderwijshuisvesting.
Beoogde effecten	- Betreft prioriteit uit het coalitieakkoord; - Er is helderheid voor de gemeente wanneer, welke kosten voor onderwijshuisvesting verwacht kunnen worden.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	€ 25.000 meerjarig integraal huisvestingsprogramma. Er is een voorbereidingskrediet opgenomen van € 182.000 (inclusief niet verhaalbare BTW) voor doorontwikkeling onderwijs.. Dit geeft € 41.000 aan kapitaallasten vanaf 2021.

↑Doel 3	Per 1 januari 2020 bereiden we beleid voor op het onderwerp één cultuurhuis in het kasteel
Resultaten 2020	Voor 31 december 2020 heeft het college een besluit genomen
Beoogde effecten	- Betreft prioriteit uit het coalitieakkoord - Modernisering van huidige culturele voorzieningen
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Er is een voorbereidingskrediet opgenomen van € 182.000 (inclusief niet verhaalbare BTW) voor cultuurhuis in het kasteel. Dit geeft € 41.000 aan kapitaallasten vanaf 2021.

Totaaloverzicht portefeuille Sociaal Domein

x (€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	34.890	36.882	36.140	35.790	35.652	35.836	35.747
Baten*	8.032	7.758	6.409	6.084	6.076	6.081	6.081
Saldo	-26.858	-29.124	-29.731	-29.706	-29.576	-29.755	-29.666

* Als gevolg van de BBV richtlijnen staat de voormalige integratie-uitkering Sociaal Domein opgenomen onder algemene dekkingsmiddelen (zie financieel overzicht hoofdstuk 4) en daarom niet bij de baten van programma twee in de jaren 2017 en 2018. Vanaf 2019 is verder er geen sprake meer van een integratie-uitkering Sociaal Domein en maken deze middelen integraal onderdeel uit van de algemene uitkering. Ook dit zijn algemene dekkingsmiddelen.

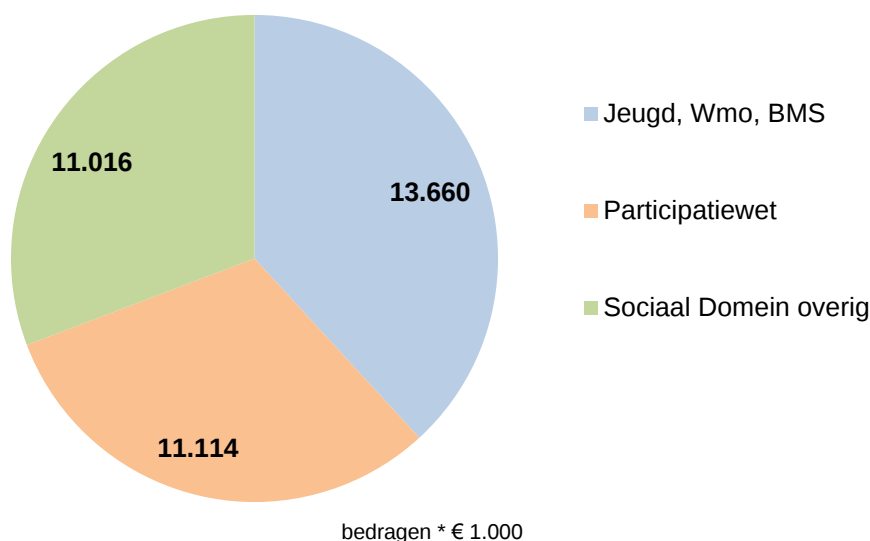
Toelichting belangrijkste verschillen in 2020 ten opzichte van 2019

Lasten			
 Reëel ramen Sociaal Domein	+	€ 675.000	Structureel
 GGD inwonersbijdrage	+	€ 39.000	Structureel
 Statushouders verhogen taalniveau	+	€ 35.000	Incidenteel
 Armoede- en schuldenbeleid	+	€ 35.000	Structureel
 Invoering wet verplichte geestelijke gezondheidszorg	+	€ 34.000	Structureel
 Wet ontwikkelingskansen voor kwaliteit en educatie	+	€ 32.000	Structureel
 Bijdrage aan Senzer	+	€ 29.000	Structureel
 Lev groep	+	€ 27.000	Structureel
 Integraal onderwijshuisvestingplan (ihp)	+	€ 25.000	Incidenteel
 Preventie en vroegsignalering	+	€ 14.000	Incidenteel
 Lokale cliëntondersteuning	+	€ 11.000	Incidenteel
 Commanderie college	-	€ 9.000	Incidenteel
 Peuterwerk	-	€ 16.000	Structureel
 Diverse kleinere verschillen	-	€ 18.000	Beiden
 Verzameling van data	-	€ 23.000	Structureel
 Uitbreiding De Pandelaar	-	€ 39.000	Incidenteel
 Groot onderhoud gebouwen	-	€ 44.000	Incidenteel
 Leerlingenvervoer	-	€ 50.000	Structureel
 Buurtsportcoaches	-	€ 52.000	Incidenteel
 Lagere doorbelasting ambtelijke uren	-	€ 69.000	Structureel
 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen (verschuiving)	-	€ 120.000	Structureel
 Lagere rente en afschrijving	-	€ 386.000	Structureel
 Besparing op Sociaal Domein	-	€ 480.000	Structureel
Totaal verschil lasten	-	350.000	Beiden
Baten			
 Diverse kleinere verschillen	+	€ 3.000	Beiden
 Leegstand woonwagencentraal	-	€ 15.000	Structureel
 Reëel ramen Sociaal Domein eigen bijdrage Wmo	-	€ 29.000	Structureel
 Renteopbrengsten centraal ramen	-	€ 32.000	Structureel
 Vervallen bijdrage uit reserve onderwijs	-	€ 76.000	Structureel
 Diverse verschillen	-	€ 80.000	Structureel
 BUIG	-	€ 96.000	Structureel
Totaal verschil baten	-	€ 325.000	Beiden

Verdeling Sociaal Domein

Het Sociaal Domein beslaat 48% van het begrotingstotaal van de gemeente. De onderverdeling van deze portefeuille wordt hier daarom nader toegelicht. Ook mede gezien de risico's die de gemeente loopt in de Jeugd en Wmo (via GR Peelgemeenten) en bij uitvoering van de Participatiewet (via Senzer).

We onderscheiden drie deelgebieden binnen het Sociaal Domein. Deze zijn in volume als volgt onderverdeeld. Daarna worden ze per deelgebied verder toegelicht. De deelgebieden Jeugd, Wmo, BMS en Participatiewet zijn in belangrijke mate open einde regelingen. Bij het Sociaal Domein overig speelt dit nauwelijks.



Jeugd, Wmo en BMS (via GR Peelgemeenten)

De decentralisaties Wmo en Jeugd zijn openeinde regelingen. Ditzelfde geldt voor Bijzondere bijstand, Maatschappelijke participatie en Schuldhelpverlening (BMS). De verstrekkingen die GR Peelgemeenten namens de gemeente aan zorgkosten hiervoor doen bedragen afgerond € 11,8 miljoen per jaar. Dit is een substantieel (15%) deel van onze begroting. Deze combinatie van open einde regelingen en de omvang van de uitgaven maakt dat deze uitgaven een groot financieel risico vormen voor de gemeentelijke begroting. De gemeente heeft nog onvoldoende weerstandsvermogen om deze risico's op te vangen. Daarnaast zijn er uitvoeringskosten voor de GR Peelgemeenten van ruim 1,8 miljoen euro in 2020.

Reëel ramen decentralisaties Sociaal Domein

De decentralisaties binnen het Sociaal Domein worden vanaf 2015 uitgevoerd door de gemeenten. Tot en met de begroting 2018 van de gemeente Gemert-Bakel waren de geraamde lasten voor de decentralisaties Sociaal Domein gelijk aan het budget dat we voor deze taken vanuit het Rijk hebben ontvangen. Met ingang van 2019 is dit uitgangspunt verlaten en worden de verwachte lasten geraamd los van de inkomsten die de gemeente daarvoor krijgt (realistisch ramen). Dit is in de begroting 2020 verder doorgezet.

In de bijlage specificatie Sociaal Domein [i](#) is meer informatie te vinden over de uitgangspunten zoals gehanteerd bij deze raming. De lasten in 2020 en verder zijn onder meer geraamd op basis van de meest actuele prognoses van de GR Peelgemeenten uit hun (2^e kwartaalrapportage september 2019).

De opbouw van de nieuwe raming inclusief een vergelijk met de jaren 2015 tot en met 2018 en de prognose uit het 2^e kwartaal 2019 is ook opgenomen in de bijlage. [i](#)

Stelpost Jeugd vanaf 2022

Bij de meicirculaire 2019 heeft het Rijk incidenteel extra middelen voor jeugdzorg ter beschikking gesteld tot en met 2021. Dat is nog niet structureel omdat het ministerie er nog niet van overtuigd is dat de tekorten bij gemeenten voor Jeugd structureel zijn. Een onderzoek hiernaar wordt afgerond in het najaar van 2020. Het ministerie heeft in juli 2019 wel een begrotingsrichtlijn uitgevaardigd hoe gemeenten hun jeugdbudgetten mogen ramen vanaf 2022 en verdere jaren (⇒ publicatie ministerie).

De richtlijn geeft aan dat gemeenten een stelpost “Uitkomst onderzoek Jeugdzorg” mogen ramen voor 2022 en 2023. Deze stelpost is maximaal gelijk aan de extra middelen die in 2020 en 2021 worden ontvangen voor Jeugd. Voorwaarde daarbij is dat: “daarnaast gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg, mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven.”

In deze begroting is gerekend met een stelpost vanaf 2022 van € 443.000 per jaar. Dit is gelijk aan de middelen die in 2020 en 2021 jaarlijks worden ontvangen. In de bijlage  staan de maatregelen die genomen worden door onze gemeente in het kader van kostenbeheersing transformatie jeugdzorg toegelicht.

Participatiewet (via Senzer)

In 2019 is de uitvoering van de Participatiewet als risico toegenomen. De gemeenschappelijke regeling Senzer voert als werkbedrijf de Participatiewet uit voor de zeven gemeenten in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel, waaronder voor de Gemert-Bakel. De jaarlijkse uitgaven van de gemeente Gemert-Bakel hiervoor bedragen afgerond 11 miljoen euro, voor een belangrijk deel gedekt door ontvangsten van het Rijk.

De afgelopen jaren kende Senzer telkenmale een overschot in hun jaarrekeningen. Door een verlaging van het totale BUIG budget met 10% is Senzer echter geconfronteerd met een grote tegenvaller. De omvang van deze daling in rijksmiddelen kon niet binnen de bestaande begroting van Senzer opgevangen worden. In september 2019 is daarom een nieuwe begroting 2020-2023 vastgesteld door Senzer. De daarin gevraagde jaarlijkse inwonersbijdrage is verwerkt in de voorliggende begroting van de gemeente. In de Kadernota 2020 was rekening gehouden met een hogere inwonersbijdrage van jaarlijks € 242.000. Ten opzichte van de Kadernota 2020 valt het ondernemingsplan in 2020 € 308.000 positief uit fluctuerend naar een voordeel van € 62.788 in 2023.

Deze nieuwe begroting van Senzer wordt zoals gebruikelijk ter goedkeuring ingestuurd naar de provincie als financieel toezichthouder. De provincie beoordeelt vervolgens of de begroting van Senzer structureel en/of reëel sluitend acht is. Wij verwachten dat het vooruitlopen op een wijziging van de systematiek BUIG-uitkeringen vanaf 2022 als niet reëel beoordeeld zal worden. Daarom is in de begroting van de gemeente voor 2022 en verder daarnaast een verwachte aanvullende verhoging van de inwonersbijdrage opgenomen met structureel € 158.000.

Sociaal Domein overig

De overige 11 miljoen euro aan uitgaven binnen het Sociaal Domein betreft MFA's, subsidies enzovoort. Deze activiteiten worden niet via een gemeenschappelijke regeling uitgevoerd en kennen nauwelijks opneinden. De jaarlijkse afwijkingen zijn hierbij gering. De voorspelbaarheid van dit deel van het budget is veel groter gebleken de afgelopen jaren dan bij de drie decentralisaties.

Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

§2.3 Portefeuille Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

↑ Inleiding

De portefeuillehouder van dit programma is Mevr. A.A.H.C.M. van Extel -van Katwijk en de portefeuille bevat de volgende taken:

- Ruimtelijke ordening
- Vitaal platteland
- Bouwen en milieu
- Monumenten
- Openbaar beheer
- Landschapsbeheer

Verbonden partijen

- ODZOB

Doelen portefeuille Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

Deze portefeuille kent vijf doelen. Voor ieder doel is benoemd wat de resultaten zijn voor 2020 en of in deze begroting extra middelen daarvoor zijn toegekend.

Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

1: Gezonde leefomgeving door aanpak zorgvuldige veehouderij

2: Wij hebben een proactieve aanpak van de (toekomstige) leegstand in het buitengebied van Gemert-Bakel

3: Wij faciliteren de transitie van het landelijk gebied met een agrarische bedrijfscontactfunctionaris en gemeentelijk ondersteuningsteam

4: Wij maken een omgevingsvisie voor Gemert Bakel met een nadere uitwerking voor het gebied Muizenhol in Bakel

5: Wij geven uitvoering aan het plan van aanpak voor de invoering van de Omgevingswet

Toelichting op de hiervoor beschreven doelen

De komende decennia komen enkele grote structurele transitieopgaven bij elkaar in het landelijk gebied. Dit vraagt om een integrale benadering, waarbij opgaven voor gezondheid, kwaliteit van de leefomgeving, economische ontwikkeling, landbouw, wonen, natuur, milieu en water nog meer hand in hand gaan en in samenhang met elkaar moeten worden opgepakt. Dat is een stevige opgave.

Vitaal platteland

Het buitengebied is en blijft van groot economisch belang waarbij agrarische ondernemers in staat zijn om zorgvuldig en maatschappelijk verantwoord te ondernemen zonder dat dit gepaard gaat met een te grote overbelasting voor de omgeving.

Wij zetten actief in op instrumenten waardoor agrarische ondernemers hun imago kunnen verbeteren. We volgen ook actief de ontwikkelingen rondom de gezondheidsonderzoeken en toetsen de nieuwe uitgangspunten bij de vergunningsaanvragen.

Nieuwe initiatieven moeten voldoen aan een zorgvuldige veehouderij. De gemeente heeft de kaders voor een zorgvuldige veehouderij vastgelegd in het bestemmingsplan "Gemert- Bakel Buitengebied 2017".

Transitie landelijk gebied

Er vinden de komende jaren grote veranderingen plaats in het buitengebied, omdat veel agrarische bedrijven hun intensieve veehouderijtak zullen beëindigen.

Uiterlijk 1 januari 2020 moeten voornamelijk pluimvee- en varkensbedrijven voldoen aan de aangescherpte ammoniakeisen uit het Besluit huisvesting. Daarnaast zullen naar aanleiding van de in 2017 aangescherpte beleidsregels van de provincie Noord-Brabant agrarische ondernemers keuzes maken of zij nog investeringen kunnen / willen doen voor modernisering van het bedrijf. De deadline voor de meeste bedrijven is 2022. Onze pelsdierhouders staan voor de keuze hoe verder en dienen uiterlijk 1 januari 2024 gestopt te zijn met het houden van nertsen. Ook de rundveehouders komen voor belangrijke beslissingen te staan in het kader van fosfaatrechten en CO2 doelstellingen. Deze veranderingen hebben tot gevolg dat er veel agrarische bebouwing vrijkomt. Welke ontwikkelingsruimte de gemeente biedt, is beschreven in het VAB-beleid en het bestemmingsplan Gemert-Bakel Buitengebied 2017. Tevens loopt het project "Proeftuin Elsendorp" in 2020 door en gebruiken wij dit om nieuw beleid te formuleren.

Agrarisch bedrijfscontactfunctionaris / Ondersteuningsteam

In 2019 zijn we gestart met de komst van een agrarisch bedrijfscontact functionaris. Vele veehouderijen staan voor de keuze wat ze met hun bedrijf willen gaan doen. Samen met de ZLTO en de Rabobank bieden we ondernemers de mogelijkheid om hen te helpen in de transitie van hun bedrijf. Dit vraagt een goede ondersteuning vanuit de gemeente en de provincie. Ook de landelijke regeling "Sanering varkenshouderij" vraagt om een proactieve houding van gemeenten. Wij faciliteren deze transitie met een gemeentelijk ondersteuningsteam.

Omgevingsvisie

Wij gaan een omgevingsvisie opstellen om te komen tot afgewogen keuzes voor ontwikkelingen voor onze gemeente. Hierbij zorgen wij voor een goede aansluiting op het Rijks- en provinciale beleid en stemmen dit af binnen het MRE en onze eigen regio De Peel.

De grote transitieopgaven waar we voor staan zullen allemaal een plaats krijgen in het buitengebied. De uitdaging voor ons als gemeente is om deze zorgvuldig met elkaar af te wegen en zoeken naar wenselijke combinaties. De transitie laat zich vooral zien bij de Klimaatadaptatiedoelstellingen, de grootschalige energieopwekking (RES), de kringlooplandbouw en de reguliere vraag naar bedrijventerreinen en woningbouw. Enerzijds zien we een afname van agrarische bedrijven, anderzijds ontstaan er nieuwe verdienmodellen in het landelijk gebied. Het is aan de gemeente om deze ontwikkelingen in een goede balans te brengen.

In het gebied Muizenhol in Bakel spelen diverse ontwikkelingen rondom veehouderijen. Daarnaast is een lange omleiding van de N279 door dit gebied gepland. Inwoners van het gebied hebben bij de gemeente hun zorgen geuit over zowel de agrarische ontwikkelingen als de geplande aanleg van de weg.

Omgevingswet

De Omgevingswet vervangt het huidige systeem van omgevingsrecht. De wet treedt naar verwachting in 2021 in werking. Kern van de stelselherziening vormt de integratie van alle sectorale wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Deze integratie van wetten moet leiden tot:

- minder regels en planvormen;
- meer samenhang in beleid en regels en betere besluitvorming;
- snellere procedures;
- meer afwegingsruimte voor de lagere overheden.

De Omgevingswet nodigt de gemeente uit om meer integraal te gaan werken en om ruimte te geven aan initiatieven uit de samenleving via uitnodigingsplanologie.

Een succesvolle implementatie van de inhoudelijke en organisatorische veranderingen die voortvloeien uit de Omgevingswet is een proces en kost tijd en vereist een plan van aanpak. Het plan van aanpak is in 2016 vastgesteld en in 2020 zullen de daaruit komende acties verder uitgevoerd worden.

↑Doel 1	Gezonde leefomgeving door aanpak zorgvuldige veehouderij.
Resultaten 2020	- Eind 2020 rapporteren wij aan de gemeenteraad over de ontwikkeling in de situatie van belasting geur, ammoniak, fijnstof, klachten & meldingen, waardoor de gemeenteraad op de hoogte is van de kwaliteit van de leefomgeving in het buitengebied. - Begin 2020 heeft de ODZOB een resultatenoverzicht gemaakt over de voortgang transitie veehouderij voor de regiogemeenten inclusief Gemeert-Bakel in het kader van het Werkprogramma Leefomgeving & Agrofood. - We geven met het resultatenoverzicht de gemeenteraad inzicht in de stand van zaken rondom de transitie veehouderij. - Nieuwe knelpunten rondom veehouderijen zijn voorkomen, het totaal aantal knelpunten neemt af. - Ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen zijn getoetst aan het beleid rondom volksgezondheid en veehouderij en worden gerapporteerd. - Behoud van een gezonde leefomgeving voor alle inwoners van Gemeert-Bakel door een zorgvuldige veehouderij, verminderen van stankoverlast en fijnstofconcentraties in 2020 (en verder).
Beoogde effecten	- De overlast rondom de knelpunten neemt af. - Wij wegen de effecten in het kader van volksgezondheid mee in de besluitvorming.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	In de begroting 2019 was voor de jaarschijven 2020 en 2021 al jaarlijks € 25.000 beschikbaar gesteld. Dit is ongewijzigd in de begroting 2020.

↑Doel 2	Wij hebben een proactieve aanpak van de (toekomstige) leegstand in het buitengebied van Gemeert-Bakel.
Resultaten 2020	- Wij faciliteren de werkgroep inzake het project "Proeftuin Elsendorp", leerpunten uit dit proces worden opgenomen in de omgevingsvisie - Wij nemen contact op met de ondernemers die zich hebben aangemeld bij de rijksregeling "Sanering varkenshouderij". - Wij faciliteren de komende jaren stoppers bij de herontwikkeling van de locatie.
Beoogde effecten	- Wij stimuleren de inwoners van Elsendorp om samen te werken aan nieuwe functies voor de VAB-locaties. - We voorkomen verrommeling en leegstand in het buitengebied.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing

↑Doel 3	Wij begeleiden de transitie van het landelijk gebied met een agrarische bedrijfscontactfunctionaris en gemeentelijk ondersteuningsteam
Resultaten 2020	De ingekomen projecten zijn geïnitieerd en gecoördineerd, waaronder het begeleiden van agrarische bedrijven bij bedrijfsverplaatsingen en omschakelingen in het landelijk gebied.
Beoogde effecten	- De transitie van een bedrijf zal soepeler verlopen. - Ondernemers kunnen een beroep doen op ondersteuning bij de transitie van hun bedrijf. - De transitieopgaven worden gemonitord
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	In de begroting 2019 was voor de agrarische bedrijfscontactfunctionaris al € 25.000 opgenomen voor 3 jaar (2019 t/m 2021). Dit is ongewijzigd in de begroting 2020.

↑Doel 4	Wij maken een omgevingsvisie voor Gemert-Bakel met een uitwerking voor het gebied Muizenhol in Bakel
Resultaten 2020	Er is een omgevingsvisie opgesteld voor Gemert-Bakel
Beoogde effecten	De gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zijn in kaart gebracht. De grote transitieopgaven worden integraal afgewogen. Het vormt de basis voor de beleidsuitgangspunten (Omgevingsplannen) bij het verder implementeren van de Omgevingswet.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing.

↑Doel 5	Wij geven uitvoering aan het plan van aanpak voor de invoering van de Omgevingswet
Resultaten 2020	- De gehele organisatie is bijgeschoold over de Omgevingswet - Er is een bestuurlijke koers/ambitieniveau vastgesteld, waarin is gekozen voor een passende veranderstrategie - Voorbereidingen voor het omgevingsplan zijn gestart - Pilots voor de uitvoering van het omgevingsplan zijn opgestart - Er zijn aanpassingen in het KCC doorgevoerd - Publiekscampagnes hebben plaatsgevonden - Werkprocessen zijn aangepast - Producten- en dienstencatalogus zijn aangepast - Voorbereidende werkzaamheden om aan te sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn uitgevoerd - Aanpassingen in de informatiearchitectuur zijn doorgevoerd - ICT-standaarden zijn gedefinieerd - Informatie is gedigitaliseerd - Aanpassingen op de website zijn doorgevoerd - De in de organisatie gebruikte ICT-systemen worden voorbereid om ontsloten te kunnen worden op het DSO - De gemeente is gereed om per 1-1-2021 omgevingsvergunningen conform de Omgevingswet in behandeling te nemen
Beoogde effecten	- Organisatie en gemeenteraad weten welke ontwikkelingen en bijbehorende acties er op hen afkomen - Het bestuur weet met welke ambitie zij de Omgevingswet willen implementeren - Burgers zijn geïnformeerd over de Omgevingswet en de gevolgen voor hen
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Voor de omgevingswet is € 234.000 opgenomen in 2020 fluctuerend naar € 222.000 in 2023.

Totaaloverzicht portefeuille Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

x (€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	10.799	11.310	11.829	12.084	12.348	12.354	12.226
Baten*	3.666	4.994	4.188	4.096	4.178	4.431	4.566
Saldo	-7.133	-6.316	-7.641	-7.988	-8.170	-7.923	-7.660

Toelichting belangrijkste verschillen in 2020 ten opzichte van 2019

Lasten			
 Hogere rente en afschrijving	+	€ 393.000	Structureel
 Hogere doorbelasting uren	+	€ 389.000	Structureel
 Invoering omgevingswet	+	€ 234.000	Structureel
 Riolering	+	€ 78.000	Structureel
 Areaaltoename en stijging kosten groen (via Senzer)	+	€ 61.000	Structureel
 Actualiseren monumentenlijst	+	€ 29.000	Structureel
 Bomenbeheer	+	€ 20.000	Structureel
 Gelijkmatische storting in voorziening wegen	+	€ 20.000	Structureel
 Areaaltoename straatreiniging	+	€ 10.000	Structureel
 Renovatie openbaar groen	+	€ 10.000	Structureel
 Areaaltoename (ecologisch) maaibeheer	+	€ 8.000	Structureel
 Tweejaarlijkse controle bruggen	-	€ 5.000	Incidenteel
 Diverse verschillen	-	€ 27.000	Beiden
 Plattelandsontwikkeling	-	€ 35.000	Structureel
 Omgevingsvisie	-	€ 40.000	Structureel
 Monumentenfonds	-	€ 74.000	Structureel
 BTW riool (verschuiving)	-	€ 251.000	Structureel
 Lagere storting reserves	-	€ 259.000	Structureel
 Lagere storting voorzieningen	-	€ 306.000	Structureel
Totaal verschil lasten	+	€ 255.000	Beiden
Baten			
 Hogere doorbelasting uren aan projecten	+	€ 54.000	Structureel
 Indexatie leges	+	€ 42.000	Structureel
 Riolering	-	€ 21.000	Structureel
 Rente centraal ramen	-	€ 19.000	Structureel
 Diverse verschillen	-	€ 34.000	Structureel
 IGP	-	€ 40.000	Structureel
 Monumentenfonds	-	€ 74.000	Structureel
Totaal verschil baten	-	€ 92.000	Structureel

Economie & Sport

§2.4 Portefeuille Economie & Sport

↑ Inleiding

De portefeuillehouder van dit programma is Mevr. I. van Dijk en de portefeuille bevat de volgende taken:

- Economische zaken
- Toerisme en recreatie
- Mobiliteit
- Verkeer en parkeren
- Dorpsraden
- Burgerparticipatie
- Communicatie
- Afval
- Sport
- Speelgelegenheden
- Centrumontwikkeling Bakel

Verbonden partijen

- Metropoolregio Eindhoven (MRE)
- Innovatiehuis De Peel

Doelen programma Economie & Sport

Deze portefeuille kent negen doelen. Voor ieder doel is benoemd wat de resultaten zijn voor 2020 en of in deze begroting extra middelen daarvoor zijn toegekend.

Economie & Sport	i 1: In 2020 verbeteren we de bereikbaarheid van Gemert-Bakel door het uitvoeringsprogramma Bereikbaarheidsagenda (2017-2030) en de aanpassingen aan de N279.
	i 2: Regionaal samenwerken op gemeentegrens overschrijdende thema's.
	i 3: Recreatie en toerisme versterken
	i 4: Meer levendigheid in het centrum van Bakel
	i 5: Een meer toekomstbestendig centrum van Gemert
	i 6: Versterken van de lokale economie
	i 7: De gemeenteraad heeft eind 2020 de uitgangspunten voor de beleidsnota vastgoed sport vastgesteld
	i 8: De gemeente heeft in 2020 is het lokaal sportakkoord ondertekend
	i 9: De gemeenteraad heeft eind 2020 het gemeentelijk verkeersveiligheidsplan vastgesteld

Toelichting op de hiervoor beschreven doelen

Bereikbaarheidsagenda

De bereikbaarheidsagenda concentreert zich op het verbeteren van de bereikbaarheid en leefbaarheid in het 'daily urban system' van de regio. Daarbij wordt de komende jaren ingezet op het op orde brengen van de netwerken (auto, fiets, OV) en hun knooppunten. Maar ook het slimmer organiseren van het dagelijks gebruik door goede informatie over reismogelijkheden en vervoerskeuzes. Dit doen we samen, slim en co-modaal (fiets, auto, openbaar vervoer en voetgangers).

In 2020 worden diverse studies naar fysieke projecten van de bereikbaarheidsagenda afgerond. Denk bijvoorbeeld aan de studie N615/N272 met het knelpunt Beekse Brug. Deze planstudie moet in 2020 resulteren in een voorkeursalternatief dat vervolgens uitgevoerd kan gaan worden. Daarnaast is gestart met de planstudie naar een mogelijke snelfietsroute tussen Gemert en de noordzijde van Helmond (Dierdonk). De afstand tussen Gemert en Helmond (o.a. centrum, station en de regionale zuidelijke bedrijventerreinen Helmond) is met 10 tot 15 km zeer geschikt voor het gebruik door fietsers en e-bikers. Via Dierdonk wordt de route aangesloten op de stedelijke fietsroutes in Helmond. Deze eerste verkenning wordt naar verwachting in 2020 afgerond waarna duidelijk is welke route het meest geschikt is.

Regio breed (21 gemeenten van de metropoolregio Eindhoven) worden binnen de bereikbaarheidsagenda projecten uitgevoerd waarbij we steeds kijken of deze ook binnen onze gemeente toegepast kunnen worden. De inzet voor 2020 richt zich in Gemert-Bakel met name op de werkgeversaanpak, de smart hubs (OV-knooppunten opgeplust), data-uitwisseling en de fiets (stimulering). Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt structureel bijgedragen aan de regiobrede projecten.

N279

Voor de N279 is gestart met een onderzoek naar innovatieve geluidsvoorzieningen. De mogelijke innovatieve geluidsvoorzieningen worden meegenomen bij de uitvoering van de aanpassing van de N279. In 2019 wordt duidelijk of het Provinciaal Inpassings Plan (PIP) voor de N279 in de huidige vorm de toets van de Raad van State heeft doorstaan. In 2020 wordt dan gestart met de uitvoering. We zetten ons in om de belangen van de omgeving zo goed mogelijk te blijven behartigen en te blijven strijden voor een 2x2 uitvoering.

Gemeentelijk verkeersveiligheidsplan

De verkeersveiligheid staat onder druk. Landelijk is een trend te zien dat het aantal verkeersslachtoffers niet langer daalt. Op landelijk niveau is een nieuwe aanpak voor verkeersveiligheid vastgelegd in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. In Brabant is hier dit jaar al invulling met het nieuwe BVVP (Brabants Verkeersveiligheidsplan), dat naar verwachting eind 2019 wordt vastgesteld. Het is vervolgens aan de gemeenten om verdere invulling te geven aan de ambities uit het BVVP. Ons huidige verkeersveiligheidsplan is bijna 10 jaar oud en toe aan actualisatie. Belangrijke onderdelen van een gemeentelijk verkeersveiligheidsplan zijn onder andere het beschrijven van trends en ontwikkelingen op gebied van verkeersveiligheid binnen de gemeente en het bepalen van de speerpunten waar we ons de komende jaren op gaan richten.

Regionale samenwerking: Provincie N-B, Brainport en Innovatiehuis De Peel

Periodiek maakt de Provincie nieuwe prognoses van de ruimtebehoefte aan bedrijventerreinen en kantorenlocaties. Deze prognoses zijn richtinggevend voor het maken van regionale afspraken. Eind 2019 is een handelingsperspectief vastgesteld, waarbij het doel is een kwalitatieve match tussen geprognosticeerde vraag en het (plan) aanbod (bestaand en nieuw) te realiseren.

Bij de Brainport Nationale Actieagenda (BNA) investeren Rijk en regio in Brainport Eindhoven, het betreft een unieke gezamenlijke agenda voor de toekomst van Nederland. De agenda gaat daarbij uit van gedeeld belang Rijk en regio, versterken en versnellen, samen langjarig investeren en met een actiegerichte governance. Voor wat betreft De Peel wordt met name aansluiting gezocht bij het thema talentontwikkeling.

De Regio Deal Brainport Eindhoven maakt een belangrijk onderdeel uit van de Brainport Nationale Actieagenda. Via deze Regio Deal wordt door Rijk en regio samen € 370 miljoen geïnvesteerd in de uitvoering van de agenda. Hiervan is maximaal € 130 miljoen afkomstig uit de Regio Deal van het kabinet. Een eenmalige extra impuls voor een aantal concrete en aanvullende investeringen op het gebied van voorzieningenniveau, aantrekken en behouden van talent (op alle onderwijsniveaus) en innovaties met maatschappelijke impact. We spannen ons in om hiervoor projecten aan te dragen.

Het thema economie van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het versterken van de basiseconomie, digitalisering van het MKB en het stimuleren van innovatieve ideeën middels subsidiering vanuit het stimuleringsfonds.

Het Innovatie huis De Peel is een netwerkorganisatie waarin ondernemers, overheden en (kennis)instellingen samenwerken aan innovatie in De Peel. "Samenwerken op innovatie door innovatie op samenwerking" is ons motto. Het netwerk bestaat uit VNO-NCW Brabant Zeeland, de gemeentes Asten, Deurne, Helmond, Gemert-Bakel, Laarbeek, Someren en Waterschap AA en Maas. Het Innovatiehuis De Peel is strategisch partner van Brainport development. De focus van het Innovatie huis De Peel is gericht op zes speerpuntensectoren: Slimme Maakindustrie, Foodtech, Automotive, Agro, Zorg, Vrijtijdseconomie. De projecten zijn te vinden op de website. We willen graag op een actieve en positieve manier bijdragen. De vaste bijdrage en de financiering van de 0,5 fte voor het Innovatiehuis De Peel zijn voor zes jaar verankerd in deze begroting. De afspraak is gemaakt dat de projecten in cofinanciering worden uitgevoerd.

Recreatie en toerisme

In 2017 heeft de gemeente samen met de VVV Heerlijk Vrij en ondernemers het manifest Heerlijk Bloeien opgesteld. Als speerpunten zijn daarbij benoemd: samenwerken, verbinden en het uitdragen van het beeldmerk (rode vogeltje). In aansluiting daarop is er aan de VVV subsidie beschikbaar gesteld voor het vernieuwen van de organisatie, gastheerschap en informatieverstrekking, productontwikkeling/arrangeren, marketing en samenwerken in de regio. Online vindbaarheid is daarbij altijd een belangrijk aspect. Recreatie en toerisme is een groeiende sector binnen de plattelandsontwikkeling. De provincie Noord-Brabant, het waterschap Aa en Maas en de zes Brabantse gemeenten Landerd, Bernheze, Uden, Boekel, Gemert-Bakel en Deurne werken samen aan de totstandkoming van de Unesco Geoparkstatus voor de Peelrandbreuk en het wijstverschijnsel. De initiatiefnemers zien het als een kans om de bijzondere waarde van de Peelrandbreuk in combinatie met het herstel van de wijstgronden, nadrukkelijk(er) op de kaart te zetten met als doel de identiteit van de streek verder te ontwikkelen en (economische) spin-off te realiseren. De kansen en ontwikkelingen worden vertaald in een toeristisch beleid.

Herontwikkeling centrum Bakel

In 2016 heeft De Stem van Bakel een dorpsvisie met een actieplan opgesteld. De herontwikkeling van het centrum is daarbij als hoogste prioriteit benoemd. Wij faciliteren dit programma. In 2017 is hiervoor onder leiding van twee dorpsregisseurs een centrumvisie opgesteld. Daarbij zijn de volgende zes projecten benoemd:

1. Clustering en positionering van verswinkels.
2. Eén echt Wilbertsplein.
3. Een groene en veilige openbare ruimte.
4. Toevoegen van woonruimte.
5. Intensiveren van samenwerking tussen maatschappelijke instellingen.
6. Marketing en communicatie.

Samen met DSVB (De Stem van Bakel), zijn mede op basis van de enquête 'Wat wil Bakel?', de prioriteiten bepaald voor het vervolg. Omdat het programma en de zes projecten veel raakvlakken kennen is er in 2019 een stedenbouwkundig plan en een inrichtingsplan opgesteld. Voor het intensiveren van de samenwerking tussen maatschappelijke instellingen en verenigingen is gesproken met alle partijen wat hun wensen/eisen zijn en hoe zij deze samenwerking zien.

Centrumontwikkeling Gemert

In 2011 is voor Gemert centrum een centrumvisie opgesteld met daarbij een uitvoeringsprogramma (2011-2021). In 2017 is in aansluiting daar op samen met Ondernemersvereniging Gemert en de Rabobank het project De Nieuwe Winkelstraat uitgevoerd. Eén van de aanbevelingen daarbij was om het centrum van Gemert aan te sturen als een bedrijf, daarvoor is de stuurgroep Gemert centrum opgericht. Deze stuurgroep heeft vijf speerpunten:

1. Verbeteren bereikbaarheid van het centrum.
2. Activiteiten samen oppakken en vermarkten.
3. Identiteit en profilering van Gemert centrum.
4. Eenheid van Ridderplein tot aan Haageijk.
5. Centrumvisie aanpassen.

In 2019 is een centrummanager gestart, met als doel Hartje Gemert en centrum Bakel op de kaart zetten bij de inwoners van Gemert-Bakel, buurgemeenten en toeristen om meer omzet te creëren bij de ondernemers.

Het centrum wordt steeds meer een plek om te zijn, een openluchtmuseum met als thema Gemert Vorstendom waar je dingen kunt beleven. De huidige centrumvisie 2011-2021 loopt op zijn einde, daarbij dient het uitvoeringsprogramma 2011-2021 te worden geactualiseerd.

Versterken van de lokale economie

Op lokaal niveau is, in samenwerking met de ondernemers, een economische agenda opgesteld. Deze economische agenda geeft ook inzicht in de trends en ontwikkelingen die de komende jaren in de gemeente te verwachten zijn, binnen de thema's werklocaties en bedrijventerreinen, buitengebied, centrum en kernen en toerisme en recreatie.

In 2019 is er met input van alle ondernemersvereniging gewerkt aan een nieuw Werkprogramma bedrijventerreinen. Doel van het werkprogramma is met elkaar te waarborgen dat de industrieterreinen in alle kernen de komende jaren voor onze ondernemers voldoende toekomstbestendig zijn. We vinden het belangrijk dat er in alle kernen voldoende bedrijventerreinen beschikbaar zijn. Op basis hiervan moet verkend worden wat de mogelijke vervolgstappen zijn.

Enkele keren per jaar wordt er met alle ondernemersverenigingen een themabijeenkomst georganiseerd, waarbij actuele en overkoepelende thema's onder de aandacht worden gebracht.

Eén keer in de twee jaar faciliteren we de Ondernemer van het jaar verkiezing Gemert-Bakel en Laarbeek

Beheerplan sportparken en beleidsuitgangspunten gebouwen en vastgoed sport

In 2015 is de kadernota Sport door de gemeenteraad vastgesteld. Tijdens de uitwerking van de kadernota in het Beheerplan sportparken is gebleken dat een aantal kaders een ongewenste uitwerking zouden kunnen hebben, met gevolg dat de kaders in 2016 zijn aangepast.

In 2017 is de keuze gemaakt om eerst de kaders uit te werken voor de buitenaccommodaties van de voetbal, hockey, honk- en softbal, korfbal, atletiek. Dit heeft geresulteerd in het Beheerplan sportparken dat eind 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Tijdens de uitvoering van dit plan (2018 en 2019) ontstond de noodzaak om het Beheerplan op enkele punten te verduidelijken en aan te passen. In 2019 is het Beheerplan sportparken met de buitensportverenigingen geëvalueerd. In het eerste kwartaal van 2020 wordt het herziene beheerplan ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Naast de buitenaccommodaties die zijn opgenomen in het Beheerplan sportparken heeft de gemeente ook clubgebouwen, kleedkamers en terreinen in eigendom die worden gebruikt door sportverenigingen. In 2020 gaan wij hiervoor, in overleg met de verenigingen, heldere beleidsuitgangspunten opstellen. In 2021 e.v. worden deze afspraken vastgelegd in (nieuwe) contracten/overeenkomsten.

Lokaal sportakkoord

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft het Nationaal Sportakkoord vastgesteld. Het doel van dit akkoord is om de waarde van sport zo goed mogelijk te benutten en te versterken. In 2019 hebben wij middels subsidie een sportformateur aangesteld die samen met de diverse partijen een lokaal sportakkoord gaat opstellen.

Het lokaal sportakkoord wordt, afhankelijk van de gestelde ambities, ondertekend door het college of de gemeenteraad. De gemeenteraad wordt meegenomen in het proces en geïnformeerd over de inhoud. De ambities van het lokaal sportakkoord sluiten aan bij de Kadernota sport Gemert-Bakel.

Ambities sportakkoord

In het sportakkoord staan vijf ambities geformuleerd waarop het ministerie de komende jaren vooruitgang wil boeken:

- Inclusief sporten & bewegen;
- Duurzame sportinfrastructuur;
- Vitale sport- en beweegaanbieders;
- Positieve sportcultuur;
- Vaardig in bewegen.

In een lokaal sportakkoord maken partijen afspraken over hoe zij met elkaar één of meerdere ambities op het gebied van sport en bewegen binnen hun gemeente willen bereiken. Het is de bedoeling dat alle partners eigenaarschap gaan nemen.

Er is geen format of voorschrift waaraan het sportakkoord moet voldoen. Het proces (opzetten van samenwerking en het werken aan gezamenlijke doelen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid, cofinanciering en de beweging op gang brengen dat de sport versterkt wordt vanuit de sportaanbieders) is belangrijker dan het document. Het doel is dat er op de langere termijn een structuurverandering plaatsvindt, met elkaar op gemeentelijk niveau.

↑Doel 1	In 2020 verbeteren we de bereikbaarheid van Gemert-Bakel door het uitvoeringsprogramma Bereikbaarheidsagenda (2017-2030) en de aanpassingen aan de N279.
Resultaten 2020	• Leefbaarheid N279 door onderzoek naar innovatieve geluidvoorzieningen en inbreng bij voorbereiding van de uitvoering van de N279 • Snelfietsroute Gemert Helmond eerste verkenning • Planstudie N615/N272 (provincie) afgerond waarin de snelfietsroute Gemert Eindhoven: Deel Gemert-Laarbeek meegenomen wordt (uitvoering 2023). • Input op de regiobrede projecten/thema's werkgeversaanpak, smart hubs, fiets en data
Beoogde effecten	• Een betere bereikbaarheid van Gemert-Bakel De leefbaarheid rondom de N279 is vergroot. • Knelpunten in de doorstroming zoals knelpunt Beekse brug zijn opgelost. • Een aantal regiobrede projecten uit de bereikbaarheidsagenda in Gemert-Bakel is in de uitvoering geland
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	In de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn een drietal projecten nu opgenomen. Dit betreft Leefbaarheid N279 voor een investeringsbedrag van € 371.000 in 2021. Voor 2023 zijn investeringsbedragen opgenomen voor snelfietsroute Gemert-Helmond en bushalte Pastoor Poellplein. De bijbehorende investeringsbijdragen zijn respectievelijk € 645.000 en € 527.000. Alle drie de investeringen leiden tot jaarlijkse kapitaallasten welke zijn opgenomen in de meerjarenraming.

↑Doel 2	Regionaal samenwerken op gemeentegrens overschrijdende thema's.
Resultaten 2020	Brainport: • Als Gemert-Bakel en De Peel zijn we in 2020 in gesprek met Brainport over Nationale Actieagenda Brainport en de Regiodeal. Metropoolregio Eindhoven (MRE): • Als Gemert-Bakel en De Peel zijn we in 2020 in gesprek met de MRE over de uitvoering van het thema economie. De Peel: • In 2020 is het werkprogramma Innovatiehuis De Peel opgesteld en zijn de projecten benoemd. ○ Deelname aan Innovatiehuis De Peel. ○ Leveren van 0,5 fte aan capaciteit. ○ Financiële bijdrage aan projecten.
Beoogde effecten	• Stimuleren van de regionale economie. • Slagen van het Innovatiehuis De Peel en via hier de koppeling maken met Brainport. • Een betere verbinding tussen ondernemers, overheid en onderwijs.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing

↑Doel 3	Recreatie en toerisme versterken
Resultaten 2020	- Actieprogramma Geopark Peelhorst in ontwikkeling wordt in 2020 uitgevoerd. - Toeristenbeleid 2020-2023 is opgesteld.
Beoogde effecten	- Gemert-Bakel is een aantrekkelijke toeristisch-recreatieve gemeente en draagt daardoor bij aan een duurzame plattelandsontwikkeling. - Gemert-Bakel draagt bij aan de totstandkoming van een UNESCO Geopark.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing

↑Doel 4	Meer levendigheid in het centrum van Bakel
Resultaten 2020	- In 2020 is de nieuwe speel- en ontmoetingsplek in Bakel gerealiseerd. - In 2020 is het programma van eisen voor de MFA opgesteld.
Beoogde effecten	- Door een gezamenlijke aanpak neemt de betrokkenheid bij dorp Bakel toe. - De investeringskansen en investeringsbereidheid van partijen neemt toe. - De leefbaarheid van Bakel neemt toe.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	In deze begroting is een investering opgenomen van € 150.000 voor het Wilbertsplein. Dit leidt tot kapitaallasten van € 9.750 vanaf 2021. Daarnaast is er een investering voorbereidingskrediet centrum Bakel opgenomen van € 182.000. Dit leidt tot kapitaallasten van € 34.900 vanaf 2021. Tenslotte is er een investering van € 4.000.000 geraamd voor realisering van een MFA Bakel. Dit leidt tot kapitaallasten van € 200.000 vanaf 2023.

↑Doel 5	Een meer toekomstbestendig centrum van Gemert
Resultaten 2020	Versterken samenwerking (centrummanager).
Beoogde effecten	- Door een gezamenlijke aanpak neemt de betrokkenheid bij Gemert centrum toe. - De investeringskansen en investeringsbereidheid van partijen neemt toe. - De toekomstbestendigheid van Gemert neemt toe.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing

↑Doel 6	Versterken van de lokale economie
Resultaten 2020	- Voortzetten accountmanagement. - Uitvoeren het werkprogramma bedrijventerreinen, samen met de ondernemers. - Uitvoeren van de economische agenda, samen met de ondernemers.
Beoogde effecten	Economische ontwikkeling in Gemert-Bakel, samen met partijen, naar een hoger niveau brengen.
Extra middelen	Niet van toepassing

2020 voor bereiken resultaten	
-------------------------------	--

↑Doel 7	De gemeenteraad heeft eind 2020 de uitgangspunten voor de beleidsnota vastgoed sport vastgesteld.
Resultaten 2020	• We maken inzichtelijk welk vastgoed van de gemeente gebruikt wordt door sportverenigingen en wat de huidige afspraken zijn • De gemeenteraad heeft de uitgangspunten voor het beleid vastgoed sport vastgesteld • Wij hebben de uitgangspunten besproken met de sportverenigingen die gebruik maken van gemeentelijke eigendommen
Beoogde effecten	• De basisuitgangspunten voor het beheer van de clubgebouwen van de buitensportverenigingen zijn helder voor de verenigingen.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Voor 2020 is een bedrag van € 50.000 ter beschikking gesteld en daarnaast jaarlijks € 25.000 voor 2021 en 2022.

↑Doel 8	De gemeente heeft in 2020 het lokaal sportakkoord ondertekend
Resultaten 2020	• Het lokaal sportakkoord is door de gemeente ondertekend.
Beoogde effecten	• Diverse lokale partijen (zoals verenigingen, zorgaanbieders en bedrijven) werken samen op het gebied van sport en werken samen om de opgestelde doelen in het sportakkoord te bereiken. • Er zijn bruggen geslagen tussen de sportsector, ruimtelijke ordening en maatschappelijke, sociale en economische zaken.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing.

↑Doel 9	De gemeenteraad heeft eind 2020 het gemeentelijk verkeersveiligheidsplan vastgesteld
Resultaten 2020	• Een verkeersveiligheidsplan waarin we knelpunten en oplossingsrichtingen geven voor de invulling van verkeersveiligheid voor de komende jaren.
Beoogde effecten	• We hebben een keuze gemaakt met welke infrastructurele en mensgerichte maatregelen we de verkeersveiligheid willen verbeteren de komende 5 jaar. • We hebben een overzicht van verkeersonveilige locaties en oplossingsrichtingen en een grove inschatting van de kosten • We actualiseren de wegcategorisering • We maken afspraken met lokale partners (zoals VVN) over de gedragsbeïnvloedende acties.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Voor 2020 is eenmalig € 20.000 opgenomen

Totaaloverzicht portefeuille Economie & Sport

x (€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	5.799	6.595	6.764	6.245	6.354	6.356	6.559
Baten	2.795	3.450	3.479	3.509	3.510	3.510	3.510
Saldo	-3.004	-3.145	-3.285	-2.736	-2.844	-2.846	-3.049

Toelichting verschillen in 2020 ten opzichte van 2019

Lasten			
i Meer lasten afval (Blink)	+	€ 172.000	Structureel
i Aanpassingen legionella	+	€ 100.000	Incidenteel
i Hogere doorbelasting uren	+	€ 71.000	Structureel
i Kwijtschelding afvalstoffenheffing (verschuiving)	+	€ 54.000	Structureel
i Beleid vastgoed sport	+	€ 50.000	Structureel
i Economie	+	€ 40.000	Incidenteel
i Diverse verschillen	+	€ 25.000	Beiden
i Verkeersveiligheid	+	€ 20.000	Incidenteel
i Sporthallen	+	€ 7.500	Structureel
i Verplaatsing groencompostering	+	€ 7.000	Structureel
i Onderhoud atletiekbaan	+	€ 6.500	Structureel
i Verkeersknelpunten scholen en schoolroutes	-	€ 5.000	Structureel
i Mobiliteit	-	€ 17.000	Structureel
i Onttrekking reserves	-	€ 121.000	Structureel
i Rente en afschrijving	-	€ 130.000	Structureel
i Groot onderhoud gebouwen (kosten)	-	€ 372.000	Structureel
i BTW afval (verschuiving)	-	€ 427.000	Structureel
Totaal verschil lasten	-	€ 519.000	Beiden
Baten			
i Meer baten afval (hoger tarieven afvalstoffenheffing)	+	€ 466.000	Structureel
i Diverse verschillen	+	€ 13.000	Structureel
i Indexering huurbaten sporthallen	+	€ 5.000	Structureel
i Lagere inkomsten restafval (papier en PMD)	-	€ 82.000	Structureel
i Groot onderhoud gebouwen (voorziening)	-	€ 372.000	Structureel
Totaal verschil baten	+	€ 30.000	Structureel

Financiën & Volkshuisvesting

§2.5 Portefeuille Financiën & Volkshuisvesting

↑ Inleiding

De portefeuillehouder van dit programma is Mevr. M.C.H. de Ruiter- van Hoof en de portefeuille bevat de volgende taken:

- Financiën
- Bouwgrondexploitatie
- Grondzaken en -aankopen
- Vastgoed
- Volkshuisvesting
- Duurzaamheid
- Kasteel

Verbonden partijen

- Beheerstichting Golfbaan Stippelberg
- Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
- BNG Bank

Doelen programma Financiën & Volkshuisvesting

De portefeuille kent zeven doelen. Voor ieder doel is benoemd wat de resultaten zijn voor 2020, wat het beoogd effect is en of in deze begroting extra middelen daarvoor zijn toegekend.

Financiën & Volkshuisvesting

1: Wij versterken onze financiële positie en zorgen voor een gezonde, structureel sluitende begroting conform de daarvoor geldende regelgeving

2: Eind 2020 is er zicht op de kosten voor het verduurzamen van de dienstgebouwen en maatschappelijke kernaccommodaties

3: Eind 2020 voldoen de accommodaties aan de eisen voor een deugdelijke installatie ten aanzien van legionella-veiligheid

4: In 2020 gaan we een nieuwe woonvisie opstellen op basis van een woonwensenonderzoek

5: In 2020 gaan we de woningbouwplanning uitvoeren en deze monitoren

6: We voeren de samenwerkingsagenda duurzaamheid uit met onze lokale partners

7: Werken aan het proces regionale energiestrategie

Toelichting op de hiervoor beschreven doelen

Financiën

De inkomsten en uitgaven van de gemeente dienen in balans te zijn. Structurele uitgaven betalen we uit structurele inkomsten. We realiseren een sluitende begroting in het jaar 2023.

Met ingang van 1 januari 2018 is het preventief toezicht van de provincie vervallen. Op dit moment is er echter nog onvoldoende financiële ruimte om grote tegenvallers op te vangen. Actief blijven werken aan een positieve reserve blijft om die reden nodig. Om tegenvallende resultaten te kunnen opvangen zijn passende maatregelen nodig. Vanaf 2020 storten we elk jaar € 250.000 in de algemene weerstandsreserve. Eventuele (incidentele) voordelen die zich gedurende het begrotingsjaar aandienen worden zoveel als mogelijk aangewend om de algemene reserve aan te vullen om zo toe te werken naar een gezond weerstandvermogen. In deze begroting is een verhoging OZB van 8,5% boven op de inflatie toegepast.

Gebouwen

Voor de eigen dienstgebouwen en kernaccommodaties gaan onderzoeken plaatsvinden die ons de benodigde informatie verschaffen over de mogelijkheden van verduurzamen. Deze informatie is nodig om daarin weloverwogen investeringsbeslissingen te nemen (kosten, baten en terugverdientermijnen) zodat deze in combinatie met ander vervangingsonderhoud uitgevoerd kunnen worden

Na 2020 zullen er ook onderzoeken worden uitgevoerd naar de besparingsmogelijkheden voor de andere maatschappelijke accommodaties.

Legionella

De gemeente is eigenaar van diverse accommodaties waarin douches aanwezig zijn. Als eigenaar zijn we mede verantwoordelijk voor de legionellaveiligheid. De gemeente moet als eigenaar een deugdelijke installatie verzorgen die de gebruiker vervolgens goed moet beheren. In 2018 en 2019 zijn er op diverse locaties de waterinstallaties aangepast, zodat deze weer voldoet aan de geldende normen. In 2020 zullen de resterende sportaccommodaties daar waar dat nodig technisch worden aangepast.

Volkshuisvesting en woningbouwplanning

We hebben in 2016 een woonvisie opgesteld. Na overleg met Stichting Huurdersbelang zijn prestatieafspraken met Goed Wonen vastgesteld. De prestatieafspraken bevatten de inzet van Goed Wonen om bij te dragen aan hetgeen de gemeente heeft vastgesteld in de woonvisie. De prestatieafspraken zijn volgens wettelijke verplichting in 2019 opnieuw geactualiseerd en vastgesteld. Om de ontwikkelingen ten aanzien van wonen te kunnen volgen stellen we jaarlijks een woonmonitor op. In 2020 zullen we deze keuzes vastleggen in een nieuwe woonvisie. Deze zal onderdeel uitmaken van de nog op te stellen omgevingsvisie.

Er is een betere planning en sturing noodzakelijk voor de woningbouwplanning en de differentiatie daarvan. Dit is noodzakelijk om betere sturing te geven aan de uitgifte van gronden en voor het maken van prestatieafspraken met Goed Wonen in relatie tot onze sociale woningbouwplanning. Voor een goede planning is het noodzakelijk om een woningbouwprogramma op te stellen en deze te monitoren. Daarnaast willen we strategisch overleg voeren met de provincie over onze woningbouwplanning. In de Regio De Peel hebben we afstemmingsoverleg met betrekking tot wonen. We onderzoeken of er beleidskeuzes noodzakelijk zijn met betrekking tot de transformatie van de bestaande woningvoorraad.

Duurzaamheid

In mei 2019 is de klimaatwet vastgesteld. In de Klimaatwet staat dat we met elkaar streven 49 procent minder CO₂ uit te stoten in 2030 ten opzichte van 1990, in 2050 moet dit zelfs 95 procent minder zijn. Daarnaast gaan we met zijn allen proberen álle energie in 2050 CO₂-neutraal op te wekken. Verder moeten we ook energie besparen.

In de Klimaatwet staan nu alle officiële afspraken (de doelstellingen en het proces om deze te bewaken). In het Klimaatakkoord (besluitvorming oktober 2019) staan de door ruim honderd partijen besproken plannen en maatregelen waarmee we die doelen willen gaan halen.

De gemeente, provincie en ook waterschap werkt op dit moment binnen de MRE samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur.

De RES volgt uit het aanbod van de koepels (VNG, IPO en Unie van Waterschappen) aan het nieuwe kabinet, waarin ze aangeven samen te willen werken “Naar een duurzaam Nederland”.

Het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid sluit aan op de landelijke doelstellingen. Vooruitlopende op het uitvoeringsplan van de RES zijn we al jaren samen met de koploperstafel (bestaande uit Overheid, Onderwijs, Ondernemers, Ondernemende burger) bezig met vergroten van de bewustwording en aanjagen van initiatieven om te komen tot een duurzamer Gemeert-Bakel. Vanuit de drie werkgroepen Bewustwording, Energie en Mobiliteit zijn verschillende initiatieven opgestart. Het thema circulair uit het duurzaamheidsbeleid wordt binnen het innovatiehuis de Peel opgepakt.

↑Doel 1	Wij versterken onze financiële positie en zorgen voor een gezonde, structureel sluitende begroting conform de daarvoor geldende regelgeving
Resultaten 2020	- De meerjarenbegroting 2020-2023 is sluitend. - We hebben minimaal een begrotingsoverschot van € 250.000 dat wij storten in de algemene reserve voor de opbouw van het weerstandsvermogen. - Wij krijgen een positief oordeel van de provincie (financiële toezichthouder) over de begroting 2020 en een goedkeurende verklaring van de accountant over de jaarrekening 2019. - De gemeentelijke producten zijn in 2020 kostendekkend.
Beoogde effecten	- De gemeente Gemeert-Bakel kan geïnventariseerde financiële tegenvallers opvangen zonder dat dit leidt tot bezuinigingen of verhoging van tarieven. - Wij voldoen aan de, aan ons als lokale overheid opgelegde, financiële regelgeving.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Er wordt jaarlijks € 250.000 gestort in de algemene reserve (dit was in de begroting 2019-2020 jaarlijks € 500.000).

↑Doel 2	Eind 2020 is er zicht op de kosten voor het verduurzamen van de dienstgebouwen en maatschappelijke kernaccommodaties.
Resultaten 2020	- Duurzaamheidsonderzoeken zijn afgerond - Er is zicht op de kosten, baten en terugverdientijd van de duurzaamheidsmaatregelen - Investeringskosten zijn verwerkt in de begroting en het onderhoudsplan van de gebouwen
Beoogde effecten	Voldoende budget beschikbaar voor het verduurzamen van de dienstgebouwen en maatschappelijke kernaccommodaties
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	In de begroting 2020 is jaarlijks € 17.500 opgenomen voor het uitvoeren van bovenstaande onderzoeken (8 jaar lang). Dit is geen extra ten opzichte van de begroting 2019, vanaf dat moment is dit bedrag namelijk opgenomen.

↑Doel 3	Eind 2020 voldoen de accommodaties aan de eisen voor een deugdelijke installatie ten aanzien van legionella-veiligheid
Resultaten 2020	- Alle gebouwen met douches, in eigendom van de gemeente, zijn onderzocht en indien nodig technisch aangepast zodat deze voldoen aan de normen voor een veilig gebruik op het gebied van legionella - De gebruikers zijn op de hoogte van hun taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van het legionella-beheer
Beoogde effecten	- Alle installaties voldoen aan de veiligheidsnormen - De beheerders weten welke taken en verantwoordelijkheden zij hebben in het beheer van de waterinstallatie
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	€ 100.000 incidenteel in 2020. Deze uitgaven staan geraamd bij portefeuille vier omdat kosten voor gebouwen worden toegerekend aan de specifieke beleidsonderdelen waar deze gebouwen voor worden ingezet.

↑Doel 4	In 2020 gaan we een nieuwe woonvisie opstellen op basis van een woonwensenonderzoek
Resultaten 2020	• We hebben een nieuw woonwensenonderzoek uitgevoerd • We stellen een nieuwe woonvisie op • We hebben onze woonvisie geïntegreerd in de omgevingsvisie
Beoogde effecten	• Duidelijkheid wat we wanneer voor welke doelgroepen gaan realiseren • Afstemming tussen wensen en realisatie
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	€ 10.000 voor realisatie van de resultaten behorende bij dit doel

↑Doel 5	In 2020 gaan we de woningbouwplanning uitvoeren en deze monitoren
Resultaten 2020	• Er zijn nieuwe prestatieafspraken gemaakt met Goed Wonen. • We hebben zicht op de realisatie op de gebouwde woningen volgens de planning in het woningbouwprogramma. • We sturen op woningbouwprogrammering (op wat we, wanneer en waar gaan bouwen). • We sturen we op regionale afstemming 'wonen in de Peel' om de gestelde doelen van het college te behalen. • We staan open voor experimentele bouw mogelijkheden.
Beoogde effecten	• We voldoen aan de woningbouwbehoefte van onze inwoners. • We zorgen voor vitale kernen in onze gemeente
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Niet van toepassing

↑Doel 6	We voeren de samenwerkingsagenda duurzaamheid uit met onze lokale partners
Resultaten 2020	• De projecten uit de samenwerkingsagenda voor planjaar 2020 zijn uitgevoerd, waaronder: - Het zonnepanelenproject De Groene Zone is verlengd en eind 2020 gerealiseerd. Het eindtotaal van ca. 219 daken zijn belegd. - De projecten van plan van aanpak Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) planjaar 2020 zijn uitgevoerd. - De global goals en het principe van de donut economie zijn bekend in de gemeentelijke organisatie en bij onze strategische partners.
Beoogde effecten	• Er is meer bewustwording met betrekking tot duurzaamheid bij alle partijen tot anders (duurzamer) denken en handelen. • De gemeente vervult een voorbeeldfunctie op het vlak van duurzaam denken en handelen.
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Voor duurzaamheid is structureel € 5.000 extra opgenomen in deze begroting en daarnaast voor 2020 een bedrag van € 35.000 voor RES. Zie ook doel 7.

↑Doel 7	Werken aan het proces regionale energiestrategie
Resultaten 2020	- De concept regionale energiestrategie MRE is gereed en vastgesteld. Deze omvat: - Een regionaal bod van opwek duurzame energie (zoals zon, wind, geothermie) - Een regionale structuur warmte (regionaal) - Een regionaal afwegingskader duurzame opwek - Een regionaal energiebesparingsplan - De transitievisie warmte (lokaal) is vastgesteld. - Het lokaal of regionaal energieloket is een jaar operationeel - Er zijn principebesluiten genomen en omgevingsvergunningen verleend voor een aantal initiatieven opwek zonne-energie
Beoogde effecten	- Er is duidelijkheid over hoe we kunnen voldoen aan de opgaven uit klimaatakkoord - De initiatiefnemers is duidelijkheid wat we verstaan onder grootschalige opwek - Burgers/bedrijven zijn (onafhankelijk) geïnformeerd over de mogelijkheden tot energiebesparing
Extra middelen 2020 voor bereiken resultaten	Voor duurzaamheid is structureel € 5.000 extra opgenomen in deze begroting en daarnaast voor 2020 een bedrag van € 35.000 voor RES. Zie ook doel 6.

Totaaloverzicht portefeuille Financiën & Volkshuisvesting

x (€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	11.988	12.859	8.418	6.703	5.796	5.596	5.582
Baten	12.489	13.078	9.335	6.199	4.768	4.454	4.185
Saldo	501	219	917	-504	-1.028	-1.142	-1.397

Toelichting verschillen in 2020 ten opzichte van 2019

Lasten			
 BTW afval en riool (verschuiving)	+	€ 678.000	Structureel
 Groot onderhoud gebouwen (neutraal)	+	€ 361.000	Structureel
 Duurzaamheid	+	€ 40.000	Bieden
 Inlopen betalingsachterstand golfbaan	+	€ 39.000	Structureel
 Woningbouwprogrammering	+	€ 10.000	Structureel
 Diverse verschillen	-	€ 4.000	Structureel
 Lagere rente en afschrijving	-	€ 74.000	Structureel
 Afwaardering boekwaarde na verkoop pand	-	€ 340.000	Structureel
 Lagere doorbelasting uren	-	€ 485.000	Structureel
 Lagere storting reserves	-	€ 577.000	Structureel
 Lagere lasten bouwgrondexploitatie (neutraal)	-	€ 1.363.000	Structureel
Totaal verschil lasten		€ 1.715.000	Beiden
Baten			
 Meer opbrengsten bouwgrondexploitatie (neutraal)	+	€ 2.051.000	Structureel
 Groot onderhoud gebouw voorziening (neutraal)	+	€ 361.000	Structureel
 Vrijval voorziening na verkoop panden (besparing)	+	€ 61.000	Incidenteel
 Verkoop panden	+	€ 10.000	Incidenteel
 Lagere huur- en pacht opbrengsten	-	€ 25.000	Structureel
 Lagere pacht golfbaan	-	€ 35.000	Structureel
 Verkoop ruimte voor ruimte titels	-	€ 48.000	Structureel
 Diverse verschillen (voornamelijk verschuiving)	-	€ 79.000	Structureel
 Saldo van baten en lasten	-	€ 102.000	Structureel
 Centraal ramen rente	-	€ 663.000	Structureel
 Lagere onttrekking reserves	-	€ 1.253.000	Structureel
 Neutraliseren bouwgrondexploitatie (neutraal)	-	€ 3.414.000	Structureel
Totaal verschil baten	-	€ 3.136.000	Beiden

§2.6 Beleidsindicatoren

↑ Doel beleidsindicatoren

Vanaf 2017 is het verplicht om beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. De bedoeling hiervan is dat voor de gemeenteraad meer inzicht ontstaat dat vervolgens gebruikt kan worden in de beleidsafwegingen bij de begroting. De gemeenteraad, burgers, bedrijven, organisaties, media en andere belanghebbenden in gemeenten, kunnen daarnaast de beleidsresultaten ook vergelijken met de beleidsresultaten in andere gemeenten. Dit kan via www.waarstaatjegemeente.nl.

In deze begroting zijn de indicatoren van Gemert-Bakel (G-B) vergeleken met Nederland (NL), Noord-Brabant (N-B), Helmond en de overige vier peelmunicipaliteiten (Asten, Deurne, Laarbeek en Someren). Opnamedatum van de cijfers is september 2019.

Berekening gemiddelde woonlasten

De woonlasten worden door www.waarstaatjegemeente.nl berekend met een voor iedere gemeente met een gelijke standaardaanbieding restafval per jaar per inwoner. Zoals uit deze kengetallen blijkt ligt deze aanbieding in Gemert-Bakel bijna vier keer zo laag als in het gemiddelde in Noord-Brabant, maar hier wordt door 'waarstaatjegemeente' niet mee gerekend. Daarnaast wordt in het gemiddelde van Noord-Brabant rekening gehouden met het aantal inwoners van een gemeente. De lokale lasten van bijvoorbeeld Eindhoven tellen daarom zwaarder mee in het gemiddelde dan die van Helmond.

Beleidsindicatoren

Indicator	G-B	NL	N-B	Helmond	Peel (4)	Periode	Eenheid
Formatie	5,10	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	2018	fte per 1.000 inwoners
Bezetting	5,47	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	2018	fte per 1.000 inwoners
Apparaatkosten	435,74	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	2018	kosten per inwoner
Externe inhuur	10,2%	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	2018	kosten als % van totale loonsom / totale kosten inhuur externen
Overhead	6,35	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	2018	% van totale lasten
Woonlasten éénpersoonshuishouden	745	669	645	757	660	2019	euro
Woonlasten meerpersoonshuishouden	768	739	708	757	697	2019	euro
WOZ-waarde woningen	250	230	244	205	250	2018	dzd euro
Nieuwbouw woningen	12,4	7,2	6,8	3,9	6,4	2016	aantal per 1.000 woningen
Fijn huishoudelijk restafval	50	174	145	183	79	2017	kg per inwoner
Hernieuwbare elektriciteit	8,2	16,9	10	1	5,3	2017	%
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	0,7	2,2	2	3,1	0,6	2018	aantal per 1.000 inwoners
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,1	4,84	4,8	6,8	3,1	2018	aantal per 1.000 inwoners

Indicator	G-B	NL	N-B	Helmond	Peel (4)	Periode	Eenheid
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1,6	2,5	2,4	3,4	1,6	2018	aantal per 1.000 inwoners
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	3,3	5,4	5,3	7,8	3,6	2018	aantal per 1.000 inwoners
Verwijzingen Halt	118	119	149	140	222	2018	per 10.000 inw. 12-14jr
Jongeren met delict voor rechter	0,91	1,45	1,2	2,12	1,7	2015	%
Demografische druk	70,4	69,8	70,3	67,7	73,9	2019	%
Niet-sporters	42,7	48,7	46,8	50,6	48,1	2016	%
Banen	611	774	791	753	688	2018	per 1.000 inw. 15-64jr
Vestigingen	155	146	142	125	170	2018	per 1.000 inw. 15-64jr
Netto arbeidsparticipatie	70	67,8	68,8	66,2	69,5	2018	%
Functiemenging	48,7	52,8	53,8	53,1	51,3	2018	%
Personen met een bijstandsuitkeringen	20,6	39	29,8	47,6	18,6	Tweede half jaar 2018	per 1.000 inw. 18jr eo
Lopende re-integratievoorzieningen	3,6	30,5	n.n.b.	10,5	5,25	Tweede half jaar 2018	per 1.000 inw. 15-65jr
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	69	60	57	87	66	Tweede half jaar 2018	per 1.000 inw.
Kinderen in uitkeringsgezing	3,3	6,6	5,4	7,2	3,7	2015	%
Voortijdige schoolverlaters (VO+MBO)	1,2	19,	1,8	2,5	1,3	2018	%
Werkloze jongeren	2,05	1,52	1,48	2,95	1,62	2015	%
Absoluut verzuim	0,45	1,91	2,66	3,41	1,2	2018	per 1.000 inw. 5-18 jr
Relatief verzuim	6,2	23,28	15,33	12,46	9,97	2018	per 1.000 inw. 5-18 jr
Jongeren met jeugdhulp	7,3	10,4	10,1	8,9	7,9	Tweede half jaar 2018	% van alle jongeren tot 18 jaar
Jongeren met jeugdreclassering	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	Tweede half jaar 2018	%
Jongeren met jeugdbescherming	0,7	1,1	0,9	0,8	0,7	Tweede half jaar 2018	%



Gemeentelijke financiën

Grip op geldzaken is voor elke gemeente belangrijk. Het dashboard gemeentelijke financiën geeft u inzicht in de inkomsten en uitgaven van de lokale overheid. Daarnaast vindt u hier informatie over gemeentelijke belastingen, schulden en woonlasten.

Inkomsten

Baten voor mutatie reserves (euro per inwoner)

2.357 **3.181**
Gemeentebakel Nederland

Gemeenten - via CB... | 2018

Uitkering uit gemeentefonds (euro per inwoner)

1.349 **1.633**
Gemeentebakel Nederland

Gemeenten - via CB... | 2018

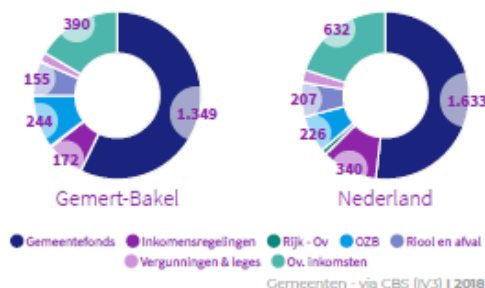
Uitgaven

Lasten voor mutatie reserves (euro per inwoner)

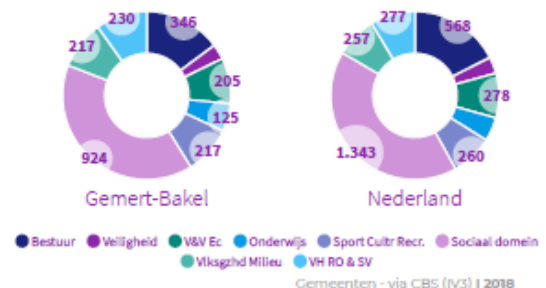
2.333 **3.235**
Gemeentebakel Nederland

Gemeenten - via CBS (IV3) | 2018

Baten (voor mutatie reserves) (euro per inwoner)



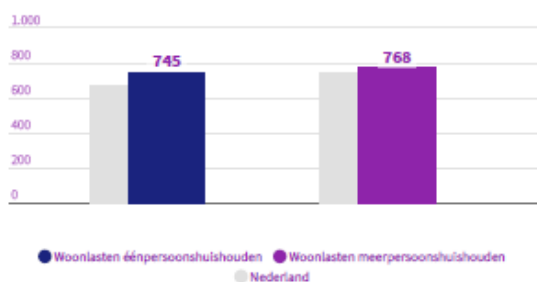
Lasten (voor mutatie reserves) (euro per inwoner)



Woonlasten

Woonlasten

Gemeentebakel, euro



Financiële positie

Solvabiliteitsratio

3,7% **33,1%**
Gemeentebakel Nederland

VNG Fpg | 2017

Exploitatieresultaat

0,0% **0,4%**
Gemeentebakel Nederland

VNG Fpg | 2017

Netto schuldquote incl. uitgeleende gelden

117,1%
Gemeentebakel

56,7%
Nederland

VNG Fpg | 2017

OZB tarief woningen

0,1550%
Gemeentebakel

0,1115%
Nederland

COELO | 2019



Bron: ⇒ Waar staat je gemeente
Opnamedatum september 2019

3. Paragrafen

Sommige informatie staat versnipperd in de begroting over de verschillende portefeuilles. Met de paragrafen krijgt de gemeenteraad deze informatie integraal aangeboden om het inzicht en daarmee de besluitvorming te verbeteren. De BBV stelt een aantal paragrafen verplicht. Daarnaast staat het een gemeente vrij daar eigen paragrafen aan toe te voegen.

Verplichte paragrafen

-  Lokale heffingen;
-  Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
-  Onderhoud kapitaalgoederen;
-  Financiering;
-  Bedrijfsvoering;
-  Verbonden partijen;
-  Grondbeleid.

Eigen paragrafen

-  Investeringsen;
-  Financiële maatregelen;
-  Subsidies;
-  Duurzaamheid;
-  Plannen in ontwikkeling.

§3.1 Lokale heffingen

↑ In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de opbrengsten en de lasten voor de burger.

Opbrengsten (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing	1.728	1.660	2.196	2.569	2.569	2.569	2.569
Rioolheffing	2.214	2.323	2.306	2.408	2.504	2.504	2.504
Toeristenbelasting	137	150	146	148	151	153	155
Totaal heffingen	4.079	4.133	4.648	5.125	5.224	5.226	5.228
OZB	7.150	7.310	7.789	8.636	8.822	9.008	9.144
Baatbelasting	1	1	0	0	0	0	0
Reclamebelasting	44	43	45	45	45	45	45
Hondenbelasting	153	159	174	176	179	181	184
Totaal belastingen	7.348	7.513	8.008	8.857	9.046	9.234	9.373
Totaal leges	2.051	1.903	1.705	1.751	1.771	1.771	1.771
Kwijtscheldingsbeleid	-120	-121	-120	-120	-120	-120	-120
Saldo	13.358	13.428	14.241	15.613	15.921	16.111	16.252

Toelichting

In  bijlage 1 is per categorie aangegeven welke tarieven er gehanteerd worden. Omdat reisdocumenten vanaf 2014 voor 10 jaar worden verstrekt in plaats van de voormalige termijn van 5 jaar is er wel een sterke daling (2/3) te zien in de opbrengsten van deze producten met ingang van 2019.

De legesopbrengsten in 2021 stijgen ten opzichte van 2020 als gevolg van de nieuwe cao personeel. Leges bestaan voor een belangrijk deel uit loonkosten medewerkers.

Kostendekkendheid lokale tarieven

Leges en heffingen mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Om dit te bepalen worden de baten afgezet tegen de lasten die de gemeente toerekent aan de betreffende dienst.

Heffingen (x€1.000)		Baten	Lasten	Dekking
Rioolheffing		2.408	2.408	100%
Afvalstoffenheffing		2.569	2.569	100%
Leges (x€1.000)		Baten	Lasten	Dekking
 Titel 1	Algemene dienstverlening	454	511	89%
 Titel 2	Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	1.213	1.217	100%
 Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	84	84	100%
Totaal leges (titel 1, 2 en 3)		1.751	1.812	97%

Zie  bijlage 11 voor een toelichting op de kostendekkendheid van de leges.

Wat merkt de inwoner ervan?

De gemeenteraad stelt in december 2019 de tarieven voor de gemeentelijke belastingen voor 2020 vast.

In de begroting is rekening gehouden met de volgende wijzigingen:

- OZB stijgt 8,5% bovenop de inflatie van 1,5%;
- Areaaluitbreiding OZB van € 53.000 per jaar (geen invloed tarief);
- De rioolheffing stijgt met 2,5% bovenop de inflatie van 1,5% (conform ⇒ raadsbesluit watertakenplan 2019-2023);
- Het tarief toeristenbelasting en hondenbelasting stijgt met 1,5%;
- Riool (zie boven) en afval dient wederom kostendekkend te zijn. Beiden stijgen hierdoor;

Eigen woningen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ø WOZ per woning	€233.000	€ 240.000	€ 250.000	€ 262.000			
OZB eigenaar	€ 398	€ 398	€ 418	€ 460			
Rioolheffing	€ 177	€ 175	€ 178	€ 185			
Afvalstoffenheffing	€ 154	€154	€ 160	€ 198			
Totaal	€ 729	€ 727	€ 756	€ 843			
Niet-woningen							
OZB eigenaar	€ 832	€ 832	€ 882	€ 970			
OZB gebruiker	€ 644	€ 644	€ 683	€ 751			
Rioolheffing	€ 177	€ 175	€ 178	€ 185			
Afvalstoffenheffing	€ 130	€ 130	€ 160	€ 198			
Totaal	€ 1.783	€ 1.781	€ 1.903	€ 2.104			
Huurwoningen							
Rioolheffing	€ 177	€ 175	€ 178	€ 185			
Afvalstoffenheffing	€ 154	€154	€ 160	€ 198			
Totaal	€ 331	€ 329	€ 338	€ 383			
Overige							
Hondenbelasting	€ 50	€ 50,75	€ 57,65	€ 58,50			
Toeristenbelasting (per overnachting)	€ 1,25	€ 1,25	€ 1,30	€ 1,32			

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks een overzicht van alle lokale lasten. De laatste versie (2019) is hier te vinden ⇒ detailoverzicht lokale lasten in 2019. In dit Excel overzicht zijn alle lokale tarieven opgenomen inclusief leges. De gegevens over 2020 zijn nog niet beschikbaar.

§3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

↑ De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat een inventarisatie van risico's, een inventarisatie van het weerstandsvermogen en de kengetallen.

Risicomatrix

In totaal zijn er 11 risico's opgenomen in het risicoprofiel. Onderstaande risicomatrix geeft weer hoe de gekwantificeerde risico's gespreid zijn voor wat betreft de inschatting van de kans op optreden en de maximale financiële impact. In deze paragraaf wordt een specificatie gegeven van de risico's, inclusief  niet-gekwantificeerde risico's.

> €750.000		3, 6	1, 2, 5	
€250.000 < x < €750.000		4, 7		
€100.000 < x < €250.000		8, 9, 10		
< €100.000		11		
Impact / Kans	25%	50%	75%	90%

Belangrijkste financiële risico's Gemeente Gemeert-Bakel

Nr.	Risico	Kans	Impact incidenteel	Impact structureel
1.	 Projectrisico's bouwgrondexploitatie	75%	€ 1.612.000	
2.	 Decentralisatie taken rijksoverheid	75%	€ 1.275.000	
3.	 Winstnemingsplan Bakel Neerakker	50%	€ 772.000	
4.	 De verkoop van gronden en panden	50%	€ 341.000	
5.	 Senzer ondernemingsplan	75%		€ 225.000
6.	 Gemeentefonds	50%		€ 220.000
7.	 Golfbaan	50%		€ 150.000
8.	 Het overschrijden van het budget bij overige openeindregelingen	50%		€ 50.000
9.	 Risico afvalverwerking	50%	€ 100.000	
10.	 Verstrekte geldleningen en hypotheek	25%	€ 80.000	
11.	 Overige risico's		€ 53.000	€ 40.000
Totaal incidenteel			€ 4.233.000	-
Totaal structureel (2020 – 2023, impact x 4 jaren)			-	€ 2.740.000
Benodigde weerstandsvermogen			€ 6.973.000	
De genoemde percentages en bedragen zijn indicatief.				

Inventarisatie aanwezige weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de middelen en mogelijkheden om risico's te kunnen afdekken. Daarbij wordt uitgegaan van een ratio van 1,0. Dit betekent dat de geïdentificeerde risico's voor 100% dienen te worden afgedekt met het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen bestaat uit:

Bestanddeel weerstandsvermogen	Incidenteel	Structureel
Algemene Reserve	x	
Bestemmingsreserve	x	
Vrije begrotingsruimte	x	x

Niet meegenomen in berekening aanwezige weerstandsvermogen

Met de onbenutte belastingcapaciteit (indien aanwezig) wordt in Gemert-Bakel niet gerekend in het aanwezige weerstandsvermogen. Als risico's zich voordoen worden dienen deze in principe opgevangen te kunnen worden zonder stijging van belastingen (met uitzondering van het risico afval).

Daarnaast wordt niet gerekend met aanwezige stille reserves. Van stille reserves is er sprake op het moment bezittingen (met name panden en gronden) een lagere boekwaarde hebben dan marktwaarde. Theoretisch gezien zou je hier risico's ook mee kunnen afdekken. Dit wordt niet meegenomen in de berekening omdat de verkoop van bezittingen een vrije keuze dient te zijn met het oog op de gebruikers van dat vastgoed.

Nog aan te vullen weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van de gemeente dient nog met een volgend bedrag aangevuld te worden met € 1.046.000. Dit is als volgt opgebouwd:

Benodigd weerstandsvermogen	€ 6.973.000
Aanwezige weerstandsvermogen	
Stand algemene reserve per 1-10-2019	€ 470.000
Algemene reserve bouwgrond per 1-10-2019	€ 5.207.000
Storting in weerstandsvermogen 2020	€ 250.000
Totaal huidige weerstandsvermogen	€ 5.927.000
Weerstandsvermogen nog aan te vullen	€ 1.046.000

Kengetallen

Het BBV bepaalt dat gemeenten verplicht een aantal kengetallen moeten opnemen in de begroting en jaarrekening om inzicht te geven in de financiële positie. In  bijlage 15 zijn de definities en toelichting op deze kengetallen opgenomen. Via www.waarstaatjegemeente.nl kunnen de kengetallen worden vergeleken met andere gemeenten, Noord-Brabant en Nederland.

Kengetal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
 Netto schuldquote	130%	153%	153%	165%	169%	170%
 Netto schuldquote zonder doorleningen	87%	106%	111%	126%	132%	135%
 Solvabiliteitsratio	6%	4%	7%	8%	9%	9%
 Structurele exploitatieruimte	4%	2%	2%	1%	2%	3%
 Grondexploitatie	15%	10%	4%	4%	3%	3%
 Belastingcapaciteit	103%	104%	114%	114%	114%	114%

§3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

↑ In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden de beleidsuitgangspunten en systematiek ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen beschreven. In  bijlage 3 is een verdere specificatie te vinden.

Door op ⇨ te klikken gaat u nu de raadsvergadering van het laatst vastgestelde beheerplan van het desbetreffende kapitaalgoed (indien digitaal beschikbaar op de gemeentelijke website).

Beheerplannen	Stortingen (x€1.000)							Vastgesteld door gemeenteraad	Niveau raming
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
 Groen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	21-11-2013	100%
 Riool en water	513	485	49	0	0	115	196	⇨13-12-2018	100%
 Openbare verlichting	292	295	0	0	0	0	0	⇨05-02-2015	100%
 Spelen	74	71	0	0	0	0	0	⇨10-12-2015	100%
 Wegen	775	1.258	806	835	835	835	835	⇨01-02-2018	100%
 Sportparken	121	124	136	131	131	131	131	⇨05-10-2017	100%
 Gebouwen	n.v.t.	1.072	218	218	218	218	218	⇨13-07-2017	100%

In de begroting 2020-2023 zijn er geen bezuinigingen toegepast op de kwaliteit van de openbare ruimte. De stortingen in de voorzieningen Openbare verlichting en Spelen staan op nul omdat in de jaarrekening 2018 deze voorzieningen (tijdelijk) zijn omgevormd tot reserves.

Te actualiseren beleids- beheerplannen 2020-2023

In deze collegeperiode wordt bij de actualisatie van beheerplannen de nadruk gelegd op de integraliteit tussen de diverse beheerplannen. Zo heeft het bomenbeleid invloed op de mate van wortelopdruk en daarmee het Wegenbeheerplan en het Watertakenplan. De beheerplannen die voor actualisatie in aanmerking komen worden integraal opgepakt. In 2018 is het watertakenplan vastgesteld door uw raad.

Het beleids- en beheerplan openbare verlichting zal eind 2019 aan uw raad worden voorgelegd. Het beheerplan spelen wordt in 2020 aangepast om aan te laten aansluiten op de actuele BBV regelgeving. Tenslotte zal in 2021 een evaluatie plaats vinden van het op 1 februari 2018 vastgestelde Wegenbeheerplan.

Integrale meerjarenplanning 2020-2023

De uitwerking van de beheerplannen vindt via onderhoudsbestekken en projecten plaats. Deze projecten worden in toenemende mate gebiedsgericht en integraal aangepakt. Met technisch onderhoud als basis, kunnen we bijvoorbeeld klimaatadaptatie en bewonersparticipatie in een bredere context benaderen.

Een voorbeeld hiervan is de herinrichting van de Presidentenbuurt vanaf 2018, waarbij alle beheerdisciplines worden betrokken. Daarmee worden riolering, wegen, groen, spelen, verkeer en openbare verlichting aangepakt. De bewoners van deze buurt worden met de "Gemertse Ideeënteam" (bewonersparticipatie) nauw betrokken bij de herinrichting.

§3.4 Financiering

↑ In de paragraaf financiering legt de gemeente de verwachtingen en het beleid voor de financieringsrisico's vast.

Rentelasten in begroting

Voor 2020 is het verwachte saldo van de rentelasten afgerond € 3,7 miljoen. Dit is een gewogen gemiddelde rente van 3,2% over de vaste leningportefeuille per 1 januari van € 114,5 miljoen. Hiervan is € 35 miljoen doorgeleend (zorginstelling, corporatie, werknemers, startersleningen woningmarkt, verenigingen, stichtingen). Na aftrek van de rentebaten van € 1,1 miljoen van de verstrekte geldleningen, resteert een netto rentelast van afgerond € 2,6 miljoen.

De rentelasten van deze € 2,6 miljoen worden toegerekend aan de verschillende investeringen (activa) van de gemeente. Daarbij wordt een rente-omslagpercentage gehanteerd die is gebaseerd op de vernieuwde notitie rente van de BBV. De percentages zijn afhankelijk van de soort financiering. In deze begroting worden de rentebaten centraal begroot om beter aan te sluiten op de BBV. Dit wordt dan in mindering gebracht op de rentelasten. Het toegerekende rentepercentage voor integraal gefinancierde activa bedraagt daarna 1,25%. Voor activa uit de bouwgrondexploitatie en afval en riool wordt een ander percentage gehanteerd, namelijk 2,96%. Dit volgt uit de door de BBV voorgeschreven berekening van het rentepercentage van de bouwgrondexploitatie. Voor activa waarvoor apart financiering is aangetrokken wordt die rente gehanteerd (projectfinanciering).

Renteverwachting

De rentepercentages voor korte en lange financiering zijn zeer laag. Hier komt voorlopig geen einde aan. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in september 2019 flink ingegrepen om de Europese economie te stimuleren. De korte rente is opnieuw verlaagd en met ingang van 1 november 2019 begint de ECB opnieuw met het opkopen van obligaties. De lange rente zal voorlopig laag blijven.

In de begroting 2020 wordt voor de berekening van kapitaallasten van nieuwe investeringen uitgegaan van een rente van 2,5%. Bij stijging van de rente op langere termijn is er dan voldoende structurele dekking aanwezig in de begroting. De kapitaallasten van investeringen hebben in de meeste gevallen namelijk een looptijd tussen de 15 en 40 jaar.

Renteschema BBV

De BBV adviseert het onderstaande renteschema op te nemen in de begroting ter vergroting van het inzicht en de vergelijkbaarheid met andere gemeenten.

Renteschema	2020
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 3.674.916
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	€ -1.100.805
Totaal door te rekenen externe rente	€ 2.574.111
De rente doorberekend aan de grondexploitatie	€ -1.016.556
De rente van projectfinanciering richting het taakveld	€ -1.524.234
De rentebaat van doorverstrekte leningen richting het taakveld	€ 750.061
Saldo aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 783.382
Rente over eigen vermogen	€ -
Rente over voorzieningen	€ -
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 783.382
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ -938.791
Renteresultaat op het taakveld Treasury (-/- = voordeel)	€ -155.409

Wettelijke eisen: renterisiconorm, kasgeldlimiet, schatkistbankieren

Renterisico

De renterisiconorm is bedoeld om de risico's van korte financiering te beperken. Bijgaand een overzicht van de renterisiconorm en het renterisico (bedragen x € 1 miljoen):

Renterisiconorm (x € 1 miljoen)	2020	2021	2022	2023
Begrotingstotaal *	74,4	74,4	74,4	74,4
Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	14,9	14,9	14,9	14,9
Renterisico op de vaste schuld **	9,3	9,2	8,7	8,7
Ruimte onder de renterisiconorm	5,6	5,7	6,2	6,2

* Totaal saldo lasten vóór mutatie reserves.

** Renterisico vaste schuld: som van de aflossingen en renteherzieningen op langlopende geldleningen.

Het verwachte renterisico op de lange financiering blijft ruim onder de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de norm die betrekking heeft op de risico's van korte financiering. Deze bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van € 74,4 miljoen. Per saldo mag gemiddeld maximaal € 6,0 miljoen structureel kort gefinancierd worden.

Afgelopen jaren heeft de gemeente structureel de kaslimiet overschreden. In juli 2019 is daarom een vaste geldlening aangegaan van € 12,5 miljoen (consolidatie). Vanaf nu wordt weer voldaan aan de kasgeldlimiet. De nieuwe lening is aangegaan voor een periode van vijf jaar en de rente daarop was net zoals het kasgeld negatief.

Schatkistbankieren

Gemeenten zijn verplicht om tegoeden boven een drempelbedrag uitsluitend bij het Rijk of andere decentrale overheden weg te zetten. Het primaire doel is het beperken van de staatsschuld.

Het drempelbedrag bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal. Voor onze gemeente is dat dus 0,75% van € 74,4 miljoen is € 558.000. De gemeente verwacht in 2020 geen structurele liquiditeitsoverschotten. Tijdelijke overschotten boven het drempelbedrag worden automatisch afgeroomd naar de schatkistbankier-rekening van de gemeente bij het Rijk. Het rendement hierop is gezien de huidige rentestanden 0,0%.

§3.5 Bedrijfsvoering

Algemeen

↑ In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bedrijfsvoering van de gemeente. De realisatie van doelen in de portefeuilles is mede afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in ontwikkelingen en activiteiten in 2020. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende thema's:

-  Financiën
-  Personeel & organisatie
-  Huisvesting
-  Informatie & automatisering
-  Communicatie
-  Juridische zaken

Financiën

De Planning en Control-cyclus

Doelstelling van planning & control is het beheersen van de beleidsvorming, de uitvoering van dit beleid en de financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn. De gemeenteraad stelt kaders en doelen vast. Het vaststellen van deze kaders en doelen vindt onder andere plaats via een aantal verordeningen, beleidsnota's en beheerplannen. Een overzicht hiervan is opgenomen in de bijlage specificatie bedrijfsvoering . De uitvoering hiervan wordt gedurende het jaar gevolgd. Indien noodzakelijk worden deze kaders en doelen bijgesteld op basis van tussentijdse evaluaties. Daarmee wordt het een cyclus en spreken we van een planning & control-cyclus, deze vind je in de bijlage 4 specificatie bedrijfsvoering .

In 2020 hanteren wij dezelfde goedkeurings- en rapporteringstolerantie als in 2019. Informatie over de vaststelling van het accountantsprotocol en de normenkaders voor de jaarrekening 2019 zijn te vinden in de bijlage .

Visie herstelplan eigen vermogen 2012-2025

De reservepositie van de gemeente Gemert-Bakel is al lange tijd kwetsbaar. Daarom heeft de gemeenteraad op 5 april 2012 het herstelplan eigen vermogen 2012-2025 vastgesteld. Om tot financieel herstel te komen zijn daar vijf maatregelen benoemd:

1. Een structureel sluitende meerjarenbegroting;
2. De algemene reserve van de gemeente te laten groeien naar het benodigde weerstandsvermogen via eenmalige opbrengsten of herbestemmingen reserves en voorzieningen;
3. Beperken nieuwe uitgaven en investeringen;
4. Het verlagen van risico's;
5. Stimuleren economische ontwikkelingen.

Om dit te realiseren zijn 31 uitgangspunten geformuleerd. Het herstelplan is aangemerkt als een dominant kader. Dit houdt in dat besluitvorming wordt getoetst aan deze uitgangspunten.

Tenslotte is in dit herstelplan onder het kopje 'decentralisatie taken rijksoverheid in Gemert-Bakel' het volgende uitgangspunt geformuleerd:

"Extra kosten en uitgaven moeten worden afgedekt uit de extra inkomsten die daarvoor worden ontvangen. De uitvoering van deze taken worden lokaal opgepakt waar het kan en regionaal waar gewenst."

Het uitgangspunt dat kosten gedekt dienen te worden gedekt uit de rijksinkomsten is vanaf de begroting 2019 losgelaten voor het Sociaal Domein. Ook in 2020 worden de kosten voor Sociaal Domein los van de inkomsten geraamd.

Repressief toezicht Provincie

Voor het begrotingsjaar 2020 voldoet de gemeente Gemert-Bakel aan alle criteria voor het gebruikelijk repressief toezicht van de provincie. Deze criteria zijn:

- Een positieve algemene reserve;
- De meerjarenbegroting 2020-2023 is uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht;
- Begroting 2020 inzenden voor 15 november 2019.

Personeel en organisatie

Organisatie

De organisatie wordt in 2020 aangestuurd door een algemeen directeur, een adjunct directeur en zeven managers. Speerpunten binnen de organisatie zijn: heldere rollen en relaties met duidelijke verantwoordelijkheden, beter sturen op organisatieniveau en meer integraal werken, betere oriëntatie op de samenleving, resultaatgerichter werken, samenhang klantgerichtheid en publieksfuncties verbeteren. Een organogram van de organisatie vind je in de bijlage specificatie bedrijfsvoering .

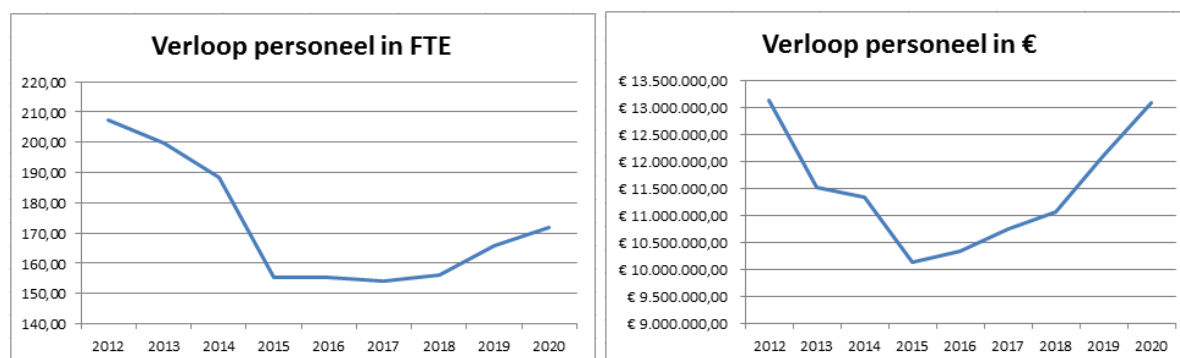
In 2018 is het meerjarig Management Development (MD) programma afgerond en in 2019 zijn de daaruit voortkomende instrumenten verder geïmplementeerd. Hiermee is eenheid gebracht in leiderschapstijl en aansturing.

In 2019 is het strategisch HRM beleid in samenspraak met de ondernemingsraad opnieuw geformuleerd. De belangrijkste thema's in dit beleid zijn: het verbeteren van digitale vaardigheden voor medewerkers, oplossingen zoeken voor de huidige arbeidsmarktkrapte, aantrekkelijk werkgeverschap en het vergroten van duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers in de organisatie.

Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de overgang naar de WNRA per 1-1-2020, waardoor de ambtenarenstatus voor het personeel verdwijnt.

Personele omvang

De reorganisatie in 2013, het generatiepack en uitstroom van personeel is de oorzaak van de daling in 2013 en 2014. Het begrote aantal Fte's in 2020 bedraagt 172,01. De hieraan verbonden kosten zijn € 13.121.306. De stijging in lasten ten opzichte van 2019 wordt veroorzaakt door de nieuwe cao zoals die in september 2019 overeen is gekomen. De formatie is de afgelopen jaren gestegen grotendeels als gevolg van het in dienst nemen van de opvoedondersteuners.



Huisvesting, Informatie & Automatisering, Communicatie en Juridische zaken

De thema's Huisvesting, Informatie & Automatisering, Communicatie en Juridische zaken zijn allemaal ondersteunend voor de bedrijfsvoering van de gemeente Gemert-Bakel. Per thema is informatie terug te vinden in de bijlage specificatie bedrijfsvoering .

§3.6 Verbonden partijen

↑ De paragraaf verbonden partijen benoemt de partijen waarmee de gemeente in een juridische context samenwerkt. Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling en/of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld aan de verbonden partij.

De term verbonden partij is een begrip uit de BBV, de Wet gemeenschappelijke regelingen, het Burgerlijk wetboek en de Europese regelgeving. Steeds meer uitvoerende taken staan buiten de deur, in samenwerkingsverbanden, uitgevoerd. Bijvoorbeeld Milieu (ODZOB), Veiligheid (VRBZO), Sociaal Domein (GR Peelgemeenten en Senzer) en Belastingen (BSOB).

In deze begroting is aangegeven welke bijdragen worden verleend aan de diverse vormen van regionale samenwerking. Kaderstelling door de gemeenteraad is van belang om grip te kunnen houden op de verbonden partijen. De gemeenschappelijke regelingen MRE, VRBZO, GGD en ODZOB brengen daarbij een kadernota uit met gezamenlijke uitgangspunten bijvoorbeeld op het gebied van inflatie.

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord voor periode 2018-2022 “Samen meer bereiken, met elkaar, voor elkaar.” is de volgende tekst opgenomen over samenwerking:

Een toenemend aantal maatschappelijke opgaven (o.a. duurzaamheid, bereikbaarheid, vitaal platteland, tekorten jeugdzorg, etc.) is alleen op te lossen wanneer gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk als één overheid samenwerken richting partners. Wij willen dan ook sterk inzetten op die samenwerking, niet alleen lokaal met onze eigen gemeenteraad, maar ook samen met de gemeenten in De Peel en het MRE, de provincie, het waterschap en het Rijk. Een gezamenlijke, bestuurlijke aanpak die past bij de aanpak van maatschappelijke opgaven van deze tijd. Dit is wat inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven van hun contact met de overheid verwachten.

Verbonden partijen beslaan 40% van de gemeentelijke begroting

In totaal kent de gemeente Gemert-Bakel vijftien verbonden partijen. Inclusief programmakosten 3d's beslaat dit inmiddels 40% van de lasten van de gemeentelijke begroting.

Kenmerkend daarbij is dat bij de gemeenschappelijke regelingen de gemeente gebonden is aan de collectieve besluitvorming binnen die samenwerkingen. Het is verder van belang de financiële situatie en risico's van deze gemeenschappelijke regelingen goed in beeld te hebben omdat gemeenten achtervang zijn voor die risico's als de gemeenschappelijke regeling zelf onvoldoende vermogen hebben.

Verbonden partijen (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gemeenschappelijke regelingen of Dienstverleningsovereenkomsten							
1.  Gemeente Laarbeek	23	-185	-185	-185	-185	-185	-185
2.  Senzer	11.578	11.558	11.142	11.114	11.091	11.448	11.298
3.  Peelgemeenten	1.908	1.752	1.831	1.856	1.844	1.905	1.968
4.  Blink	1.595	2.021	1.968	2.200	2.248	2.321	2.397
5.  GGD	469	507	561	538	538	538	538
6.  MRE	291	294	296	302	302	302	302
7.  ODZOB	883	820	785	694	694	694	694
8.  VRBZO	1.289	1.450	1.519	1.580	1.580	1.580	1.580
9.  BSOB	n.v.t.	432	459	459	455	455	455
Stichtingen en verenigingen							
10.  Beheerstichting Golfbaan Stippelberg	0	0	0	0	0	0	0
11.  Dimpact	6	6	6	6	6	6	6
12.  BIZOB	116	157	122	127	127	127	127
13.  Innovatiehuis De Peel	10	30	72	72	72	72	72
Vennootschappen en coöperaties							
14.  Brabant Water NV	0	0	0	0	0	0	0
15.  BNG Bank (ontvangst)	75	115	130	68	68	68	68

Meer informatie

In  bijlage 5 zijn de aard van activiteiten, bestuurlijke betrokkenheid, risico's, financiële positie en omvang deelname per verbonden partij omschreven.

§3.7 Grondbeleid

Verwachte resultaten en geïnvesteerd vermogen

↑ De gemeente heeft in totaal voor € 26,3 miljoen geïnvesteerd in de bouwgrondexploitatie (per 31-12-2018). In bijlage 6  is een specificatie te vinden van alle grondexploitaties en de financiële resultaten daarvan.

Dit is exclusief te verhalen kosten op derden die met ingang van de jaarrekening 2018 op basis van de BBV als nog te ontvangen bedrag zijn gerubriceerd en niet meer tot de balanspost voorraad hoort.

Sinds enige tijd zit de economie in een positieve spiraal en bij de burgers en ondernemers is er weer vertrouwen om in de economie te investeren. Ook in Gemert-Bakel merken wij dit aan de hand van de verschillende initiatieven en grondverkoppen.

Niettemin lopen wij als gemeente nog wel risico's in de bouwgrondexploitatie. De risico's bestaan uit renteverliezen, herbestemming van gronden met de daaraan verbonden herwaarderingsverliezen, meer plankosten door de herontwikkeling en de marktvraag op een aantal specifieke locaties.

Binnen de grondexploitaties zijn er een drietal projecten met een hoger risicoprofiel. Van het totale geïnvesteerde vermogen in de bouwgrondexploitatie (26,3 miljoen) bedraagt een belangrijk deel daarvan onderstaande drie exploitaties

Risico's bouwgrondexploitatie

De gemeente kent binnen de bouwgrondexploitatie nog drie projecten met een hoger risicoprofiel:

- Smartpark Gemert (hoog geïnvesteerd vermogen);
- Keizersberg Elsendorp (hoog geïnvesteerd vermogen in combinatie met marktrisico);
- De Vrije Erven De Mortel (hoog geïnvesteerd vermogen in combinatie met marktrisico).

Daarnaast is er een risico op de winstneming Bakel Neerakker die in de jaarrekening 2017 genomen diende te worden op basis van veranderde BBV regelgeving.

Smartpark Gemert (bedrijventerrein):

Voor dit plan is een exploitatieplan opgesteld. Dit plan kent vooral een marktrisico, gezien het geïnvesteerde vermogen van € 3,9 miljoen (exclusief exploitatieplan). Dit marktrisico geldt voor de door de gemeente zelf te ontwikkelen kavels, maar met name ook voor opbrengsten vanuit kavels door derden die via het exploitatieplan verhaald worden. Om het risico te beperken is in 2016 gestart met een marketingplan "Smartpark Gemert" voor het stimuleren van verkopen. Dit lijkt effect te sorteren aangezien de interesse voor het kopen van een bedrijfskavel enorm is toegenomen de laatste twee jaar.

Keizersberg:

In het kader van de pilot Reconstructie Zandgronden is een agrarisch bedrijf aan de Keizersberg aangekocht. Om ontwikkelingen mogelijk te maken zijn de betreffende percelen aangewezen als zoekgebied stedelijke ontwikkeling. Het bestemmingsplan dient hier op te worden aangepast. Een nieuw bestemmingsplan, met hierin 16 nieuwe woon-werk kavels, is in 2019 voorgelegd aan de gemeenteraad. Het risico betreft hier vooral het marktrisico.

Mortel De Vrije Erven:

Door marktomstandigheden zijn in 2011 tot 2019 geen kavels verkocht in het plangebied. In het (recente) verleden zijn diverse acties ondernomen om de verkopen te stimuleren. Er is een marketingstrategie "De Vrije Erven" opgesteld voor deze exploitatie welke eind 2016 van start is gegaan. In 2017 heeft de gemeenteraad verder besloten de kavelprijs van twee kavels te verlagen om verkoop te stimuleren. Dit had geen effect. In 2018 zijn de prijzen nogmaals naar beneden bijgesteld. Dit laatste lijkt nu wel effect te hebben. Er is begin 2019 één kavel verkocht en er is grote interesse in de andere negen kavels.

Winstneming Bakel Neerakker

De verplichte toepassing van de Percentage of completion methode (POC) voor winstneming heeft als gevolg dat er bij de jaarrekening 2017 winst is genomen op Bakel Neerakker. Deze winstneming is risicovol omdat er nog onduidelijk is wat de planvorming zal gaan worden voor dit gebied door de projectontwikkelaar. Daarom is er net als in 2019 in het weerstandsvermogen er mee gerekend dat de winstneming van € 1.544.000 niet volledig gerealiseerd wordt.

Visie herstelplan eigen vermogen

Voor de huidige bestaande grondexploitaties zal de gemeente een actieve rol blijven vervullen om het geïnvesteerde vermogen terug te gaan verdienen. Voor toekomstige exploitaties zal de gemeente een grondpolitiek op maat voeren. Dit betekent dat de uitvoering van grondexploitaties wordt overgelaten aan de markt of dat er een mengvorm komt waarin de gemeente ook participeert. In de visie is verder vastgesteld dat er maximaal voor € 500.000 aan ambtelijke uren naar de bouwgrondexploitatie geschreven kunnen worden in een jaar. Dat is ook weer toegepast in de begroting 2020.

Berekeningsgrondslagen

De volgende grondslagen zijn gebruikt bij de calculaties voor de bouwgrondexploitatie:

Rente (BBV)	2,96%	
Discoteringsvoet contante waarde (BBV)	2,0%	
Opbrengststijging	0%	
Inflatie kosten bouwrijp en woonrijp maken	2%	
Kavelprijs sociale woningbouw per m2	€ 230	
Grondprijzen bedrijventerreinen per m2	€ 130	
Ruimte voor Ruimte bouwtitel	€ 120.000	
Grondprijzen woningbouw per m2	Vrije sector kavel < 200 m2	Vrije sector kavel > 200 m2
Gemert en Bakel	€ 265	€ 285
Handel, De Mortel en Milheeze	€ 255	€ 275
Elsendorp en De Rips	€ 235	€ 255

De grondprijzen zijn die zoals vastgesteld in de gemeenteraad van december 2018. Voor december 2019 wordt een nieuw voorstel voorgelegd voor 2020 en verder. Daarin is voorzien een stijging van de grondprijzen met € 5 (woningbouw).

De opslagpercentages voor voorbereiding en toezicht zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Dit betekent dat 19% van de kosten van bouwrijp en woonrijp maken bij uitbreidingslocaties en 25% daarvan bij inbreidingslocaties.

Rentetoerekening

Aangezien wij niet werken met projectfinancieringen binnen de grondexploitatie dient volgens de BBV het rentepercentage van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille aangehouden te worden. Dit is voor 2020 een percentage van 2,96%. Ten opzichte van 2019 is dit gedaald met ruim 0,4% als gevolg van lagere rentelasten en een toename van het eigen vermogen van de gemeente.

Voor het contant maken van de bouwgrondexploitaties schrijft de BBV het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank verplicht. Deze bedraagt 2%.

Winstneming

Vanaf maart 2018 is het verplicht de Percentage of completion methode (Poc) toe te passen bij winstnemingen op de bouwgrondexploitatie. Voor het bepalen van de tussentijdse winst is door BBV aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (bedrijfsleven, fiscaal). De Poc-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV namelijk een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

Voor alle negatieve exploitaties is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2018. Met de verwachte winsten uit de positieve exploitaties is niets gedaan in deze begroting 2020. Op het moment dat winst dient te worden genomen op deze exploitaties is dat een incidenteel voordeel in de betreffende jaarrekening.

Invoering vennootschapsbelasting grondexploitaties

Overheden zijn door een wetswijziging vanaf 2016 voortaan Vpb-plichtig voor hun ondernemersactiviteiten. Doel hiervan is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Daartoe moeten overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt', voortaan vennootschapsbelasting gaan betalen.

Naar verwachting blijft de heffing van vennootschapsbelasting bij onze gemeente beperkt tot de activiteiten binnen de gemeentelijke bouwgrondexploitatie (naast een geringe heffing bij afvalstoffen). De eventuele kosten kunnen niet worden bijgeschreven op de betreffende exploitatie is inmiddels gebleken en zullen onttrokken worden aan de reserve bouwgrondexploitatie als incidentele last. De aangifte voor 2016 zal in nauwe afstemming met onze fiscale adviseur worden gedaan in het najaar van 2019. Het bedrag van de heffing voor 2016 is nog niet bekend.

§3.8 Investerings

↑ De volgende investeringen zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2020-2023.

Investerings (x€1.000)	2020	2021	2022	2023
Gebouwen				
Groot onderhoud (voorziening)	497	125	90	125
Investerings (activering)	2.157	282	813	505
Brandmeldinstallatie De Eendracht (Kadernota 2020)	54	-	-	-
Vorbereidingskrediet scholen (Begroting 2020)	182	-	-	-
Vorbereidingskrediet cultuurhuis in kasteel (Begroting 2020)	182	-	-	-
Centrumontwikkeling Bakel				
Vorbereidingskrediet Bakel (Kadernota 2020)	182	-	-	-
Realiseren MFA Bakel (Begroting 2020) *	-	-	4.000	-
Herinrichting Wilbertsplein (Kadernota 2020)	150	-	-	-
Sport				
Groot onderhoud (voorziening)	356	77	63	35
Investerings (activering)	-	920	80	-
Zwemmen (raadsbesluit)	2.200	-	-	-
Renovatie sportvelden en veldinrichting (Kadernota 2020)	388	-	-	-
Uitbreiding kleedlokalen HC Gemert (Kadernota 2020)	100	-	-	-
Wegen				
Groot onderhoud (voorziening)	296	240	430	430
Investerings (activering)	5.002	10.023	4.256	3.747
Riolering				
Investerings (activering)	2.746	3.091	4.452	3.597
Diverse openbare ruimte				
Investerings openbare verlichting (activering)	446	446	446	446
Investerings tractie (activering)	160	130	40	61
Investerings bruggen (activering)	25	25	25	25
Investerings spelen (activering)	70	70	70	70
Verplaatsing groencompostering (Kadernota 2020)	678	-	-	-
Mobiliteit				
Mobiliteit leefbaarheid N279 – innovatieve geluidvoorzieningen (Kadernota 2020)	-	371	-	-
Mobiliteit snelfietsroute Gemert-Helmond (Kadernota 2020)	-	-	-	645
Mobiliteit bushalte Pastoor Poellplein (Kadernota 2020)	-	-	-	527
Totaal	15.871	15.800	14.765	10.213

Toelichting

Indien investeringen worden geactiveerd geeft dit kapitaallasten (rente en afschrijving). De afschrijving gaat lopen in het jaar na realisering van de investering. Investerings zijn op basis van beheerplannen of kadernota's. Bij investering op basis van beheerplannen gaat het over vervangingsinvesteringen. De kapitaallasten van bovengenoemde investeringen zijn opgenomen in de begroting 2020-2023.

In de Kadernota 2020 waren al een aantal investeringen opgenomen. Deze zijn voor de inzichtelijkheid apart benoemd in bovenstaand overzicht. Investerings die nadien zijn aangevuld zijn aangegeven met begroting 2020.

Ook de onttrekkingen aan voorzieningen voor groot onderhoud zijn meegenomen in het investeringsoverzicht.

Autorisatie kredieten

De gemeenteraad autoriseert met het vaststellen van de begroting de investeringskredieten (artikel 5 Financiële verordening gemeente Gemeert-Bakel). De investeringen aangemerkt met * worden apart aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit betreft in dit geval MFA Bakel.

§3.9 Financiële maatregelen

↑ In deze paragraaf zijn de financiële maatregelen in de Begroting 2020 op een rij gezet.

Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2023
Lagere storting in weerstandsvermogen	Kadernota 2020	250V	250V	250V	250V
Verkoop panden	Kadernota 2020	450V	110V	0	0
Vrijval voorziening panden	Kadernota 2020	61V	0	0	0
Verhoging OZB met 8,5% extra	Kadernota 2020	677V	687V	697V	708V
Subtotaal		1.438V	1.047V	947V	958V
Besparingen uitvoering Sociaal Domein	Begroting 2020	480V	640V	640V	640V
Leerlingenvervoer (lucht in de begroting)	Begroting 2020	59V	59V	59V	59V
Rekenkamercommissie volgen Laarbeek	Begroting 2020	15V	15V	15V	15V
Dividend BNG (lucht in de begroting)	Begroting 2020	10V	10V	10V	10V
Subtotaal		564V	724V	724V	724V
TOTAAL FINANCIËLE MAATREGELEN		2.002V	1.771V	1.671V	1.682V

Financiële maatregelen opgenomen in Kadernota 2020

In de Kadernota 2020 waren de volgende financiële maatregelen opgenomen. Deze maatregelen zijn integraal overgenomen in de voorliggende begroting.

- Lagere storting voor opbouw weerstandsvermogen;
- Verkoop panden;
- OZB verhoging 8,5%.

Het college heeft daarbij nadrukkelijk gekozen het voorzieningenniveau in stand te houden.

Lagere storting voor opbouw weerstandsvermogen

In de jaarrekening 2018 is de Algemene reserve bouwgrond fors gestegen naar € 5.207.000. Tezamen met de Algemene reserve vormt dat het aanwezige weerstandsvermogen van de gemeente van € 5.707.000 miljoen. Benodigd is een weerstandsvermogen van € 6.973.000

Een lagere storting (van € 500.000 naar € 250.000) voor opbouw van het weerstandsvermogen wordt verantwoord geacht gezien deze ontwikkeling.

Verkoop panden inclusief vrijval voorziening

Er zijn een aantal panden in bezit van de gemeente met geen of een lage boekwaarde. Door deze te verkopen panden kan een eenmalig voordeel worden behaald. Daarnaast kan een deel van de voorziening gebouwen vrijvallen omdat het niet meer nodig is geld opzij te zetten voor toekomstig onderhoud van deze panden.

OZB verhoging met 8,5%

Jaarlijks wordt er gerekend met 1,5% inflatie op OZB. Daarboven komt nu een structureel extra verhoging van 8,5% welke structureel € 677.000 oplevert.

Financiële maatregelen aangevuld in Begroting 2020

In de Begroting 2020 zijn een aantal financiële maatregelen aangevuld ten opzichte van de Kadernota 2020. Deze maatregelen zijn:

- Besparingen uitvoering Sociaal Domein;
- Leerlingenvervoer (lucht in de begroting);
- Rekenkamercommissie volgen Laarbeek;
- Dividend BNG (lucht in de begroting).

Besparingen uitvoering Sociaal Domein

Er wordt hierbij niet bespaard op de voorzieningen voor inwoners. Deze besparingen zijn gebaseerd op het verminderen van overheadkosten, doordat activiteiten anders of door andere partijen georganiseerd gaan worden. Aangezien deze wijzigingen met betrekking tot die betreffende activiteiten nog besproken dienen te worden met onze externe partners, kunnen we ze hier momenteel nog niet specificeren.

Rekenkamercommissie volgen Laarbeek

De gemeente Gemert-Bakel voert samen een rekenkamercommissie met de gemeente Laarbeek. In deze begroting is het voorstel uit Laarbeek gevolgd om de kosten voor de rekenkamercommissie te verlagen van € 1 per inwoner naar € 0,50 per inwoner.

Leerlingenvervoer (lucht in de begroting)

Op basis van de uitgaven 2018 en 2019 is er een structureel overschot van € 59.000 op leerlingenvervoer. Het budget is in deze begroting nu afgeraamd naar € 525.000. Vanaf september 2020 dient er een nieuw contract leerlingenvervoer te worden aanbesteden. De uitkomsten hiervan zijn nog onbekend en daarom niet meegenomen.

Dividend BNG (lucht in de begroting)

De gemeente is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Jaarlijks ontvangen wij dividend hieruit. Op basis van de dividendontvangsten van de jaren 2015 t/m 2018 is het verwachte bedrag in de begroting positief bijgesteld met € 10.000.

§3.10 Subsidies

↑ In deze paragraaf een overzicht van de begrote subsidies. In  bijlage 14 staat een specificatie van de subsidies per categorie. Dit op basis van het laatste beschikte jaar (2019).

Naam	2019
 Vrijwilligersorganisaties	€ 254.759
 Gemeenschapshuizen	€ 210.604
 Gesubsidieerde instellingen	€ 4.069.804
 Lokale omroep	€ 16.390
Totaal saldo verstrekte subsidies	€ 4.551.257

Subsidies en gemeentelijke exploitatiebijdragen

De gemeente heeft met ruim 87 vrijwilligersorganisaties en 11 professionele instellingen een structurele subsidierelatie.

Vrijwilligersorganisaties

Uitgangspunt van het coalitieakkoord is dat de subsidie voor vrijwilligersorganisaties op het huidige niveau moet blijven. In 2015 heeft daarom een structurele bijraming van € 90.000 plaatsgevonden om op niveau te blijven. In 2020 blijft het subsidieniveau gehandhaafd.

Professionele instellingen

De professionele instellingen worden gesubsidieerd op grond van de algemene subsidieverordening en dienen daartoe voor 1 mei in het voorafgaande jaar een aanvraag in. De aanvraag is voorzien van een inhoudelijke en financiële onderbouwing of offerte. Op basis van de aanvraag wordt in overleg met de instelling toegewerkt naar een subsidiebeschikking, waarin meetbare afspraken worden vastgelegd over de te behalen resultaten. Dit vormt de basis voor een krachtige verantwoording waarom maatschappelijke doelen wel of niet zijn gehaald.

Verantwoording vindt plaats via kwartaalgesprekken, een halfjaarrapportage en de jaarrapportages. Het accent ligt op het dorps - en wijkgericht werken, het verbinden van formele en informele netwerken: het realiseren van een zo sterk mogelijke nuldelijnszorg. Dit met het doel dat Gemeert-Bakel een sluitend netwerk heeft om de taken lokaal te kunnen opvangen die door de decentralisaties van het Rijk bij de gemeenten zijn neergelegd. Voor subsidies aan gemeenschappelijke regelingen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

§3.11 Duurzaamheid

↑ Duurzaamheid is een containerbegrip wat tegenwoordig overal bij gebruikt wordt. Maar wat is duurzaamheid nu precies en waarom werken we eraan? Het is duidelijk dat duurzaamheid niet bij één persoon hoort of onder één programma valt. Het is integraal onderdeel van al onze taken.

De gemeenteraad heeft in september 2019 besloten om Gemert-Bakel uit te roepen tot global goals gemeente en daarmee aan te sluiten bij de oproep van de VN om als lokale overheid een bijdrage te leveren aan de realisering van de Global Goals voor Sustainable Development, die in 2030 gerealiseerd moeten zijn.

Sustainable Development Goals (SDG's)

In 2015 hebben de lidstaten van de Verenigde Naties (VN) zeventien *Sustainable Development Goals* (SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen) unaniem vastgesteld. De SDG's bouwen voort op de Millennium Goals uit 2000 en richten zich op het uitbannen van armoede over de hele wereld, het beschermen van onze planeet en het creëren van welzijn voor iedereen. De SDG's vormen voor de periode tot 2030 de belangrijkste mondiale agenda van de VN en iedere lidstaat heeft een inspanningsverplichting om hieraan bij te dragen, de voortgang te monitoren en resultaten te realiseren. In onderstaande figuur zijn de SDG's weergegeven in pictogrammen.



De zeventien sustainable development goals (SDG's) zijn een inspirerende kapstok om verbinding te leggen tussen gemeente en burgers, instellingen, bedrijven en onderwijs. Diverse initiatieven die bijdragen aan één of meerdere doelen kunnen elkaar versterken.

Ook Gemert-Bakel draagt bij aan de global goals door te werken aan diverse resultaten binnen de programma's van de begroting. Hieronder volgt een niet limitatieve opsomming:

Klimaatakkoord: draagt bij aan doelen 1 en 13.

In mei 2019 is de Klimaatwet vastgesteld. In de Klimaatwet staat dat we met elkaar streven om 49 procent minder CO₂ uit te stoten in 2030 ten opzichte van 1990, in 2050 moet dit zelfs 95 procent minder zijn. Daarnaast gaan we met z'n allen proberen alle energie in 2050 CO₂-neutraal op te wekken. Verder moeten we ook energie besparen.

In de Klimaatwet staan nu alle officiële afspraken (de doelstellingen en het proces om deze te bewaken). In het Klimaatakkoord (besluitvorming oktober 2019) staan de door ruim honderd partijen besproken plannen en maatregelen waarmee we die doelen willen gaan halen.

De gemeente, provincie en waterschap werkt op dit moment binnen de MRE samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. De RES volgt uit het aanbod van de koepels (VNG, IPO en Unie van Waterschappen) aan het nieuwe kabinet, waarin ze aangeven samen te willen werken “Naar een duurzaam Nederland”.

Resultaten 2020:

- De concept regionale energiestrategie MRE is gereed en vastgesteld.
 - regionaal bod van opwek duurzame energie (zoals zon, wind, geothermie)
 - regionale structuur warmte (regionaal)
 - regionaal afwegingskader duurzame opwek
 - regionaal energiebesparingsplan
- De transitievisie warmte (lokaal) is vastgesteld.
- Het lokaal of regionaal energieloket is een jaar operationeel
- Er zijn principebesluiten genomen en omgevingsvergunningen verleend voor een aantal initiatieven opwek zonne-energie

De Europese Energie Efficiencyrichtlijn (EED) verplicht bedrijven en instellingen te voldoen om energiemaatregelen te nemen die zij binnen vijf jaar kunnen terugverdienen. Het gaat dan om grootverbruikers die meer dan 25.000 m³ gas of 50.000 kWh stroom verbruiken per jaar. De ODZOB is betrokken bij het informeren, stimuleren en handhaven van de richtlijn.

Resultaten 2020:

- Er is een aantal bedrijven / instellingen aangeschreven om verplichte maatregelen voor energiebesparing te nemen. Ze voldoen aan de energiemaatregelenlijst, EML. De prioritering van de te bezoeken bedrijven is opgenomen in het werkprogramma 2020 van de ODZOB.

Verduurzamen van de dienstgebouwen en maatschappelijke kernaccommodaties

In het beleidsplan vastgoed hebben we afgesproken dat onze gebouwen worden verduurzaamd. Eind 2020 zijn de duurzaamheidsonderzoeken afgerond, er is zicht op de kosten, baten en terugverdientijd van de duurzaamheidsmaatregelen. De investeringskosten zijn verwerkt in de begroting en het onderhoudsplan van de gebouwen

Samenwerkingsagenda: draagt onder andere bij aan doelen 1 en 13

Het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid sluit aan op de landelijke doelstellingen. Vooruitlopende op het uitvoeringsplan van de RES zijn we al jaren samen met de koploperstafel (bestaande uit Overheid, Onderwijs, Ondernemers, Ondernemende burger) bezig met vergroten van de bewustwording en aanjagen van initiatieven om te komen tot een duurzamer Gemert-Bakel. Vanuit de drie werkgroepen Bewustwording, Energie en Mobiliteit zijn verschillende initiatieven opgestart. Het thema circulair uit het duurzaamheidsbeleid wordt binnen het innovatiehuis de Peel opgepakt.

We voeren de samenwerkingsagenda duurzaamheid uit met onze partners, de projecten uit de samenwerkingsagenda voor planjaar 2020 zijn uitgevoerd, waaronder:

- Het zonnepanelenproject De Groene Zone is verlengd en eind 2020 gerealiseerd. Het eindtotaal van ca. 219 daken zijn belegd.
- De projecten van plan van aanpak Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) planjaar 2020 zijn uitgevoerd.
- De global goals zijn bekend in de gemeentelijke organisatie en bij onze strategische partners en worden uitgedragen.
- De gemeente vervult een voorbeeldfunctie op het vlak van duurzaam denken en handelen.

Vitaal platteland en transitie landelijk gebied: draagt bij aan onder andere. doel 2

In het programma ruimtelijke ordening staan beide doelen beschreven. Dit moet leiden tot een verduurzaming van de landbouw, wat 1 van de subdoelen is van hoofddoel 2 Einde aan honger.

Monitoring

De gemeente Gemert-Bakel gebruikt de gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl om een inschatting te maken hoe zij ervoor staat op het terrein van de zeventien SDG's. Het ontstaan van deze monitor komt voort uit de verplichting voor de Nederlandse overheid om de voortgang van de brede maatschappelijke ontwikkeling in Nederland, in lijn met de SDG's, te kunnen monitoren en sturen. In het onderstaande overzicht zijn de scores van Gemert-Bakel per SDG af te lezen voor het jaar 2017. De minimumscore ligt op 0 en het maximum van 100. De onderliggende gegevens komen van het CBS.

1 Einde aan de armoede  59	2 Duurzame landbouw en einde aan de honger  55	3 Gezondheidszorg voor iedereen  57	4 Toegankelijkheid goed onderwijs  42
5 Vrouwen en mannen gelijk  26	6 Schoon drinkwater en waterkwaliteit  80	7 Betaalbare en schone energie  37	8 Economische groei en fatsoenlijk werk  64
9 Innovatie en duurzame infrastructuur  57	10 Minder ongelijkheid  55	11 Veilige en duurzame steden  50	12 Duurzame consumptie en productie  42
13 Klimaatverandering aanpakken  63	15 Bescherming van bos, land en bodem  38	16 Vrede, veiligheid en sterke instituties  51	17 Samenwerkingsverbanden  36

§3.12 Plannen in ontwikkeling

↑ Deze paragraaf is bedoeld om inzicht te verschaffen in plannen die in gang zijn gezet. Dit inzicht kan meegenomen worden in de beoordeling van het meerjarenperspectief van deze begroting. De plannen in ontwikkeling betreffen:

- Ontwikkeling één cultuurhuis in het kasteel;
- Centrumontwikkeling Bakel;
- Doorontwikkeling huisvesting onderwijs.

Hieronder een korte toelichting per plan.

Ontwikkeling één cultuurhuis in het kasteel

In het coalitieakkoord wordt de vorming van één cultuurhuis benoemd. Het cultuurhuis “De Eendracht” en het centrum voor kunst- en cultuureducatie “Kunstlokaal” zijn de twee professionele cultuurorganisaties in de gemeente Gemert-Bakel. Omdat de primaire activiteiten van beiden organisaties sterk in elkaars verlengde liggen en omdat zowel de bestuurders alsook de gemeente de ambitie heeft om één krachtig integraal cultuurbeleid te voeren, hebben de RvT van Kunstlokaal en het bestuur van De Eendracht de handen in elkaar geslagen. Vanaf 1 januari 2018 zijn beiden organisaties bestuurlijk gefuseerd in de stichting Klankkleur. Dit betekent dat de bestaande stichtingen waarbinnen de activiteiten van KunstLokaal en De Eendracht plaatsvinden in tact zijn gebleven. De wens is er om dit samen te brengen in één gebouw. Ook gezien het onderhoud wat op de huidige locaties dient plaats te vinden de komende jaren.

Voor het kasteel zijn er plannen om de theaterfunctie daaronder te brengen. Het college ziet kansen dit te combineren met de wens voor realisatie van het cultuurhuis. Concreet betekent dit het cultuurhuis onderbrengen in het kasteel. Dit geeft ook een belangrijke meerwaarde aan het centrum van Gemert. Om dit verder uit te werken is daarom in deze begroting 2020 een voorbereidingskrediet één cultuurhuis in Kasteel Gemert opgenomen van € 182.000.

Centrumontwikkeling Bakel

In 2016 heeft De Stem van Bakel (DSVB) een dorpsvisie met een actieplan opgesteld. De herontwikkeling van het centrum is daarbij als hoogste prioriteit benoemd. Wij faciliteren dit programma. In 2017 is hiervoor onder leiding van twee dorpsregisseurs een centrumvisie opgesteld. Daarbij zijn de volgende zes projecten benoemd:

1. Clustering en positionering van verswinkels.
2. Eén echt Wilbertsplein.
3. Een groene en veilige openbare ruimte.
4. Toevoegen van woonruimte.
5. Intensiveren van samenwerking tussen maatschappelijke instellingen.
6. Marketing en communicatie.

Samen met DSVB zijn mede op basis van de enquête ‘Wat wil Bakel?’, de prioriteiten voor het vervolg bepaald. Omdat het programma en de zes projecten veel raakvlakken kennen is er in 2019 een stedenbouwkundig plan en een inrichtingsplan opgesteld. Voor het intensiveren van de samenwerking tussen maatschappelijke instellingen en verenigingen is met alle partijen gesproken over wat hun wensen/eisen zijn en hoe zij deze samenwerking zien.

In deze begroting hebben voor twee projecten extra geld opgenomen. Dit zijn de projecten één echt Wilbertsplein en het intensiveren van samenwerking tussen maatschappelijke instellingen. Voor uitvoering van het één echt Wilbertsplein is een investeringskrediet van € 150.000 opgenomen. Voor het intensiveren van samenwerking tussen maatschappelijke instellingen is zowel een voorbereidingskrediet van € 182.000 in 2020 opgenomen alsmede een investeringsbedrag in 2022 van € 4.000.000 voor de realisatie van een MFA.

Doorontwikkeling huisvesting onderwijs

In deze begroting is voor het opstellen van een Integraal onderwijshuisvestingsplan (IHP) een incidenteel bedrag opgenomen van € 25.000. Daarmee komt er een meerjarig huisvestingsplan voor het onderwijs. Dit bedrag was al opgenomen in de Kadernota 2020. Daarna zal dit huisvestingsplan in concrete investeringen uitgewerkt dienen te worden. In deze begroting 2020 is daarvoor nu een voorbereidingskrediet van € 182.000 opgenomen.

Het Commanderij College en Stichting GOO hebben reeds aangegeven ambities te hebben wat betreft onderwijshuisvesting. De locatie Sleutelbosch van het Commanderij College en de Berglarenschool van Stichting GOO zijn beide deels verouderde gebouwen. Daarnaast is het Commanderij College haar visie op onderwijs aan het vernieuwen en daar wensen ze voor de toekomst een passend gebouw bij. Stichting GOO heeft meerdere schoolgebouwen voor het basisonderwijs in Gemert waar sprake is van een huisvestingsvraagstuk.

Met het IHP en het voorbereidingskrediet krijgen we zicht op wat nodig en haalbaar is.

4. Financieel overzicht

§4.1 Begrotingsuitgangspunten

Deze begrotingsuitgangspunten maakten deel uit van de Kadernota 2020 zoals behandeld in de gemeenteraad van 4 juli 2019. Waar in de begroting 2020 uiteindelijk is afgeweken van die uitgangspunten is dat expliciet vermeld.

RICHTLIJNEN BEGROTING 2020						
Richtlijnen begroting 2020	Omschrijving					
Kerngegevens/ groei van de gemeente	In de begroting is rekening gehouden met groei van de inwonersaantallen en het aantal woningen. Ten aanzien hiervan is uitgegaan van de volgende aantallen					
	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
	Inwoners per 1-1	30.447	30.572	30.697	30.822	30.947
	Woningen per 1-1	12.805	12.993	13.163	13.367	13.622
Loonkosten- ontwikkeling	De huidige cao gemeenten loopt tot 1 januari 2019. Bij de Kadernota 2020 was nog onbekend wat de stijging van de persoonslasten zou worden in 2019 en 2020. In de Kadernota 2020 was vooralsnog uit gegaan van een stijging van de salariskosten van 3,5% voor 2020. Dit is naast de verwachte stijging waar in de begroting van 2019 al rekening mee is gehouden. Met deze 3,5% sloten we aan op de septembercirculaire algemene uitkering 2018 voor de jaarschijf 2020 en op de stijgingen waar diverse gemeenschappelijke regelingen mee rekenen voor personeel. De werkelijke stijging is hoger uitgevallen blijkt nu uit de cao afspraken uit juli 2019. Over 2019 en 2020 is een stijging van 6,25% afgesproken met daarbij een eenmalige bijdrage van € 750 in 2019. De genoemde 6,25% verhoging wordt trapsgewijs in 2019 en 2020 ingevoerd zodat het volle effect van de nieuw cao pas vanaf 2021 zichtbaar is. De nieuwe cao is verwerkt in deze begroting 2020-2023.					
Prijzontwikkeling budgetten	Het Centraal Planbureau verwacht voor 2020 een gemiddelde inflatie stijging van afgerond 1,5% per jaar (overheidsconsumptie Imoc). Aan de lastenkant verhogen wij budgetten, evenals voorgaande jaren, niet standaard met een inflatiepercentage. Het aantal woningen in Gemert-Bakel neemt jaarlijks toe. Als gevolg van dergelijke uitbreidingen neemt ook het areaal te onderhouden openbare ruimte toe. In de Kadernota is rekening gehouden met deze meerkosten. Gezien de financiële positie van de gemeente Gemert-Bakel en de stijgende lasten vinden wij het acceptabel dat er een percentage voor inflatie van 1,5% wordt toegepast aan de batenkant. Daarnaast wordt de OZB structureel verhoogd met 8,5% in 2020 bovenop het inflatiepercentage van 1,5%.					

Inkomst	2020	2021	2022	2023
OZB	10%	1,5%	1,5%	1,5%
Toeristenbelasting	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Hondenbelasting	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Afval *	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Riool **	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Leges ***	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Overige	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%

Uitgezonderd op de inflatiestijging is de reclamebelasting. De gemeente int reclamebelasting maar deze wordt terug ter beschikking aan de ondernemers gesteld. Het doorberekenen van inflatiestijging heeft daarom geen effect op de gemeentelijke begroting.

* De conceptbegroting van 2020 van Blink is gebaseerd op de begroting van 2019. In deze begroting zijn meer realistische indexeringen opgenomen, met als gevolg dat de kosten stijgen. Om de stijging van de kosten op te vangen is een verhoging van de afvalstoffenheffing (vastrecht en/of DIFTAR) voor 2020 onvermijdelijk om 100 procent kostendekkend te zijn. Dit is daarom hoger uitgevallen dan de genoemde 1,5% inflatie. Dit voorbehoud was in de Kadernota 2020 al gemaakt.

**Voor riool heeft uw gemeenteraad in december 2018 besloten om vanaf 2020 bovenop de inflatie van 1,5% een tariefsverhoging van 2,5% toe te passen.

***Voor leges staat nu het inflatiecijfer opgenomen. Uitgangspunt is dat leges 100% kostendekkend zijn. De kosten van vergunningen zijn in belangrijke mate personeelskosten. De loonkosten zullen harder stijgen dan met de genoemde 1,5%. Om 100% kostendekkend te blijven zijn de tarieven dan met een gelijk percentage extra gestegen. Dit voorbehoud was in de Kadernota 2020 al gemaakt.

Afschrijven

Voor de afschrijvingsmethodiek en de afschrijvingstermijnen zijn de bepalingen gevolgd zoals vastgesteld in de gemeentelijke financiële verordening van juli 2017. In deze verordening is bepaald dat er gestart wordt met afschrijven in het jaar volgend op het gereedkomen van de investering. De provincie heeft ons erop gewezen dat in dat geval er sprake is van een incidentele bate, die opgenomen dient te worden in het overzicht van incidentele baten en lasten. Wij hebben hier rekening mee gehouden.

Overhead-percentage

Om de gemeenteraad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead van de organisatie heeft de BBV met ingang van 2017 verplicht dat de overhead apart opgenomen wordt in de begroting. Deze overhead maakt geen onderdeel meer uit van de portefeuilles zelf. In de portefeuilles staan enkel de kosten die betrekking hebben op het primaire proces.

Overhead bestaat volgens de BBV uit:

1. Leidinggevendend primair proces (hiërarchisch);
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. P&O / HRM;
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);

	5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie; 6. Juridische zaken; 7. Bestuurszaken en Bestuursondersteuning; 8. Informatievoorziening en automatisering (ICT); 9. Facilitaire zaken en Huisvesting; 10. Documentaire informatievoorziening (DIV); 11. Management ondersteuning primair proces. In het BBV is één uitzondering gemaakt op het verplicht centraal begroten en verantwoorden van overhead. Dit betreft de toerekening van overhead aan grondexploitaties en te activeren investeringen. Deze uitzondering is gemaakt, omdat het niet toerekenen van overhead aan dergelijke investeringen anders zou leiden tot een financiële wijziging van de begroting. Voor de tariefbepaling uren ten behoeve van gesloten financieringen dient daarom een overheadpercentage te worden bepaald. De rekensom die hiervoor wordt gehanteerd is de totale overheadkosten op basis BBV gedeeld door de directe loonkosten.										
Rente nieuwe leningen	De rentetarieven voor nieuwe leningen zijn onverminderd laag. Bij de Kadernota 2020 waren dit de actuele tarieven: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tarieven BNG (maart 2019)</th><th>%</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-maands lening</td><td>-/- 0,38%</td></tr> <tr> <td>5 jaar</td><td>0,38%</td></tr> <tr> <td>10 jaar</td><td>1,01%</td></tr> <tr> <td>25 jaar</td><td>1,71%</td></tr> </tbody> </table> Voorzichtigheidshalve zal worden gerekend met een rentepercentage van 0,5% voor kort geld (< 1 jaar) en bij nieuwe investeringen met een rentepercentage van 2,5% voor lang geld (> 1 jaar).	Tarieven BNG (maart 2019)	%	1-maands lening	-/- 0,38%	5 jaar	0,38%	10 jaar	1,01%	25 jaar	1,71%
Tarieven BNG (maart 2019)	%										
1-maands lening	-/- 0,38%										
5 jaar	0,38%										
10 jaar	1,01%										
25 jaar	1,71%										
Rente bouwgrond-exploitatie en gesloten financieringen	De toe te rekenen rente aan de bouwgrondexploitatie wordt bepaald op basis van de door de commissie BBV voorgeschreven rekenwijze in de "Notitie grondexploitaties 2016". Voor 2020 komt dit percentage uit op 2,96%. In de Kadernota 2020 was nog uitgegaan van 3,4%. Op basis van de jaarrekening 2018 is dit cijfer geactualiseerd. Het percentage is gedaald door een toegenomen eigen vermogen enerzijds en dalende rentelasten anderzijds. Dit percentage wordt ook (extracomptabel) gehanteerd voor het bepalen van de kostendeckende riool en afval.										
Onvoorziene uitgaven	In de begroting 2019-2022 is een jaarlijks bedrag opgenomen van € 70.000 voor de post Onvoorziene uitgaven. Aan dit bedrag wordt € 50.000 toegevoegd. In de begroting 2020-2023 is daarom jaarlijks € 120.000 beschikbaar voor post Onvoorziene. Dit is besloten in de Kadernota 2020. Gegeven het karakter van de post Onvoorziene uitgaven moet deze voor alle mogelijke zaken aangewend kunnen worden. Het BBV geeft geen nadere regels voor het omgaan met de post Onvoorziene uitgaven. Door de gemeenteraad zijn in de financiële verordening geen beperkingen aan de bestedingsrichting van de post Onvoorziene uitgaven opgenomen. Het college zal de drie O's:										

	onuitstelbaar, onontkoombaar, onvoorzienbaar als richtlijn hanteren. De post Onvoorziene uitgaven wordt, uit het oogpunt van een verantwoord financieel beleid, aangewend voor incidentele uitgaven. De gemeenteraad besluit over uitgaven uit de post Onvoorziene uitgaven. Het college is wel gemandateerd over de post Onvoorziene uitgaven te mogen beschikken als de uitgave niet meer bedraagt dan € 5.000. Via de financiële rapportages wordt de gemeenteraad periodiek geïnformeerd over het verloop van de post Onvoorziene uitgaven.
Algemene uitkering	Voor de berekening van de algemene uitkering wordt voor de begroting 2020 uitgegaan van de septembercirculaire 2019 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (constante prijzen). Het oormerken van specifieke extra middelen gaat niet standaard maar is een separate afweging.
Toerekening ambtelijke kosten aan bouwgrond-exploitatie	Net zoals voorgaande jaren is de toerekening van ambtelijke kosten aan de bouwgrondexploitatie gemaximaliseerd op € 500.000 per jaar.

§4.2 Financieel overzicht 2020

Onderstaande tabel is een samenvatting van de financiële begroting 2020. De opzet hiervan is in 2017 gewijzigd als gevolg van nieuwe BBV-regelgeving. Voortaan maken een aantal posten in de begroting zoals overhead en onvoorzien geen onderdeel meer uit van de portefeuilles maar worden ze apart gepresenteerd. Doel hiervan is het vergroten van het inzicht.

Het resultaat van € 417.000 positief is exclusief storting van € 250.000 in het weerstandsvermogen.

Onderdeel (x€1.000)	Lasten	Baten	Saldo
1. Algemene zaken	5.910	607	-5.303
2. Sociaal Domein & Volkshuisvesting	35.790	6.084	-29.707
3. Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer	11.326	3.964	-7.362
4. Economie & Sport	6.245	3.509	-2.736
5. Financiën & Vastgoed	5.654	5.907	254
Algemene dekkingsmiddelen	59	53.286	53.228
Overhead	7.245	719	-6.526
Bedrag voor heffing vennootschapsbelasting	0	0	0
Onvoorzien	120	0	-120
Saldo van baten en lasten	72.350	74.077	1.727
1. Algemene zaken (R)	225	298	72
2. Sociaal Domein & Volkshuisvesting (R)	0	0	0
3. Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer (R)	758	132	-625
4. Economie & Sport (R)	0	0	0
5. Financiën & Vastgoed (R)	1.049	291	-757
Totaal stortingen en onttrekkingen reserves	2.032	722	-1.310
Resultaat	74.382	74.799	417

<i>Incidentele baten en lasten*</i>	443	1.786	-1.343
<i>Structureel resultaat*</i>	73.939	73.013	-926

* Op verzoek van de provincie (zie ⇒ handreiking) worden de incidentele baten en lasten niet enkel in de bijlage gepresenteerd maar ook in het financieel overzicht. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een structureel sluitende begroting. Zie hiervoor [i](#) bijlage 7.

De provincie beoordeeld namelijk niet of er sprake is van een sluitende begroting maar of er sprake is van een structureel sluitende begroting. Zoals uit de bijlage blijkt is de begroting 2020-2023 structureel sluitend in de laatste twee jaarschijven (2022 en 2023).

Overhead

Om de gemeenteraad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead van de organisatie heeft de BBV met ingang van 2017 verplicht dat de overhead apart opgenomen wordt in de begroting. In bovenstaande tabel is het totale bedrag aan overhead af te lezen. Deze overhead maakt geen onderdeel meer uit van de portefeuilles zelf. In de portefeuilles staan enkel de kosten die betrekking hebben op het primaire proces.

Overhead bestaat volgens de BBV uit:

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie.
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en Bestuursondersteuning.
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting.
10. Documentaire informatievoorziening (DIV).
11. Managementondersteuning primair proces.

In het BBV is één uitzondering gemaakt op het verplicht centraal begroten en verantwoorden van overhead. Dit betreft de toerekening van overhead aan gesloten financieringen en te activeren investeringen. Deze uitzondering is gemaakt, omdat het niet toerekenen van overhead aan dergelijke investeringen anders zou leiden tot een begrotingstekort.

EMU-saldo en overzicht incidentele baten en lasten

De BBV, verplicht een overzicht van het  EMU-saldo.

De begroting van Gemert-Bakel (en alle andere gemeenten in Nederland) is opgesteld volgens het voorgeschreven stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente. Dit betekent een berekening op kasbasis. Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Daarom zijn wij verplicht dit saldo in onze begroting te presenteren.

Voortaan publiceert het ministerie via de septembercirculaire per gemeente een referentiewaarde voor het EMU saldo. Voor Gemert-Bakel ligt die voor 2020 op € 2.807.000. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Voor de beoordeling van deze begroting heeft dit overzicht geen waarde. Dit overzicht wordt pas relevant op het moment Nederland een begrotingstekort van hoger dan 3% heeft en het Rijk gemeenten aanspoort (eventueel via sancties) binnen het voorgeschreven EMU saldo te blijven. Het saldo wordt sinds 2004 opgenomen en een dergelijke situatie heeft zich sindsdien niet voorgedaan.

§4.3 Reserves & voorzieningen

Algemene reserve

Tot 2016 had de gemeente Gemert-Bakel een negatieve algemene reserve. Via de ⇒ nota reserves & voorzieningen 2016 en de positieve resultaten tot en met 2016 is deze negatieve reserve volledig ingelopen.

Algemene reserve	Stand
Verwacht per 31-12-2019 na de 3 ^e financiële rapportage 2019	€ 470.000
Verwacht per 31-12-2020	€ 720.000
Verwacht per 31-12-2021	€ 970.000
Verwacht per 31-12-2022	€ 1.220.000
Verwacht per 31-12-2023	€ 1.470.000

Doelstelling is om weer over algemene reserve te beschikken die voldoende op peil is om de risico's van de gemeente af te dekken. Om dit te bereiken is door de gemeenteraad op 14 juli 2016 een motie ⇒ aangenomen die oproept om vanaf 2017 jaarlijks minimaal € 500.000 te storten in de algemene reserve. In de Kadernota 2020 is dit verlaagd naar € 250.000 per jaar. Met het restant voordelig begrotingsaldo in de jaren 2020 t/m 2023 is niet gerekend in bovenstaand overzicht.

In bovenstaande prognose van het verloop van de algemene reserve is geen rekening gehouden met de verwachte winsten of onvoorziene verliezen uit de bouwgrondexploitatie. Mocht een verlies of winst behaald worden dan is dat een incidenteel nadeel of voordeel in de betreffende jaarrekening en wordt dit respectievelijk onttrokken aan of gestort in de algemene reserve bouwgrondexploitatie. Deze algemene reserve bouwgrondexploitatie heeft op dit moment een stand van € 5,21 miljoen.

Overige reserves en voorzieningen

Uitgangspunten voor de overige reserves en voorzieningen zijn:

- Vereenvoudiging waar mogelijk voor beter overzicht;
- Geen reserves of voorzieningen zonder duidelijke bestemming;
- Geen overschotten binnen reserves of voorzieningen zonder duidelijke bestemming.

Dit is vastgelegd in de ⇒ nota reserves & voorzieningen 2016.

De financiële positie van de gemeente vraagt om een goede integrale afweging van de schaars beschikbare middelen. Door maximaal middelen over te dragen naar de algemene reserve kan een dergelijke integrale afweging beter plaatsvinden. Verder geldt hoe minder reserves en voorzieningen hoe meer overzicht en minder administratieve werkzaamheden.

§4.4 Prognosebalans gemeente Gemeert-Bakel

ACTIVA	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vaste activa						
Materiele vaste activa	81.349	91.490	100.450	111.540	121.630	125.400
Immateriële vaste activa	862	890	3.090	2.990	2.890	2.790
Financiële vaste activa	35.262	32.640	30.580	28.680	27.080	26.270
	117.473	125.020	134.120	143.210	151.600	154.460
Vlottende activa						
Vorraden	13.552	5.480	3.170	2.840	2.170	1.850
Uitzettingen <1 jaar	6.675	5.000	5.000	4.000	4.000	4.000
Overlopende activa	18.754	19.000	16.000	14.000	10.000	9.500
	38.981	29.480	24.170	20.840	16.170	15.350
Balanstotaal activa	156.456	154.500	158.290	164.050	167.770	169.810
PASSIVA	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vaste passiva						
Eigen vermogen (reserves)	8.396	9.990	11.550	12.890	14.030	15.090
Voorzieningen	14.735	13.920	13.350	13.000	12.710	12.430
Langlopende schulden	110.665	114.510	116.400	120.300	122.230	123.930
	133.796	138.420	141.300	146.190	144.970	147.450
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	15.223	9.000	10.750	10.500	10.250	10.000
Overlopende passiva	7.437	7.080	6.240	7.350	8.550	8.360
	22.660	16.080	16.990	17.850	18.800	18.360
Balanstotaal passiva	156.456	154.500	158.290	164.040	167.770	169.810

Met de prognosebalans wordt een indicatie gegeven hoe de financieel positie zich gaat ontwikkelen op basis van de voorliggende begroting.

Het jaar 2018 is op basis van de jaarrekening 2018. De overige jaren betreft verwachtingen.

De schuldpositie stijgt als gevolg van de investeringen die gepland staan de komende jaren.

De voorraden dalen als gevolg van verkopen bouwgrondexploitatie.

Bijlagen

BEGROTING 2020

Gemeente Gemert-Bakel



Bijlage 1: Specificatie lokale heffingen

↑Tarieven

Lokale heffing	2016	2017	2018	2019	2020
OZB woningen	0,166687%	0,166687%	0,161726%	0,155014%	0,170515%
OZB niet-woningen (eigenaren)	0,222455%	0,233798%	0,235428%	0,269067%	0,295974%
OZB niet-woningen (gebruikers)	0,172236%	0,166518%	0,164464%	0,181250%	0,199375%
Afvalstoffenheffing	€ 183	€ 154	€ 154	€ 160	€ 198
Rioolheffing	€ 175	€ 177	€ 175	€ 178	€ 185
Toeristenbelasting	€ 1,25 per overnachting	€ 1,25 per overnachting	€ 1,25 per overnachting	€ 1,30 per overnachting	€ 1,32 per overnachting
Reclamebelasting	€ 375	€ 375	€ 375	€ 375	€ 375
Hondenbelasting	€ 50 voor één hond	€ 50 voor één hond	€ 50,75 voor één hond	€ 57,65 voor één hond	€ 58,50 voor één hond

De OZB tarieven zijn een voorlopige indicatie en afhankelijk van de inschatting van de WOZ waarde voor 2020.

Ook de tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden pas in december 2019 door de gemeenteraad definitief vastgesteld.

Bijlage 2: Specificatie risico's

↑ In de paragraaf Weerstandsvormogen en risicobeheersing wordt gelet op de risico's die voor kunnen komen.

Risico	1. ↑Projectrisico's bouwgrondexploitatie
Toelichting	Sinds enige tijd zit de economie in een positieve spiraal en bij de burgers en ondernemers is er weer vertrouwen om in de economie te investeren. Ook in Gemert-Bakel merken wij dit aan de hand van de verschillende initiatieven en grondverkoppen. Niettemin lopen wij als gemeente nog wel risico's in de bouwgrondexploitatie. De risico's bestaan uit renteverliezen, herbestemming van gronden met de daaraan verbonden herwaarderingsverliezen, meer plankosten door de herontwikkeling en de marktvrage op een aantal specifieke locaties. Binnen de grondexploitatie bestaan een drietal projecten met een hoger risicoprofiel. Van het totale geïnvesteerde vermogen in de bouwgrondexploitatie (26,3 miljoen) bedraagt een belangrijk deel onderstaande drie exploitaties. Het geïnvesteerde vermogen van de bouwgrondexploitatie is met afgerond 12 miljoen gedaald omdat bijdrage derden (exploitatieplan) niet meer als grondexploitatie in de jaarrekening mogen worden gerubriceerd. Deze bijdragen staan nu conform de BBV opgenomen als nog te ontvangen op de balans. Een toelichting op de risico's per project: <u>Smartpark Gemert (bedrijventerrein)</u> Voor dit plan is een exploitatieplan opgesteld. Dit plan kent vooral een marktrisico, mede gezien het geïnvesteerde vermogen van € 3.935.055 (exclusief exploitatieplan). Dit marktrisico geldt voor de door de gemeente zelf te ontwikkelen kavels, maar met name ook voor opbrengsten vanuit kavels door derden die via het exploitatieplan verhaald worden. Om het risico te beperken is in 2016 gestart met een marketingplan "Smartpark Gemert" voor stimuleren verkopen. Dit lijkt effect te sorteren aangezien de interesse voor het kopen van een bedrijfskavel enorm is toegenomen de laatste twee jaar. Het risico zit hem echter niet alleen in de verkoop van eigen kavels maar met name ook opbrengsten vanuit kavels door derden die via het exploitatieplan verhaald worden. <u>Keizersberg</u> In het kader van de pilot Reconstructie Zandgronden is een agrarisch bedrijf aan de Keizersberg aangekocht. Om ontwikkelingen mogelijk te maken zijn de betreffende percelen aangewezen als zoekgebied stedelijke ontwikkeling. Het bestemmingsplan dient hier op te worden aangepast. Een nieuw bestemmingsplan, met hierin 16 nieuwe woon-werk kavels, is in 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. Het risico betreft hier vooral het marktrisico. Op 22 mei 2019 is de herziene grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld. De verlaging van de voorziening bouwgrondexploitatie die dit besluit met zich meebrengt is conform de BBV niet verwerkt in de jaarrekening 2018 maar komt tot uiting in de jaarrekening 2019. <u>Mortel De Vrije Erven</u> Door de marktomstandigheden zijn in 2011 tot onlangs geen kavels verkocht in het plangebied. In het (recente) verleden zijn diverse acties ondernomen om de verkopen te stimuleren. Er is een marketingstrategie "De Vrije Erven" opgesteld voor

	deze exploitatie welke eind 2016 van start is gegaan. In 2017 heeft de gemeenteraad verder besloten de kavelprijs van twee kavels te verlagen om verkoop te stimuleren. Dit had geen effect. In 2018 zijn de prijzen nogmaals naar beneden bijgesteld. Dit laatste lijkt nu wel effect te hebben. Er is begin 2019 één kavel verkocht en er is grote interesse in de andere negen kavels. <u>Bedrag risicoinschatting bouwgrondexploitatie</u> De impact van het risico is € 1.612.000 wat net zoals in voorgaande jaren berekend is op basis van drie factoren, namelijk het marktrisico, waarderingsrisico en organisatorisch risico. Dit bedrag wordt jaarlijks één maal berekend, in mei ter voorbereiding op de jaarrekening. De risicoschatting is de afgelopen jaren gedaald.
Kans	75%
Impact	€ 1.612.000 (incidenteel)

Risico	2. ↑Decentralisatie taken rijksoverheid
Toelichting	In 2015 zijn drie decentralisaties ingevoerd. Het ging om de begeleiding/dagbesteding uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ), de decentralisatie van de jeugdzorg en invoering van de participatiewet. Voor alle drie de decentralisaties betrof dat nieuwe taken en voor een deel onbekende doelgroepen. Voor de regelingen geldt dat zij zijn doorgevoerd met een efficiencykorting en dat een structurele verandering binnen het uitvoeringsstelsel vereist is. Om binnen de beschikbare budgetten te blijven, wordt de uitvoering van deze taken lokaal opgepakt waar het kan en regionaal waar moet. Soberheid en sociale innovatie staan voorop, niettemin zijn er wettelijke grenzen aan de mate van soberheid waarmee een gemeente deze regelingen kan inrichten. In 2015 bleef de gemeente ruim binnen het beschikbare budget. De jaren daarna kende tekorten. In deze begroting zijn de budgetten voor Sociaal Domein reëel geraamd. Dit betekent dat ze zijn afgestemd op de resultaten 2018, prognose 2019 en er rekening is gehouden met kostenstijgingen. Niettemin blijven er grote financiële risico's aanwezig omdat het open einde regelingen betreft van grote omvang. <u>Wmo en Jeugd</u> In 2019 is het abonnementstarief Wmo ingevoerd. Dit betekent dat de eigen bijdrage is verlaagd en niet meer inkomensafhankelijk is. De verminderde inkomsten kosten die met deze maatregel samenhangen zijn destijds al verdisconteerd in de begroting. Met een eventuele toename van de vraag naar voorzieningen is geen rekening gehouden. Dit vormt een mogelijk financieel risico. Te noemen kansen zijn investering in informele netwerken, steunpunten en het inzetten van extra expertise in het gebiedsteam voor een goede triage van hulpvragen in een vroegtijdig stadium. De gemeente zet hier doelbewust op in om de risico's in de zorgvraag van inwoners te kunnen inperken. Ten slotte wordt ingezet op substitutie, dat wil zeggen dat naar lokale, goedkopere oplossingen wordt gezocht waar een ondersteuningsvraag is. Tevens ontstaan nieuwe initiatieven zoals zorg-coöperaties en initiatieven voor dagbesteding. Inwoners zorgen dan zelf voor passende ondersteuning in het informele netwerk. Door deze initiatieven voorkomt de gemeente een beroep op de dure zorg of stelt dit beroep uit. Voor Jeugd kunnen we vanuit de toegang via het gebiedsteam sturen door zoveel mogelijk naar oplossingen in het informele netwerk en lokale veld te zoeken. De wettelijke zorgplicht blijft echter altijd bestaan en als op basis van het deskundige oordeel van professionals jeugdhulp nodig is, dan moet deze geboden worden. Zeker als de veiligheid van kinderen in het geding is. Tot slot biedt de jeugdwet

	ruimte aan huisartsen, medisch specialisten en justitieel kader om te verwijzen naar jeugdhulp. De gemeente is dan geen partij in de toegang tot voorzieningen voor jeugdhulp. In 2019 zijn de inkomsten op de deeltaak voogdij 18+ met 1,1 miljoen gedaald. Op basis van de meicirculaire en herberekening 2019 heeft de gemeente te maken met deze korting. De verwachting is dat deze deeltaak in 2021 overgeheveld wordt naar de algemene uitkering. De (financiële) consequenties hiervan zijn nog niet bekend. Sturing geschiedt vanuit inkoop door GR Peelgemeenten en DVO Eindhoven (21 voor de jeugd). Inkoop afspraken liggen echter voor meerdere jaren vast en tarieven staan regionaal en landelijk al sterk onder druk. In 2019/ 2020 zullen er nieuwe inkoopafspraken worden gemaakt. Eventuele financiële consequenties hiervan zijn nog onbekend. <u>Participatiewet</u> Risico's bevinden zich op het gebied van de werking van de arbeidsmarkt in tijden van economisch herstel. De concurrentie aan de onderkant van de arbeidsmarkt neemt toe doordat er nieuw aanbod (schoolverlaters, vluchtelingen, arbeidsmigranten uit Midden en Oost Europese landen) instroomt er staat daar geen evenredig aanbod van werk tegenover. Vooral de zwakkere werknemers vallen hierdoor buiten de boot. De instrumenten die bedoeld zijn voor de zwakkere werknemers (garantiebanen, beschut werk, loonkostensubsidies) zijn tot nu toe ontoereikend of nog niet goed ingevoerd. In de gemeente Gemert-Bakel loopt het project "Jeugd dat werkt" om de instroom van jongeren tegen te gaan. Aan de voorkant wordt in dit project geïnvesteerd waarbij we niet zeker weten of we de investering terugverdienen. Het project wordt ieder kwartaal gemonitord en heeft tot nu toe tot goede resultaten geleid waarbij het geïnvesteerde bedrag is terugverdiend door beperking van instroom. Met Senzer zijn voor 2018 nieuwe afspraken gemaakt. Zij gaan inzetten op 5 lokale projecten. Het risico met betrekking tot het ondernemingsplan Senzer is apart benoemd in deze risicoparagraaf (risico 5). <u>Risicobedrag</u> 10% van het totaal budget van afgerond € 15.000.000 in 2018 (septembercirculaire 2018) voor nieuwe taken Wmo, Jeugd en Participatie en de € 2.000.000 voor Wmo oud wordt als incidenteel risico aangemerkt met een kans van 75% dat het risico zich manifesteert. Op basis van het tekort op de 3d's in de jaren 2016 t/m 2019 is de kans eerder al verhoogd van 50% naar 75%.
Kans	75%
Gevolg	€ 1.700.000 -> 10% van het totaal budget wordt als risico aangemerkt.
Impact	€ 1.275.000 (incidenteel)

Risico	3. ↑Winstneming Bakel Neerakker
Toelichting	De verplichte toepassing van de POC-methode voor winstneming heeft als gevolg dat er in de jaarrekening 2017 winst is genomen op Bakel Neerakker. Het bedrag is gestort in de Algemene reserve bouwgrondexploitatie welke onderdeel uit maakt van het beschikbare weerstandsvermogen. Deze winstneming is risicovol omdat er nog onduidelijk is wat de planvorming zal gaan worden voor dit gebied door de projectontwikkelaar. Daarom wordt er in het weerstandsvermogen mee gerekend dat de winstneming van € 1.544.000 niet volledig gerealiseerd wordt.
Kans	50%
Impact	€ 772.000 (incidenteel)

Risico	4. ↑De verkoop van gronden en panden (risico's vastgoedmarkt)
Toelichting	<u>Verkoop van gronden en panden</u> In het verleden zijn veel gronden en panden verworven. Het in bezit hebben van relatief veel gronden en panden brengt (financiële) risico's met zich mee. Met de aantrekkende markt zijn deze risico's wel afgenomen. Aan herbestemming van gronden zijn herontwikkelingskosten en eventuele afwaarderingsverliezen verbonden. Wanneer afzet van de panden en gronden achterblijft, is de gemeente drager van de rentelasten. De afgelopen jaren is mede gezien de risico's bewust een beleid gevoerd om panden af te stoten als er geen reden was deze in bezit te houden. Via de financiële rapportages zijn de daaraan verbonden boekverliezen of boekwinsten verwerkt. Van de voorraad woningen niet zijnde bouwgrond en gronden bijzondere bestemming is een risico opgenomen van 10% over de boekwaarde, zijnde € 550.000. <u>Plan "Uitbreiding De Rips"</u> Door het ontbreken van concrete plannen is de "Uitbreiding De Rips" (potentieel 30 woningen) op de balans eerder overgebracht van 'voorraden onderhanden werk betreffende grondexploitatie' naar 'materieel vast activa'. Voor materieel vaste activa gelden andere waarderingsregels. Voorheen zou een dergelijk plan als 'niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)' worden aangemerkt, maar die categorie is in 2016 komen te vervallen. In het BBV is hiervoor een overgangsregeling opgenomen tot en met 2019. In 2019 moet dit complex definitief worden gewaardeerd naar waarde landbouwgrond (€ 145.000) of alsnog in exploitatie worden genomen. De huidige boekwaarde van de grond bedraagt € 1.305.898. Bij afwaardering naar landbouwgrond zou dit een afboeking van € 1.160.898 geven. De kans daarop wordt op 10% geschat. Dit lag eerder op 25% maar is nu verlaagd naar 10% omdat in november 2019 de gemeenteraad een voorstel krijgt aangeboden het exploitatieplan vast te stellen. Het risico komt te vervallen op het moment de gemeenteraad in november 2019 het exploitatieplan vaststelt.
Gevolg	• Verkoop van gronden en panden: € 550.000 • Plan "Uitbreiding De Rips": € 1.160.898
Kans en Impact	• Verkoop van gronden en panden: 50% / € 225.000 (incidenteel) • Plan "Uitbreiding De Rips: 10% / € 116.000 (incidenteel)

Risico	5. ↑Senzer ondernemingsplan
Toelichting	Senzer voert als werkbedrijf de Participatiewet uit voor de zeven gemeenten in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel. Het werkbedrijf biedt ondersteuning in werk en inkomen aan ongeveer 8.000 inwoners en honderden bedrijven in de regio. De gemeenten en daarmee Senzer hebben te maken met een forse terugloop van rijksmiddelen. In oktober 2018 kwam het eerste bericht van het Rijk dat de BUIG-middelen fors lager (vier miljoen euro) zouden zijn voor deze regio. In april 2019 liep dat bedrag verder op tot zeven miljoen euro minder. De omvang van deze daling in rijksmiddelen kon niet binnen de bestaande begroting van Senzer opgevangen worden. De begroting (= ondernemingsplan 2020) van Senzer is daarom na een intensief traject aangepast. De inwonersbijdrage van onze gemeente is daarmee omhoog gegaan. In de Kadernota 2020 van de gemeente was hiervan al een inschatting gemaakt (structureel € 242.000 extra). In deze begroting 2020 is nu het definitieve ondernemingsplan 2020 opgenomen. Voor Senzer zien we op basis van het ondernemingsplan 2020 een viertal risico's. Een tweetal risico's die direct invloed kunnen hebben op de begroting 2020 van de gemeente Gemeert-Bakel. Deze risico's zijn: • Volledige inzet weerstandsvermogen door Senzer in hun begroting (tot € 0) in plaats van inzet weerstandsvermogen tot de eigen ondergrens (€ 7,8 miljoen). In het ondernemingsplan 2020 van Senzer gebeurt dit in de jaarschijven 2020 en 2021. • Voor de jaarschijven 2022 en 2023 gaat Senzer in het ondernemingsplan 2020 uit van een toekomstige wijziging van de systematiek BUIG financiering door het Rijk in de septembercirculaire 2021. Deze toekomstige wijziging is nog niet besloten door het Rijk en daarmee risicovol; Het risico bestaat de provincie op deze onderdelen het ondernemingsplan 2020 van Senzer afkeurt en Senzer dwingt een nieuwe begroting vast te stellen met waarschijnlijk een hogere inwonersbijdrage. Dit risico fluctueert per jaarschijf en bedraagt € 235.000 in 2020 en € 383.000 in 2021 wat betreft weerstandsvermogen. Wij verwachten dat de provincie het vooruitlopen op wijziging systematiek BUIG niet zal accepteren. In onze eigen begroting is daarom alvast rekening gehouden met een hogere inwonersbijdrage hiervoor. Vanaf 2022 is nu een structureel bedrag van € 158.000 opgenomen (7,91% van twee miljoen euro). Verder is er het algemene risico op wederom dalende BUIG middelen voor gemeenten. Dan dalen de inkomsten van Senzer verder. Tenslotte is er het risico dat door de volledig inzet van het weerstandsvermogen Senzer niet meer instaat zal zijn verdere tegenvallers incidenteel op te vangen. Omdat dit vangnet ontbreekt bestaat het risico dat bij onvoorziene tegenvaller (telkens) een eenmalig of structureel beroep op de deelnemers van de GR moet worden gedaan om er voor te zorgen de Algemene Reserve van de GR niet negatief wordt. De nuance daarbij is wel dat Senzer (en voorheen Atlant) de afgelopen jaren winsten hebben gedraaid welke of uitgekeerd zijn aan de gemeenten of toegevoegd zijn aan het weerstandsvermogen van Senzer. Alle kosten en opbrengsten worden binnen Senzer door de deelnemers gedeeld (solidariteitsbeginsel). Het aandeel van Gemeert-Bakel daarin is 7,91% op basis van aantal inwoners.
Kans	75%
Gevolg	€ 300.000
Impact	€ 225.000 (structureel)

Risico	6. ↑Gemeentefonds
Toelichting	<u>Wijzigen systematiek algemene uitkering in 2021</u> Voor begrotingsjaar 2021 zijn er drie wijzigingen in de algemene uitkering gepland door het Rijk. Onbekend is of dit een voordeel of nadeel gaat opleveren voor onze gemeenten. • Hervredering gemeentefonds (alle clusters); • Evaluatie verdeling middelen Sociaal Domein; • Overgang naar objectief model voor Voogdij/18+ in combinatie met betere definitie woonplaatsbeginsel. Er is geen enkele indicatie hoe deze drie wijzigingen gaan uitpakken voor de gemeente. Omdat Gemeert-Bakel een nadeelgemeente is binnen de 3d's zou verondersteld kunnen worden dat de gemeente daarvoor gecompenseerd gaat worden bij bovengenoemde aanpassing. Dat is echter allermist zeker. De algemene uitkering (ook 3d's) wordt bepaald op basis van objectieve maatstaven. Bijvoorbeeld "% voortijdige schoolverlaters", "inkomen huishoudens met kinderen" en "opleidingsniveau ouders". Met deze maatstaven tracht het Rijk een zo goed mogelijke schatting te maken van het kostenniveau waar de gemeenten mee worden geconfronteerd. Het blijft echter een theoretische benadering die voor individuele gemeenten positief of negatief kunnen uitpakken ten opzichte van het werkelijke kostenniveau. <u>Trap op trap af</u> Stijging of daling van de algemene uitkering als gevolg van ontwikkelingen op de rijksbegroting noemen we het Trap-op-trap af principe. De uitgaven van het Rijk bepalen de hoogte van de algemene uitkering aan gemeenten. Dit kan zowel positief als negatief uitpakken voor de gemeenten. Dit trap op trap af principe staat vanwege de schommelingen door de jaren heen nu ter discussie landelijk. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) constateert diverse nadelen van dat het volledige gemeentefonds, inclusief Sociaal Domein, 'trap op en af' meegroeit met de rijksuitgaven: • Door onderbesteding bij het Rijk krijgen de gemeenten een lagere gemeentefondsuitkering dan het Rijk eerder aankondigde. De gemeenten hebben – vooral op het Sociaal Domein – juist belang een stabiele inkomstenstroom met meerjarige zekerheid. • Bezuinigingen op de rijksuitgaven voor zorg leiden soms tot hogere kosten voor de gemeenten en tegelijk tot een lager gemeentefonds. De gemeenten worden dan dubbel geraakt. Een voorbeeld is het stimuleren van langer thuis wonen van zorgbehoevende ouderen. • 'Trap op en af' maakt dat de gemeenten en economisch goede tijden veel geld van het Rijk krijgen en in economisch slechte tijden weinig. Het beleid van het Rijk is echter om de overheidsuitgaven anticyclisch te maken. Dus dat het Rijk investeert in slechte tijden en rustiger aandoet in goede tijden. • Het gemeentefonds is misschien inmiddels te groot om volledig direct gekoppeld te zijn aan de rijksbegroting. Als alternatief stelt de ROB voor om een deel van het gemeentefonds 'trap op en af' te laten blijven meebewegen met de rijksuitgaven, en voor een ander deel van het gemeentefonds een andere indexering te zoeken. Een (gedeeltelijke) wijziging van de systematiek zal mogelijk gekoppeld worden aan de al genoemde hervredering gemeentefonds die in 2021 op het programma staat.

Betrouwbaarheid ramingen Rijk

De afgelopen drie jaar is gebleken dat die ramingen van de algemene uitkering achteraf te optimistisch zijn geweest. Er was sprake van een gedeeltelijk 'schijnaccres'. Dit heeft te maken met het hierboven beschreven trap op trap af principe.

De raming van de algemene uitkering wordt gemaakt op basis van de begroting van het Rijk. De definitieve algemene uitkering ontvangen gemeente echter op basis van de jaarrekening van het Rijk.

De afgelopen jaren heeft het Rijk grote jaarrekeningoverschotten gehad omdat investeringen (nog) geen doorgang vonden. Vanwege het trap op trap af principe ontvangen de gemeenten dan aan het einde van het jaar minder algemene uitkering dan aan het begin van het jaar gedacht. Deze tegenvallers dienen in de jaarrekening van de gemeente te worden opgevangen.

Maatstaven

Daarnaast kent de algemene uitkering een 60-tal maatstaven zoals bijvoorbeeld inwoneraantallen en woningen. Als die maatstaven wijzigen dan heeft dat effect op de hoogte van de algemene uitkering.

Voogdij/18+

De meicirculaire 2019 heeft een forse daling laten zien voor de jaarschijven 2020-2023 voornamelijk veroorzaakt door verlaging van de Integratie Uitkering Voogdij/18+. Voor 2020 en verder is de verlaagde uitkering structureel verwerkt in de begroting. Voor het jaar 2019 is een beroep gedaan op de compensatieregeling Voogdij/18+ voor een bedrag van € 260.000. Hier is niet mee gerekend in de begroting. Het is nog afwachten hoe hoog de toekenning wordt. Daarnaast is het een incidenteel bedrag wat in 2019 ontvangen wordt. In 2021 wordt overgegaan naar een objectief model voor Voogdij/18+. Hoe deze herverdeling gaat uitpakken is onbekend.

Stelpost Jeugd

Bij de meicirculaire 2019 heeft het Rijk incidenteel extra middelen voor jeugdzorg ter beschikking gesteld tot en met 2021. Dat is nog niet structureel omdat het ministerie er nog niet van overtuigd is dat de tekorten bij gemeenten voor jeugd structureel zijn. Een onderzoek hiernaar wordt afgerond in het najaar van 2020. Het ministerie heeft in juli 2019 wel een begrotingsrichtlijn uitgevaardigd hoe gemeenten hun jeugdbudgetten mogen ramen vanaf 2022 en verdere jaren (⇒ publicatie ministerie).

De richtlijn geeft aan dat gemeenten een stelpost "Uitkomst onderzoek Jeugdzorg" mogen ramen voor 2022 en 2023. Deze stelpost is maximaal gelijk aan de extra middelen die in 2020 en 2021 worden ontvangen voor jeugd. Voorwaarde daarbij is dat: "daarnaast gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg, mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven."

In deze begroting is gerekend met een stelpost vanaf 2022 van € 443.000 per jaar. Dit is gelijk aan de middelen die in 2020 en 2021 jaarlijks worden ontvangen. Dit geeft een risico.

	<u>Korting 100.000+ gemeenten</u> In 2024 en 2025 krijgt de gemeente nog de laatste (cumulatieve) korting opgelegd in de algemene uitkering van respectievelijk € 210.000 en € 218.000. Dit is de finale afronding van de bezuiniging "100.000+ inwoners" die door een vorig kabinet is ingezet. Met deze korting wilde het Rijk gemeenten stimuleren tot meer samenwerking of samenvoeging vanuit de veronderstelling dat door schaalvoordelen gemeenten efficiënter werken. Deze begroting heeft 2023 als laatste jaarschijf. Voor jaarschijf 2024 dient rekening gehouden te worden met deze korting. De korting staat niet meer ter discussie bij het Rijk en is daarmee feitelijk geen risico meer maar een zekerheid. <u>Risicobedrag</u> Bij de gevolgbepaling is het risico op 1% van de totaalinkomsten van het Gemeentefonds gezet, met een kans van 50% dat het risico zich voordoet. De meicirculaire 2019 bedroeg € 44.132.000 voor het jaar 2020. De algemene uitkering is de afgelopen jaren geen constante factor gebleken.
Kans	50%
Gevolg	€ 440.000-> 1% van de totaalinkomsten van € 44.323.000 uit de septembercirculaire 2019
Impact	€ 220.000 (structureel)

Risico	7. ↑Golfbaan
Toelichting	De gemeente heeft de gronden van de golfbaan in bezit en is voor de exploitatie van de baan een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting. Vanwege eerdere slechte financiële resultaten heeft de gemeenteraad op 2 oktober 2014 besloten tot een set van maatregelen om zo de erfpacht en hypotheeklasten fors te verlagen. Het geïnvesteerde vermogen is weliswaar voor de gemeente met ruim 1,6 miljoen euro toegenomen maar het acute risico van een faillissement is toen afgewend door het raadsbesluit. Daarbij is het toezicht van de gemeente geïntensiveerd. Na 2014 is een nieuwe betalingsachterstand ontstaan. Per 31-12-2018 bedroeg deze achterstand € 814.365. Op 22 mei 2019 heeft de gemeenteraad besloten om de totaalrekening aan de beheerstichting met maximaal € 35.000 per jaar te verlagen. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten dat als overtollige ruimte wordt gevonden na herfinanciering van de lening deze wordt ingezet voor het inlopen van de betalingsachterstand. In het op 22 mei 2019 gepresenteerde verbeterplan golfbaan is ook het groot onderhoud meegenomen. In eerdere jaarrekeningen was dit nog als risico benoemd. Het belangrijkste risico ligt nu in de stabilisatie van de ledenaantallen. Afgelopen drie jaar is beheerstichting gegroeid in ledenaantallen. Mochten deze aantallen weer dalen dan heeft dat directe gevolgen voor de inkomsten uit speelrechten en indirect op de andere inkomsten zoals horeca en ballenautomaat. Voor de huidige betalingsachterstand is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2018 van € 200.000. Bij bepaling van deze voorziening zijn een aantal zaken meegewogen. Allereerst de negatieve resultaten van de afgelopen jaren en het feit dat daardoor de betalingsachterstand is opgelopen. Dit geeft een indicatie van het risico wat wordt gelopen. Aan de andere kant verbeteren de resultaten van de

	golfbaan, heeft de gemeenteraad besloten de totaalrekening te verlagen met een bedrag van € 35.000. Daarnaast heeft de gemeenteraad ook besloten eventuele financieringsvoordelen na opnieuw afsluiten van de leningen in oktober 2019 te benutten voor inlopen van de betalingsachterstand. Voor vervanging van de huidige aflopende lening van € 8.650.000 tegen 0,8% zijn twee nieuwe leningen afgesloten. De ene lening heeft een looptijd van 5 jaar tegen een negatieve rente van -/- 0,185%. Daarnaast een annuïtaire lening van 25 jaar met een rentevaste periode van 10 jaar tegen 0,225% voor de hypotheek. Het totale financieringsvoordeel hier is € 75.000. Daarvan wordt € 35.000 ingezet ter dekking verlaging erfpacht en € 40.000 per jaar voor het inlopen van de betalingsachterstand. Beiden conform het raadsbesluit van 22 mei 2019. Het genoemde structurele risicobedrag van € 150.000 is het risico voor de gemeente op een nieuwe verlaging van de erfpacht of het noodzakelijk moeten verstrekken van een exploitatiesubsidie.
Kans	50%
Gevolg	€300.000 -> het jaarlijks door de beheerstichting te betalen bedrag aan erfpacht, hypotheekrente en hypotheek aflossing met aftrek van de € 40.000 voor het inlopen van de betalingsachterstand
Impact	€ 150.000 (structureel)

Risico	8. ↑Het overschrijden van het budget bij overige opneindeelingen
Toelichting	Dit betreft de opneindeelingen niet zijnde de drie decentralisaties en Wmo oud. <u>Leerlingenvervoer</u> Voor het jaar 2020 is € 525.000 beschikbaar voor het leerlingenvervoer. Dit was oorspronkelijk hoger maar op basis van realisatie 2018 en 2019 is deze post structureel met € 60.000 verlaagd. De kosten van leerlingenvervoer blijven echter altijd afhankelijk van het aantal leerlingen. De kans op overschrijding is klein. De gemeente werkt ook hard aan de implementatie van passend onderwijs zodat alle kinderen het juiste onderwijs ontvangen. Vanaf september 2020 dient er een nieuw contract leerlingenvervoer te worden afgesloten vanwege afloop van het huidige.
Kans	50%
Gevolg	€ 100.000 -> inschatting
Impact	€ 50.000 (structureel)

Risico	9. ↑Risico afvalverwerking
Toelichting	Omdat een deel van de afvalstofheffing berekend wordt op de hoeveelheid aangeboden afval, is er een risico dat de aangeboden hoeveelheden te laag zijn om de kosten te dekken. Daarnaast zijn er inkomsten en uitgaven waar de gemeente geen invloed op heeft, zoals verbrandingsbelasting, vergoedingen van Nedvang voor PMD en inkomsten en (verwerkings)kosten van overige afvalstromen. Een nadeel is nu niet te vereffenen, aangezien de voorziening afval nihil is. Het risico wordt geschat op € 200.000. Het is een incidenteel risico omdat bij een structurele stijging de gemeenteraad altijd de mogelijkheid heeft de tarieven van het daarop volgende jaar te verhogen om weer kostendekkend te zijn.
Kans	50%
Gevolg	€ 200.000 (inschatting)
Impact	€ 100.000 (incidenteel)

Risico	10. ↑Verstrekte geldleningen en hypotheekleningen
Toelichting	De gemeente heeft in het verleden leningen verstrekt aan een woningcorporatie, zorginstelling, werknemers, starters op de woningmarkt en verschillende stichtingen en verenigingen. Als financier loopt de gemeente hierover risico's. De gemeente heeft per 1 januari 2020 ongeveer € 31,7 miljoen aan leningen uitstaan. Bij de gevolgbepaling is het risico op 1% van de uitstaande leningen gesteld, met een kans van 25% dat het risico van niet aflossen zich voordoet.
Kans	25%
Gevolg	€ 320.000 -> 1% van de uitstaande leningen
Impact	€ 80.000 (incidenteel)

↑Overige risico's

Risico	↑Reguliere planschadeclaims
Toelichting	Kosten planschades (+wettelijke rente) ten laste van de exploitatie: 2013 € 112.000; 2014 € 98.000; 2015 € 30.000; 2016 € 30.000; 2017 € 184.000; 2018 € 25.000. Artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening regelt planschade. Indien er door een planologische ingreep bijvoorbeeld het weg bestemmen van een gebruiksmogelijkheid planschade ontstaat, kan er een verzoek aan het college worden gedaan om de planschade te verhalen. Het risico is in de loop van de tijd afgenomen vanwege het structureel afsluiten van planschadeverhaalsovereenkomsten bij nieuwe particuliere plannen. De planschade kan bij deze particuliere plannen met dergelijke overeenkomsten verhaald worden op de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan.

	Hiermee worden echter niet alle risico's afgewend. De gemeente heeft immers ook nog eigen ontwikkelplannen en de wettelijke taak om integrale bestemmingsplannen vast te stellen waaruit soms planschade voortkomt. Deze risico's worden verder beschreven bij de niet gekwantificeerde risico's onder: <i>"Planschadeclaims in relatie tot voorbereidingsbesluiten / bestemmingsplanwijzigingen"</i> .
Kans	50%
Gevolg	€ 80.000 -> gemiddelde bedrag planschadeclaims periode 2013 t/m 2018
Impact	€ 40.000 (structureel)

Risico	↑GGD Brabant-Zuidoost
Toelichting	De omvang van de algemene reserve/weerstandsvermogen van de GGD is, zeker gezien de exploitatie-omvang, beperkt. De risico-inventarisatie door de GGD van begin 2019 resulteerde in een benodigde weerstandscapaciteit van € 2.100.000 voor het Programma Publieke Gezondheid. Het bestuur van de GGD heeft het standpunt ingenomen dat weerstandsvermogen niet tot dat bedrag hoeft te worden aangevuld, omdat voor afdekking van de aanvullende risico's de gemeenten, als 'eigenaar' van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost, toch al garant staan. Als minimumgrens hanteert de GGD nu een algemene reserve van € 600.000. Nodig is € 2.100.000. Het verschil van € 1.500.000 betreft dus het risico wat gemeenten nog lopen. Het aandeel van Gemert-Bakel hierin is 4% (op basis van verdeelsleutel inwoners). Vertaald in een bedrag is dat € 60.000. De kans dat de gemeente een bijdrage moet doen wordt geschat op 50%. Als de algemene reserve onder de € 600.000 daalt dan zal die ook bijgevuld moeten worden. Mogelijk is dat het geval in 2020 omdat in de prognoses van de GGD de reserve daalt naar € 300.000 in 2020. Het algemeen bestuur van de GGD Brabant Zuidoost (GGD) heeft verder in 2018 aan de directeur van de GGD een bestuursopdracht gegeven om te komen tot een stabiele en wendbare organisatie. Deze bestuursopdracht is uitgewerkt. In augustus 2019 heeft het Algemeen Bestuur van de GGD ermee ingestemd. Belangrijkste onderdelen van de uitwerking zijn de integratie van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0-4 binnen de GGD en het verbeteren van de bedrijfsvoering van de GGD. Voor uitvoering van de bestuursopdracht wil de GGD een eenmalige bijdrage van € 1 per inwoner gaan vragen. In 2020 zal dit ter zienswijze aan de gemeenteraden worden voorgelegd heeft de GGD aangekondigd. De kans op ter beschikking stelling wordt 75% geacht.
Kans	50% op € 60.000 (weerstandvermogen) en 75% op € 30.000 (bestuursopdracht)
Gevolg	€ 90.000
Impact	€ 53.000 (incidenteel)

↑Niet gekwantificeerde risico's

Risico	↑Dagvaarding Jos van Deurzen BV
Toelichting	Jos van Deurzen BV (hierna: JvD BV) heeft de gemeente op 4 juni 2018 gedagvaard. Kort samengevat stelt JvD BV € 14 miljoen schade te hebben geleden als gevolg van vertraagde en onrechtmatige besluitvorming door de gemeente Gemert-Bakel bij zijn omgevingsvergunningsaanvraag. De inschatting dat dit tot een werkelijk financieel risico leidt is nul. De procedure is door partijen "on hold" gezet. De zaak staat niet meer op de rol van de rechtbank.

Risico	↑MACE
Toelichting	MACE heeft in 2014 aangekondigd bij de gemeente een aansprakelijkheidsstelling van € 6.000.000 te willen indienen. In juli 2014 heeft de gemeente de aansprakelijkheidsstelling van MACE afgewezen. Er is tot september 2016 geen reactie op deze brief gekomen. Inmiddels heeft MACE een andere advocaat en deze heeft op 21 september 2016 schriftelijk laten weten dat MACE de aansprakelijkheidsstelling onverkort handhaaft. Wij wachten hun verdere reactie af. Het risico is inmiddels door het verstrijken van de tijd dermate gering dat deze begroting de laatste zal zijn waarin het risico vermeld wordt.

Risico	↑Planschadeclaims in relatie tot voorbereidingsbesluiten / bestemmingsplanwijzigingen en reguliere schadeclaims
Toelichting	<u>Planschadeclaims</u> Er is een tweetal voorbereidingsbesluiten genomen dat kan leiden tot bestemmingsplanwijzigingen waaraan mogelijk planschaderisico's zijn verbonden. Artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening regelt planschade. Indien er door een planologische ingreep bijvoorbeeld het weg bestemmen van een gebruiksmogelijkheid planschade ontstaat, kan er een verzoek aan het college worden gedaan om de planschade te verhalen. Bij planologische besluiten dient hierbij dus altijd rekening te worden gehouden. Deze (specifieke) planschaderisico's kunnen niet op derden worden verhaald omdat de gemeente initiator is van de mogelijke bestemmingsplanwijzigingen. Bij grote planologische wijzigingen kan een planschade risicoanalyse worden opgesteld om vooraf een indicatie van de hoogte van de planschade in te schatten. <u>Reguliere schadeclaims</u> Risico's van schadeclaims naar aanleiding van besluiten die mogelijk niet in stand blijven.

Risico	↑IGP
Toelichting	Vanuit de driehoek: gemeente, Waterschap en De Peelhorst zijn in het convenant afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten. Er is een risico bij een eventueel faillissement of het achterblijven van de zandwinning, die via de jaarlijkse toekomstige afdracht (maatschappelijke bijdrage) een belangrijke dekking vormt voor de gedane en toekomstige investeringen in het IGP-project. Zandwinning kan achterblijven gezien ontwikkelingen op de markt en de kwaliteit van het gewonnen zand.

Risico	↑Verbonden partijen
Toelichting	De gemeente wil via gemeenschappelijke regelingen de gemeentelijke doelstellingen realiseren, meestal met als doel efficiencyvoordelen en kennisdeling. In de paragraaf verbonden partijen is hiervan een overzicht weergegeven. De gemeente is daarbij financieel gebonden. Dit brengt risico's met zich mee. Bijvoorbeeld op het moment dat een dergelijke partij verliezen lijdt of fors moet inkrimpen. De risico's bij de verbonden partijen Senzer, GGD en golfbaan zijn apart toegelicht in deze paragraaf. De risico's per verbonden partij zijn verder aangegeven in de paragraaf verbonden partijen.

Risico	↑Vennootschapsbelasting
Toelichting	Overheden zijn door een wetswijziging vanaf 2016 voortaan Vpb-plichtig voor hun ondernemersactiviteiten. Doel hiervan is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Daartoe moeten overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt', voortaan vennootschapsbelasting gaan betalen. Naar verwachting blijft de heffing van vennootschapsbelasting bij onze gemeente beperkt tot de activiteiten binnen de gemeentelijke bouwgrondexploitatie (naast een geringe heffing bij afvalstoffen op basis van recente uitspraken Belastingdienst). De eventuele kosten kunnen niet worden bijgeschreven op de betreffende exploitatie is inmiddels gebleken en zullen onttrokken worden aan de reserve bouwgrondexploitatie als incidentele last. De aangifte voor 2016 zal in nauwe afstemming met onze fiscale adviseur worden gedaan in het najaar van 2019. Het bedrag van de heffing voor 2016 is nog niet bekend.

Risico	↑Aansprakelijkheid loonbelasting derden
Toelichting	De gemeente besteedt werkzaamheden uit aan externe partijen en huurt personeel in via payroll constructies. Vanaf 1-1-2018 is een overeenkomst MSP (Managed Service Provider) afgesloten met een onderneming. Hierin worden alle zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en de overige inhuur ondergebracht om financiële en juridische risico's uit te sluiten. In het regeerakkoord is het voorstel opgenomen van het kabinet om de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) te vervangen door een nieuwe wet per januari 2021. De wet DBA blijft tot die tijd van kracht. Momenteel is nagenoeg alle inhuur/zzp'ers gecontracteerd via MSP en is het risico voor de gemeente geminimaliseerd.

Risico	⬆ Meldplicht datalekken
Toelichting	Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) welke op 25 mei 2018 van kracht is geworden geldt een meldplicht in geval van een datalek. Dit houdt in dat uiterlijk binnen 72 uur, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op de hoogte moet worden gesteld van elk datalek dat resulteert in een aanzienlijke kans op of ernstige nadelige gevolgen heeft voor de bescherming van persoonsgegevens. Er is sprake van een datalek als onbedoeld toegang wordt verkregen tot persoonsgegevens of sprake is van vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens. Daarnaast is ook sprake van een datalek indien onrechtmatig gegevens worden verwerkt. Dit geldt ook voor een datalek bij organisaties die persoonsgegevens verwerken waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, zoals bijvoorbeeld gemeenschappelijke regelingen en ICT-bedrijven. Onder de AVG kan de AP boetes opleggen tot €20 miljoen of 4% van de jaarlijkse wereldwijde omzet per overtreding of als datalekken niet gemeld worden. Het risico voor de gemeente is de boete die zij eventueel kan krijgen voor het niet voldoen aan deze meldplicht. Tot op heden zijn dergelijke boetes door de AP enkel in uitzonderlijke gevallen opgelegd, daarom is het moeilijk een inschatting te maken hoe groot de kans is van een boete.

Risico	⬆ Aanleverplicht afval Attero, verdeelsleutel
Toelichting	Attero en de Brabantse gewesten hebben een juridisch geschil omdat de gemeenten minder brandbaar restafval bij Attero hebben aangeleverd dan contractueel afgesproken. In tegenstelling tot de uitspraak over de jaren tot en met 2014, heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) in tussenvonnissen bepaald dat de Brabantse gewesten Attero moeten compenseren voor de minderlevering van brandbaar restafval over periode 2015 tot en met januari 2017. Partijen zijn op dit moment nog met elkaar in gesprek over de hoogte van de vergoeding. Onze regio wordt vertegenwoordigd door het MRE. Op basis van de verdeelsleutel die gehanteerd wordt voor bepaling van de gemeentelijke bijdragen aan het MRE, heeft Gemert-Bakel in de jaarrekening 2018 een voorziening getroffen van € 185.000. De verdeelsleutel bij het bepalen van deze voorziening is het inwoneraantal Gemert-Bakel / totaal MRE geweest. Indien de werkelijke minderlevering per gemeente als verdeelsleutel wordt bepaald, dan zal dit voor Gemert-Bakel waarschijnlijk hoger uitpakken. Het is de verwachting dat in het najaar van 2019 een eindvonnis bekend zal worden gemaakt. Binnen het MRE zal dan besloten dienen te worden hoe de kosten van dit vonnis verdeeld dient te worden over de deelnemers.

Bijlage 3: Specificatie onderhoud kapitaalgoederen

Beschrijving per categorie

↑ De kapitaalgoederen vindt u hieronder per beheerplan weergegeven. Onder het kopje beleidskader wordt aangegeven welke beheer- en beleidsplannen zijn vastgesteld door de gemeenteraad.

Daarna wordt een korte schets gegeven van de huidige stand van zaken. Tenslotte staan de jaarlijkse stortingen en onttrekkingen weergegeven. Voor verloop van de jaarlijkse storting is een verklaring gegeven. Voor de jaarlijkse onttrekkingen voor het grote onderhoud is dit niet gedaan omdat deze per definitie grillig verloopt afhankelijk voor de dat jaar geplande werkzaamheden.

BEHEERPLANNEN KAPITAALGOEDEREN								
Beheerplan	↑1. Groen							
Beleidskader	Groenbeheerplan 2013							
	De gemeenteraad heeft bij verschillende bezuinigingsrondes in 2010 tot en met 2013 besloten om structureel te bezuinigen op de budgetten voor onderhoud van het openbaar groen. Daarom is het groenbeheerplan Gemert-Bakel in 2013 geactualiseerd om middelen en beheer op elkaar af te stemmen. Daarbij is de volgende kwaliteit benoemd: “Niveau B: Voldoende kwaliteit. Standaard functioneel, eenvoudig en degelijk, voldoende onderhoudt, wel wat op aan te merken, redelijk netjes. Dit is de kwaliteit voor zowel centra, woongebieden en hoofdwegen.” Het beheerplan is nog steeds van kracht. Niveau B is het uitgangspunt bij groenbeheer. Dit is opgenomen in de contracten voor het groenbeheer. Controle hierop vindt plaats via een beeldschouw. Er is geen voorziening groen daarom vindt er geen jaarlijkse storting plaats. Het groenonderhoud wordt betaald uit de reguliere budgetten binnen de begroting.							
Financiële consequenties	(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Onttrekking	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Storting	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verklaring verloop storting	Niet van toepassing.							
Portefeuille	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer							

Beheerplan	↑2. Riool en water							
Beleidskader	Gemeentelijk watertakenplan 2019-2023							
	Met het Gemeentelijk Watertakenplan (GWTP) geeft de gemeente invulling aan de verplichting tot het hebben van een actueel verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Dit plan is op 13 december 2018 vastgesteld door de gemeenteraad en is een samenvoeging van het oorspronkelijke waterplan en het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, waarin de zorg voor afval-, hemel- en grondwater is opgenomen. De projecten in dit plan zijn afgestemd op het vastgestelde Wegenbeheerplan 2018-2027, zodat werkzaamheden wel kunnen worden uitgevoerd.							
Financiële consequenties	(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Onttrekking	28	77	110	24	23	0	0
	Storting	513	485	49	0	0	115	196
Verklaring verloop storting	De jaarlijkse storting is een saldering en afhankelijk van het saldo van de totale post riolering dat jaar. Dit kan fluctueren.							
Portefeuille	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer							

Beheerplan	↑3. Openbare verlichting							
Beleidskader	Beleidsplan Openbare Verlichting 2015-2018							
	In februari 2015 is een nieuw beleids- en beheerplan Openbare verlichting vastgesteld. Hierin is het benodigde jaarlijkse budget voor onderhoud en vervanging bepaald aan de hand van de technische levensduur. Daarnaast is in kaart gebracht wat de achterstand in vervangingen is. Structureel is budget ter beschikking gesteld om de achterstand in vervangingen van lichtmasten en armaturen in te lopen. Doel is dat de achterstand in vervangingen eind 2028 geheel is ingelopen. Om de voorziening eind 2028 positief te houden is er vanaf 1 januari 2016 een extra jaarlijkse storting van € 149.000 ingevoerd.							
Financiële consequenties	(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Onttrekking	163	152	0	0	0	0	0
	Storting	292	295	0	0	0	0	0
Verklaring verloop storting	Met ingang van 2019 wordt (tijdelijk) niet meer gestort in de voorziening. Dit als gevolg van de BBV regelgeving. Bij de jaarrekening 2018 is deze voorziening (voorlopig) komen te vervallen. In hoofdzaak was de voorziening bedoeld voor het doen van vervangingen. Op basis van de nieuwe BBV regelgeving mogen voorzieningen enkel gebruikt worden voor groot onderhoud en niet meer voor vervangingen. Deze vervangingen dienen voortaan als investeringen in de begroting te worden opgenomen met bijbehorende afschrijving en rente. In de jaarrekening zijn daarom de middelen in de voorziening openbare verlichting 1 op 1 ondergebracht in een reserve openbare verlichting. Het volledige bedrag is daarom nog beschikbaar voor het doel. De oorspronkelijk stortingen in de voorziening zijn nu omgezet in jaarlijkse kosten in de begroting. Ook dit heeft 1 op 1 plaatsgevonden. Deze situatie zal zo in stand worden gehouden tot een nieuw beheerplan openbare verlichting wordt voorgelegd in december 2019							
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer							

Beheerplan	4. Spelen							
Beleidskader	Beheerplan spelen 2016-2022							
	In december 2015 is de beleids- en beheernotitie spelen 2016-2022 vastgesteld door de gemeenteraad. Dit betrof een herijking van eerdere notitie die de periode 2012-2022 besloeg.							
Financiële consequenties	(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Onttrekking	109	98	0	0	0	0	0
	Storting	74	71	0	0	0	0	0
Verklaring verloop storting	In 2017 is een eenmalige ontvangst in de voorziening gestort. Bij de jaarrekening 2018 is deze voorziening (voorlopig) komen te vervallen. In hoofdzaak was de voorziening bedoeld voor het doen van vervangingen. Op basis van de nieuwe BBV regelgeving mogen voorzieningen enkel gebruikt worden voor groot onderhoud en niet meer voor vervangingen. Deze vervangingen dienen voortaan als investeringen in de begroting te worden opgenomen met bijbehorende afschrijving en rente. In de jaarrekening zijn daarom de middelen in de voorziening spelen 1 op 1 ondergebracht in een reserve spelen. Het volledige bedrag is daarom nog beschikbaar voor het doel. De oorspronkelijk stortingen in de voorziening zijn nu omgezet in jaarlijkse kosten in de begroting. Ook dit heeft 1 op 1 plaatsgevonden. Deze situatie zal zo in stand worden gehouden tot een nieuw beheerplan spelen wordt vastgesteld in 2020.							
Programma	Economie & Sport							

Beheerplan	5. Wegen
Beleidskader	Wegenbeheerplan 2018-2027
	Op 1 februari 2018 heeft de gemeenteraad het Wegenbeheerplan 2018-2027 vastgesteld. Hiermee voldoet de gemeente binnen de planperiode aan de richtlijnen van de provincie voor goed beheer. Met dit wegenbeheerplan kiest de gemeenteraad voor 'toekomstproof beheer' voor alle verhardingen. Naast het, zo sober mogelijk, in standhouden van de openbare ruimte wordt gekeken naar verbetering van toekomstig gebruik, klimaat en beleving. Daarom worden ook veel projecten gebiedsgericht en integraal met andere vakdisciplines aangepakt. Als kwaliteitsniveau voor de wegen en fietspaden is 'basis' afgesproken. Voor voetpaden is kwaliteitsniveau 'hoog' vastgesteld, rekening houdend met het feit dat we ouder worden en langer thuis blijven wonen. Ter onderbouwing van het wegenbeheerplan is in het najaar van 2017 een visuele weginspectie uitgevoerd. Samen met de resultaten van eerder weginspecties is een trend waarneembaar van afnemende kwaliteit. Deze trend is meegenomen in het huidige wegenbeheerplan zoals vastgesteld in februari 2018. Deze inspectie gaf het volgende beeld:

	Kwaliteit			A+/A	B	C	D	
	Omschrijving beeld			(Zeer) Goed	Voldoende	Matig	Te slecht	
	Elementenverharding	2017	79%	11%	2%	8%		
		2016	85%	9%	1%	5%		
		2014	95%	3%	1%	1%		
	Asfaltverharding	2017	67%	19%	2%	12%		
		2016	77%	10%	2%	11%		
		2014	97%	2%	0%	1%		
	Totale oppervlakte	2017	74%	14%	3%	9%		
	Negen procent van onze wegen zijn bij de laatste inspectie (2017) aangeduid als niveau categorie D. In het provinciaal financieel gemeentelijk toezichtkader 2020 is aangegeven dat kapitaalvernietiging dan dreigt en maatregelen nodig zijn. Daarom dient de gemeente voor deze achterstand een voorziening te vormen. Indien de gemeente onvoldoende middelen heeft dient de achterstand binnen een termijn van vier jaar te zijn ingelopen. Met het beheerplan wegen 2018-2027 heeft de gemeenteraad middelen in de voorziening opgenomen om, naast het planmatig onderhoud, ook achterstand van de wegen in categorie D aan te pakken. De urgente situaties waar bijvoorbeeld direct gevaar dreigde zijn al verholpen in 2018. Veel andere situaties zijn daarna in zowel in het asfaltbestek 2018 en het elementenbestek 2018 als in het asfaltbestek 2019 en het elementenbestek 2019 verwerkt. In de voorziening wegen zijn zoals hierboven vermeld middelen opgenomen om de achterstand weg te werken. De achterstand is verdwenen in 2021. Opgemerkt dient te worden dat boomwortelschade een continue onderhoudsinspanning vraagt (om de 5 jaar). Ook hier mee is rekening gehouden met in het beheerplan wegen 2018-2027. Waar mogelijk wordt voor een nieuwe inrichting gekozen om dit soort overlast in de toekomst te voorkomen.							
Financiële consequenties	(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Onttrekking	496	438	932	932	932	932	932
	Storting	775	1.258	806	835	835	835	835
Verklaring verloop storting	Met ingang van 2017 is er nieuwe financiële regelgeving van kracht geworden (BBV). Alleen groot onderhoud kan nog uit een voorziening worden betaald. Investerings dienen voortaan te worden geactiveerd. Onder investeringen wordt verstaan aanleg van nieuwe wegen, herinrichting van wegen of revitaliseren van wegen. De storting in de voorziening is daardoor verlaagd, in de plaats daarvoor zijn in de begroting kapitaallasten opgenomen. In 2018 heeft er eenmalige storting plaats gevonden van € 470.000 voor overname van de N616 van de provincie. Naar aanleiding van opmerkingen van de provincie bij beoordeling van de begroting 2019 is de storting de komende jaren op een gelijk niveau gebracht (€ 835.000 per jaar). Voorheen was een inflatiestijging voorzien in de storting maar de BBV staat dit niet toe. De gemeenteraad heeft in februari 2018 besloten jaarlijks minimaal € 110.000 te storten in een reserve kapitaallasten wegen. Omdat dit een reserve betreft en geen voorziening is dit niet zichtbaar in bovenstaande financiële consequenties.							
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer							

Beheerplan	6. Sportparken							
Beleidskader	Beheerplan sportparken 2018							
	Het meerjarenonderhouds- en renovatieplan (MJOP) welke op 5 oktober 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld geeft inzicht in de onderhouds- en renovatiebehoefte voor de komende jaren. De in het MJOP geadviseerde onderhoudsmaatregelen en renovaties moeten tot uitvoering worden gebracht ten einde de kwaliteit en bespeelbaarheid van de accommodaties op een duurzame wijze te behouden of op peil te brengen. De begroting is destijds aangepast om de budgetten in lijn te brengen met beheerplan. De budgetten zijn inclusief BTW. Gemeenten kunnen een aanvraag doen voor de Specifieke Uitkering Gemeenten (SPUK) ter compensatie van het vervallen van de mogelijkheid om BTW in aftrek te nemen per 2019. Met een mogelijke opbrengst uit deze SPUK is in dit beheerplan geen rekening gehouden. De SPUK was nog niet ingesteld in 2017. Daarnaast is de omvang van een uitkering onzeker omdat het budget wat het Rijk ter beschikbaar heeft gesteld is gelimiteerd. De sportgebouwen maken geen onderdeel uit van dit beheerplan maar van het duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen 2018.							
Financiële consequenties	(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Onttrekking	302	63	119	141	209	189	112
	Storting	121	124	136	131	131	131	131
Verklaring verloop storting	In oktober 2017 is het nieuwe beheerplan sportparken vastgesteld. Op basis van de Nota Activering, waardering en afschrijving 2018 en de gewijzigde BBV worden renovaties en vervangingen geactiveerd en minder direct uit de voorziening betaald. Daarvoor zijn kapitaallasten opgenomen in de begroting. Deze activeringen zijn opgenomen in de investeringsparagraaf en maken geen onderdeel uit van de hier getoonde onttrekkingen. De verhoging van de stortingen betreft inflatiecorrectie.							
Programma	Economie & Sport							

Beheerplan	7. Gebouwen							
Beleidskader	Beleidsplan gebouwen en Duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen 2018							
	De gebouwen in de gemeente Gemert-Bakel worden meestal intensief gebruikt. Het is van belang dat gebouwen blijvend voldoen aan de behoefte van de gebruiker en hun functionele kwaliteit behouden. Het duurzaam meerjarig onderhoudsplan gebouwen 2018 welke op 13 juli 2017 daarvoor is vastgesteld is een uitwerking van het eerder dat jaar vastgestelde beleidsplan gebouwen 2017. Wij hanteren de landelijke conditiemeting van gebouwen als basis voor ons beheer (NEN 2767). Daarin worden zes condities onderscheiden. Wij hanteren voor al onze gebouwen een redelijke conditie (categorie 3) als norm voor het beheer. Uitzondering hierop is de entree van het gemeentehuis. Daarvoor is de norm een 'goede conditie' (categorie 2) vanwege het representatieve karakter van dit deel van het gebouw. Wij hebben op dit moment geen gebouwen in conditie 5 (slecht) of conditie 6 (zeer slecht) op slooppanden na.							
Financiële consequenties	(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Onttrekking	n.v.t.	253	576	468	204	162	240
	Storting	n.v.t.	1.072	218	218	218	218	218

Verklaring verloop storting	Het beheer van alle gebouwen is vanaf 2018 geconcentreerd in één voorziening. Voorheen was dit verdeeld over meerdere voorzieningen. Via het beheerplan gebouwen 2018 welke op 13 juli 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld is dat samengevoegd. Dat verklaart de hoge storting in 2018.
Programma	Financiën en Volkshuisvesting

Bijlage 4: Specificatie bedrijfsvoering

↑De Planning & Control-cyclus

De planning & control-cyclus 2020 wordt vormgegeven door middel van een viertal documenten:

- Kadernota;
- Begroting;
- Financiële rapportages (4 x per jaar);
- Jaarrekening.

Daarnaast worden voor intern organisatiegebruik nog concern- en teamplannen gemaakt. Verder verschijnt maandelijks managementinformatie met daarin de resultaten van de belangrijkste dienstverleningsprocessen. Deze wordt elk kwartaal aangevuld met economische indicatoren.

Verordeningen, beleidsnota's en beheerplannen

Verordeningen en beleidsnota's	Vastgesteld door gemeenteraad	Nieuwe vaststelling
Nota Grondbeleid	17-01-2014	2020
Nota Treasury	19-12-2013	2020
Nota Risicomanagement	11-12-2014	2020
Nota Reserves en voorzieningen	14-07-2016	2020
Financiële verordening	13-07-2017	2021
Nota activering, waardering en afschrijving	13-07-2017	2021

Beheerplannen	Vastgesteld door gemeenteraad	Nieuwe vaststelling
Beheerplan Openbare verlichting	05-02-2015	2019
Beheerplan Riolerings en water	13-12-2018	2023
Beheerplan Spelen	10-12-2015	2020
Beheerplan Gebouwen	13-07-2017	2021
Beheerplan Sportparken	05-10-2017	2020
Beheerplan Wegen	01-02-2018	2027
Beheerplan Bomen	02-04-2019	2026
Beheerplan Groen	21-11-2013	2021

↑Vaststellen accountantsprotocol en normenkader jaarrekening 2020

De gemeenteraad stelt het accountantsprotocol voor de jaarrekening vast. De goedkeurings- en rapporteringstolerantie van de jaarrekening 2019 worden ongewijzigd overgenomen voor het accountantsprotocol 2020.

Goedkeuringstolerantie

In 2020 hanteren wij de wettelijk maximale toegestane goedkeuringstolerantie van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden.

Rapporteringtolerantie

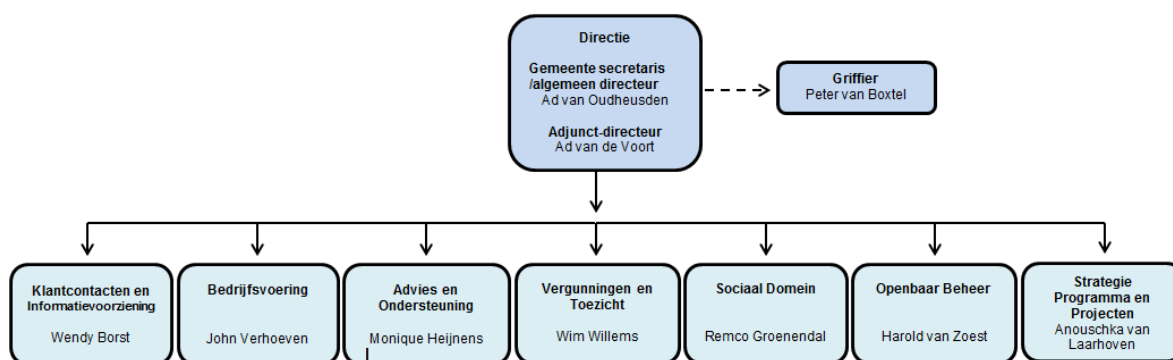
Om te voorkomen dat kleine afwijkingen gerapporteerd moeten worden, wordt voor 2020 de rapporteringtolerantie bepaald op 10% van de goedkeuringstolerantie. Dit betekent dat 10% van 1%, oftewel 1 ‰, van de begrote lasten (primitieve begroting) vóór resultaatbestemming, gebruikt wordt als

rapportagegrens. De afwijking geldt op productgroep niveau en daarover wordt gerapporteerd. Hierdoor ontstaat meer inzicht in de cijfers die onderdeel uitmaken van een programma.

In het kader van de Single Information en Single Audit (SiSa) zijn door het ministerie de volgende rapporteringtoleranties per specifieke uitkering voorgeschreven ten aanzien van de geconstateerde fouten bij de specifieke uitkeringen:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- € 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

↑Organogram



↑Huisvesting

In het gemeentehuis is eind 2015 een nieuwe indeling gerealiseerd voor het team SD op de begane grond van de noordvleugel. Het doel van de nieuwe indeling was het realiseren van een omgeving die de integratie en samenwerking van het team SD en de ketenpartners ondersteunt. Deze nieuwe indeling is zo goed bevallen dat er in 2018 en 2019 een soortgelijke indeling is gerealiseerd voor de teams AO, OB, SPP en VT op de 1^e verdieping, ook de 1^e verdieping van de bestuursvleugel heeft een nieuwe inrichting gekregen.

De hal van het gemeentehuis en de 2^e verdieping worden op een later moment opgepakt.

In 2019 is er voor de hal een nieuw ontwerp gemaakt. Ook is er een plan gemaakt voor een efficiënter gebruik van het gemeentehuis. Op basis van dit plan zou een deel van de 2^e verdieping vrij komen voor eventuele verhuur. Het idee is om in 2020 de haalbaarheid van die ontwerpen te bespreken en eventueel tot realisatie over te gaan. Nadere besluitvorming hierover volgt dan.

Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E)

In 2019 en 2020 vindt een RI&E van het gemeentehuis, de werf en de sporthallen plaats. Voor 2020 is daarom (via de Kadernota 2020) incidenteel € 20.000 geraamd in deze begroting om ook de noodzakelijke maatregelen daadwerkelijk uit te kunnen voeren. Doelstelling is om veilige arbeidsomstandigheden voor onze medewerkers te kunnen garanderen. Dit betreft een wettelijke verplichting conform Arbo-wet.

↑Informatisering & Automatisering

Eind 2018 is een nieuw informatiebeleid en uitvoeringsplan (2018 – 2020) opgesteld. Een beleid dat rekening houdt met de behoefte van de organisatie en met de wettelijke verplichtingen, zoals onder andere, de Wet digitale overheid, de wet Hergebruik Overheidsinformatie, de Generieke Digitale Infrastructuur en landelijke ontwikkelingen zoals o.a. de Digitale Agenda 2020, GovRoam, E-depot, Digitale Selfservice. Vanuit het beleid is een uitvoeringsplan met diverse projecten samengesteld, welke de komende jaren worden uitgevoerd.

Voor 2020 staan onder meer de volgende projecten op de agenda:

Omgevingswet

In 2021 wordt de omgevingswet ingevoerd. 2020 wordt dus het jaar van de voorbereidingen hierop. Dit betekent dat we gaan aansluiten op het digitale stelsel omgevingswet (DSO). De organisatie past processen aan op de nieuwe wetgeving. Informatisering zorgt dan voor de juiste ondersteuning (applicaties, digitale processen).

E-depot

Naar verwachting zullen we in 2020 gaan aansluiten op het digitale archief (langdurig bewaren en ontsluiten van digitale dossiers).

Gemeenschappelijke Gemeentelijke Infrastructuur

De GGI creëert een veilige, samenhangende digitale infrastructuur waardoor samenwerken tussen gemeenten en andere overheden beter, veiliger en gemakkelijker wordt. De GGI vormt de technische basis waarin toegewerkt wordt naar een gemeentelijke cloud, die uiteraard is aangesloten op de landelijke Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Het realiseren van een GGI schept de voorwaarden om op een goede, veilige en flexibele wijze de overstap te maken naar de cloud. In 2020 staat dit project op de planning.

Enterprise Service Bus

Het applicatielandschap binnen de gemeente verandert in een snel tempo. De ketenpartners verwachten steeds vaker een koppeling van de gegevens. Om grip te krijgen op deze koppelingen en om dit eenvoudig te realiseren is het wenselijk dat er een ESB is. De ESB is ook een voorbereiding op de omgevingswet waarbij uitwisseling centraal staat.

Doorontwikkeling digitale dienstverlening

We leveren een betrouwbare en eigentijdse dienstverlening door samenwerking met onze klant, waarbij we de menselijke maat niet uit het oog verliezen. Dit doen we door te doen wat we zeggen en zeggen wat we doen. Eigentijds is gericht op onderwerpen als digitalisering van producten en diensten, integrale samenwerking, (burger)participatie, pro-actief en tijdig handelen. We gaan in 2020 een aantal extra diensten digitaal aan de klant aanbieden en daarnaast optimaliseren we elk jaar een aantal digitale processen.

Automatisering

De gemeente staat de komende jaren voor een aantal veranderingen, zoals de invoering van de omgevingswet, bezuinigingen, regionale samenwerking, veranderingen op het gebied van Sociaal Domein en digitalisering van de overheid. Hiervoor is de inzet van ICT én de juiste informatievoorziening een onmisbare component.

Voor wat betreft de software (besturingssystemen, databases, applicaties) worden updates naar nieuwere versies gefaseerd ingevoerd in de loop van 2019/2020. Conform het I&A-beleid 2018-2020 zal bij natuurlijke vervangingsmomenten van software de optie 'Cloud' overwogen worden. Een voorbeeld hiervan is het overbrengen van de personeelsadministratie naar een cloudoplossing (Motion) in het 2^e halfjaar 2019. Hiermee wordt gefaseerd ingespeeld op de landelijke ontwikkelingen, waarbij een verschuiving merkbaar is van lokale ICT-oplossingen richting Cloudoplossingen

Informatieveiligheid & Privacy

Informatiebeveiliging gaat over de fysieke-, organisatorische- en technische maatregelen die bijdragen aan de zorgvuldige omgang met informatie en gegevens van burgers en organisaties. Het doel van informatiebeveiliging is het waarborgen van vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van informatie.

Bij risico's kun je denken aan de uitval van computers welke de dienstverlening raakt, het zoek raken van gegevensbestanden of het door onbevoegden raadplegen/manipuleren van persoonsgegevens. Dit kan ernstige gevolgen hebben voor zowel de betrokken burgers als de eigen organisatie, zoals imago schade en boetes.

Actualisatie beleid informatieveiligheid

Om informatiebeveiliging te borgen in de organisatie is in 2013 het informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld met een daaraan gekoppeld uitvoeringsplan om een passend beveiligingsniveau te realiseren. Om de continuïteit van dit proces te borgen, wordt ieder kwartaal een 'rapportage informatiebeveiliging' opgesteld en voorgelegd aan het management en de portefeuillehouder. Hierin wordt aandacht besteed aan onder meer de beveiligingsincidenten dat kwartaal, de uitvoering van het informatiebeveiligingsbeleid en actuele ontwikkelingen in informatieveiligheid. Het beleid wordt nu geactualiseerd in 2019. De aanbevelingen uit het recente onderzoeksrapport van de rekenkamercommissie "Informatieveiligheid gemeente Gemert-Bakel" worden betrokken bij het opstellen van dit beleid.

Invoering BIO per 2020

Het nieuwe informatieveiligheidsbeleid zal afgestemd zijn op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Deze norm wordt op 1 januari 2020 van kracht. De BIO vervangt de bestaande baselines informatieveiligheid voor Gemeenten, Rijk, Waterschappen en Provincies. Hiermee ontstaat één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid, gebaseerd op de internationaal erkende en actuele ISO-normatiek. De BIO is voor een belangrijk deel gelijk aan de huidige Baseline Informatiebeveiliging (BIG). De BIO legt echter meer nadruk op risicomanagement dan de BIG, die meer gaat over specifieke maatregelen. Deze veranderde werkwijze vraagt meer inspanningen van de organisatie en daarvoor heeft u in de begroting 2019 al structureel extra middelen voor ter beschikking gesteld.

Privacy verder borgen in de organisatie

Op 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. Dat betekent dat nu in de hele Europese Unie dezelfde privacywetgeving geldt. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt niet meer. Belangrijkste verschil tussen de AVG en Wbp is dat organisaties meer verplichtingen hebben gekregen bij het verwerken van persoonsgegevens. De AVG legt meer nadruk op de verantwoordelijkheid organisaties om aan te tonen dat die zich aan de AVG houden. Daarnaast zijn de rechten van burgers versterkt om controle uit te oefenen op hun eigen persoonsgegevens (eigenaarschap). Denk daarbij aan het recht op inzien en verwijdering (indien wettelijk mogelijk) van persoonsgegevens. De veranderingen raken de hele gemeentelijke organisatie. Bij het overgrote deel van de taken van de gemeente zijn namelijk in meer of mindere mate persoonsgegevens betrokken.

De basis van de AVG is op orde binnen onze gemeente. Er is een Functionaris Gegevensbescherming benoemd, er is een register van verwerkingen opgesteld en is er een protocol datalekken om een aantal voorbeelden te noemen. Privacy stopt echter niet bij de invoering van de AVG in 2018. Nu is de fase ingetreden dat privacy geborgd dient te worden in de organisatie. Verwerkingen van persoonsgegevens veranderen, er worden nieuwe samenwerkingen aangegaan waarbij persoonsgegevens worden gedeeld enzovoort. Het is daarnaast een nieuwe wet die door jurisprudentie verder ingekaderd zal worden.

Als de gemeente hun zaken op privacy niet op orde heeft en houdt kan dat leiden tot hoge boetes door de Autoriteit Persoonsgegevens. 2020 zal bij privacy daarom in het teken staan verankeren van de processen in de organisatie. Deze borging vraagt meer inspanningen van de organisatie en daarvoor heeft u in de begroting 2019 al structureel extra middelen voor ter beschikking gesteld.

Bevorderen bewustzijn privacy en informatiebeveiliging

In techniek en op papier kan veel goed geregeld zijn. De zwakste schakel binnen informatieveiligheid blijft echter het menselijk handelen. In 2018 en 2019 is al nadrukkelijk gewerkt aan bewustwording in de organisatie over dit onderwerp. Dit zal in 2020 voortgezet worden. Door continue bewustwording blijft het onderwerp onder de aandacht. Mede omdat kwaadwillenden steeds nieuwe methoden vinden om aan persoonsgegevens te komen.

Persoonsgegevens bij verbonden partijen

Een aantal taken laat de gemeente uitvoeren door derden (verwerkers). Bij die taakuitoefening zijn onvermijdelijk persoonsgegevens betrokken. De gemeente blijft echter zelf verantwoordelijk voor die gegevens. In overeenkomsten is geregeld dat deze derden zorgvuldig omgegaan met de door ons ter beschikking gestelde persoonsgegevens. Dimpact (zaaksysteem), GR Peelgemeenten (Jeugd, Wmo, BMS) en Senzer (Participatiewet) beschikken voor hun taakuitvoering over een groot aantal persoonsgegevens van onze gemeente. Deze persoonsgegevens worden door de wet in veel gevallen ook nog als bijzonder gekenmerkt omdat deze bijvoorbeeld iets zeggen over de gezondheid van burgers.

Zoals gesteld hebben wij met deze derden overeenkomsten afgesloten (conform AVG) over een zorgvuldige verwerking van de persoonsgegevens. Een overeenkomst wil echter nog niet zeggen dat het in de praktijk goed verloopt. Alhoewel wij geen signalen hebben dat deze partijen onzorgvuldig met onze persoonsgegevens omgaan is het wel belangrijk dit actief te (laten) toetsen. Enkel dan is daar zekerheid over. Op basis van de overeenkomsten kunnen wij om een dergelijke toets vragen.

Het is weinig efficiënt om als enige gemeente een dergelijke toets te vragen. Als iedere aangesloten gemeente een aparte uitvraag gaat doen geeft dit hoge kosten voor de gemeenschappelijke regeling of gemeente. Daarom zal in 2020 een gezamenlijke uitvraag met de aangesloten deelnemers worden voorbereid. Dimpact heeft (als verwerker van het zaaksysteem van de gemeente) inmiddels al een toezegging gedaan dit breed op te gaan pakken in 2020. De uitvraag aan Senzer en GR Peelgemeenten zal nog volgen.

↑Communicatie

In de advisering aan zowel bestuur als organisatie staat voor team communicatie strategische communicatie centraal. Aan elk team – en daarmee aan elke portefeuillehouder – is een communicatieadviseur verbonden. De insteek is om aan de voorzijde van een project of beleidsproces communicatie te integreren. Waar mogelijk betreft de gemeente inwoners bij haar processen (burgerparticipatie).

Taken van team communicatie zijn onder meer:

- Strategisch communicatiebeleid;
- Advisering bestuur en organisatie;
- Perswoordvoering en uitvoering persbeleid;
- Monitoring en beheer social mediakanalen;
- Monitoring landelijke trends en doorvertaling maken naar gemeentelijk niveau;
- Crisiscommunicatie.

Team Communicatie werkt samen met bestuur en organisatie volgens een strategische communicatievisie. Daarbij horen beleidsdocumenten als het social media beleid, profielplannen en het persbeleid, opgesteld in samenwerking met de mediapartners. Team Communicatie houdt zowel de visie als de beleidsdocumenten up-to-date met een jaarlijkse scan.

Communicatiemiddelen en -kanalen die team communicatie inzet, zijn onder meer: website, gemeenterubriek in Gemerts Nieuwsblad, social media, persberichten, nieuwsbrieven, publicaties in dag- en weekbladen en berichten via de lokale omroep.

↑Juridische zaken

Het team Juridische Zaken is intergemeentelijk georganiseerd. Medewerkers werken zowel voor de gemeente Gemert-Bakel en Laarbeek. Zij hebben ieder meerdere specialismen. In de advisering aan zowel bestuur als organisatie draait het voor het team juridische zaken om risicobeheersing en het zoeken naar mogelijkheden om initiatieven binnen de gemeente mogelijk te maken. De juridisch adviseur wordt zoveel mogelijk aan de voorzijde van een project of beleidsproces ingeschakeld om advies te verstrekken. Indien nodig maken we bij de behandeling van zaken en het procederen gebruik van een advocaat.

Taken van team juridische zaken zijn onder meer:

- Juridische advisering bestuur en organisatie;
- Organiseren, secretariaat voeren en opstellen jaarverslag van de intergemeentelijke bezwaarschriftencommissie (Gemert-Bakel en Laarbeek);
- Beheer en bekendmaking regelgevingenbestand en mandaatregister;
- Behandelen van bestuursrechtelijke zaken (bijvoorbeeld ingediende planschades en handhavingsprocedures) en behandelen van privaatrechtelijke zaken (bijvoorbeeld aansprakelijkstellingen);
- Procederen: voeren van beroepsprocedures en rechtszaken namens de gemeente;
- Opstellen van integraal veiligheidsbeleid, actualiseren APV en Bibob coördinatie;
- Versterken van juridische kwaliteitszorg

Team Juridische Zaken heeft een notitie juridische kwaliteitszorg opgesteld. Deze wordt stapsgewijs uitgevoerd. De werkwijze voor het maken van verordeningen, nadere regels en beleidsregels wordt in 2020 verbeterd.

Het Lokaal Informatie overleg ten behoeve van een integraal onderzoek en behandeling van ondermijningszaken wordt doorontwikkeld, ondermijningssignalen worden onderzocht en de Bibob toets wordt op steeds meer werkvelden toegepast.

Bijlage 5: Specificatie verbonden partijen

↑ In deze bijlage is de vorm, de betrokken partners, het openbaar belang, bestuurlijke betrokkenheid, financiële prognose, de financiële bijdrage en de risico's per verbonden partij omschreven.

↑1. Gemeente Laarbeek

Vorm	Gemeenschappelijke regeling							
Partners	Laarbeek, Gemert-Bakel							
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking op verschillende terreinen. De volgende taken worden uitgevoerd door intergemeentelijke teams: • ICT; • Personeel en Organisatie; • Juridische zaken; • Financiën.							
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek intergemeentelijk overleg tussen zowel college als MT. Gedurende het begrotingsjaar zal de bestuurlijke betrokkenheid niet wijzigen.							
Programma	1: Algemene zaken							
Website	⇒ https://www.laarbeek.nl/							
Prognose Financiën	Niet van toepassing							
Bijdrage 2020	De bijdrage van Gemert-Bakel is het saldo van de onderlinge verrekening van de intergemeentelijke teams financiële administratie, ICT, P&O en juridische zaken.							
Risico's	Alle risico's die horen bij het werkgeverschap blijven van toepassing.							
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
	23	-185	-185	-185	-185	-185	-185	

↑2. Senzer (voorheen: Werkbedrijf Atlant de Peel)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling							
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond , Laarbeek, Someren en Geldrop-Mierlo							
Openbaar belang	Als werkbedrijf voor de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel voert Senzer de Participatiewet uit voor zeven gemeentes. Daarbij zijn ze de verbinder tussen de werkgever en de werkzoekende, redenerend vanuit de vraag van de werkgever die ze koppelen aan de (arbeids)kracht en talent van de werkzoekend. Daarnaast zijn ze vaste ketenpartner voor re-integratieactiviteiten voor bijstandsgerechtigden.							
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft twee zetels in het algemeen bestuur en één zetel in het dagelijks bestuur. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen.							
Programma	2: Sociaal Domein							
Website	⇒ https://www.senzer.nl/							
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Ondernemingsplan 2020)				31-12-2020 (Bron: Ondernemingsplan 2020)			
Eigen Vermogen	€ 16.549.000				€ 8.480.000			
Vreemd Vermogen	€ 9.901.000				€ 9.901.000			
Resultaat 2020	Nadeel van € 8.069.000 waarvan € 6.990.000 wordt onttrokken aan de algemene reserve € 1.079.000 aan bestemmingsreserves.							
Bijdrage 2020	€ 11.113.923 Dit is naast de inwonersbijdrage de over te dragen rijks gelden voor participatie en BUIG. De bijdragen aan Senzer kennen een dalende							

	trend. Dit wordt enkel veroorzaakt door dalende Rijksinkomsten. De inwonersbijdrage gaat juist omhoog de komende jaren. Voor- of nadelen op de rijksmiddelen worden gedeeld met de deelnemende gemeenten op basis van het solidariteitsprincipe. Het aandeel van Gemeert-Bakel hierin is 7,91%.						
Risico's	De gemeenten en daarmee Senzer hebben te maken met een forse terugloop van rijksmiddelen. In oktober 2018 kwam het eerste bericht van het Rijk dat de BUIG-middelen fors lager (vier miljoen euro) zouden zijn voor deze regio. In april 2019 liep dat bedrag verder op tot zeven miljoen euro minder. De omvang van deze daling in rijksmiddelen kon niet binnen de bestaande begroting van Senzer opgevangen worden. De begroting (= ondernemingsplan 2020) van Senzer is daarom na een intensief traject aangepast. De inwonersbijdrage van onze gemeente is daarom omhoog gegaan. In de Kadernota 2020 van de gemeente was hiervan al een inschatting gemaakt. In deze begroting 2020 is nu het definitieve ondernemingsplan 2020 opgenomen. Voor Senzer zien we op basis van het ondernemingsplan 2020 een viertal risico's. Een tweetal risico's die direct invloed kunnen hebben op de begroting 2020 van de gemeente Gemeert-Bakel. Deze risico's zijn: • Volledige inzet weerstandsvermogen door Senzer in hun begroting (tot € 0) in plaats van inzet weerstandsvermogen tot de eigen ondergrens (€ 7,8 miljoen). In het ondernemingsplan 2020 van Senzer gebeurt dit in de jaarschijven 2020 en 2021. • Voor de jaarschijven 2022 en 2023 gaat Senzer in het ondernemingsplan 2020 uit van een toekomstige wijziging van de systematiek BUIG financiering door het Rijk in de septembercirculaire 2021. Deze toekomstige wijziging is nog niet besloten door het Rijk en daarmee risicovol; Het risico bestaat de provincie op deze onderdelen het ondernemingsplan 2020 van Senzer afkeurt en Senzer dwingt een nieuwe begroting vast te stellen met waarschijnlijk een hogere inwonersbijdrage. Dit risico fluctueert per jaarschijf en bedraagt € 235.000 in 2020 en € 383.000 in 2021 wat betreft weerstandsvermogen. Wij verwachten dat de provincie het vooruitlopen op wijziging systematiek BUIG niet zal accepteren. In onze eigen begroting is daarom alvast rekening gehouden met een hogere inwonersbijdrage hiervoor. Vanaf 2022 is nu een structureel bedrag van € 158.000 opgenomen (7,91% van twee miljoen euro). Verder is er het algemene risico op wederom dalende BUIG middelen voor gemeenten. Dan dalen de inkomsten van Senzer verder. Tenslotte is er het risico dat door de volledig inzet van het weerstandsvermogen Senzer niet meer instaat zal zijn verdere tegenvallers incidenteel op te vangen. Omdat dit vangnet ontbreekt bestaat het risico dat bij onvoorziene tegenvaller (telkens) een eenmalig of structureel beroep op de deelnemers van de GR moet worden gedaan om er voor te zorgen de Algemene Reserve van de GR niet negatief wordt. De nuance daarbij is wel dat Senzer (en voorheen Atlant) de afgelopen jaren winsten hebben gedraaid welke of uitgekeerd zijn aan de gemeenten of toegevoegd zijn aan het weerstandsvermogen van Senzer.						
Financiële bijdrage	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x€1.000)	11.578	11.558	11.142	11.114	11.091	11.448	11.298

↑3. Peelgemeenten							
Vorm	Gemeenschappelijke regeling						
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren.						
Openbaar belang	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van de Peelgemeenten voor de uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van Wmo, Jeugd en BMS (Bijstand Minima Schulddienstverlening). Daarnaast zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de gemeente Helmond en met Senzer.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur. Daarnaast zit de wethouder Sociaal Domein van alle deelnemende gemeente in de adviescommissie voor het dagelijks bestuur. De bestuurlijke betrokkenheid zal niet wijzigen gedurende het begrotingsjaar.						
Programma	2: Sociaal Domein						
Website	Niet van toepassing						
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Begroting 2020)			31-12-2020 (Begroting 2020)			
- Eigen Vermogen	€ 441.900 (inschatting)			€ 441.900 (inschatting)			
- Vreemd Vermogen	€ 0			€ 0			
- Resultaat 2020	€ 0						
Bijdrage 2020	De gemeente draagt in 2020 € 1.856.345 bij (waarvan € 80.380 incidenteel)						
Risico's	Deelnemende gemeenten staan, als eigenaar van de GR Peelgemeenten, garant voor de afdekking van risico's. Op dit moment is nog geen nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgesteld. Dit wordt nog nader uitgewerkt. De risico's blijven overigens beperkt, omdat het een uitvoeringsorganisatie betreft. De programmakosten zijn voor rekening en risico's van de individuele gemeenten. De begroting 2020 zoals in mei 2019 aangeboden door de GR is een beleidsarme begroting in afwachting op de uitkomsten van de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Er bestaat het risico dat de GR Peelgemeenten aan hun deelnemers een structurele verhoging van de inwonersbijdrage zal vragen voor het robuuster maken van de organisatie zoals aangekondigd bij de 1^e begrotingswijziging 2019 van de GR.						
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	1.908	1.752	1.831	1.856	1.844	1.905	1.968

↑4. Blink							
Vorm	Gemeenschappelijke regeling						
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a. en Someren en Sita Gemeentelijke Dienstverlening B.V.						
Openbaar belang	Het in regionaal verband op professionele wijze zorg dragen voor gemeentelijke uitvoering van inzameling, sortering, verkoop en verwerking van grof en fijn huishoudelijk afval. Daarnaast zorgt Blink voor de reiniging van de openbare ruimte en gladheidsbestrijding.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur. De bestuurlijke betrokkenheid zal niet wijzigen gedurende het begrotingsjaar.						
Programma	3: Ruimtelijke Ordening & Openbaar beheer						
Website	⇒ http://www.blink-grr.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Jaarrekening 2018)			31-12-2018 (Bron: Jaarrekening 2018)			
- Eigen Vermogen	€ 0			€ 0			

- Vreemd Vermogen	€ 4.244.624				€ 4.154.919			
- Resultaat 2020	€ 0							
Bijdrage 2020	Er vindt geen financiële deelname plaats in het aandelenkapitaal. De financiële bijdrage bestaat uit de door Blink (SEUZ) in rekening gebrachte kosten van de afvalstromen. In 2020 zijn incidenteel € 22.821 kosten voor aansluitingen opgenomen. Door stijgende salariskosten en inflatie zien we een sterke stijging van de kosten. In deze begroting komt dat tot uiting in een hogere afvalstoffenheffing. De kosten van Blink worden namelijk daar volledig in doorberekend.							
Risico's	Blink beschikt niet over eigen vermogen om niet begrote en onvoorziene kosten te dekken. De opzet van Blink als gemeenschappelijke regeling is dat risico's opgevangen worden door de deelnemende gemeenten in de jaarlijkse reguliere exploitatie.							
Financiële bijdrage	2017	2018	2019	2020*	2021	2022	2023	
(x€1.000)	1.595	2.021	1.968	2.200	2.248	2.321	2.397	

↑5. GGD Brabant-Zuidoost

Vorm	Gemeenschappelijk regeling	
Partners	Deelnemende gemeenten binnen werkgebied Zuidoost-Brabant	
Openbaar belang	Gemeenschappelijke regeling ter behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de openbare gezondheidszorg inclusief jeugdgezondheidszorg. Op grond van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid moet een gemeente een gezondheidsdienst instellen. Met deelname in de gemeenschappelijke regeling is hieraan voldaan. Financiering vindt plaats door bijdragen van deelnemende gemeenten en particulieren.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur en wijst daarnaast één plaatsvervangend lid voor dit bestuur aan. Het dagelijks bestuur van de GGD wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen. De bestuurlijke betrokkenheid zal niet wijzigen gedurende het begrotingsjaar.	
Programma	2: Sociaal Domein	
Website	⇒ http://www.ggdbzo.nl/	
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Programmabegroting 2020)	31-12-2020 (Bron: Programmabegroting 2020)
- Eigen Vermogen	€ 2.415.000	€ 2.150.000
- Vreemd Vermogen	€ 12.755.000	€ 12.716.000
- Resultaat 2020	€ 0	
Bijdrage 2020	De gemeente draagt in 2020 € 538.162 bij	
Risico's	De omvang van de algemene reserve/weerstandsvermogen van de GGD is, zeker gezien de exploitatie-omvang, beperkt. De risico-inventarisatie door de GGD van begin 2019 resulteerde in een benodigde weerstandscapaciteit van € 2.100.000 voor het Programma Publieke Gezondheid. Het bestuur van de GGD heeft het standpunt ingenomen dat weerstandsvermogen niet tot dat bedrag hoeft te worden aangevuld, omdat voor afdekking van de aanvullende risico's de gemeenten, als 'eigenaar' van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost, toch al garant staan. De GGD heeft nu een eigen vermogen van € 2.415.000. Dat is echter inclusief algemene reserve AmbulanceZorg (AZ) en een viertal kleinere bestemmingsreserve. De algemene reserve voor publieke gezondheid	

	bedraagt enkel € 300.000 per 1-1-2020. Als minimumgrens hanteert het bestuur van de GGD nu een algemene reserve van € 600.000. Aanwezig is € 300.000. Nodig is € 2.100.000. Het verschil van € 1.800.000 betreft dus het risico wat gemeenten nog lopen. Het aandeel van Gemert-Bakel hierin is 4% (op basis van verdeelsleutel inwoners). Vertaald in een bedrag is dat € 72.000. Het algemeen bestuur van de GGD Brabant Zuidoost (GGD) heeft verder in 2018 aan de directeur van de GGD een bestuursopdracht gegeven om te komen tot een stabiele en wendbare organisatie. Deze bestuursopdracht is uitgewerkt. In augustus 2019 heeft het Algemeen Bestuur van de GGD ermee ingestemd. Belangrijkste onderdelen van de uitwerking zijn de integratie van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0-4 binnen de GGD en het verbeteren van de bedrijfsvoering van de GGD. Voor uitvoering van de bestuursopdracht wil de GGD een eenmalige bijdrage van € 1 per inwoner gaan vragen. In 2020 zal dit ter zienswijze aan de gemeenteraden worden voorgelegd heeft de GGD aangekondigd.						
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	469	507	561	538	538	538	538

↑6. MRE (Metropoolregio Eindhoven)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling						
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.						
Openbaar belang	MRE is een gemeenschappelijke regeling met daarin 21 gemeenten uit Zuidoost-Brabant voor metropoolvorming op het gebied van ruimte, economie en mobiliteit. Het betreft de transitie van de stichting Peelnetwerk naar een nieuw economisch en ruimtelijk netwerk waarmee de uitdagingen op het gebied van economie, ruimte, leefbaarheid en mobiliteit in gezamenlijkheid worden opgepakt.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het Algemeen Bestuur. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen.						
Programma	1: Algemene zaken						
Website	⇒ https://metropoolregioeindhoven.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Programmabegroting 2020)				31-12-2020 (Bron: Programmabegroting 2020)		
- Eigen Vermogen	€ 3.100.459				€ 2.920.237		
- Vreemd Vermogen	€ 16.976.238				16.183.572		
- Resultaat 2020	€ 0 (nog niet bekend)						
Bijdrage 2020	De gemeente betaald in 2020 totaal € 302.339 aan het MRE inclusief Brainport.						
Risico's	De Metropoolregio Eindhoven organisatie waar beperkt uitvoerende, projectmatige activiteiten meer plaats vinden. De toekomstige risico's zijn daardoor beperkt, personele en apparaatskosten zijn de enige substantiële kostenposten. In de exploitatiesfeer is de organisatie bijna volledig afhankelijk van de bijdragen van de deelnemende gemeenten.						
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	291	294	296	302	302	302	302

↑7. ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling						
Partners	De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) is een regionale uitvoeringsdienst voor de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de-Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant.						
Openbaar belang	Het, ten behoeve van de deelnemers, gemeenschappelijk uitvoeren van taken op het gebied van het omgevingsrecht en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werken leefomgeving van de regio Zuidoost-Brabant. Daarnaast is de omgevingsdienst door Gemert-Bakel in toenemende mate ingehuurd voor het toetsen van bouwplannen. Deze inhuur is niet meegenomen in de genoemde financiële bijdrage.						
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeenteraad wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan voor het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur wordt door, en uit, het algemeen bestuur gekozen. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen.						
Programma	3: Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer						
Website	⇒ https://www.odzob.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Begroting 2020)			31-12-2020 (Bron: Begroting 2020)			
- Eigen Vermogen	€ 1.514.541			€ 1.514.541			
- Vreemd Vermogen	€ 5.615.664			€ 3.465.664			
- Resultaat 2020	€ 0 (nog niet bekend)						
Bijdrage 2020	De gemeente draagt in 2020 € 693.562 bij voor de taken.						
Risico's	Eventuele negatieve resultaten bij de jaarrekening kunnen geheel of gedeeltelijk naar rato ten laste gebracht worden van de gemeente.						
Financiële bijdrage	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x€1.000)	883	820	785	694	694	694	694

↑8. VRBZO (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling						
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.						
Openbaar belang	Organisatie waarin brandweer, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), meldkamer en Regionale Ambulancevoorziening samenwerken bij incidenten en rampen. Financiering door Rijk en gemeenten voor wat betreft brandweer/rampenbestrijding en door het COTG (Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg) en gemeenten bij ambulancevervoer.						
Bestuurlijke betrokkenheid	De burgemeester zit namens de gemeente in het algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen.						
Programma	1: Algemene zaken						
Website	⇒ http://www.vrzob.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Ontwerpbegroting			31-12-2020 (Bron:			

	2020)	Ontwerpbegroting 2020)					
- Eigen Vermogen	€ 5.377.112	€ 5.502.772					
- Vreemd Vermogen	€ 35.014.318	€ 34.016.277					
- Resultaat 2020	Nog niet bekend. Ingeschat resultaat voor 2019 bedraagt -/- € 584.697 (Ontwerpbegroting 2019, p. 33) te dekken uit reserve VRBZO						
Bijdrage 2020	De gemeente draagt in 2020 € 1.580.389 bij.						
Risico's	Gemeente is aansprakelijk voor tekorten op basis van aantal inwoners (50%) en aantal wooneenheden (50%) voor zover het de brandweertaken betreft en naar rato van aantal inwoners voor het ambulancevervoer.						
Financiële bijdrage	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x€1.000)	1.289	1.450	1.519	1.580	1.580	1.580	1.580

↑9. BSOB (Belastingsamenwerking Oost-Brabant)

Vorm	Gemeenschappelijke regeling						
Partners	Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek, Landerd, Oss, Sint Anthonis, Someren, Uden, Waterschap Aa en Maas.						
Openbaar belang	Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB) is een samenwerkingsverband tussen waterschap Aa en Maas en elf Brabantse gemeenten op het gebied van gemeentelijke- en waterschapsbelastingen.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemert-Bakel heeft één zetel in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden en een secretaris en wordt uit het algemeen bestuur gekozen. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen.						
Programma	5: Financiën & Volkshuisvesting						
Website	⇒ https://www.bs-ob.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Ontwerpbegroting 2020)			31-12-2020 (Bron: Ontwerpbegroting 2020)			
- Eigen Vermogen	Ingeschat op €1.000.000,-			Ingeschat op €1.000.000,-			
- Vreemd Vermogen	Ingeschat op € 0,-			Ingeschat op € 0,-			
- Resultaat 2020	Nog niet bekend (resultaat boekjaar 2018: € 154.000 na bestemming (ad € 305.000) jaarverslag 2018)						
Bijdrage 2020	De gemeente draagt in 2020 € 458.887 bij. De invorderingsopbrengsten (= ontvangsten uit verstuurde aanmaningen) maakten voorheen integraal onderdeel uit van deelnemersbijdrage. Inmiddels is dit niet meer het geval. Deze opbrengsten worden nu per deelnemer apart afgerekend naar de daadwerkelijke opbrengsten van die deelnemer.						
Risico's	De risico's blijven beperkt, omdat het een uitvoeringsorganisatie betreft.						
Financiële bijdrage	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x€1.000)	n.v.t.	432	459	459	455	455	455

↑10. Beheerstichting golfbaan Stippelberg		
Vorm	Stichting	
Openbaar belang	Het realiseren en exploiteren van een golfbaan in Bakel-Milheeze.	
Bestuurlijke betrokkenheid	PPS-constructie. College wijst een lid aan die deelneemt in het bestuur van de beheerstichting. Deze vertegenwoordiger heeft op basis van de statuten vetorecht bij financiële besluiten over erfpacht of hypotheekrecht.	
Programma	5: Financiën & Volkshuisvesting	
Website	⇒ http://golfbaan-stippelberg.com/	
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Jaarrekening 2018 en begroting 2019)	31-12-2020 (Bron: Jaarrekening 2018 en begroting 2019)
Eigen Vermogen	-/- € 1.621.350	-/- € 1.621.350
Vreemd Vermogen	€ 4.854.081	€ 4.854.081
Resultaat 2020	€ 0 (Nog niet bekend).	
Bijdrage 2020	De golfbaan ontvangt geen bijdrage van de gemeente	
Risico's	De gemeente is een erfpachtovereenkomst aangegaan met de beheerstichting Golfbaan Stippelberg. Daarnaast heeft de gemeente een hypothecaire geldlening verstrekt aan de beheerstichting. Vanwege eerdere slechte financiële resultaten heeft de gemeenteraad op 2 oktober 2014 besloten tot een set van maatregelen om zo de erfpacht en hypotheeklasten fors te verlagen. Het geïnvesteerde vermogen is weliswaar voor de gemeente met ruim 1,6 miljoen euro toegenomen maar het acute risico van een faillissement is toen afgewend door het raadsbesluit. Daarbij is het toezicht van de gemeente geïntensiveerd. Na 2014 is een nieuwe betalingsachterstand ontstaan. Per 31-12-2018 bedroeg deze achterstand € 814.365. Op 22 mei 2019 heeft de gemeenteraad besloten om de totaalrekening aan de beheerstichting met maximaal € 35.000 per jaar te verlagen. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten als overtollige ruimte wordt gevonden na herfinanciering van de leningen deze wordt ingezet voor het inlopen van de betalingsachterstand. In het op 22 mei 2019 gepresenteerde verbeterplan golfbaan is ook het groot onderhoud meegenomen. In eerdere jaarrekeningen was dit nog als risico benoemd. Het belangrijkste risico ligt nu in de stabilisatie van de ledenaantallen. Afgelopen drie jaar is beheerstichting gegroeid in ledenaantallen. Mochten deze aantallen weer dalen dan heeft dat directe gevolgen voor de inkomsten uit speelrechten en indirect op de andere inkomsten zoals horeca en ballenautomaat. Voor de huidige betalingsachterstand is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2018 van € 200.000. Bij bepaling van deze voorziening is een aantal zaken meegewogen. Allereerst de negatieve resultaten van de afgelopen jaren en het feit dat daardoor de betalingsachterstand is opgelopen. Dit geeft een indicatie van het risico wat wordt gelopen. De gemeenteraad heeft besloten de totaalrekening te verlagen met € 35.000. Daarnaast heeft de gemeenteraad ook besloten eventuele financieringsvoordelen na opnieuw afsluiten van de leningen in oktober 2019 te benutten voor inlopen van de betalingsachterstand. Voor vervanging van de huidige lening van € 8.650.000 tegen 0,8% zijn twee nieuwe leningen afgesloten. De ene lening heeft een looptijd van 5 jaar tegen een negatieve rente van -/- 0,185%. Daarnaast een annuïtaire lening van 25 jaar met een rentevaste periode van 10 jaar tegen 0,225% voor de hypotheek. Het totale financieringsvoordeel hier is € 75.000. Daarvan wordt € 35.000 ingezet ter dekking verlaging erfpacht en € 40.000 per jaar voor het inlopen van de betalingsachterstand. Beiden conform het	

	raadsbesluit van 22 mei 2019.						
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	0	0	0	0	0	0	0

↑11. Dimpact

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon						
Partners	Twenterand, Nissewaard, Coevorden, Rotterdam, Gemert-Bakel, Deventer, Roermond, Groningen, Borger-Odoorn, Enschede, Laarbeek, Emmen, Zwolle, Landerd, Kampen, Olst-Wijhe, Hellevoetsluis, Landsmeer, Westvoorne, Brielle, Oost Gelre, Eemnes, Laren, Blaricum, Oldenzaal, Waterland, Velsen, Oldambt, Raalte, Assen.						
Openbaar belang	Het leveren van een volledige oplossing voor gemeentelijke digitale dienstverlening aan haar leden.						
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente is lid en daardoor verantwoordelijk voor beslissingen van Dimpact. Iedere gemeente heeft een gelijke stem in de samenwerking.						
Programma	1: Algemene zaken						
Website	⇒ http://www.dimpact.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Jaarverslag 2018 en Bedrijfsplan 2020)			31-12-2018 (Bron: Jaarverslag 2019 en Bedrijfsplan 2020)			
- Eigen Vermogen	€ 1.701.833 (Bedrijfsplan 2020)			€ 1.719.658 (Bedrijfsplan 2020)			
- Vreemd Vermogen	€ 1.415.580 (Jaarverslag 2018)			€ 2.247.266 (Jaarverslag 2018)			
- Resultaat 2020	€ 40.131 (Bedrijfsplan 2020) (Resultaat 2018 € 574.000, jaarverslag 2018)						
Bijdrage 2020	De gemeente betaalt in 2020 aan lidmaatschapskosten € 6.000.						
	Daarnaast is de gemeente aan Dimpact een bijdrage verschuldigd per inwoner van de gemeente per jaar voor het gebruik van het product.						
Risico's	Deelnemende leden zijn niet juridisch aansprakelijk. Dimpact ontvangt bij deelname het alleenrecht voor instandhouding en doorontwikkeling van de digitale dienstverlening.						
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	6	6	6	6	6	6	6

↑12. BIZOB (Stichting Bureau Inkoop Zuidoost Brabant)

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon						
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Nuenen, Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son & Breugel, Veldhoven en Waalre.						
Openbaar belang	Het begeleiden en ondersteunen van gemeentelijke inkoop- en aanbestedingstrajecten, al dan niet in gezamenlijkheid met andere gemeenten.						
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente heeft twee zetels in het bestuur van de stichting BIZOB, statutair gevestigd in Deurne. De bestuurlijke betrokkenheid zal gedurende het begrotingsjaar niet wijzigen.						
Programma	1: Algemene zaken						
Website	⇒ http://www.bizob.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Jaarrekening 2018)			31-12-2018 (Bron: Jaarrekening 2018)			
- Eigen Vermogen	€ 666.145			€ 786.116			
- Vreemd Vermogen	€ 575.176			€ 633.621			

- Resultaat boekjaar 2020	€ 0 Nog niet bekend (resultaat boekjaar 2018: €382.095)						
Bijdrage 2020	De gemeente draagt in 2020 €127.050 bij.						
Risico's	Afkoopsom bij uittreding. Door bezuinigingen bij deelnemende gemeenten kunnen minder diensten worden afgenomen. Bij een vaste bezetting worden de uurtarieven dan duurder. Uit de risicoanalyse zoals die is opgenomen in de jaarrekening 2018 onderkent BIZOB daarnaast de volgende risico's: - Capaciteitsprobleem door langdurige ziekte; - Capaciteitsprobleem door arbeidsconflict; - Ouderschaps- en zwangerschapsverlof; - Capaciteitsproblemen door schaarste op arbeidsmarkt; - Aansprakelijkheid wegens datalek. De risico's blijven beperkt, omdat het een uitvoeringsorganisatie betreft.						
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	116	157	122	127	127	127	127

↑13. Innovatiehuis De Peel

Vorm	Participatie in publiekrechtelijk rechtspersoon						
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Someren, Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging en Waterschap Aa en Maas.						
Openbaar belang	Het leveren van een proactieve, herkenbare en onderscheidende bijdrage aan de economische en ruimtelijke ontwikkeling van Brainport in de metropoolregio Eindhoven.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Het ‘dagelijks bestuur’ van het Innovatiehuis De Peel wordt gevormd door een stuurgroep waarin alle ‘founding partners’ van het Innovatiehuis zitting hebben. Alle gemeenten vaardigen één wethouder/burgemeester af. Het georganiseerd bedrijfsleven vaardigt twee bestuurders af en het Waterschap één bestuurder. Gedurende het begrotingsjaar zal de bestuurlijke betrokkenheid niet wijzigen.						
Programma	4: Economie & Sport						
Website	www.innovatiehuisdepeel.nl						
Prognose Financiën	01-01-2019 Niet van toepassing			31-12-2019 Niet van toepassing			
- Eigen Vermogen	Niet van toepassing.						
- Vreemd Vermogen	Niet van toepassing.						
- Resultaat boekjaar 2020	Niet van toepassing.						
Bijdrage 2020	De gemeente betaalt in 2020 een bijdrage van € 71.500.						
Risico's	De risico's blijven beperkt tot de inleg van financiële middelen.						
Financiële bijdrage (x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	10	30	72	72	72	72	72

↑14. Brabant Water NV							
Vorm	Deelname in aandelenkapitaal						
Openbaar belang	De missie van Brabant Water is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit en het leveren van water op maat en water gerelateerde producten en diensten in de gevonden en vrije markt.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering. Gedurende het begrotingsjaar zal de bestuurlijke betrokkenheid niet wijzigen.						
Programma	5: Financiën en Volkshuisvesting						
Website	⇒ https://www.brabantwater.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2018 (Bron: Jaarverslag 2018)			31-12-2018 (Bron: Jaarverslag 2018)			
- Eigen Vermogen	€ 609.107			€ 635.876			
- Vreemd Vermogen	€ 438.726			€ 456.765			
- Resultaat 2020	€ 0 Nog niet bekend (resultaat boekjaar 2018: € 26.768.000)						
Bijdrage 2020	De gemeente neemt voor € 2.450 deel in het aandelenkapitaal.						
Risico's	Geen.						
Financiële bijdrage	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x€1.000)	0	0	0	0	0	0	0

↑15. BNG Bank (Bank Nederlandse Gemeenten)							
Vorm	Deelname in aandelenkapitaal						
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.						
Bestuurlijke betrokkenheid	Deelname aan, en stemrecht in, de algemene aandeelhoudersvergadering.						
Programma	5: Financiën en Volkshuisvesting						
Website	⇒ https://www.bngbank.nl/						
Prognose Financiën	01-01-2020 (Bron: Halfjaarbericht 2019)			30-06-2020 (Bron: Halfjaarbericht 2018)			
Eigen Vermogen	€ 4.991.000.000			€ 4.843.000.000			
Vreemd Vermogen	€ 153.738.000.000			€ 132.518.000.000			
Resultaat 2020	Nog niet bekend						
Bijdrage 2020	De gemeente neemt voor nominaal € 113.685 deel in het aandelenkapitaal (45.474 aandelen).						
	De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. Op basis van de resultaten in de afgelopen jaren is het verwachte dividend voor 2020 en verder in deze begroting met € 10.000 verhoogd naar € 68.000.						
Risico's	In het jaarverslag 2018 (meest recente document) beschrijft de BNG een aantal bedreigingen: • Alternatieve financieringsmogelijkheden voor klanten bij nieuwe instituties op de markt; • Afname prijsvoordeel door huidige kapitaalmarkt omstandigheden in combinatie met schaalgrootte concurrenten; • Beperking klantenkring door terugtrekkende overheid als garantie-verstrekker in combinatie met statutaire beperkingen. Als de risico's zich voordoen dan zal het dividend lager uitvallen dat betreffende jaar.						
Inkomsten (dividend)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
(x€1.000)	75	115	130	68	68	68	68

Bijlage 6: Specificatie grondbeleid

Indien in de kolom geïnvesteerd vermogen een minteken voor het bedrag staat betekent dit dat er op dat moment meer opbrengsten zijn gerealiseerd dan uitgaven gedaan.

Het minteken bij de kolommen contante waarde en eindwaarde betekent dat er een verlies wordt verwacht op deze exploitatie.

Voor alle negatieve exploitaties is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2018. Met de verwachte winsten uit de positieve exploitaties is niets gedaan in deze begroting 2020. Op het moment dat winst dient te worden genomen op deze exploitaties is dat een incidenteel voordeel in de betreffende jaarrekening.

↑Complex (x€1.000)	Jaar	Geïnvesteerd vermogen per 1-1-2019	Prognose	
			Contante waarde	Eindwaarde
Positieve exploitaties				
Gemert: Smartpark Gemert	2025	3.935	2.640	3.033
Bakel: Neerakker (Bakel - Zuid)	2026	520	2.764	2.067
De Mortel: Westrand De Mortel	2023	1.820	300	331
Gemert: Fitland	2019	-507	323	329
Gemert: Doonheide-Molenbroekse Loop	2019	-605	222	226
Gemert: Attendorenstraat	2020	-616	188	196
Bakel: Bedrijventerrein Bakel	2020	-105	114	118
Elsendorp: Elsendorp Noord	2024	760	70	79
Milheeze: Bedrijventerrein Milheeze	2019	-221	75	76
Gemert: Bedrijvenpark Wolfsveld	2021	690	69	74
Milheeze: Noord	2020	190	30	31
De Rips: Korhoenstraat / Paterslaan	2019	34	6	6
Milheeze: Zuidrand Milheeze	2020	283	4	4
Totaal positieve exploitaties		6.179	5.805	6.571
Negatieve exploitaties				
De Mortel: De Vrije Erven	2022	5.656	-4.003	-4.333
Elsendorp: Keizersberg	2021	4.996	-3.175	-3.369
Handel: O.L. Vrouwestraat/Pelgrimsweg	2020	2.969	-2.785	-2.955
Gemert: Klooster Nazareth	2020	3.864	-2.705	-2.814
De Mortel: Centrumontwikkeling	2021	1.012	-480	-510
Gemert: Kruiseind	2020	309	-267	-277
Bakel: Soersel	2019	-99	-225	-229
Handel: De Fuik	2020	1.411	-81	-83
Totaal negatieve exploitaties		20.118	-13.720	-14.572

Bijlage 7: Incidentele baten en lasten

↑De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is (gemeentewet artikel 189). Om de gemeenteraad en de provincie in staat te stellen dit te beoordelen is het voorgeschreven dat de begroting een inzichtelijke presentatie van het structureel begrotingssaldo bevat. In deze bijlage staat een specificatie van de incidentele baten en lasten en het daaruit volgende saldo.

Een gemeentelijke begroting bevat zowel incidentele als structurele baten en lasten. De structurele baten en lasten zijn de regel. Ze omvatten het overgrote deel van de begroting. De incidentele baten en lasten vormen de uitzondering op die algemene regel.

Voorbeelden van structurele en incidentele baten/lasten

Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering en de inkomsten uit de OZB. Voorbeelden van structurele lasten zijn personeelslasten van de vaste formatie en de reguliere onderhoudskosten van de kapitaalgoederen. De structurele baten en lasten kunnen wel per jaar in omvang variëren.

Incidentele baten en lasten zijn de baten en lasten die zich in het algemeen gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden zijn tijdelijke kosten voor huisvesting van een school of eenmalige subsidies die worden ontvangen.

Scheidslijn incidentele en structurele baten en lasten

Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd in de begroting staan. Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Deze posten zijn tijdelijk en hebben een eindig doel. Drie of vier jaar opnemen van een raming is daarbij geen harde scheidslijn meer bij het bepalen of een begrotingspost structureel of incidenteel is. Hoe verder de einddatum ligt na (het hulpmiddel van) drie jaar, hoe minder aannemelijk gemaakt kan worden dat er sprake is van een reële einddatum. Waar de grens precies ligt is niet vastgelegd. Het BBV laat hiervoor ruimte aan de gemeente zelf.

Belang van het structurele saldo voor provincie en gemeente

De wetgever schrijft dit overzicht voor om zo een inzicht te geven of de begroting structureel in evenwicht is. Wordt de begroting in alle jaren namelijk sluitend gemaakt met (per saldo) incidentele voordelen dan vormt dat een belangrijk risico voor de langere termijn. De inzet van incidentele voordelen is namelijk niet onuitputtelijk.

Structurele saldo begroting 2020-2023

Het structurele saldo is als volgt opgebouwd.

Begrotingsjaar (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo begroting 2020 (structureel en incidenteel)	417V	408V	527V	796V
Incidentele lasten	443V	77V	25V	0V
Incidentele baten	1.786N	907N	382N	252N
Structurele saldo begroting 2020	926N	422N	170V	544V

De begroting is structureel sluitend in 2022 en 2023. Dit betekent dat de gemeente ook op langere termijn een sluitende begroting kan presenteren zonder dat daar de inzet van incidentele middelen voor nodig is.

Op de volgende pagina staat de verdere onderbouwing hiervan.

Onderbouwing incidentele baten en lasten

↑Omschrijving (x€ 1.000)	2020	2021	2022	2023	Bron	Toelichting
Extra werkzaamheden belastingen	60	0	0	0	Begroting 2019	Nieuw beleid
Plattelandsontwikkeling	25	25	0	0	Begroting 2019	Nieuw beleid
Aanpassingen legionella	100	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Beleid vastgoed sport	50	25	25	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Innovatiehuis	40	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Duurzaamheid RES	35	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Actualiseren monumentenlijst	29	27	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Oppervlakteberekeningen BSOB	25	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Integraal huisvestingsplan onderwijs	25	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Uitvoeringsplan RIE	20	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Gemeentelijk verkeersveiligheidsplan	20	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
De Pandelaar eerste inrichting	14	0	0	0	Kadernota 2020	Nieuw beleid
Totaal incidentele lasten	443	77	25	0		
Onttrekking reserve BIO	50	0	0	0	Begroting 2019	Inzet reserve
Onttrekking voorziening Uganda	10	0	0	0	Begroting 2019	Inzet voorziening
Verkoop panden	450	110	0	0	Kadernota 2020	Boekwinst
Vrijval voorziening na verkoop panden	60	0	0	0	Kadernota 2020	Inzet voorziening
Inzet weerstandsvermogen bij Senzer	552	338	0	0	Senzer OP 2020	Reserve derde
Onderuitputting kapitaallasten	608	403	326	196	Vast item	Gezien aard
Verkoop gronden	56	56	56	56	Vast item	Gezien aard
Incidentele baten	1.786	907	382	252		
Saldo incidentele lasten en baten	1.343	830	357	252		

Hieronder een verdere toelichting op de minder vanzelfsprekende posten.

Inzet weerstandsvermogen bij Senzer

De gemeenten in de regio zijn geconfronteerd met een aanzienlijk daling van de BUIG middelen. Dit heeft een tekort veroorzaakt in de begroting 2020 van Senzer. Om dit tekort te dempen heeft Senzer besloten het weerstandsvermogen bij Senzer volledig in te zetten voor 2020 en 2021. Had Senzer dit niet gedaan dan was de inwonersbijdrage fors omhoog gegaan voor die jaren. De inzet van het weerstandsvermogen door Senzer in hun begroting is hier daarom als incidentele baten opgenomen.

Onderuitputting kapitaallasten

Conform de financiële verordening Gemeert-Bakel starten de volledige kapitaallasten van een investering pas in het jaar na afronden van deze investering. Dit is een toegestane werkwijze. De provincie heeft in haar algemene toezichtbrief wel aangegeven dat formeel de afschrijvingslast in het jaar van investering dan als een incidenteel voordeel (= baten) dient te worden gezien

Verkoop gronden

Op het moment een post langer dan drie jaar in de begroting staat is dit in principe een structurele last of baat. In de BBV-notitie incidentele baten en lasten staat daar de volgende nuancering over opgenomen: “De scheidslijn tussen drie jaar of langer is zoals gezegd een hulpmiddel bij het bepalen of er sprake is van incidenteel of structureel; de soort of de eigenschap van een begrotingspost van het taakveld gaat altijd boven dit hulpmiddel. Zo blijft een incidentele baat of last, die vier jaar of langer geraamd wordt, gezien de soort of de eigenschap van een begrotingspost altijd incidenteel en wordt dus niet opeens structureel door deze langer dan drie jaar te ramen.”

Al vanaf 2008 staat er jaarlijks een opbrengst geraamd van € 56.000 als opbrengst verkoop gronden. Deze opbrengst is ook ieder jaar sindsdien (ruimschoots) gerealiseerd. Door de aard van de opbrengst merken wij deze echter als incidenteel aan.

Invoering omgevingswet (niet opgenomen als incidentele last)

In bovenstaand overzicht is de invoering van de omgevingswet niet opgenomen als incidentele last. Zou dit wel gebeuren beïnvloed dat het structurele saldo (aanzienlijk) positief. Voor 2020 zijn de kosten voor de invoering geraamd op € 233.500 fluctuerend naar € 222.000 in 2023. De kosten lopen dermate lang door (tot 2028) dat we dit zien als een structurele last. In latere begrotingen als de einddatum meer in zicht raakt kan het eventueel wel worden gezien als incidentele last.

Bijlage 8: Specificatie EMU-saldo

↑ In de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) zijn afspraken gemaakt over het toegestane jaarlijkse tekort bij gemeenten, provincies en waterschappen. Hieronder het schema.

	↑Berekening EMU-Saldo (x€1.000)	2019	2020
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	756	1.727
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	5.684	2.897
3	Mutatie voorzieningen	3.403	3.541
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-11.825	-9.430
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	565	506
		9.735	11.351

Bijlage 9: Specificatie verschillen

Algemene zaken

	↑ Hogere doorbelasting ambtelijke uren
Bedrag	€ 166.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten bijgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	Hogere salariskosten en herverdeling binnen de programma's van de interne uren en overige algemene kosten.

	↑ Stijging bijdrage VRBZO
Bedrag	€ 52.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRBZO is ten opzichte van 2019 met € 52.000 gestegen. Dit betreft niet enkel de indexatie voor 2020. Er is ook een inhaalslag nodig geweest voor onvoldoende gecompenseerde loonindexatie afgelopen jaar. Zie ook Kadernota 2020.

	↑ Diverse kleinere verschillen
Bedrag	€ 18.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	Dit betreft een aantal kleinere verschillen.

	↑ Uitvoeringskosten integrale veiligheid
Bedrag	€ 5.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020. Extra uitvoerende kosten voor aanpak ondermijning, sluitingen van drugspanden, handhaving van de openbare orde en veiligheid, zoals bijv. het wegslepen van voertuigen.

	↑MRE incidentele ontvangst 2019
Bedrag	€ 12.000
I/S	Bedrag is incidenteel als lasten afgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	In 2019 is een incidenteel bedrag van MRE terugontvangen. Dit is in 2020 niet het geval. Dat geeft dan een verschil tussen 2019 en 2020.

	↑Lagere bijdrage rekenkamercommissie
Bedrag	€ 15.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	De gemeente Gemert-Bakel voert samen een rekenkamercommissie met de gemeente Laarbeek. In deze begroting is het voorstel uit Laarbeek gevolgd om de kosten voor de rekenkamercommissie te verlagen van € 1 per inwoner naar € 0,50 per inwoner.

	↑Verkiezingen
Bedrag	€ 56.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last afgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	Er zijn in 2020 geen verkiezingen. Dit is een incidenteel verschil ten opzichte van 2019.

	↑ Diverse kleinere verschillen
Bedrag	€ 27.000
I/S	Bedrag is structureel en als baten bijgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	Diverse kleinere verschillen op het programma. Met name als gevolg van stijging leges naar aanleiding van stijging cao lonen.

	↑ Lagere onttrekking reserves
Bedrag	€ 150.000
I/S	Bedrag is structureel als baat afgeraamd
Programma	Algemene zaken
Toelichting	Dit betreft een lagere onttrekking aan de reserve automatisering voor afdekking van kapitaallasten. De kapitaallasten maken geen onderdeel uit van dit programma maar van het onderdeel overhead wat apart gepresenteerd dient te worden. Per saldo neutraal.

Sociaal Domein & Volkshuisvesting

	↑ Reëel ramen Sociaal Domein
Bedrag	€ 675.000
I/S	Structureel
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	De budgetten zijn reëel geraamd op basis van de jaarcijfers 2018 GR Peelgemeenten en de afgegeven prognose 2019 in de 2^e kwartaalrapportage 2019. Daarnaast heeft verhoging van budget plaatsgevonden als gevolg van inflatie en overige beschikbare informatie. In bijlage 10 zijn de daarbij gehanteerde uitgangspunten uitgebreid toegelicht. Het genoemde verschil is ten opzichte van 2019.

	↑ GGD inwonersbijdrage
Bedrag	€ 39.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Zie ook Kadernota 2020. De raming is verhoogd op basis van de begroting GGD 2020-2023 de inwonersbijdrage is hierop aangepast.

	↑ Statushouders verhogen taalniveau
Bedrag	€ 35.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last bijgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Met de meicirculaire 2019 zijn middelen beschikbaar gekomen voor verhoging taalniveau statushouders jaar 2020. Het budget is daarmee opgehoogd.

	↑Armoede- en schuldenbeleid
Bedrag	€ 35.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd 2020: € 24.258 2021 en verder: € 79.758 Dit is naast een verschil van € 11.000 tussen 2020 en 2019 vanwege hogere inkomsten Rijk die 1 op 1 zijn doorgezet naar het budget voor armoede en schulden.
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Voor armoede- en schuldenbeleid is een bedrag van € 24.258 extra opgenomen in 2020 en een bedrag van € 79.758 voor 2021 en verder. In het door de gemeenteraad in december 2018 vastgesteld beleidskader Sociaal Domein is een nieuw armoede- en schuldenbeleid aangekondigd, niet omdat het geldende beleid enkel betrekking had op de periode 2015 tot en met 2018, maar ook omdat het beleid op een aantal onderdelen aan herziening toe was. Armoedebeleid is lokaal beleid, dat dicht bij onze inwoners uitgevoerd dient te worden. Daarnaast vindt een nieuw armoedebeleid ook zijn legitimatie in het coalitieprogramma 2018-2022. In het verlengde van het nieuwe armoedebeleid ligt er ook een nieuw beleidsplan schuldhulpverlening, zowel regionaal als lokaal. De ambities uit het coalitieakkoord zijn als volgt: • Intensivering en herijking van preventie activiteiten en vroegtijdige signalering van armoede en schulden; • Klijnsma gelden structureel in de begroting opnemen voor armoedebestrijding; • Bij armoedebestrijding de focus leggen op kinderen en signaleren van verborgen armoede. In het nieuwe armoedebeleid zijn deze ambities van het coalitieakkoord vertaald in 10 speerpunten: 1. Realiseren financiële dekking voor voortgang activiteiten Stichting Leergeld na 2020; 2. Realiseren financiële dekking Pas Vooruit; 3. Signaleren en aanpakken van verborgen Armoede (ouderen en agrariërs); 4. Extra inzet op laaggeletterden onder NT1-ers; 5. Invoeren gezins-en werktoeslag; 6. Invoeren en door ontwikkelen inkomensverklaring; 7. Harmoniseren en dereguleren beleidsregels bijzondere bijstand; 8. Monitoren aanpak en resultaten beleid armoede en schulden; 9. Communicatieplan armoede, schulden en laaggeletterdheid; 10. Training gesprekstechnieken WMO-consulenten/opvoedondersteuners en dorpsondersteuners. Het nieuwe schuldenbeleid is er op gericht schuldhulpverlening van een hoog niveau aan te bieden. Om dit te bereiken worden keuzes gemaakt in onderdelen die in de GR Peelgemeenten worden georganiseerd en onderdelen die we lokaal met de maatschappelijke partners willen uitvoeren. Deze staan uitgewerkt in het regionaal en lokaal beleidsplan schuldhulpverlening 2019-2022. De uitvoering van het regionaal beleidsplan wordt in gezamenlijkheid binnen de GR

	Peelgemeenten opgepakt. Elke gemeente binnen de GR Peelgemeenten geeft een eigen invulling aan de lokale toegang, uitvoering en casusregie. In het lokaal beleid schuldhulpverlening 2019-2022 is dat verder uitgewerkt. De afgelopen periode is door de gemeente Gemeert-Bakel al flink geïnvesteerd in het verbeteren van de toegang en de kwaliteit van financiële dienstverlening op lokaal niveau. De komende beleidsperiode wordt lokaal ingezet op voortzetting hiervan. Daarnaast wordt in het lokale beleid schuldhulpverlening ingezet op doorontwikkeling van 6 speerpunten: 1. Verder verbeteren sluitende keten schuldhulpverlening (lokaal-regionaal); 2. Ontwikkelen van een plan van aanpak vroegsignalering betalingsachterstanden; 3. Ontwikkelen van een plan van aanpak kwaliteit bewindvoering; 4. Zichtbaarheid vergroten van lokale toegang en aanbod aan financiële dienstverlening; 5. Verbeteren preventie (uitgewerkt in lokaal beleidsplan armoedebeleid 2019-2022); 6. Monitoring (Samen met de Peelgemeenten: zie regionaal beleidsplan schuldhulpverlening 2019-2022). Daar waar het meerwaarde biedt wordt in deze lokale doorontwikkeling de afstemming gezocht met de GR Peelgemeenten. De beleidsplannen worden uitgevoerd door het Sociaal Domein en de raad wordt via het uitvoeringsprogramma Sociaal Domein geïnformeerd over de voortgang. Daarnaast is op basis van het verkregen rijksbudget voor armoede en schulden het budget in 2020 € 11.000 hoger dan in 2019.
--	---

	↑ Invoering wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Bedrag	€ 34.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd.
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Per 1 januari 2020 wordt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) ingevoerd. De nieuwe wet biedt meer handvatten om meer ambulant en preventief hulp te bieden aan mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan. Met de meicirculaire 2019 zijn hiervoor de middelen beschikbaar gesteld. Het budget is daarmee opgehoogd.

	↑Wet Ontwikkelingskansen voor kwaliteit en educatie
Bedrag	€ 32.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Komt (deels) uit de Kadernota 2020. Het budget voor subsidie aan Stg. GOO is met € 15.000 structureel verhoogd. Voor NT2 zijn 2 docenten beschikbaar om kinderen met een taalachterstand (dus kinderen van statushouders of arbeidsmigranten) te begeleiden in de ontwikkeling van de Nederlandse taal. De verhoging is nodig in verband met CAO stijging. Daarnaast is het budget € 17.000 hoger dan in 2019 omdat meer rijks gelden beschikbaar zijn gesteld. Het budget is daarmee opgehoogd.

	↑ Bijdrage aan Senzer
Bedrag	€ 29.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Sociaal domein
Toelichting	De begroting is bijgesteld op basis van het ondernemingsplan 2020-2023. Aan Senzer wordt het ontvangen rijksbudget voor WSW-oud doorbetaald, een gedeelte van het participatiebudget en het volledige BUIG budget. Ten opzichte van. het jaar 2019 is de raming voor BUIG naar beneden bijgesteld met € 96.000 als gevolg van lager te ontvangen rijksbudget, zie ook onder baten. De doorbetaling aan Senzer voor WSW gelden is verhoogd in verband met meer ontvangsten vanuit het Rijk dit is een afwijking ten opzichte van 2019 van € 83.222. Voor DVO groen is de bijdrage vanuit Sociaal domein € 1.023 hoger dan in 2019. Voor participatie/re-integratie zijn de uitgaven bijgesteld op basis van het ondernemingsplan 2020 van Senzer. Dit heeft geleid tot een verhoging ten opzichte van het jaar 2019 van € 40.442. In totaal is de raming aangepast met afgerond een bedrag van € 29.000.

	↑ Lev groep
Bedrag	€ 27.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In 2020 is de totale subsidie € 36.516 hoger dan in 2019. Een geraamd bedrag van € 9.900 is komen te vervallen. Per saldo daarom een verhoging ten opzichte van 2019 met € 27.000.

	↑ Integraal onderwijshuisvestingsplan (ihp)
Bedrag	€ 25.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last bijgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020. Voor het opstellen van een Integraal onderwijshuisvestingsplan (ihp) is in 2020 een bedrag van € 25.000 incidenteel opgenomen. Daarmee komt er een meerjarig huisvestingsplan voor het onderwijs.

	↑ Preventie en vroegsignalering
Bedrag	€ 14.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last bijgeraamd in 2020 € 14.000 en 2021 € 9.000
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Voor project Storm is een meerjarig contract afgesloten. In 2019 is het budget voor preventie en vroegsignalering gezien deze contractuele verplichting ten onrechte volledig afgeraamd. Het project loopt tot en met het jaar 2021.

	↑ Lokale cliëntondersteuning
Bedrag	€ 11.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last bijgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	De raming is met € 3.750 verhoogd om verdere voorzetting/uitbouw en raadpleging van het burgerpanel mogelijk te maken. Daarnaast heeft incidenteel urenitbreiding van de dorpsondersteuner in Handel plaatsgevonden € 7.384.

	↑ Commanderie college
Bedrag	€ 9.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In 2019 was € 21.661 geraamd voor de synthese klas op het Commanderie college. In de begroting 2020 is hiervoor € 12.635 beschikbaar dit geeft een verlaging van € 9.026. Vanaf 2021 is hier geen budget meer voor opgenomen in verband met het aflopen van de subsidie termijn.

	↑ Peuterwerk
Bedrag	€ 16.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Met de septembercirculaire 2018 is door het Rijk minder geld beschikbaar gesteld ten behoeve van voorschoolse voorzieningen peuters. Doel van deze uitkering was om alle peuters de mogelijkheid te geven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Uit een monitor die in 2017 werd gehouden blijkt dat de groep peuters veel kleiner is die naar de voorziening ging dan daar waar de uitkering op gebaseerd was. Dit heeft geleid tot een verlaging van € 16.000 ten opzichte van het jaar 2019. De verlaging van de inkomsten Rijk zijn doorgezet naar een verlaging van het budget. Daarom een verschil.

	↑ Diverse kleinere verschillen
Bedrag	€ 18.000
I/S	Bedrag is zowel incidenteel als structureel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Dit betreft een verzameling van kleinere verschillen.

	↑ Verzameling van data
Bedrag	€ 23.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Het budget voor verzameling data is afgeraamd als gevolg van andere keuzes die gemaakt zijn.

	↑ Uitbreiding De Pandelaar
Bedrag	€ 39.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In 2019 is voor uitbreiding van De Pandelaar incidenteel een bedrag beschikbaar gesteld. Voor 2020 is dit een positieve afwijking van € 53.000. Voor 2020 wordt incidenteel een vergoeding voor kosten eerste inrichting € 14.000 gegeven in het kader van een aanvraag onderwijshuisvesting. Het is een wettelijke verplichting. Zie ook Kadernota 2020. Per saldo zijn de lasten in 2020 voor € 39.000 lager dan in 2019.

	↑ Groot onderhoud gebouwen
Bedrag	€ 44.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In verband met verdeling van budgetten voor groot onderhoud zijn er afwijkingen ten opzichte van 2019 dit betreft: - Woonwagenlocaties € 10.670; - Kunstlokaal den Dorpel € 13.813; - Maatschappelijke accommodaties overige € 19.148.

	↑ Leerlingenvervoer
Bedrag	€ 50.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd.
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In 2020 is het budget voor leerlingenvervoer ten opzichte van het oorspronkelijke budget met € 59.000 naar beneden bijgesteld. op basis van de werkelijke uitgaven in 2018 en 2019. In 2020 zal een nieuwe aanbesteding worden opgestart. Het verschil tussen jaar 2020 en 2019 bedraagt € 50.000.

	↑ Buurtsportcoaches
Bedrag	€ 52.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	De raming is lager dan in 2019. Er zijn nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt deze gelden tot 31 december 2022. Met de decembercirculaire 2018 zijn hiervoor gelden beschikbaar gesteld en geoordeeld. Het overschot in 2019 wordt ingezet voor 2020. In de Kadernota 2020 zijn de aanvullende middelen structureel ter beschikking gesteld.

	↑ Lagere doorbelasting ambtelijke uren
Bedrag	€ 69.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Aan dit programma zijn in 2020 voor € 69.000 minder uren doorbelast dan in 2019.

	↑ Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
Bedrag	€ 120.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd in dit programma en verschoven naar andere programma's.
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Er heeft een verschuiving plaatsgevonden binnen de begroting. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen is nu ondergebracht binnen programma 3 en 4. Zo worden ze direct verantwoord bij respectievelijk taakvelden riool en afval. Daar komen ze ten laste van de betreffende heffing. Per saldo geen wijziging voor de begroting.

	↑ Lagere rente en afschrijving
Bedrag	€ 386.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	De rentelasten en afschrijvingslasten dalen jaarlijks. Daarnaast zijn de rentebaten conform BBV centraal geraamd en op mindering gebracht op de rentelasten. De netto doorbelasting van de rente daalt daardoor. Dit programma kent door diverse gebouwen (bijvoorbeeld MFA's) een hoog geïnvesteerd vermogen.

	↑ Besparing op Sociaal Domein
Bedrag	€ 480.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In deze begroting wordt structureel een besparing op het Sociaal Domein ingeboekt. In de paragraaf financiële maatregelen is dit nader toegelicht.

	↑ Diverse kleinere verschillen baten
Bedrag	€ 3.000
I/S	Structureel en incidenteel als baten bijgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Dit betreft een verzameling van kleinere verschillen.

	↑ Leegstand woonwagencentaties
Bedrag	€ 15.000
I/S	Structureel als baten afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In 2020 is er bedrag opgenomen voor huurderiving voor leegstand. Dit op basis van de huidige bezetting. Dit bedrag daalt naar € 5.000 in 2022 omdat er vanuit gegaan wordt dat het een tijdelijke situatie betreft.

	↑ Reëel ramen Sociaal Domein eigen bijdrage Wmo
Bedrag	€ 29.050
I/S	Bedrag is structureel als baat afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	De ontvangst is reëel geraamd op basis van de ontvangsten in 2018 en verwachtingen 2019.

	↑ Renteopbrengsten centraal ramen
Bedrag	€ 32.000
I/S	Bedrag is structureel als baat afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Lagere rente opbrengsten voor dit programma (lening De Eendracht) om beter aan te sluiten op de BBV. De baten worden centraal geraamd en komen tot uiting in netto lagere rentelasten.

	↑ Vervallen bijdrage uit reserve onderwijs
Bedrag	€ 76.000
I/S	Bedrag is structureel als baat afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	In de begroting 2019 was er een incidentele vrijval uit de reserve onderwijs voor een bedrag van € 76.000 ten behoeve van het begrotingsaldo. Dat is in 2020 niet meer het geval vandaar dit verschil.

	↑ Diverse verschillen
Bedrag	€ 80.000
I/S	Bedrag is structureel als baat afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Ten opzichte van de ramingen uit 2019 zijn onderstaande bedragen in de begroting 2020 afgeraamd als gevolg van • Lagere storting/onttrekking uit voorzieningen € 97.937 afgeraamd; • Hogere doorbelasting overige goederen en diensten € 17.675 bijgeraamd.

	↑ BUIG
Bedrag	€ 96.000
I/S	Bedrag is structureel als baat afgeraamd
Programma	Sociaal Domein
Toelichting	Het bedrag is afgeraamd. De BUIG gelden zijn door het Rijk lager vastgesteld dan in 2019. Wij zetten deze middelen 1 op 1 door aan Senzer. De doorbetaling aan Senzer is dan ook lager.

Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer

	↑ Hogere afschrijving en rente
Bedrag	€ 393.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten bijgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Hogere rente en afschrijvingslasten als gevolg van vervanging, reconstructie en herinrichting van wegen (wegenbeheerplan).

	↑ Hogere doorbelasting uren
Bedrag	€ 389.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten bijgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Hogere salariskosten en herverdeling binnen de programma's van de interne uren en overige algemene kosten. Per saldo een verschil van € 389.000.

	↑ Invoering omgevingswet
Bedrag	€ 234.000
I/S	2020: € 233.500 2021: € 329.000 2022: € 331.000. 2023: € 222.000 Tot en met 2028 zullen er in meer of mindere mate kosten worden gemaakt voor invoering van de omgevingswet. .
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020 Het doel van de Omgevingswet is alles eenvoudiger en inzichtelijker te maken door één wet voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet zal naar verwachting 1 januari 2021 in werking treden. De Omgevingswet brengt veel veranderingen met zich mee. En daar zal de gemeente op voorbereid moeten zijn. De (ruimtelijke) instrumenten om regels te stellen voor de fysieke leefomgeving veranderen en ook de afwegingsruimte/beslissingsvrijheid van de gemeente vergroot. Alle gemeentelijke verordeningen, beleidsregels, bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen worden één omgevingsplan. Om het beleid voor het nieuwe omgevingsplan te kunnen maken wordt vereist dat een omgevingsvisie wordt opgesteld door de gemeente. Daarnaast krijgt de gemeente ook meer afwegingsruimte door onder andere de zogeheten nieuwe "bruidsschat". Het is nog steeds aan de gemeente om te bepalen in welke 'mate' zij de Omgevingswet wil implementeren. Wat is de ambitie van de gemeente? Deze ambitie bepaalt mede de hoeveelheid werk en kosten die dit met zich meebrengt. Maar ongeacht de ambitie van de gemeente zijn er ook vele taken die de gemeente verplicht zal moeten uitvoeren om op 1 januari 2021 klaar te zijn voor de Omgevingswet.

Het jaar 2019 staat voornamelijk in het teken van kennisvergaring, kennisdeling en het vastleggen van de gemeentelijke ambitie voor de Omgevingswet. Ondertussen zullen de voorbereidingen ook alvast plaatsvinden. In de kostenraming is voor de komende jaren opgenomen welke kosten naar verwachting gemaakt worden voor alle voorbereidingen en het opstellen van de vereiste instrumenten.

Het volgende moet zonder meer gebeuren.

Omgevingsvisie

De gemeentelijke structuurvisie zal herzien moeten worden. Ook al is het niet verplicht om per 2021 al een omgevingsvisie te hebben, is het wel aan te raden om nu al na te denken over deze omgevingsvisie. Die vormt namelijk het uitgangspunt voor wijzigingen in het omgevingsplan. Stel dat na 2021 voor grote ruimtelijke ontwikkelingen het omgevingsplan moet worden aangepast, en er is geen bestaand ruimtelijk beleid dat voorziet in die ontwikkeling, dan kan de onderbouwing van die wijziging van het omgevingsplan wel eens lastig worden. Het feit dat rekening is gehouden met overgangsrecht met betrekking tot het opstellen van een omgevingsvisie en omgevingsplan (Invoeringswet) betekent niet dat alles doorloopt. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) wordt bijvoorbeeld ingetrokken per 2021. Een reden waarom het wenselijk is nu al na te denken over de omgevingsvisie is het vervallen van het planmatig karakter van het bestemmingsplan.

Bestemmingsplannen hebben in het huidige recht een looptijd van 10 jaar. Eigenlijk vormt het bestemmingsplan bij vaststelling een visie voor 10 jaar met daaraan gekoppeld de wijze waarop de gemeente dat eindbeeld wil bereiken. Dit laatste gebeurt door het geven van bestemmingen en het stellen van regels. Het omgevingsplan kent straks geen beperkte looptijd. In het omgevingsplan worden alleen de regels vastgelegd. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet is het niet meer mogelijk om het 'visiedeel' op te nemen in het instrument waarin de regels worden vastgelegd (het omgevingsplan). Dan ontstaat het risico op een situatie dat een initiatief wordt aangedragen dat niet past in het geldende beleid van de gemeente. Dus niet in het van rechtswege overgegangene bestemmingsplan en niet in het beeld van de structuurvisie Wro. Om die situatie te voorkomen is het wenselijk dat de raad zo snel mogelijk na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een omgevingsvisie vaststelt (uiterlijk 2024).

Voor het opstellen van deze omgevingsvisie zal kennis en kunde ingeschakeld moeten worden. Een adviesbureau zal de gemeente hierin moeten begeleiden. Ook zal hier op ambtelijk niveau aan gewerkt moeten worden. Daarnaast is het advies om te werken aan pilots en/of met gebiedsvisies. Gezien de belangrijke status van de omgevingsvisie en het bijbehorende totstandkomingsproces (inclusief participatie) moet hier in 2020 mee gestart worden.

Omgevingsplan

Na het beleid te hebben uitgewerkt is het eveneens van belang een omgevingsplan voor te bereiden. Op grond van de Invoeringswet worden alle bestemmingsplannen automatisch omgevingsplannen. Maar dan zijn we er nog niet. In verscheidene verordeningen (denk aan de APV, bomenverordening, erfgoedverordening) en beleidsregels staan vele regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Het is van belang dat deze regels ook zo snel mogelijk ontsloten worden via het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en bij voorkeur herijkt worden en dan in een omgevingsplan verwerkt worden. Ook de bestemmingsplannen voor het stedelijk gebied zijn niet meer actueel. Het inventariseren, herijken en digitaal, objectgericht

ontsluiten van alle regels rondom de fysieke leefomgeving vraagt veel voorbereiding. Uiterlijk 2028 dient het nieuwe omgevingsplan geheel gereed te zijn. Dat lijkt nog lang te duren, maar een goede voorbereiding vraagt veel tijd en het is dus een (dringend) advies om in 2020 al serieus aan de slag te gaan met de inventarisatie en herijking van de aanwezige regels.

Dienstverlening/bedrijfsprocessen/informatiearchitectuur

Ook het voorbereiden van de wijziging van (interne) werkprocessen is een erg belangrijk aspect van voorbereiding op de Omgevingswet. De processen rondom vergunningaanvragen gaan veranderen, inclusief de samenwerking tussen afdelingen onderling. Er wordt gevraagd om nog meer integraal en zaakgericht te werken dan nu al gebeurt. Dit dient vooraf goed voorbereid te worden. De Omgevingswet bepaalt namelijk welke procedure moet worden gebruikt voor de instrumenten van de Omgevingswet. Voor omgevingsvergunningen is dit in heel veel gevallen de reguliere procedure. De reguliere beslistermijn is straks acht weken. De gemeentelijke werkprocessen zullen daar vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet op ingericht moeten zijn. De gevallen waarin voor de omgevingsvergunning de uitgebreide procedure moet worden gevolgd, worden aangewezen in het Omgevingsbesluit. Praktisch gezien zullen er vooral verschuivingen van uitgebreid naar regulier zijn bij een omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten en voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Een andere belangrijke wijziging is dat gemeenten niet meer zelf de uitgebreide procedure van toepassing kunnen verklaren op vergunningen die verplicht zijn op grond van gemeentelijke regels. Die vergunningen hebben allemaal betrekking op een omgevingsplanactiviteit. Die activiteit wordt in het Omgevingsbesluit niet aangewezen voor de uitgebreide procedure. Alleen in bijzondere gevallen geldt nog de uitgebreide procedure.

Onder de huidige wetgeving wordt de omgevingsvergunning automatisch verleend als de beslistermijn voorbij is. Onder de Omgevingswet wordt dit afgeschaft, maar het heeft nog steeds enkele gevolgen indien de beslistermijn is verstreken en er nog geen besluit is genomen. Eén daarvan is dat het bevoegd gezag dan een dwangsom moet betalen aan de aanvrager (paragraaf 4.1.3.2 Awb).

Daarnaast is de gemeente verplicht per 1 januari 2021 alle vereiste informatie en data te kunnen ontsluiten via het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). Gemeenten moeten in ieder geval in staat zijn om vergunningaanvragen en meldingen die via het DSO worden ingediend te ontvangen in hun eigen zaaksystemen. Daarnaast geldt dat instrumenten (omgevingsvisie, omgevingsplan, programma) die de gemeente vaststelt aan standaarden zullen moeten voldoen. De gemeente zal dus moeten beschikken over software waarmee de instrumenten conform de standaarden worden opgesteld. Alleen dan kunnen de instrumenten worden ontsloten via het DSO.

Dit vraagt veranderingen en aanpassingen in de aanwezige informatiearchitectuur en applicaties. Applicaties dienen eventueel aangepast, aangevuld of zelfs vervangen te worden. Ook dit zal weer veranderende werkprocessen met zich meebrengen. Dit dient vóór 1 januari 2021 op orde te zijn.

Ook is het van belang dat deze verandering van werken en processen goed gecommuniceerd wordt. Zowel intern als extern. Communicatie naar de burger is van belang. De producten- en dienstencatalogus en de website dienen aangepast te zijn.

	↑ Riolering
Bedrag	€ 78.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Hogere lasten riolering, hier staan ook hogere baten tegenover. Riolering is een gesloten financiering.

	↑ Areaaltoename en stijging kosten (via Senzer)
Bedrag	€ 61.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020 Senzer onderhoud o.a. het groen in de bebouwde kom sinds juli 2006. Hiervoor is een detacherings- en dienstverleningsovereenkomst (DDVO) met Senzer gesloten. Sindsdien is het te onderhouden areaal flink toegenomen. Bij een areaaluitbreiding waarbij de kwaliteit overeind dient te blijven is een evenredige toename van financiële middelen een logisch gevolg.

	↑ Actualiseren monumentenlijst
Bedrag	€ 29.000
I/S	2020: € 29.000 2021: € 27.000
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020 De gemeentelijke Monumentenlijst is niet op orde. Van circa 41 gemeentelijke monumenten op de lijst ontbreekt het aanwijzingsbesluit en de redengevende omschrijving. Dit komt omdat in het verleden de aanwijzingsbesluiten zijn kwijtgeraakt of niet goed zijn gearhiveerd. Zonder deze documenten kunnen de monumenten niet ingeschreven worden in het WKPB register (Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Bescherming). De juiste plaatsing op de Monumentenlijst en op de WKPB lijst maakt dat de panden juridisch beschermd zijn en dat voor aanpassingen een vergunning noodzakelijk is conform de Monumentenverordening en het bestemmingsplan. Dit betekent dat 41 gemeentelijke monumenten niet voldoende beschermd zijn. Immers: indien de monumenten niet op de WKPB lijst staan en geen aanwijzingsbesluit hebben, kunnen initiatiefnemers juridisch gezien zonder vergunning wijzigingen aanbrengen aan het monument of het monument zelfs slopen, omdat de panden niet officieel op de lijst mogen en kunnen staan. De monumentenlijst is weer compleet en de monumenten die nu niet juridisch beschermd zijn, zijn weer beschermd. Tevens voldoet de gemeente aan haar wettelijke zorgplicht uit de Erfgoedwet 2016, waarin staat dat de gemeente een lijst dient vast te stellen en bij te houden van beschermde cultuuroederen in de gemeente. Tevens voldoet de gemeente hiermee aan haar wettelijke taak om de

	WKPB lijst op orde te hebben. Indien de gemeentelijke monumentenlijst niet op orde is - voldoet de gemeente niet aan de wettelijke plicht om de lijst met gemeentelijke cultuurgoederen en de lijst WKPB op orde te hebben. - Is het mogelijk dat initiatiefnemers opzettelijk en zonder vergunning schade toebrengen aan gemeentelijke monumenten of ze zelfs slopen, omdat het juridische monumentenkader voor deze panden niet rechtsgeldig is. - Kan er niet officieel gehandhaafd worden indien schade toegebracht wordt aan de betreffende panden. - Staat de gemeente zwak in een rechtzaak met betrekking tot de monumentenstatus van een pand
--	---

	↑ Bomenbeheer
Bedrag	€ 20.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd.
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	De kosten in 2019 incidenteel € 20.000 lager.

	↑ Gelijkmatige storting in voorziening wegen
Bedrag	€ 20.000
I/S	2020: € 20.000 nadeel 2021: € 8.000 nadeel 2022: € 5.000 voordeel 2023: € 5.000 voordeel
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020. In reactie op de begroting 2019 heeft de provincie een opmerking gemaakt dat de storting in de voorziening wegen niet mocht oplopen jaarlijks maar dat er één gelijkmatig bedrag moet worden gestort. Dit is een technische opmerking en wordt verwerkt in deze kadernota 2020

	↑ Areaaltoename straatreinigen
Bedrag	€ 10.000
I/S	Als structurele lasten bijgeraamd.
Programma	Ruimtelijke ordening & Openbaar beheer
Toelichting	Dit komt uit de Kadernota 2020. Er zijn afgelopen jaren geen aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld voor de areaaluitbreiding bij de straatreiniging. Dit werk bestaat uit de onkruidbestrijding op elementverhardingen en het machinaal vegen van goten en fietspaden. Er is inmiddels een flink aantal wegen en goten toegevoegd aan het te onderhouden areaal.

	↑ Renovatie openbaar groen
Bedrag	€ 10.000
I/S	Structureel lasten bijgeraamd.
Programma	Ruimtelijke ordening & Openbaar beheer
Toelichting	Het budget 'Renovatie groen' wordt ingezet voor het renoveren van openbaar groen (sierheesters, bodem bedekkende heesters, vaste planten, bosplantsoenen en hagen). Hierbij wordt prioriteit gegeven aan projecten waarbij het initiatief wordt genomen door buurtverenigingen en bewonersgroepen die zelf een bijdrage willen leveren aan het verbeteren/verfraaien van hun leefomgeving. Ook op locaties waar de bestaande inrichting leidt tot onderhoudsproblemen of onnodig hoge onderhoudskosten wordt dit budget ingezet. Het huidige budget is ruim onvoldoende om alle initiatieven en/of verouderde plantsoenen aan te pakken. Gezien de extreme weersomstandigheden van 2018 en de droge warme zomer van 2019 wordt de noodzaak tot renovatie op veel plaatsen nog verstrekt. In een groot aantal plantsoenen is de beplanting dood gegaan waardoor de beeldkwaliteit en leefbaarheid van woonstraten sterk achteruit gaat. Vanuit bewoners komt dan ook regelmatig het verzoek om plantsoenen te renoveren. Met de op dit moment lopende bewonersinitiatieven is het beschikbare renovatiebudget echter al volledig gebruikt. Het renoveren van plantsoenen op locaties met onderhoudsproblemen/verhoogde onderhoudskosten is daarmee niet meer mogelijk. Komend najaar willen we de meest urgente locaties renoveren. Daarnaast wordt een inventarisatie gedaan van de te renoveren plantsoenen in de komende jaren.

	↑ Areaaltoename (ecologisch) maaibeheer
Bedrag	€ 8.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	De extra kosten voor uitbreiding groenareaal zoals wadi's in nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen worden hiermee meegenomen.

	↑ Tweejaarlijkse controle bruggen
Bedrag	€ 5.000
I/S	Bedrag is incidenteel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	De periodieke controles van bruggen vinden eens in de twee jaar plaats. Dit levert dit jaar een incidenteel voordeel op ten opzichte van vorig jaar.

	↑ Diverse verschillen (lasten)
Bedrag	€ 27.000
I/S	Bedrag is incidenteel en structureel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Dit betreft kleinere verschillen.

	↑ Plattelandsontwikkeling
Bedrag	€ 35.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	In de begroting 2019 is voor plattelandsontwikkeling € 60.000 ter beschikking gesteld voor 2019 en € 25.000 voor zowel 2020 als 2021. Daarom is er nu een verschil van € 35.000 ten opzichte van 2019.

	↑ Omgevingsvisie
Bedrag	€ 40.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	In de begroting 2019 is incidenteel voor het opstellen van een omgevingsvisie een bedrag van € 40.000 ter beschikking gesteld voor 2019. Daarom is er nu een verschil van € 40.000 in 2020 ten opzichte van 2019.

	↑ Monumentenfonds
Bedrag	€ 74.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Er is een naar verwachting incidentele piek geweest in 2019 in het aantal aanvragen monumentenfonds als reactie op de versoepelde subsidieregels. In 2020 is weer het normale niveau geraamd. Daarom in 2020 lagere uitgaven dan in 2019. Dit loopt neutraal voor de begroting. In 2020 zal er ook minder onttrokken worden aan de reserve monumentenfonds. Zie ook baten in dit programma.

	↑ BTW riool (verschuiving)
Bedrag	€ 251.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	De boeking van de compensabele BTW bij riool vervalt in de begroting. Dit wordt voortaan uit eenvoud extracomptabel berekend. Dit is een voordeel aan de lastenkant bij dit programma en een nadeel aan de lastenkant voor programma vijf Financiën & Vastgoed. Daarom een kostenneutrale verschuiving in de begroting.

	↑ Lagere storting reserves
Bedrag	€ 259.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	De stortingen in de reserves van dit programma vallen € 259.000 lager uit dan die in 2019. Dit onder meer door de geraamde stortingen reserve spelen en openbare verlichting in 2019. Dat geeft een verschil met 2020.

	↑ Lagere storting voorzieningen
Bedrag	€ 306.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Dit betreft openbare verlichting waar in 2019 een reserve is gevorm ter (tijdelijke) vervanging van voorziening openbare verlichting.

	↑ Hogere doorbelasting uren aan projecten
Bedrag	€ 54.000
I/S	Bedrag is structureel als baten bijgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Er worden meer uren doorbelast aan investeringen van programma drie.

	↑ Indexatie leges
Bedrag	€ 42.000
I/S	Bedrag is structureel als baten bijgeraamd.
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Als gevolg van indexering leges zijn de baten in dit programma € 39.000 hoger. De leges zijn 100% kostendekkend. Door stijging van met name salarissen stijgen ook de tarieven en daarmee de baten. Leges worden voor een groot deel bepaald door salarislasten.

	↑ Riolering
Bedrag	€ 21.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd.
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Bij de vaststelling van de tarieven van de rioolheffing is uitgegaan van volledige kostendekking. De gemeenteraad heeft in december 2018 besloten de tarieven riolering met 2,5% te laten stijgen bovenop de 1,5% inflatie. De kwijschelding riool is verder overgeheveld naar dit programma.

	↑ Rente centraal ramen
Bedrag	€ 19.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Lagere rente opbrengsten voor dit programma om beter aan te sluiten op de BBV. De baten worden centraal geraamd en komen tot uiting in netto lagere rentelasten.

	↑ Diverse verschillen (baten)
Bedrag	€ 34.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Dit betreft onder meer een lagere onttrekking aan de reserve BIO fond dan in 2019.

	↑ IGP
Bedrag	€ 40.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Als uitvloeisel van bestuurlijk afspraken binnen het IGP fonds zijn in 2019 incidenteel € 40.000 aan ambtelijke uren in rekening gebracht aan het IGP fonds. Dat is conform afspraken komen te vervallen in 2020.

	↑ Monumentenfonds
Bedrag	€ 74.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Er is een naar verwachting incidentele piek geweest in 2019 in het aantal aanvragen monumentenfonds als reactie op de versoepelde subsidieregels. In 2020 is weer het normale niveau geraamd. Daarom in 2020 lagere uitgaven dan in 2019. Dit loopt neutraal voor de begroting. In 2020 zal er ook minder onttrokken worden aan de reserve monumentenfonds. Zie ook lasten in dit programma.

Economie & Sport

	↑Meer lasten afval (Blink)
Bedrag	€ 172.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	De kosten van milieustraat en inzameling afval van Gemeenschappelijke Regeling Blink zijn hoger.

	↑Aanpassingen legionella
Bedrag	€ 100.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last bijgeraamd voor 2020
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Dit komt uit de Kadernota 2020. De gemeente is eigenaar van diverse accommodaties waarin douches aanwezig zijn. Als eigenaar zijn we mede verantwoordelijk voor de legionellaveiligheid. De eigenaar moet een deugdelijke installatie verzorgen de gebruiker moet het goed beheren. In de begroting is budget opgenomen voor het op orde brengen van de diverse installaties. Nu er een aantal locaties zijn aangepast (zoals VV Gemert en VV Bavos) voorzien we dat het budget niet toereikend is. De gebouwen moeten natuurlijk veilig gebruikt kunnen worden. Zowel de gebruikers als de gemeente hebben hierin een rol. De gebruikers moeten er voor zorgen dat de installatie op de juiste manier wordt beheerd (bijvoorbeeld voorkomen van water stagnatie en het goed onderhouden van de apparatuur) De gemeente heeft als eigenaar de wettelijke verantwoordelijkheid dat er een deugdelijke installatie aan de gebruikers in beheer wordt gegeven. In de begroting 2018-2021 is budget opgenomen om benodigde aanpassingen toe doen aan de waterinstallaties. Er zijn bij een tweetal verenigingen aanpassingen gedaan waarbij de kosten vele malen hoger uitvielen dan vooraf was ingeschat. Er is in totaal € 200.000,- opgenomen t.b.v. de legionella-aanpassingen. Bij VV Gemert en VV Bavos zijn de waterinstallaties aangepast. De kosten van de aanpassingen op deze twee (grote) locaties bedroegen samen circa € 78.000. Er zijn nog 20 locaties welke opgenomen en eventueel aangepast moeten worden. De inschatting is dat de kosten op de overige locaties niet zo hoog zullen zijn omdat het kleinere locaties betreffen. Bij VV Gemert en VV Bavos de waterinstallaties zijn aangepast. Het traject wat hiervoor gelopen moet worden vraagt veel coördinatie en afstemming. Binnen het cluster Gebouwenbeheer is niet voldoende fte beschikbaar om de project voor de legionellaveiligheid te draaien. Het budget wordt mede gebruikt om deskundigen in te schakelen zodat het traject snelle doorlopen kan worden. De kosten staan geraamd in programma vier omdat ze gemaakt worden voor de locaties verbonden aan dit programma. Beleidsmatig valt het onder programma vijf Financiën & Vastgoed.

	↑Hogere doorbelasting uren
Bedrag	€ 71.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Hogere salariskosten en herverdeling binnen de programma's van de interne uren en overige algemene kosten.

	↑Kwijtschelding afvalstoffenheffing (verschuiving)
Bedrag	€ 54.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	De kosten van kwijtschelding worden met ingang van 2019 verhaald via de vastrechtstarieven afvalstoffenheffing. Deze lasten worden voortaan geraamd bij afval onder programma vier. Voorheen werden deze lasten geraamd op programma twee Sociaal Domein onder minimabeleid.

	↑ Beleid vastgoed sport
Bedrag	€ 50.000
I/S	Bedrag is incidenteel als last bijgeraamd 2020: € 50.000 2021: € 25.000 2022: € 25.000
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020. In de Kadernota Sport 2015 staat het beleidskader aangegeven dat de verantwoordelijkheid van het beheer, onderhoud en exploitatie bij de vereniging komt te liggen. In de herziening van de Kadernota Sport (2016) is aangegeven dat privatisering en bijdrage op het gebied van vastgoed mogelijk leidt tot financiële problemen bij de sportverenigingen. Het kader met betrekking tot de privatisering is dan ook uit de beleidskaders gehaald. Er is onduidelijkheid omtrent de privatisering, zowel bij de verenigingen als bij de gemeente. Het is van belang dat de huidige afspraken in beeld worden gebracht, zodat de verantwoordelijkheden voor de verenigingen (en eventuele consequenties voor een eventuele aanpassing) inzichtelijk gemaakt kunnen worden. In de Kadernota 2020 is budget gevraagd voor het inhuren van externe capaciteit om het beleid en de basisvoorzieningen ten aanzien van vastgoed buitensport en alle andere sportverenigingen waarbij de gemeente vastgoed in eigendom heeft, uit te werken in heldere, transparante afspraken en vast te leggen overeenkomsten/contracten

Beoogd resultaat

Heldere transparante afspraken met de sportverenigingen m.b.t. het vastgoed, passend binnen de doelstelling Vitale verenigingen uit de Kadernota Sport 2015/2016 en het Nationaal Sportakkoord.

De herziene Kadernota sport (2016) bevat onvoldoende handvaten voor de uitwerking van het vastgoedbeleid, waardoor elk verzoek om uitbreiding en renovatie ad hoc behandeld wordt. Het is noodzakelijk dat als vertrekpunt de basissportvoorzieningen worden vastgelegd. Welke sporten vallen onder de basisvoorzieningen waar de gemeente een 'gedeelde verantwoordelijkheid' draagt voor het in stand houden van de accommodatie.

Vragen waar we tegen aan lopen zijn: Welke basisvoorzieningen ziet de gemeente op het gebied van vastgoed? Hoe gaan we om met de capaciteitsplanning ten opzichte van het aantal kleedkamers? In hoeverre draagt de gemeente bij aan uitbreidingen/renovaties?

Diverse buitensportverenigingen geven aan dat het hen niet lukt om de renovatie/onderhoud/uitbreiding in eigen beheer en voor eigen rekening uit te voeren en vragen de gemeente om (financiële) ondersteuning. Doordat de afspraken met de gemeente niet helder zijn worden verenigingen belast met onduidelijkheden rondom de financiering en het voortbestaan van de vereniging en worden zij onevenredig met zorgen belast.

Duidelijkheid rondom het onderhoud en renovatie van de basisvoorzieningen en inzicht in de kosten die de vereniging moet dragen, is noodzakelijk. Onduidelijkheden leiden tot veel overleg en discussies en vormen een grote belasting voor zowel de vrijwilligers van de verenigingen als op het personeel van de gemeente. Door goede afspraken te maken met de verenigingen over de basisvoorzieningen, komt er ruimte om op een andere manier te gaan samenwerken. Vanuit deze basis kunnen we samen met de sportverenigingen onderwerpen als 'inclusief sporten, sporten voor iedereen', 'sport als middel (bijv. tegen eenzaamheid)', 'open sportparken' etc. gaan uitwerken.

Risico's en kanttekeningen

Het is vooraf moeilijk in te schatten hoe het proces verloopt. Intensief overleg met de gemeentebestuur en de circa 35 verenigingen welke (deels) gehuisvest zijn op of in vastgoed van de gemeente is noodzakelijk.

Personele of organisatorische gevolgen

Binnen de huidige bezetting op het gebied van sport en vastgoed is onvoldoende capaciteit beschikbaar om dit omvangrijke project op te pakken. Uitgegaan wordt een inzet gedurende drie jaar met de nadruk op het eerste jaar.

Juridische gevolgen

Met niet alle verenigingen zijn heldere afspraken gemaakt en vastgelegd in een contract of overeenkomst, waardoor de rechten, plichten en daarbij ook de bijbehorende risico's niet duidelijk zijn. Het is van belang dat de huidige afspraken zo goed mogelijk in beeld worden gebracht en dat er heldere, transparante wordt vastgelegd voor alle sportverenigingen.

Kanttekeningen

Wanneer er geen inventarisatie van de bestaan de afspraken wordt gemaakt blijft de

	onduidelijkheid bestaan. Op het moment dat de vereniging een beroep doet op de gemeente moet er ad hoc uitgezocht worden wat de afspraken zijn. Dit is vaak een onevenredige belasting van de verenigingen en het gemeentepersoneel gelet op de gestelde vraag. Het gevolg is dat de besluiten ook ad hoc worden genomen en dat er daardoor geen helder eenduidige samenhang is in relatie tot andere verenigingen. De onduidelijkheden in de afspraken rondom taken en verantwoordelijkheden geeft ook ongewenste onduidelijkheid rondom de financiering en de toekomstbestendigheid van de vereniging. Daarnaast is aan de verenigingen aangegeven dat het traject met betrekking tot het vastgoed direct zou volgen op het traject van de velden (jaar 2018). Dit is echter nog niet opgepakt.
--	--

	↑ Economie
Bedrag	€ 40.000
I/S	Hoofdzakelijk incidentele verschillen
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Bedrag is het incidentele saldo van € 5.000 lagere last vanwege hoofdzakelijk het niet plaatsvinden in 2020 van tweejaarlijkse verkiezing Ondernemer van het jaar en hogere last van de extra bijdrage aan Innovatiehuis de Peel € 50.000.

	↑ Diverse verschillen
Bedrag	€ 25.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Diverse kleinere verschillen.

	↑ Verkeersveiligheid
Bedrag	€ 20.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Economie en Sport
Toelichting	Komt uit de Kadernota 2020. Vanuit de 'Planwet Verkeer en Vervoer' uit 1998 bestaat er een zorgplicht voor het ontwikkelen en vaststellen van 'samenhangend en uitvoeringsgericht verkeer- en vervoerbeleid, dat richting geeft aan de door het gemeentebestuur te nemen beslissingen inzake verkeer en vervoer'. Dit wordt meestal vormgegeven door een Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (GVVP). Ieder GVVP moet rekening houden met het Landelijk Verkeer en Vervoer Plan (LVVP) en het Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan (PVVP). In Gemert-Bakel hebben we op dit moment geen actueel GVVP. Er is een verkeersveiligheidsplan uit 2010 met een looptijd tot 2014. Door de bezuinigingen destijds is het uitvoeringsplan dat hierbij hoorde, volledig geschrapt. Wel wordt vanaf 2010 werk-met-werk gemaakt, wat betekent dat als een weg aangepakt wordt vanuit beheer, de verkeersveiligheid meteen wordt meegenomen. In 2021 wordt de Omgevingswet naar verwachting ingevoerd. De Planwet Verkeer en Vervoer wordt hierin geheel opgenomen. Daarmee wordt verkeer en vervoer

integraal meegenomen bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. De integrale benadering zorgt voor een bredere visie op mobiliteit. Hierin zijn o.a. bereikbaarheid, duurzaamheid, verkeersveiligheid, ruimte, economie, milieu en leefbaarheid samengevoegd.

Met een actualisatie van het verkeersveiligheidsplan van Gemet-Bakel kunnen we invulling geven aan de bovenstaande ambitie. Verkeersveiligheid is een breed thema, wat vraagt om het maken van keuzes. Met een verkeersveiligheidsplan kunnen we de koers op dit beleidsveld voor de komende jaren uitstippelen.

Met een verkeersveiligheidsplan brengen we in beeld wat de stand van zaken met betrekking op het gebied van verkeersveiligheid is in Gemert-Bakel. Wat gebeurt er al op gebied van verkeersveiligheid en welke knelpunten zijn er. We formuleren een doelstelling en beschrijven acties en maatregelen voor de komende jaren. Daarbij betrekken we ook stakeholders zoals Veilig Verkeer Nederland, Politie, scholen en belangenorganisaties. Maatregelen hebben niet alleen betrekking op infrastructuur maar ook preventie, voorlichting en handhaving.

Argumenten

- Omdat het aantal verkeersdoden en verkeersslachtoffers de afgelopen jaren flink is gestegen, is in 2017 het manifest Verkeersveiligheid aangenomen. Dit heeft geleid tot de vaststelling door het Rijk van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV 2030) dat eind 2018 is vastgesteld. Dit SPV 2030 wordt in 2019 vertaald naar een nieuw Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP). Daarna wordt aan de gemeenten gevraagd om beide plannen te vertalen naar een eigen Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan (GVP). De ambitie NUL verkeersdoden in 2050 moet hierin opgenomen worden. Met het actualiseren van het verkeersveiligheidsplan in 2020 kan hierop naadloos worden aangesloten.
- Verkeersveiligheid is een thema dat ook maatschappelijk speelt zo blijkt uit de meldingen en klachten die we als gemeente ontvangen. Burgers voelen zich betrokken bij hun leefomgeving.
- Het huidige verkeersveiligheidsplan is achterhaald. Gevolg daarvan is dat er veel ad hoc wordt gewerkt op gebied van verkeersveiligheid.
- Met een verkeersveiligheidsplan brengen we structuur en prioritering aan in het verkeersveiligheidsbeleid waardoor we efficiënter kunnen werken.

Risico's en kanttekeningen

Het opstellen van het een verkeersveiligheidsplan is een eerste stap. Mogelijk dat uit het plan maatregelen en voorstellen komen die leiden tot nieuwe investeringen. In eerste instantie kijken we naar de huidige budgetten en het concept van werk met werk maken.

	↑ Sporthallen
Bedrag	€ 7.500
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Dit is het saldo van lagere schoonmaakkosten (sporthal Molenbroek en sporthal De Beek) van € 12.500 en hogere beheerskosten van sporthal De Beek van € 5.000.

	↑ Verplaatsing groencompostering
Bedrag	€ 7.000
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd. € 7.310 in 2020, € 44.810 vanaf 2021
Programma	Ruimtelijke Ordening & Openbaar Beheer
Toelichting	Dit komt uit de Kadernota 2020. De verkoop van bedrijfskavels op bedrijventerrein Smartpark verloopt goed. Een extra ontsluitingsweg richting het zuiden maakt het vestigingsklimaat nog beter. Ook de huidige ondernemers van Smartpark hebben de wens voor deze ontsluitingsweg. Door de gemeentelijke groencompostering te verplaatsen en de gronden te verkopen, ontstaan de middelen om de ontsluitingsweg naar het zuiden te realiseren. Voor een deel van het perceel is al serieuze interesse van een Gemerts bouwbedrijf. Ook een bedrijf dat grenst aan het perceel van de groencompostering wil grond kopen voor uitbreiding. De overige kavels worden na bestemmingswijziging in de verkoop gezet. Het realiseren van de ontsluitingsweg richting het zuiden en de extra bedrijfskavels geven Smartpark en Gemeert-Bakel een extra economische impuls. De beoogde locatie voor de groencompostering is de Fuik. Hiervoor is een bestemmingswijziging noodzakelijk. Het perceel op de Fuik is meer dan vijf ha. groot, waarvan de groencompostering maximaal twee ha. in beslag neemt. De overige drie ha. moet worden verkocht om de lasten niet in zijn geheel op de groencompostering te laten drukken. Dat betekent splitsing van het perceel. Daar moet de provincie mee instemmen. Omdat dat niet op voorhand duidelijk is, is het gevraagde bedrag voor verplaatsing van de groencompostering gebaseerd op toerekening van de volledige boekwaarde.

	↑ Onderhoud atletiekbaan
Bedrag	€ 6.500
I/S	Bedrag is structureel als last bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Verschil is het incidenteel voordeel in 2019 op onderhoud bestaande atletiekbaan als gevolg van de renovatie van de atletiekbaan.

	↑ Verkeersknelpunten scholen en schoolroutes
Bedrag	€ 5.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	In 2019 is incidenteel geld beschikbaar gesteld voor verkeersknelpunten. Dit is ten opzichte van 2020 een voordeel.

	↑ Mobiliteit
Bedrag	€ 17.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Economie & Sport

Toelichting	In de begroting staan structureel projectkosten voor mobiliteit opgenomen die worden ingebracht binnen de regio. Daar zijn definitieve afspraken gemaakt over de financiering en kan er € 17.000 vrijvallen.
--------------------	--

	↑ Onttrekking reserves
Bedrag	€ 121.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Dit betreft een eenmalige lagere storting in de reserve speeltoestellen. De storting in 2019 in de reserve was incidenteel in verband met het vervallen van de voorziening speeltoestellen.

	↑ Rente en afschrijving
Bedrag	€ 130.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	De rentelasten en afschrijvingslasten dalen jaarlijks. Daarnaast zijn de rentebaten conform BBV centraal geraamd en op mindering gebracht op de rentelasten. De netto doorbelasting van de rente daalt daardoor.

	↑ Groot onderhoud gebouwen (uitgaven)
Bedrag	€ 372.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Betreft uitgaven voor groot onderhoud van voornamelijk sportaccommodaties. Dergelijke kosten fluctueren per jaar. Deze worden gedekt door de voorziening en zijn bij de batenkant een voordeel. Dus neutraal voor de begroting.

	↑ BTW afval
Bedrag	€ 427.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	De boeking van de compensabele BTW bij afval en riool vervalt in de begroting. Dit wordt voortaan extracomptabel berekend. Dit is een voordeel aan de lastenkant op Programma drie en vier en nadeel aan de lastenkant voor programma vijf Financiën & Vastgoed. Daarom een kostenneutrale verschuiving in de begroting.

	↑ Meer baten afval (hogere tarieven afvalstoffenheffing)
Bedrag	€ 466.000
I/S	Bedrag is structureel als baten bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	De inkomsten afvalstoffenheffing zijn verhoogd als gevolg van de ontwikkelingen binnen de afvalbegroting. De tarieven worden verhoogd om kostendekkend te zijn.

	↑ Diverse verschillen baten
Bedrag	€ 13.000
I/S	Structureel als baten bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Diverse kleinere verschillen

	↑ Indexering huurbaten sporthallen
Bedrag	€ 5.000
I/S	Bedrag is structureel als baten bijgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	De inkomsten uit verhuur bij de sporthallen wordt jaarlijks geïndexeerd.

	↑ Lagere inkomsten restafval (papier, PMD)
Bedrag	€ 92.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	De inkomsten uit reststromen zijn lager. De prijzen van oud papier zijn gedaald. Daarnaast zijn de geraamde opbrengsten vanuit het Afvalfonds voor recyclebaar plastic (onderdeel van PMD) verlaagd.

	↑ Groot onderhoud gebouwen (voorziening)
Bedrag	€ 372.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Economie & Sport
Toelichting	Betreft lagere onttrekking uit voorziening groot onderhoud voor sportaccommodaties. Dit is tevens een verlaging van de lasten. Dus neutraal voor de begroting.

Financiën & Volkshuisvesting

	↑ BTW riool en afval (verschuiving)
Bedrag	€ 678.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten bijgeraamd
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	De boeking van de compensabele BTW bij afval en riool vervalt in de begroting. Dit wordt voortaan uit eenvoud extracomptabel berekend. Dit is een voordeel aan de lastenkant op programma vier en nadeel aan de lastenkant voor programma vijf Financiën & Vastgoed. Daarom een kostenneutrale verschuiving in de begroting.

	↑ Groot onderhoud gebouwen (neutraal)
Bedrag	€ 361.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten bijgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Betreft uitgaven voor groot onderhoud van diverse gebouwen. Dergelijke kosten fluctueren per jaar. Deze worden gedekt door de voorziening en zijn bij de batenkant een voordeel. Dus neutraal voor de begroting.

	↑ Duurzaamheid
Bedrag	€ 40.000
I/S	Bedrag is structureel en incidenteel als lasten bijgeraamd. Een bedrag van € 5.000 is structureel, € 35.000 is incidenteel.
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Dit komt uit de Kadernota 2020. <u>Transitievisie warmte en wijkplannen (1-1-2021 gereed)</u> Schatting € 35.000. De RES 1.0 bevat straks een Regionale Structuur Warmte (RSW), waarin op basis van de Leidraad inzicht wordt gegeven in de regionale warmtevraag en de beschikbaarheid van warmtebronnen. Op basis hiervan moeten er over de regionale toewijzing van het warmteaanbod afspraken worden gemaakt. De Regionale Structuur Warmte vormt input voor de Transitievisie Warmte en bijbehorende wijkplannen die iedere gemeente voor 2021 opstelt. <u>Energieloket</u> Jaarlijks € 5.000. Wettelijk ligt vast dat overheden een onafhankelijk energieloket hebben om burgers goed te kunnen informeren over de veranderingen en mogelijkheden voor duurzame maatregelen aan woningen. Er is al een energieloket wat verder uitgebouwd en onderhouden moet worden. De middelen voor 2019 komen via VNG-subsidie. De MRE maakt nog de keuze om het energieloket in 2020 en verder voort te zetten. Als Gemeert-Bakel ook deelneemt dan moeten we middelen reserveren. Inschatting max € 5.000 per jaar.

	↑ Inlopen betalingsachterstand golfbaan
Bedrag	€ 39.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten bijgeraamd.
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Op 22 mei 2019 heeft de gemeenteraad besloten de erfpacht van de golfbaan te verlagen met € 35.000. Zie ook baten. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten om eventueel verdere rentevoordelen na herfinanciering te benutten voor de huidige betalingsachterstand. Er zijn twee nieuwe leningen afgesloten ter aflossing van de in oktober 2019 afgelopen leningen van € 8.650.000. De rentelasten van € 69.200 zijn omslagen in een rentebaat van ruim € 5.000. Deze rentebaten zijn conform BBV centraal begroot en daarom niet direct herleidbaar in dit programma. De eerste € 35.000 van het voordeel hieruit worden conform het raadsbesluit gebruikt ter afdekking van de verlaging van de erfpacht met € 35.000. Daarna resteert per saldo een voordeel van € 39.000 welke ingezet zal worden ter aflossing van de betalingsregeling. De betalingsachterstand is als debiteurenpost opgenomen in onze balans. Direct muteren op deze balanspost is niet mogelijk. Dat verloopt via de exploitatie. Daarom wordt de aflossing van de betalingsachterstand nu opgenomen als last. De golfbaan blijft budgetneutraal in onze begroting staan. Vanuit algemene middelen wordt geen bijdrage gedaan.

	↑ Woningbouwprogrammering
Bedrag	€ 10.000
I/S	Bedrag is structureel 1 maal per 3 jaar als last bijgeraamd in 2020 en 2023
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Dit komt uit de Kadernota 2020. Woonbehoefteonderzoek deed voorheen de MRE iedere 3 jaar. Deze taak komt terug naar de gemeenten als gevolg van afslanking MRE. Op basis van eerdere ervaringen toen de gemeente dergelijke onderzoek zelf deed bedragen de kosten € 15.000. We verwachten dat de MRE bijdrage met € 5.000 omlaag gaat. Dat kan als dekking dienen. Het restant is dan € 10.000 ten laste van de begroting in 2020. In 2023 is opnieuw geld opgenomen hiervoor om het onderzoek om de drie jaar te actualiseren.

	↑ Diverse verschillen
Bedrag	€ 4.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Dit zijn diverse verschillen. Zo zijn de beheerkosten van de startersleningen gedaald met € 4.170 als gevolg van een afname van het totaalvolume uitstaande leningen. De gemeente betaald daarover 0,5% beheerkosten aan Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN).

	↑ Lagere rente en afschrijving
Bedrag	€ 74.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	De rentelasten en afschrijvingslasten dalen jaarlijks. Daarnaast zijn de rentebaten conform BBV centraal geraamd en op mindering gebracht op de rentelasten. De netto doorbelasting van de rente daalt daardoor

	↑ Afwaardering boekwaarde na verkoop pand
Bedrag	€ 340.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	In 2019 is een pand verkocht (Ripseweg 9). De boekwaarde is in 2019 daarom afgewaardeerd met € 340.000. Dit zijn incidentele lasten. Dat geeft dan een verschil met 2020.

	↑ Lagere doorbelasting uren
Bedrag	€ 485.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Hogere salariskosten enerzijds herverdeling binnen de programma's van de interne uren en overige algemene kosten. Daarnaast zijn een aantal kosten verschoven van dit programma naar overhead. Per saldo een verschil van € 485.000.

	↑ Lagere storting reserves
Bedrag	€ 577.000
I/S	Bedrag is structureel als lasten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	De stortingen in de reserves van dit programma vallen € 577.000 lager uit dan die in 2019. Onder meer de storting in het weerstandsvermogen. Daarnaast is in 2019 de bestemming jaarrekening 2018 geraamd. Dat geeft ook een verschil met 2020.

	↑ Lagere lasten bouwgrondexploitatie (neutraal)
Bedrag	€ 1.363.000
I/S	Bedrag is structureel als last afgeraamd.
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Conform BBV dienen de lasten en baten van de bouwgrondexploitatie via de begroting te verlopen. Ten opzichte van 2019 zijn de lasten in 2020 € 1.363.000 lager. Dit heeft geen invloed op het begrotingssaldo in 2020. Een saldo uit de baten en lasten bouwgrondexploitatie worden geneutraliseerd via de post "neutralisatie bouwgrondexploitatie". Zie ook de baten in dit programma. In deze begroting boeken wij zoals gebruikelijk geen winstnemingen in. Op het moment er winst genomen wordt op een bouwgrondcomplex is dit een voordeel voor de betreffende jaarrekening.

	↑ Meer opbrengsten bouwgrondexploitatie (neutraal)
Bedrag	€ 2.051.000
I/S	Bedrag is structureel als baten bijgeraamd.
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	Conform BBV dienen de lasten en baten van de bouwgrondexploitatie via de begroting te verlopen. Ten opzichte van 2019 zijn de lasten in 2020 € 1.363.000 lager. Dit heeft geen invloed op het begrotingssaldo in 2020. Een saldo uit de baten en lasten bouwgrondexploitatie worden geneutraliseerd via de post “neutralisatie bouwgrondexploitatie”. Zie ook de lasten in dit programma. In deze begroting boeken wij zoals gebruikelijk geen winstnemingen in. Op het moment er winst genomen wordt op een bouwgrondcomplex is dit een voordeel voor de betreffende jaarrekening.

	↑ Groot onderhoud gebouw voorziening (neutraal)
Bedrag	€ 361.000
I/S	Bedrag is structureel als baten bijgeraamd
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	Betreft onttrekking uit de voorziening voor uitgaven voor groot onderhoud van diverse gebouwen. Dergelijke kosten fluctueren per jaar. Deze worden gedekt door de voorziening en zijn bij de batenkant een voordeel. Dus neutraal voor de begroting.

	↑ Vrijval voorziening na verkoop panden (besparing)
Bedrag	€ 61.000
I/S	Bedrag is incidenteel als baat bijgeraamd
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	Dit komt uit de Kadernota 2020 (besparing). Er zijn een aantal panden in bezit van de gemeente met geen of een lage boekwaarde. Door deze te verkopen panden kan een eenmalig voordeel worden behaald. Daarbij kan een deel van de voorziening gebouwen vrijvallen omdat het niet meer nodig is geld op zij te zetten voor toekomstig onderhoud van deze panden.

	↑ Verkoop panden
Bedrag	€ 10.000
I/S	Bedrag is incidenteel als baat bijgeraamd
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	Er zijn een aantal panden in bezit van de gemeente met geen of een lage boekwaarde. Door deze te verkopen panden kan een eenmalig voordeel worden behaald. Voor 2020 is daar een (netto) opbrengst van € 450.000 voor begroot. In 2019 staan ook al opbrengsten begroot (en gerealiseerd). Bijvoorbeeld Ripseweg 9 (zie ook lasten). Per saldo staat er dit jaar € 10.000 meer aan baten geraamd.

	↑ Lagere huur- en pacht opbrengsten
Bedrag	€ 25.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	De huur- en pacht opbrengsten zijn afgestemd op de huidige stand van zaken. De pacht opbrengsten zijn gedaald naar aanleiding van de actuele uitgifte. Daarnaast zijn huurinkomsten komen te vervallen of lager, bijvoorbeeld naar aanleiding van de verkoop gezondheidscentrum De Mortel.

	↑ Lagere pacht golfbaan
Bedrag	€ 35.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Op 22 mei 2019 heeft de gemeenteraad besloten de erfpacht van de golfbaan te verlagen met € 35.000. Dit als zodanig verwerkt in de begroting 2020. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten om eventueel verdere rentevoordelen na herfinanciering te benutten voor de huidige betalingsachterstand. Dat is ook verwerkt in deze begroting. Zie hiervoor de lasten. Er zijn twee nieuwe leningen afgesloten ter aflossing van de in oktober 2019 afgelopen leningen van € 8.650.000. De rentelasten van € 69.200 zijn omslagen in een rentebaat van ruim € 5.000. Deze rentebaten zijn conform BBV centraal begroot en daarom niet direct herleidbaar in dit programma. De verlaging van de erfpacht met € 35.000 wordt volledig gedekt uit dit financieringsvoordeel. De golfbaan blijft budgetneutraal in onze begroting staan. Vanuit algemene middelen wordt geen bijdrage gedaan.

	↑ Verkoop ruimte voor ruimte titels
Bedrag	€ 48.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	In de begroting 2019 was als onderdeel van de bezuinigingen een incidentele inkomst van (netto) € 48.000 geraamd als opbrengst uit de verkoop van ruimte voor ruimte titels. Deze € 48.000 was het verschil tussen de verkoopprijs en de boekwaarde. In de begroting 2020 is niet meer gerekend met een voordeel. Daarom dit verschil.

	↑ Diverse verschillen (voornamelijk verschuiving)
Bedrag	€ 79.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	In de begroting 2019 waren een aantal posten in dit programma ondergebracht die nu zijn verschoven naar de categorie overhead. Dit betrof de inkomsten uit verhuur gemeentehuis en een bijdrage die in rekening wordt gebracht bij Laarbeek in het kader van de samenwerking op het gebied van automatisering. Dit verklaart voor het grootste deel dit bedrag.

	↑ Saldo van baten en lasten
Bedrag	€ 102.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Financiën & Volkshuisvesting
Toelichting	Het resultaat van de 3 ^e financiële rapportage 2018 (december 2018) voor 2019 van € 101.579 staat in 2019 geraamd in dit programma. In de begroting 2020 komt dit te vervallen omdat alle mutaties (zoals deze 3 ^e financiële rapportage 2018) na de vaststelling van de begroting 2019 zijn verwerkt.

	↑ Centraal ramen rente
Bedrag	€ 663.000
I/S	Bedrag is structureel als baten afgeraamd
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	Lagere rente opbrengsten voor dit programma om beter aan te sluiten op de BBV. De baten worden centraal geraamd en komen tot uiting in netto lagere rentelasten. De rente die voorheen in dit programma werden verantwoord betroffen voornamelijk doorleningen woningbouwcoöperatie, startersleningen en hypotheek golfbaan.

	↑ Lagere onttrekking reserves
Bedrag	€ 1.253.000
I/S	Bedrag is structureel afgeraamd
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	Dit betreft de resultaten van de jaarrekening 2018 en financiële rapportages. Deze zijn geraamd in 2019 maar niet in 2020. Dat geeft dan dit verschil.

	↑ Neutraliseren bouwgrondexploitatie (neutraal)
Bedrag	€ 3.414.000
I/S	Bedrag is structureel al baten afgeraamd
Programma	Financiën en Volkshuisvesting
Toelichting	Conform BBV dienen de lasten en baten van de bouwgrondexploitatie via de begroting te verlopen. Dit heeft geen invloed op het begrotingssaldo in 2020. Een saldo uit de baten en lasten bouwgrondexploitatie worden geneutraliseerd via deze post “neutralisatie bouwgrondexploitatie”. In deze begroting boeken wij zoals gebruikelijk geen winstnemingen in. Op het moment er winst genomen wordt op een bouwgrondcomplex is dit een voordeel voor de betreffende jaarrekening.

Bijlage 10: Specificatie Sociaal Domein

↑ In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de nieuwe raming voor het Sociaal Domein. Aan deze raming liggen drie documenten ten grondslag:

1. Kadernota 2020 Gemert-Bakel zoals op 4 juli 2019 behandeld;
2. Begrotingscirculaire 2019 provincie ten behoeve van begroting 2020;
3. Brochure "Analyse financiën decentralisaties sociaal domein 2018" uitgebracht door het team Interbestuurlijk Toezicht (IBT) van de provincie Noord-Brabant van 10 juli 2018.

Hieronder een toelichting op deze drie documenten. Aan het eind van deze bijlage zijn vervolgens de uitgangspunten en raming voor de meerjarenbegroting Sociaal Domein 2020-2023 opgenomen.

1. ↑Kadernota 2020 (4 juli 2019)

In de Kadernota 2020 van de gemeente Gemert-Bakel is het volgende opgenomen over het Sociaal Domein:

"De ramingen 2020-2023 voor programmakosten jeugd, BMS, Wmo nieuw en Wmo oud zijn op basis van realisatiecijfers jaarrekening 2017 en 2018 en de actuele prognose 2019 afgegeven door de GR Peeltgemeenten;"

2. Begrotingscirculaire provincie

In het kader van hun interbestuurlijke toezichtstaak informeren brengt de provincie jaarlijks over de belangrijkste aspecten van de volgende (meerjaren)begroting een begrotingsbrief uit. Deze wordt gestuurd naar zowel het college als de gemeenteraad. De begrotingscirculaire 2019 van de provincie welke de basis is voor de begroting 2020 is in april 2019 aan de gemeenten verstrekt. Daarin stond het volgende over het Sociaal Domein.

"Decentralisaties Sociaal Domein

De taken binnen het Sociaal Domein worden nu enkele jaren uitgevoerd door gemeenten. Het algemene beeld is dat over de uitvoering van de daadwerkelijke zorg weinig klachten zijn. Het is van belang dit ook zo te houden. De zorg is een belangrijke overheidstaak.

Wel bestaan er zorgen over het financiële beeld. Tot een jaar geleden gingen veel gemeenten nog uit van budgettaire neutraliteit. Deze lijn wordt steeds meer verlaten. Veel gemeenten ramen de taken (inclusief de te nemen maatregelen) reëel. Door het reëel ramen van de taken wordt het financieel resultaat, veelal een tekort, zichtbaar. De tekorten doen zich voornamelijk voor bij het onderdeel Jeugd.

Het is onze rol als toezichthouder om te beoordelen of de ramingen in de (meerjaren)begroting voor het sociaal domein reëel zijn en welke risico's gemeenten lopen. Daarbij betrekken wij de realisatie van de laatste jaarrekeningen, de verwachte realisatie voor het jaar 2019 en de verslagen van de accountant. Voor de begroting 2020 gaan wij ervan uit dat alle gemeenten reëel ramen. De reële ramingen gelden niet alleen voor de uitgaven maar ook voor de bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen. Deze zullen wij toetsen op hardheid en haalbaarheid.

De lasten van de decentralisaties in het Sociaal Domein hebben (in principe) een structureel karakter. Deze structurele lasten dienen daarom gedekt te worden door structurele dekkingsmiddelen. Alleen als de gemeente kan aantonen dat er sprake is van eenmalige lasten, bijvoorbeeld eenmalige lasten om de transformatie mogelijk te maken, vinden wij het acceptabel dat de gemeente hiervoor incidentele dekkingsmiddelen inzet. Wij gaan ervan uit dat de gemeente deze incidentele lasten (en baten) ook opneemt op het verplichte overzicht van incidentele baten en lasten in de (meerjaren)begroting 2020-2023. Decentralisaties worden vaak in samenwerking opgepakt. Maar de deelnemende gemeenten blijven wel verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Wordt het budget overschreden? Dan kan dit aan de deelnemende gemeenten worden doorberekend. De financiële risico's kunnen dan groot zijn. Maak daarom goede afspraken met de organisatie die deze taken voor u uitvoert. Deze afspraken kunnen gaan over: de manier van werken, de periodieke informatievoorziening, de manier van verantwoording en de manier waarop u kunt bijsturen."

3. Brochure “Analyse financiën decentralisaties sociaal domein 2018”

In 2018 heeft de provincie een brochure uitgebracht met nadere richtlijnen hoe het Sociaal Domein te ramen. Deze is onverminderd van kracht. Hieronder de integrale tekst. De jaartallen dienen daarbij door de lezer met één jaar opgeschoven te worden.

“Toetspunten begroting door provincie

Bij ons onderzoek van de (meerjaren)begroting hanteren wij de volgende uitgangspunten voor de decentralisaties sociaal domein:

Onderbouwing van de ramingen

- De gemeente zal in de (meerjaren)begroting 2019-2022 de ramingen binnen het sociaal domein zodanig moeten onderbouwen dat hieruit blijkt dat ze reëel zijn. Omdat er steeds meer informatie beschikbaar is, gaat de financieel toezichthouder ervan uit dat de ramingen bij de (meerjaren)begroting 2019-2022 (nog) beter onderbouwd kunnen worden. Voor een goed inzicht in de ramingen is het belangrijk dat de gemeente in de (meerjaren) begroting 2019-2022 in ieder geval aangeeft:
- Waar de ramingen op gebaseerd zijn (bijvoorbeeld ervaringscijfers, afgesloten contracten en/of bijdragen aan verbonden partijen);
- Indien het uitgangspunt “In=Uit” wordt gehanteerd dan dient de gemeente door middel van ervaringscijfers over 2017 (en 2016) te onderbouwen dat deze manier van ramen ook reëel is. Als de gemeente dit niet kan onderbouwen dan zijn de ramingen naar het oordeel van de toezichthouder niet voldoende reëel. Tenzij de gemeente aannemelijk maakt dat er concrete (dekkings)maatregelen worden genomen die ertoe leiden dat de lasten wel in evenwicht komen met de baten. De toezichthouder zal de hardheid en haalbaarheid van deze maatregelen toetsen.
- Voor het geval er hogere lasten worden geraamd dan de inkomsten die hiervoor vanuit het Rijk worden ontvangen dan dient de gemeente aan te geven op welke manier deze lasten worden gedekt (ten laste van begrotingsresultaat, door taakstellingen en/of inzet reserves).
- Indien er lagere lasten worden geraamd dan de inkomsten die hiervoor vanuit het Rijk worden ontvangen dan dient de gemeente aan te tonen dat deze raming geleet op de ervaringscijfers over 2017 (en 2016) reëel is. De toezichthouder kan zo nodig aanvullende informatie of het onderliggend plan opvragen.
- Het anticiperen op verhoogde integratie-uitkeringen of verdeelmodellen, waarover nog geen formele besluitvorming door het Rijk heeft plaatsgevonden, accepteren wij niet als een reëel (en structureel) dekkingsmiddel. De toezichthouder beoordeelt of de raming die de gemeente voor de decentralisaties sociaal domein aan de inkomstenkant van de (meerjaren)begroting heeft opgenomen overeenkomt met de bedragen zoals die zijn vastgesteld in de mei- of septembercirculaire van het ministerie van BZK.
- De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling dienen in de gemeentelijke (meerjaren)begroting gelijk zijn te zijn aan de begroting van de desbetreffende gemeenschappelijke regeling.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van ons onderzoek komen wij tot de volgende aanbevelingen voor de decentralisaties in het sociaal domein. Deze aanbevelingen hebben vooral als doel om -het inzicht in- en de realiteit van de ramingen in de begroting (verder) te verbeteren.

1. Na het invoeren van de nieuwe taken in het sociaal domein in 2015 hebben veel gemeenten begrijpelijk een koppeling gelegd tussen de lasten en ontvangen baten van het Rijk. Nu de aparte integratie-uitkering in 2019 opgaat in de algemene uitkering wordt reguliere financiering verkregen, net als voor alle andere gemeentelijke taken. Wij adviseren daarom om de koppeling te laten vervallen en de benodigde dekkingsmiddelen in een integrale afweging te betrekken van alle dekkingsmiddelen. Zeker nu blijkt dat veel gemeenten in 2017 een nadeel verwachten in het sociaal domein en het -zonder aanvullende dekkingsmaatregelen- naar ons oordeel niet reëel is om dan in de (meerjaren)begroting 2019-2022 het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen te blijven hanteren.
2. Geef in de (meerjaren)begroting 2019-2022 duidelijk aan op welke uitgangspunten de ramingen zijn gebaseerd en leg hierbij ook een koppeling naar de realisatiecijfers in de jaarrekening 2017.
3. Wanneer er een taakstelling in de (meerjaren)begroting wordt opgenomen dan adviseren wij de raming van deze taakstelling reëel te onderbouwen. Leg daarbij concreet op programmaniveau vast hoe de taakstelling wordt ingevuld en geef daarbij ook aan hoe het proces, dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden, eruitziet.”

↑ Meerjarenbegroting Sociaal Domein 2020-2023

De gemeente Gemert Bakel is aangesloten bij een aantal regionale samenwerkingsverbanden, waaronder de Gemeenschappelijke regeling (GR) Peelgemeenten en Senzer. Informatie vanuit deze verbanden is bij de begrotingsopstelling meegenomen.

Uitgangspunten 2020-2023

De volgende uitgangspunten hebben wij toegepast om de begroting 2020-2023 realistisch te ramen:

Ontwikkeling uitgaven

- De ramingen 2020-2023 voor programmakosten jeugd, BMS, Wmo nieuw en Wmo oud zijn op basis van realisatiecijfers jaarrekening 2017 en 2018 en de meest actuele prognose 2019 (uit september 2019) afgegeven door de GR Peelgemeenten;
- Wmo: Huishoudelijke ondersteuning hier gaan we te maken krijgen met een loontredestijging van 5% in 2020. Dit staat nog los van CAO ontwikkelingen. De verwachting is dat de kosten voor hulpmiddelen en trapliften gaan stijgen. We gaan daar uit van een stijging van 1,5%;
- Jeugd: Er worden momenteel in regionaal verband nieuwe inkoopafspraken met daarbij een nieuwe tarievenstructuur gemaakt. De nieuwe tarieven zijn nog niet berekend en afgestemd met aanbieders waardoor nog geen stijgingspercentage bekend is. In deze begroting hebben wij daarom een inschatting gemaakt. Deze inschatting is een stijging van 3%;
- De ramingen zijn op basis van regionale afspraken voor ondermeer Veilig thuis, Spoed eisende zorg (SEZ), Jeugdbescherming (JB) en Jeugdreclassering (JR).

Begrotingen gemeenschappelijke regelingen

- De uitvoeringskosten voor de GR Peelgemeenten zijn op basis van de begroting 2020 en meerjarenraming 2020-2023 GR Peelgemeenten;
- De ramingen 2020-2023 van de inwonersbijdragen zijn op basis van het ondernemingsplan Senzer 2020. Daarbij is 1 op 1 het aangeboden ondernemingsplan gevolgd.

Rijksmiddelen

- Wij anticiperen niet op verhoogde integratie-uitkeringen of verdeelmodellen waarover nog geen formele besluitvorming door het Rijk heeft plaatsgevonden of richtlijn is verstrekt;
- Voor de ontvangsten Voogdij/18+ is de meicirculaire 2019 gevolgd. De septembercirculaire 2019 heeft geen nieuwe cijfers hiervoor opgeleverd. Wij hebben voor 1 oktober 2019 een aanvraag ingediend voor de compensatieregeling Voogdij/18+ van € 260.000. Met eventuele toekenning is niet gerekend in deze begroting omdat deze in 2019 vallen en de ontvangsten daarnaast incidenteel zijn;
- Voor het inrichten van een meldpunt verwarde personen zal het Rijk middelen beschikbaar stellen. In de meicirculaire 2019 zijn gelden toegekend en gelabeld;
- Voor Beschermd Wonen gaan de gelden nu nog naar Helmond als centrumgemeente. De verwachting is dat dit onderdeel per 2021 overgaat naar gemeenten. Bekendmaking van de omvang van de gelden zal in de circulaire gemeentefonds plaatsvinden, verwachting is in de meicirculaire 2020. Afspraken over inzet hiervan worden in regionaal verband gemaakt;
- Jeugd: Het woonplaatsbeginsel zal vanaf 01-01-2021 wijzigen. Voor ambulante jeugdhulp is de gemeente waar de jeugdige zijn woonadres heeft volgens de Basisregistratie Personen (BRP) verantwoordelijk. Bij jeugdhulp met verblijf is verantwoordelijk de gemeente waar de jeugdige onmiddellijk voorafgaand aan zijn (eerste) verblijf zijn woonadres in de zin van de Wet basisregistratie personen had. De gemeente waar de jeugdige vandaan komt, blijft dus (financieel) verantwoordelijk voor de jeugdige. De verwachting is dat dit voor onze gemeente weinig financiële gevolgen zal hebben. In deze begroting daarom geen aanpassingen hierop.

Raming 2020-2023 programmakosten GR Peelgemeenten

De GR Peelgemeenten voert voor onze gemeente de taken Wmo, Jeugd en BMS uit. De uitgaven die zij namens onze gemeente richting burgers doen worden programmakosten genoemd. Deze kosten worden niet op basis van solidariteit gedeeld met de aangesloten deelnemers maar op werkelijke basis afgerekend met iedere individuele gemeente.

	Werkelijk				Prognose	Begroot			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wmo	3.959	4.010	4.508	4.843	4.742	4.865	4.865	4.865	4.865
Jeugd	4.732	5.447	5.905	5.569	6.341	6.183	6.119	6.119	6.119
BMS	617	672	661	709	742	756	756	756	756
Totaal	9.308	10.129	11.338	11.121	11.825	11.804	11.740	11.740	11.740

De prognose 2019 is op basis van de 2^e kwartaal rapportage 2019 gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten (september 2019). De kosten voor jeugd dalen in 2020 en 2021 als gevolg van voorgenomen financiële maatregelen. Deze financiële maatregelen zijn gebaseerd op het verminderen van overheadkosten, doordat activiteiten anders of door andere partijen georganiseerd gaan worden. Zie ook de paragraaf 3.9 financiële maatregelen hiervoor.

Raming 2020-2023 uitvoeringskosten GR Peelgemeenten

Naast programmakosten worden er door de GR Peelgemeenten ook uitvoeringskosten gemaakt. Dit is de bijdrage die de gemeente levert voor uitvoering van de taken. Deze kosten worden gedeeld op basis van het aantal inwoners. De begroting 2020 zoals in mei 2019 aangeboden door de GR is een beleidsarme begroting in afwachting van de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Een aantal kosten is incidenteel opgenomen in de begroting 2020 in afwachting op die evaluatie.

	Werkelijk		Prognose	Begroot			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GR Peelgemeenten	1.908	1.752	1.831	1.856	1.844	1.905	1.968

GR Peelgemeenten is gestart in 2017. Voorheen waren de taken ondergebracht in een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Helmond.

Raming 2020-2023 Senzer

Wij volgen 1 op 1 het ondernemingsplan van Senzer 2020 in onze begroting. Deze begroting (door Senzer ondernemingsplan genoemd) is in september 2019 vastgesteld door het algemeen bestuur en ter zienswijze aan de gemeente aangeboden.

De bijdrage aan Senzer daalt in meerjarenperspectief maar dit is volledig de oorzaak van dalende rijksontvangsten. Deze rijksontvangsten worden voor het overgrote deel 1 op 1 naar Senzer doorgezet. Enkel een deel van de participatiemiddelen blijft achter voor lokale inzet. De inwonersbijdrage van Senzer gaat echter structureel omhoog om de begroting van Senzer dekkend te maken. De kosten binnen de Participatiewet worden op basis van solidariteit gedeeld met de aangesloten deelnemers van Senzer (met uitzondering van het lokale deel participatie). Het aandeel van Gemeert-Bakel daarin is 7,91% van het totaal.

	Werkelijk			Prognose	Begroot			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Senzer	11.405	11.578	11.558	11.142	11.114	11.091	11.290	11.140

Senzer is als werkbedrijf gestart in 2016. Voor 2016 waren de activiteiten verdeeld over Atlant (WSW) en Werkplein (gemeente Helmond BUIG).

↑ Kostenbeheersing en transformatie jeugdhulp 2020-2023

Wij zetten op verschillende niveaus en thema's in op kostenbeheersing en transformatie jeugdhulp. Dat doen we lokaal door op preventiegerichte activiteiten te organiseren, de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs te organiseren en het voorliggende veld te versterken, om zo het gebruik van jeugdhulp te beperken of te voorkomen.

Om de uitvoering van de jeugdwet en de daarmee samenhangende thema's zo efficiënt mogelijk te organiseren, werken wij daarnaast op diverse regionale niveaus samen:

1. GR Peelgemeenten (Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren). Naast de inkooptaken is hierin ook ondergebracht de administratieve afhandeling, primaire processen, vertaling van landelijke en regionale beleidsontwikkelingen, samenwerking op bovenlokale wettelijke taken, en rapportage en monitoring. In dit verband hebben we in 2018 een werkgenda verantwoordde jeugdhulp 2019-2022 opgesteld, met daarin diverse maatregelen om grip te krijgen en te sturen op de kosten in de jeugdhulp.
2. Jeugdzorgregio Zuidoost Brabant (21 samenwerkende gemeenten): samenwerking gericht op de wettelijke taken als Veilig Thuis, JeugdzorgPlus, Jeugdbescherming en -reclassering en spoedeisende zorg.
3. Inkoop samenwerking Jeugd Peelgemeenten, Helmond en Dommelvallei+: Vanaf 2019 wordt een nieuwe inkoop samenwerking jeugdhulp tussen Peelgemeenten, Helmond en Dommelvallei+ gemeenten vormgegeven, waarin ook beheersmaatregelen en verdere sturing op de (toenemende) kosten voor jeugdhulp geëffectueerd worden. We noemen:
 - a. Implementatie van medische verwijzroute: meer grip en beter inzicht op de zorgtoewijzingen die via deze route verlopen;
 - b. Doorontwikkeling Producten- en Dienstencatalogus (PDC) jeugdhulp voor behandeling en begeleiding: beter passende maar scherpere tarieven en productomschrijvingen, gericht op snellere afschaling en passende hulp, zodat de kosten voor deze productgroepen ten opzichte van 2018 niet verder zullen stijgen;
 - c. Gezamenlijke inkoopstrategie gericht op verdere kostenbeheersing op hoog complexe zorg, verblijfsfuncties, dagbehandeling en dagbesteding, specialistische zorg en crisis. Denk hierbij aan maatregelen om instroom te beperken en/of te voorkomen, verblijfsverkortende initiatieven, meer passende woonplekken voor snellere en direct juiste plaatsingsmogelijkheden, verkorten van gemiddelde behandelduur en wachtlijsten voorkomen of beperken, en frequentie en intensiteit van begeleiding beheersbaar te maken.

Vanaf medio 2019 heeft de GR Peelgemeenten ook een softwaretool geïmplementeerd, waarmee ze beter in staat zijn om onder andere de kostenontwikkeling te monitoren. Naar verwachting laten de diverse maatregelen vanaf 2021 een financieel effect zien om te komen tot kostenbeheersing.

Transformatieagenda jeugdhulp Zuidoost-Brabant

Met 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant hebben we een transformatieagenda opgesteld. Aan drie concrete projecten wordt op dit moment gewerkt:

- Pleegzorg: inzet op doorontwikkeling kwaliteit en kwantiteit door kennisbevordering en vooral onderlinge afstemming/samenwerking tussen alle betrokkenen (actieplan Pleegzorg);
- JeugdzorgPlus: opzetten van het Civiel Trajectberaad als één van de middelen om gesloten plaatsing te voorkomen en/of verblijfsduur te verkorten en/of terugkeer te voorkomen;
- Verblijfsverkortende- en voorkomende initiatieven: dit wordt met de Peelgemeenten, Helmond en Dommelvallei+ uitgewerkt in de inkoopstrategie.

Overige thema's

Ook ondernemen we initiatieven met als doel preventie of voorkomen van erger, waarbij we met meerdere gemeenten activiteiten in relatie tot de jeugdwet gezamenlijk organiseren en lokaal uitvoeren. Een concreet voorbeeld daarvan is het regionale project Storm gericht op preventie van depressie en het voorkomen van suicides onder jongeren, maar ook het initiatief Scheiden zonder Schade, voor het efficiënter ondersteuning bieden bij scheiden en voorkomen dat een scheiding zich tot een complexe scheiding ontwikkelt.

Bijlage 11: Specificatie leges

Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor via de legesverordening worden gevraagd.

De vereisten voor kostendekkendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendekkend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De lasten betreffen zowel ambtelijke inzet als externe kosten;
- Op grond van een uitspraak van de Hoge Raad van 13 februari 2015 geldt de eis van kostendekkendheid voor de legestarieven binnen de totale legesverordening (kruissubsidiëring tussen titels mogelijk).;
- Daarnaast geldt op grond van de werkingssfeer van de Europese Dienstenrichtlijn bij titel 3 de eis van kostendekkendheid voor de legestarieven per hoofdstuk;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder;
 - Kosten van beleid;
 - Kosten van handhaving, toezicht en controle (met uitzondering van 1e controle na oplevering) voor wat betreft titel 2;
- De gecompenseerde Btw op kosten (Btw-compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen;
- Overhead maakt geen onderdeel uit van de portefeuilles, maar wordt als kostenpost meegenomen.

↑ Leges titel 1 tot en met titel 3

Legesverordening (x€1.000)	Lasten	Baten	Dekking %
Titel 1 (algemene dienstverlening)	454	511	89%
Titel 2 (omgevingsvergunning)	1.213	1.217	100%
Titel 3 (horeca en evenementen)	84	84	100%
Totale leges	1.751	1.812	97%

Bijlage 12: Kerngegevens

KERNGEGEVENS PER 1 JANUARI VAN HET BETREFFENDE JAAR				
Sociale structuur	2016	2017	2018	2019
Aantal inwoners:	29.647	30.024	30.395	30.447
waarvan:				
van 0 t/m 14 jaar	4.950	4.997	4.996	4.941
van 15 t/m 24 jaar	3.442	3.447	3.453	3.457
van 25 t/m 44 jaar	3.488	3.499	3.498	3.511
van 45 t/m 64 jaar	4.372	4.449	4.519	4.577
van 65 jaar en ouder	3.109	3.216	3.354	3.485
Aantal bijstandsgerechtigden	337	394	402	402

Fysieke structuur	2016	2017	2018	2019
Oppervlakte gemeente:	12.366 ha	12.334 ha	12.366ha	12.366ha
waarvan:				
binnenwater:	109 ha	109 ha	109 ha	109 ha
historische dorpskern:	8 ha	8 ha	8 ha	8 ha
Oppervlakte groen buitengebied (excl. bosgrond):	308 ha	308 ha	308 ha	308 ha
Oppervlakte groen in woonomgeving:	114 ha	114 ha	114 ha	114 ha
Oppervlakte sportvelden:	312 ha	312 ha	312 ha	312 ha
Oppervlakte bossen:	350 ha	350 ha	350 ha	331 ha
Lengtes van wegen:				
- asfalt:	209 km	209 km	209 km	209 km
- klinkerwegen:	97 km	97 km	97 km	97 km
- betonwegen:	16 km	16 km	16 km	16 km
- overige (o.a. zandwegen en halfverharding):	90 km	90 km	90 km	90 km
Aantal woonruimten:	12.582	12.675	12.775	12.754

FINANCIËLE KERNGEGEVENS (JR = JAARREKENING / B = BEGROTING)				
Financiële structuur (x€ 1.000)	JR 2016	JR 2017	B 2018	B 2019
Opbrengst OZB	7.161	7.150	7.287	7.789
Algemene uitkering gemeentefonds	38.990	39.186	40.773	43.036
Algemene uitkering per inwoner	1,32	1,29	1,35	1,41
Balanstotaal	160.599	158.212	167.420	159.000

Financiële structuur vervolg (x€ 1.000)	JR 2016	JR 2017	B 2018	B 2019
Vaste geldleningen (exclusief woningbouw)	126.657	117.248	115.695	107.783
Vaste geldleningen per inwoner	4,27	3,91	3,81	3,53
Algemene reserve (exclusief jaarrekeningresultaat)	688	2.854	2.367	500
Bestemmingsreserves	4.565	6.049	4.128	6.062
Voorzieningen (inclusief bouwgrondexploitatie)	27.016	26.555	23.754	23.164
Totale reserves en voorzieningen	32.269	35.458	30.249	30.188
Totale reserves en voorzieningen per inwoner	1,09	1,17	1,00	0,99

Bijlage 13: Specificatie algemene uitkering

Uitkomsten septembercirculaire 2019

↑ De algemene uitkering pakt op basis van de septembercirculaire 2019 als volgt uit. Deze cijfers zijn verwerkt in de begroting 2020:

Algemene uitkering (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Stand meicirculaire 2019	44.132	44.119	43.664	44.046
Mutaties				
Accres en maatstaven	192	643	740	605
Ambulantisering GGZ	17	24	29	29
Participatie IU	-37	-33	-27	-24
Toezicht en handhaving kinder- en gastouderopvang	3	3	3	3
BBZ levensvatbaarheidsonderzoeken	11	11	11	11
Donorwet	5	10	10	11
Stand septembercirculaire 2019	44.323	44.777	44.430	44.681
Oormerken				
Ambulantisering GGZ	-17	-24	-29	-29
Participatie re-integratie	-41	-44	-45	-44
Participatie WSW-oud	38	34	29	26
Toezicht en handhaving kinder- en gastouderopvang	-3	-3	-3	-3
BBZ levensvatbaarheidsonderzoeken	-11	-11	-11	-11
Donorwet	-5	-10	-10	-11
Verschil ten opzichte van meicirculaire 2019	152	600	697	563
	Voordeel	Voordeel	Voordeel	Voordeel

Uitgangspunten bij berekening

- De algemene uitkering wordt berekend op basis van constante prijzen;
- Uit voorzichtigheid ramen wij bij het berekenen van de algemene uitkering geen ruimte onder het BCF-plafond;
- Wij volgen 1 op 1 de septembercirculaire 2019 in onze begroting;
- Meest actuele maatstaven worden gehanteerd onder meer uit de circulaire.

Korting 100.000+ gemeenten

In 2024 en 2025 krijgt de gemeente nog een de laatste (cumulatieve) korting opgelegd in de algemene uitkering van respectievelijk € 210.000 en € 218.000. Dit is de finale afronding van de bezuiniging “100.000+ inwoners” die door een vorig kabinet is ingezet. Met deze korting wilde het Rijk gemeenten stimuleren tot meer samenwerking of samenvoeging vanuit de veronderstelling dat door schaalvoordelen gemeenten efficiënter werken. Deze begroting heeft 2023 als laatste jaarschijf. Voor jaarschijven 2024 en 2025 dient structureel rekening gehouden te worden met deze korting. Er zijn geen signalen dat de korting ter discussie staat bij het Rijk.

Verwachte wijzigingen systematiek algemene uitkering

Voor begrotingsjaar 2021 zijn er drie wijzigingen in de algemene uitkering gepland door het Rijk. Onbekend is of dit een voordeel of nadeel gaat opleveren voor onze gemeenten.

- Hervreiding gemeentefonds (alle clusters);
- Evaluatie verdeling middelen Sociaal Domein;
- Overgang naar objectief model voor Voogdij/18+ in combinatie met betere definitie woonplaatsbeginsel.

Er is geen enkele indicatie hoe deze drie wijzigingen gaan uitpakken voor de gemeente.

Omdat Gemeert-Bakel een nadeelgemeente is binnen de 3d's zou verondersteld kunnen worden dat de gemeente daarvoor gecompenseerd gaat worden bij bovengenoemde aanpassing. Dat is echter allermist zeker. De algemene uitkering (ook 3d's) wordt bepaald op basis van maatstaven. Bijvoorbeeld “% voortijdige schoolverlaters”, “inkomen huishoudens met kinderen” en “opleidingsniveau ouders”. Met deze maatstaven tracht het Rijk een zo goed mogelijke schatting te maken van het kostenniveau waar de gemeenten mee worden geconfronteerd. Het blijft echter een theoretische benadering die voor individuele gemeenten positief of negatief kunnen uitpakken ten opzichte van het werkelijke kostenniveau.

Trap op trap af

Stijging of daling van de algemene uitkering als gevolg van ontwikkelingen op de rijksbegroting noemen we het Trap-op-trap af principe. De uitgaven van het Rijk bepalen dus de hoogte van de algemene uitkering aan gemeenten. Dit trap op trap af principe staat vanwege de schommelingen door de jaren heen nu ter discussie landelijk. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) constateert diverse nadelen van dat het volledige gemeentefonds, inclusief sociaal domein, ‘trap op en af’ meegroeit met de rijksuitgaven:

- Door onderbesteding bij het Rijk krijgen de gemeenten een lagere gemeentefondsuitkering dan het Rijk eerder aankondigde. De gemeenten hebben – vooral op het Sociaal Domein – juist belang een stabiele inkomstenstroom met meerjarige zekerheid.
- Bezuinigingen op de rijksuitgaven voor zorg leiden soms, indirect, door afwenteling, tot hogere kosten voor de gemeenten en tegelijk tot een lager gemeentefonds. De gemeenten worden dan dubbel geraakt. Een voorbeeld is het stimuleren van langer thuis wonen van zorgbehoevende ouders.
- ‘Trap op en af’ maakt dat de gemeenten in economisch goede tijden veel geld van het Rijk krijgen en in economisch slechte tijden weinig. Het beleid van het Rijk is echter om de overheidsuitgaven anticyclisch te maken. Dus dat het Rijk investeert in slechte tijden en rustiger aandoet in goede tijden.
- Het gemeentefonds is misschien inmiddels te groot om volledig direct gekoppeld te zijn aan de rijksbegroting.

Als alternatief stelt de ROB voor om een deel van het gemeentefonds ‘trap op en af’ te laten blijven meebewegen met de rijksuitgaven, en voor een ander deel van het gemeentefonds een andere indexering te zoeken. Een (gedeeltelijke) wijziging van de systematiek zal mogelijk gekoppeld worden aan de al genoemde hervreiding gemeentefonds die in 2021 op het programma staat.

Bijlage 14: Specificatie subsidies

↑Vrijwilligersorganisaties

Naam	Plaats	Subsidie 2019
Stichting Natuurcentrum De Specht	HANDEL	2.933,00
Badmintonclub Bakel	BAKEL	1.833,00
Basketbalvereniging Yellow Sox	BAKEL	3.145,50
Badmintonclub Gemert	DE MORTEL	2.494,50
Gemertse Boksclub	GEMERT	518,25
Handbalvereniging TREMEG	HANDEL	4.941,00
Judo en Jiu-Jitsu Club Gemert	GEMERT	1.847,25
Judoclub KANO	BAKEL	2.498,25
K.P.J. Bakel / handbalvereniging Acritas	BAKEL	3.147,75
K.P.J. Elsendorp	ELSENDORP	600,00
Volleybalclub Were Di	GEMERT	10.746,00
Volleybalvereniging Primus Omnium Bakel	BAKEL	561,00
Zwemvereniging De Gemertse Watervrienden	GEMERT	7.422,75
Zwemvereniging Hydra	GEMERT	7.473,00
Stichting Hart In Beweging Gemert-Bakel	GEMERT	708,00
Gemertse Atletiek Club	GEMERT	5.510,25
Gemertse Lawn Tennis Vereniging	GEMERT	1.653,94
Gemertse Honk- en Softbal Vereniging	GEMERT	1.530,75
Handboogvereniging Neerlandia	BAKEL	309,75
Hengelsportvereniging De Middenpeel	MILHEEZE	834,75
Hengelsportvereniging Ons Genoegen	GEMERT	788,25
Hockeyclub Bakel	BAKEL	2.166,75
Hockeyclub Gemert	GEMERT	4.886,25
Korfbalvereniging Blauw - Wit	HANDEL	1.521,00
Korfbalvereniging M.K.V.	MILHEEZE	1.086,75
Ponyclub St. Hubertus	HANDEL	313,50
Rijvereniging en Ponyclub De Trouwe Ruitertjes Bakel	MILHEEZE	366,00
Ponyclub De Zwarte Ruitertjes	DE MORTEL	291,75
Voetbalvereniging Bavos	BAKEL	4.125,00
Voetbalvereniging Fiducia	DE RIPS	1.674,00
Voetbalvereniging Gemert	GEMERT	7.794,00
Voetbalvereniging Handel	HANDEL	2.412,75
Voetbalvereniging RKKV Milheezer Boys	MILHEEZE	2.705,25
Voetbalvereniging M.V.C. De Mortel	DE MORTEL	2.971,50
Voetbalvereniging Elsendorp	ELSENDORP	1.913,25
W.S.V. Z.U.Th.	GEMERT	1.145,25
Dansvereniging Euphoria	DE RIPS	1.918,15

Ready 2 Dance	DE MORTEL	852,75
Jeugdtheater Carrousel	GEMERT	1.166,25
Jongerenkoor Les Petits Chanteurs	GEMERT	784,50
Fanfare en Slagwerkgroep Concordia De Rips	DE RIPS	6.813,75
Fanfare St. Cecilia Handel	HANDEL	6.447,00
Fanfare Sint Cecilia Milheeze	MILHEEZE	8.642,25
Fanfare Sint Lucia De Mortel	DE MORTEL	5.346,75
Harmonie Excelsior Gemert	GEMERT	13.901,25
Harmonie Musis Sacrum	BAKEL	16.154,25
Harmonie Musis Sacrum (opl.Majoretten)	BAKEL	679,50
Gemert Fire Brigade Pipes & Drums	GEMERT	1.500,00
Jachthoorn- en Trompetterkorps Gemert	GEMERT	3.772,50
Muziekvereniging Elsendorp	ELSENDORP	3.519,75
Toneelvereniging Voetlicht	MILHEEZE	783,50
I.V.N. afdeling Bakel - Milheeze - De Rips	GEMERT	475,50
E.H.B.O.-ver. St. Martinus Gemert-De Mortel	GEMERT	1.760,25
E.H.B.O.-ver. St. Martinus De Rips	DE RIPS	653,25
Bijenvereniging Sint Ambrosius Boekel en Omstreken	GEMERT	209,25
Bijenvereniging De Klaverbloem	BAKEL	209,25
VELT Gemert	GEMERT	627,00
Speeltuinvereniging De Wieken	GEMERT	2.100,00
Speeltuinvereniging 't Zonnehoekje	GEMERT	2.681,25
Jeugdnatuurwacht Bakel	BAKEL	1.164,00
Hobbyclub Elsendorp	ELSENDORP	902,25
Stichting De Knutselmolen	GEMERT	1.772,25
Hobbydoos De Mortel	DE MORTEL	927,75
Stg. Jeugdcentrum Bakel Jong Nederland	BAKEL	3.514,50
Jeugdsoos Sam Sam	ELSENDORP	587,25
Jeugdvereniging Jong Milheeze	MILHEEZE	2.265,75
Scouting Willibrordus Gemert	GEMERT	3.555,75
Jongerensoos Sowieso	MILHEEZE	1.271,25
Stichting Jeugdbelangen Handel	BOEKEL	2.050,50
Jeugdsoos 't Zulderke	DE MORTEL	647,25
Jeugdsoos Elsendorp	ELSENDORP	647,25
OJC Fuse	BAKEL	5.715,00
Stg. O.J.C. De Bunker	GEMERT	8.097,75
Stichting Kindervakantiewerk Bakel	BAKEL	2.170,50
Kelmoso Kindervak.werk Elsendorp-De Mortel	ELSENDORP	1.403,25
Kindervakantiewerk Milheeze	MILHEEZE	859,50
Kindervakantiewerk De Rips	DE RIPS	773,25
Stichting Kindervakantie Week Gemert	GEMERT	1.075,50
Stg. Ceigoed	GEMERT	1.625,43

De Zonnebloem, afdeling Bakel-Milheeze-Rips	MILHEEZE	105,00
De Zonnebloem, afdeling Elsendorp	ELSENDORP	105,00
De Zonnebloem, afdeling Gemert - Handel - De Mortel	GEMERT	315,00
E.H.B.O. vereniging Bakel	BAKEL	745,50
E.H.B.O. vereniging Handel - Elsendorp	HANDEL	773,25
E.H.B.O. vereniging Milheeze	MILHEEZE	882,00
Slachtofferhulp Nederland regio Zuid Oost	BEEK	4.185,00
De Stem van Bakel	BAKEL	2.133,75
Dorpsoverleg Elsendorp	ELSENDORP	2.806,50
Stichting Dorpsoverleg Milheeze	MILHEEZE	2.990,25
Dorpsoverleg De Rips	DE RIPS	2.823,75
Stichting Handel	HANDEL	2.975,25
Stuurgroep De Mortel	DE MORTEL	2.904,00
Heemkundekring De Kommanderij Gemert	GEMERT	3.788,25
Stichting Laurentius Torrentinus	GEMERT	1.282,50
Heemkundekring Bakel en Milheeze	GEMERT	209,25
Stichting Kledingbank Gemert-Bakel	GEMERT	2.250,00
Houvast	GEMERT	1.735,00
Stichting GeJeJong	DEURNE	1.193,25
Kansplus	LIESHOUT	1.662,75
	Saldo	€ 254.759,02

↑ Gemeenschapshuizen

Naam	Plaats	Subsidie 2019
De Bron	HANDEL	€ 61.467,00
D'n Eik	DE RIPS	€ 27.917,00
St. Parochiehuys	BAKEL	€ 43.672,00
MFA De Sprank	DE MORTEL	€ 36.090,15
De Dompelaar ('t Buurthuis)	ELSENDORP	€ 19.423,00
De Schans	MILHEEZE	€ 22.035,00
	Saldo	€ 210.604,15

↑ Gesubsidieerde instellingen

Naam	Subsidie 2019
KunstLokaal	€ 385.066
Bibliotheek De Lage Beemden	€ 430.185
De Eendracht	€ 235.311
LEVgroep	€ 1.194.028
De Zorgboog	€ 518.842

MEE Zuidoost Brabant	€ 170.840
Stichting Leergeld	€ 78.500
Kluppluz	€ 524.385
Stichting GOO – VVE/ Peuterwerk	€ 277.800
Stichting GOO –Onderwijsbegeleiding	€ 60.799
PlatOO - Onderwijsbegeleiding	€ 10.517
PlatOO - VVE/Peuterwerk	€ 32.621
De Pandelaar – Onderwijsbegeleiding	€ 6.604
De Pandelaar - VVE/Peuterwerk	€ 44.306
Saldo	€ 4.069.804

↑ Lokale omroep

Naam	Subsidie 2019
Omroep Centraal	€ 16.390
Saldo	€ 16.390

Bijlage 15: Specificatie kengetallen

↑De kengetallen maken het voor de gemeenteraad en toezichthouder makkelijk om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Aan de kengetallen zijn (nog) geen normen verbonden. De wetgever heeft de manier waarop gemeenten de kengetallen laten meewegen nadrukkelijk bij de gemeente gelaten. Wel zijn in het “⇒gemeentelijk financieel toezichtkader 2020” signaleringswaarden opgenomen. In de onderstaande tabel zijn de signaleringswaarden te zien en in welke categorie deze vallen.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90 %	90-130 %	>130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90 %	90-130	>130 %
Solvabiliteitsratio	>50 %	20-50	<20 %
Grondexploitatie	<20 %	20-35	>35 %
Structurele exploitatieruimte (begroting) ¹	>0 %	0	<0 %
Belastingcapaciteit	<95 %	95-105	>105 %

Eén afzonderlijke kengetal zegt niet alles, de kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bekeken om een goed beeld te krijgen van de financiële positie. Bijvoorbeeld zegt een laag solvabiliteitsratio iets over de mate waarin tegenvallers opgevangen kunnen worden. Een positieve structurele exploitatieruimte kan dit risico dan wel enigszins beperken.

Hieronder volgt een verloop van de kengetallen van Gemeert-Bakel. Voor de beoordeling van de kengetallen zijn bovengenoemde signaleringswaarden gebruikt.

Kengetal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto schuldquote	130%	153%	153%	165%	169%	170%
Netto schuldquote zonder doorleningen	87%	106%	111%	126%	132%	135%
Solvabiliteitsratio	6%	4%	7%	8%	9%	9%
Structurele exploitatieruimte	4%	2%	2%	1%	2%	3%
Grondexploitatie	15%	10%	4%	4%	3%	3%
Belastingcapaciteit	103%	104%	114%	114%	114%	114%

↑Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Hoe hoger de schuldenlast, hoe hoger de netto schuldquote. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten op de exploitatie drukken.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De schulden van de gemeente Gemert-Bakel zijn hoog. Hierdoor heeft de gemeente gemiddeld meer rentelasten dan andere gemeenten. Door de verbeterende financiële positie is de schuldenlast de afgelopen jaren afgenomen. De komende jaren is de verwachting dat de schulden weer gaan stijgen als gevolg van de geplande investeringen van tussen de 10 en 15 miljoen euro per jaar. Deze investeringen kunnen niet volledig worden gefinancierd vanuit de jaarlijkse kasstromen van de gemeente.

↑Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen geeft inzicht in hoeverre sprake is van doorlenen. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allemaal worden terugbetaald wordt de netto schuldquote berekend zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. In de netto schuldquote gecorrigeerde voor alle leningen wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekend voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, maar met de toevoeging dat ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

De schulden van de gemeente Gemert-Bakel zijn ook na aftrek van doorleningen hoog. De gemeente heeft in het verleden relatief veel geld doorgeleend of uitgeleend. Bij de netto schuldquote worden deze verstrekte leningen gecorrigeerd. Ook na aftrek van de verstrekte leningen heeft de gemeente Gemert-Bakel in 2020-2023 een meer dan gemiddelde leningenportefeuille met bijbehorende rentelasten. De komende jaren is de verwachting dat de schulden weer gaan stijgen als gevolg van de geplande investeringen van tussen de 10 en 15 miljoen euro per jaar. Deze investeringen kunnen niet volledig worden gefinancierd vanuit de jaarlijkse kasstromen van de gemeente.

↑Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens uit de reserves (de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Het eigen vermogen (algemene reserve en de overige reserves) van de gemeente Gemert-Bakel is laag en de schuldenpositie van de gemeente is hoog. Dit komt tot uiting in het lage solvabiliteitsratio. Door het financieel herstel stijgt deze ratio wel de komende jaren. De ratio blijft daarbij nog wel ruim onder het streefcijfer en dat geeft de kwetsbaarheid van de vermogenspositie aan.

↑Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om het structurele en reële evenwicht van de begroting te beoordelen. De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre een gemeente ruimte heeft om haar eigen lasten te kunnen dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling wordt namelijk onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Een positieve uitkomst betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Over het algemeen geldt als richtlijn: hoeveel te hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoeveel te gunstiger dit is voor de gemeente.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

We storten de komende jaren gelden in diverse reserves (zoals reserve kapitaallasten wegen) daardoor stijgt dit percentage.

↑ **Grondexploitatie**

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitaties zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken. De boekwaarde van de voorraden grond is hierbij van groot belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Ten opzichte van 2019 is deze waarde gedaald omdat te verhalen kosten voorheen onderdeel uitmaakten van de grondexploitaties (Smartpark en Neerakker) maar nu als nog te ontvangen op de balans dienen te worden opgenomen. Het risico lijkt gedaald te zijn van 10% naar 4% maar dat is deels vertekend omdat de kosten pas verhaalt kunnen worden op het moment de derden hun kavels gaan exploiteren.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Veel bouwgrondexploitaties worden naar verwachting de komende jaren afgesloten. Hierdoor daalt het geïnvesteerde vermogen in de bouwgrondexploitatie. Dat komt tot uiting in deze ratio. Met een dalend geïnvesteerd vermogen dalen ook de risico's.

↑ **Belastingcapaciteit**

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:

Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekendgemaakt zodat de gemeenten tijdig op de hoogte zijn van de hoogte van de lasten die voor de berekening moeten worden gebruikt.

Toelichting kengetal Gemert-Bakel

Op basis van het kengetal lijkt Gemert-Bakel harder te stijgen dan het landelijke gemiddelde in woonlasten. Dat is op basis van de diverse regionale en landelijke berichten het afgelopen jaar maar zeer de vraag. Veel gemeenten laten komend jaar noodgedwongen hun lokale lasten flink stijgen. In de berekening van dit kengetal wordt daar door de BBV geen rekening mee gehouden. De lokale lasten van Gemert-Bakel in 2020 worden namelijk vergeleken met de lokale lasten van de rest van Nederland in 2019. Bij de jaarrekening 2019 worden deze kengetallen wederom gepubliceerd en dan kan Gemert-Bakel 2020 worden vergeleken met Nederland 2020.